

מבחר עלונים

חיי שרה
שנת תש"פ

ר"ת	בעלזא	מוצ"ש	ער"ש	
05:54	05:32	05:16	04:01	ירושלים
05:50	05:28	05:17	04:16	בני ברק
05:50	05:28	05:15	04:05	חיפה
05:51	05:29	05:18	04:17	אשדוד
05:53	05:31	05:17	04:00	בית שמש
05:53	05:31	05:18	04:19	קרית גת
05:51	05:29	05:14	04:08	נוף הגליל

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

הילד שלכם יכול להמשיך ולהתקדם גם אם נבצר ממנו להגיע ללימודים עקב מחלה באמצעות תוכנית לימוד על ידי מורה פרטי

בסבסוד מלא ללא שום עלות!

התוכנית מיועדת לילדים ובחורים בגילאי 3-18!
לתשומת לבכם: הליך הרישום הינו פשוט וקצר מאד, כמו"כ תוכלו לבחור מורה פרטי המתאים לכם.

לפרטים נוספים ולקבלת מסמכים להגשת הבקשה
פנו לארגון מאוחדים: meuchadim.org@gmail.com
או להרב שמואל גנגן- מורה מטעם התוכנית בטל': 05041-21231

דרושיק
אתנזביק
ואתנזבות
לפעילות
'אאוחדים'

מאוחדים
יחד למען עם ישראל

'מאוחדים' לצידכם ולמענכם בכל עת ובכל זמן:
054-845-8815

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדֵרָה הַמְּבֻקֶּשֶׁת בְּכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! הַמִּשְׁתַּת פְּרָכֵי "שִׁבְתַּת טִישׁ" בַּחֲנִיּוֹת הַסְּפָרִים

פרשת חיי שרה, כ"ה במרחשון תש"פ

שבת במרחשון חודש נסלו, המולד: יום ד' שעה 7 עם 18 דק', 7 חלקים, ראש חודש בימים: חמישי ושישי.

גיליון מס' 381
שנה 7

שִׁבְתַּת טִישׁ

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

ויקם אברהם (כג, ג) - ויקם בגימטריה אקנה, כי לשם כך קם אברהם כדי לקנות את השדה מידי בני חת, וכן נאמר אצל ירמיהו הנביא ו**אקנה** את השדה וגו' אשר בענתות. (מגדנות)

ולקחה אשה לבני ליצחק (כד, ד) - אשה עם הכולל בגימטריה **רבקה**, שהיתה שקולה בצדקותה כנגד כל הנשים. (עצי הלבנון)

ויברך הגמלים (כד, יא) - בפסוק זה יש רמז לארבעה שצריכים להודות. **ויברך הגמלים** - רמז לברכת הגומל, מחוץ לעיר - הולכי מדבריות, **אל-באר המים** - יורדי הים, **לעת ערב** - שקם ממטת חליו ולא הגיע לערב שהוא כנוי למות, **לעת צאת** - זה היוצא מבית האסורים. ומתי וברך? **השאבת** - ראשי תבות הטוב שיברך אחר ברפת תורה. (כסא רחמים)

הנה אנכי נצב עליעין המים (כד, יג) - אם תוסיף את תבת **אנכי** שהיא בגימטריה 81 שתהיה נצבה על התבות **עין המים** שהן בגימטריה 225, תקבל יחד 306 ועם הכולל הוא כמנין **רבקה**, כי זו היתה תפלת אליעזר. (מגדנות)

ויך לבן כד, כט - מפרש רש"י, למה רץ ועל מה רץ? ויהי פראות את הנזם אמר עשיר הוא זה ונתן עיניו בממוץ. ורמז לזה, שתבת **לבן** ראשי תבות למראה נזמים בידה. (מגדנות)

ויאמר עבד אברהם אנכי (כד, לד) - הוא **אליעזר** בדברי חז"ל, אך שמו לא מזכר בפירוש. **עבד** באת"ב בגימטריה זה **עבד אליעזר**. (מגדנות)

אל-תאחרו אתי וד' (כד, נו) - סופי תבות לניה, רמז להם שילווהו בלי עבוב. (פרפראות לתורה)

את היי לאלפי רבבה (כד, ס) - **רבבה** ראשי תבות **רבקה** בת תואל הארמי, כי רמזו לה שהברכה שהתברך אברהם שיברה זרעו כעפר הארץ יהיה ממנה. (מגדנות)

הגימטריה של כל הפסוק עולה 4,662 כמנין התבות שנאמרו ברות ית' **את-האשה הבאה אל-ביתך פרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את-בית ישראל**, כי בשניהם הוקמו בתים נאמנים שמהם יצא בית ישראל. (שערי נסים)

ספורים בפרישה

תנו לי אחזיקך עמכם ואקברה מתי מלפני (כג, ד)

לאחר פטירתו של החוזה מלפלין, בתשעה באב תקע"ה, נטל תלמידו רבי נפתלי מרופשיץ פלי הפירה והלך לתור אחר מקום קבורה ראוי לרבו. רבני העיר ופרנסיה, שהתנגדו לדרך התסידות של החוזה ודעתם לא היתה נוחה מגלוני הנבואה שלו, הזיירו את ראשי הקברה קדישא שלא להקצות לו מקום מכבד בבית הקברות, אך רבי נפתלי שפקח היה, הצליח לשכנע את הקברנים ללכת עמו לחפש מקום בבית העלמין דמתא. וסכם עמם שכאשר יסמן להם יתחילו מיד לחפר באדמה ויזדונו במלאכתם. באישון לילה, בעוד החשוך מכסה ארץ, יצא רבי נפתלי עם גבאי החברא קדישא כדי לחפש מקום למנוחת החוזה. בהגיעם, החל הגבאי לפנות אנה ואנה, כשכל העת אומר לו רבי נפתלי: "מצדי אין הבדל היכן ינוחהו, כי כל מקום ראוי לו", עד שלפתע אמר: "אפשר להניח אותו כאן", ומיד רמו רבי נפתלי לקברנים והלכו לחפר במקוץ. בדק הגבאי את המצבות שעמדו בסמוך לו, ולתדהמתו גלה, כי עומדים הם בחלקה המיוחסת ביותר בבית העלמין העתיק, בסמוך למצבת קבורתו של גאון דורו רבי שלום שכנא מלפלין. החל הגבאי למחות ובקש למנע את המשך חפירת הקבר, אלא שרבי נפתלי החל להתוכח עמו, ועד כה וכה סימו הקברנים את מלאכתם. הציע רבי נפתלי לגבאי לשאל את פי רבה של העיר, רבי עזריאל הלוי הורביץ שכנה ראש הברדל, והוא פסק, שמכיון שהקבר כבר נחפר אסור לשנות, על-אף חסר שביעות רצונו ממה שארע. תלמיד החוזה ראו בכך אות ומופת, שכן תדיר היה החוזה מצוה לעלות ולהשתטח על קברו של רבי שלום שכנא ואמר, שכל הצדיקים שהיו טמונים בלפלין כבר התגלגלו לארץ ישראל, ורק הוא נותר לבדו להגן על העיר.

לכל באי שער-עירו (כג, י) - **שבלם בטלו ממלאכתן לגמל חסד לשרה** (רש"י)

בעת פטירתו של רבי חיים הכהן מפס, בראש חודש מרחשון תקצ"ו, הכריזו רבני העיר על בטול מלאכה עד לאחר קבורתו של רבם הנערץ פני שוהגים בפטירת צדיקים לכבודם. אחד מבני העיר, שבבנייתו היתה תנוה למוצרי מזון, סגר אף הוא את חנותו, אלא שאחד הקונים שכנעו לפתח את החנות כדי למכור לו שק של קמח. ביציאתו, הסתבבה גלימתו בכד שמן שעמד בחנותו, ועד ששם לבו, זב השמן היקר לאבוד וכמה שקי קמח שנתבבו יצאו מכלל שמוש. בקש האיש להרויח כמה פרוטות ממכירת הקמח ויצא בהפסד גדול, פענש על הזלזול בכבוד הצדיק המנוח.

אשר הנחני בדרך אמת (כד, מח)

לאחר שרבי זאב נחום מביאלא בעל "אגדת אזוב" התאלמן מאשת נעוריו, הצע לו לשאת אלמנה בת טובים, וברב ענותנותו אמר לה: "כדי למנע מקח טעות, מוצא אני חובה להודיע מראש, כי אין אני גדול בתורה כמו שמן הסתם ספרו עלי, ואף לא צדיק אני, לא חכם ולא עשיר, והכל שקר ורמיה". פנתה המשדכת ושאלה: "אלו הן מגרעותיך וחסרונותיך, מה הן, אפוא, מעלותיך?" השיב רבי נחום: "מעלתי היחידה היא שדובר אמת אני וכל מה שאמרתיו נכון הוא, כי איני מסתיר את חסרונותי..."

לרפואת הילדה מרים בת חיה ברכה יהודית תחי' ולרפואת הנער אושר אמיל בן ברטה שיחי'

זמני השבת - ירושלים הדלה"נ 4.01 צאת השבת 5.16 רבנו תם 5.54

לקבלת הגיליון ותמצות
או"א: 5806777@gmail.com

הגיליון מודפס באלפי עותקים לזיכוי הרבים בנדבת ידידינו היקרים הי"ו לע"נ ג'מילה בת יוכבד, אליהו בן חנינה שמעון בן ג'מילה ע"ה - למשפחת אוהיון. ולע"נ רבי שמעון זנטי בן מסעודה ע"ה ולע"נ מרת רחל בת אביה ע"ה למשפחת גטו, ולע"נ סמי בן שלמה ז"ל למשפחת אבוקרט, ולע"נ מסגאו בן יצחק טדלה ולרפואת: הבחור גבריאל זנטי בן חנינה שיחי, חוקיה בן כאפי שיחי' ואורה בת במוני יפה למשפחת מגן תחי' - בתושחי'

היה היה

תנו לי אחזת קבר עמכם

העיר וילנא, בנתה לפנים בתאר ירושלים דליטא, פי על-כפן היתה עיר ואם בישראל, מלאה בחכמים וסופרים במשך דורות רבים, וביחוד התפארו בני וילנא בכך שבוערים חי הגר"א במשך שנים ארוכות, ואף שלא נטל שום משרה צבורית וישב ספון בביתו כל ימיו, כשהוא שוקד על התורה בהתמדה פלאית שאין דגמתה, הרי שזינו והודו היו על העיר בכלה וכלם חרדו למוצא פיו. לאחר פטירתו ב"ט בתשרי תקנ"ה, נטמן הגר"א בבית העלמין הישן בעיר וילנא, וציונו היה לתל תלפיות. שנים רבות לאחר מכן, נקלע רבי ישראל סלנטר, מיוסד תנועת המוסר, אל העיר וילנא ונכנס אל הקלוז' העתיק של הגר"א שהתנוסס עדיו בגאון בעיר, ותר אחר זקנים באים בימים כדי לשמע מפיהם רשמים וזכרונות אודות הגר"א ודמותו הפבירה. בין יושבי בית המדרש, היה זקן ישיש אחד בא בימים, שספר לרבי ישראל מארע בביר לו היה עד ראיה, וממנו למדו השומעים כמה גדולים צדיקים במיתתם יותר מבתייהם.

היה זה בשנת תקע"ב, בימי מלחמת נפוליון הצרפתי נגד הצאר הרוסי, כאשר הצבאות הצרפתים פרצו את בצורי הגבול והגיעו עד פאתי העיר וילנא. מפקדי הצבא הצרפתי החליטו להקים באזור את מחנות הצבא לתקופת החורף, במטרה לפתח בהתקפה נגד הצבא הרוסי בחדשי האביב, והחלו לתור אחר שטח מתאים, מישור רחב ידים עם דרכי גישה נוחים, כדי להעמיד עליו את אהליהם. לאחר חפושים ממשכים, נתנו המפקדים את עיניהם בבית הקברות היהודי הישן שבוילנא, זמנו את פרנסי הקהלה היהודית והודיעו להם כי עליהם לפנות מיד את הקברים. להעביר את עצמות הנפטרים למקום אחר ולמסור את השטח בלוי לרשות הצבא. הגזרה נפלה פרעם ביום בהיר על ראשי יהודי העיר, והם לא ידעו את נפשם מרב צער. תחלה, נסו ראשי הקהל להביע את התנגדותם לפקדת הצבא, אולם המפקדים הצרפתיים דחו את ההתנגדות, ואף הוסיפו אזהרה חמורה כי אם לא יענו היהודים לפקדתם עד התאריך שנקבע, יעלו החילים על בית העלמין, יהרסו את הקברים ויחרשו את כל השטח, מבלי להעביר באפן מכבד את עצמות הנפטרים. ועל כן יפה יעשו היהודים אם יקדימו הם את פנוי הקברים, כדי שלא יאחרו את המועד.

זעקה גדולה היתה בוילנא, וכל העם כבו למשפחותיהם. לא היתה משפחה אחת בעיר שלא היו לה קרובים וזקנים בבית הקברות הישן, קברי אבות ובני משפחה אחרים, וכלם התהלכו אבלים עקב הגזרה הנוראה. אך יותר מכל דאבה נפשם של בני הקהלה, על כך שהם יאלצו לפנות את קברו המקדש של הגר"א מוילנא. כדי להעביר את רע הגזרה, הודיעו ובני העיר על יום צום והפלה, כדי להעביר את השטח לבטול פקדת הצבא, ובמקביל, החלו העסקנים בשתדלנות כדי לשנות את מקום המנוחה, ואף החלו לתור אחר שטח חלופי בעיר, כדי להציע אותו לרשות הצבא במקום בית העלמין היהודי. לא עברו ימים ארבים והגלגל התהפך לפתע בדרך נס. שנוי גדול חל במהלך המלחמה, ותחת התכנית הקודמת של הצרפתים להתחיל בקרב רק בבוא האביב, החליט נפוליון לפתח לפתח במלחמה בעוד החורף הרוסי שורר במדינה. הוא הצליח להבקיע את דרכו עד לב רוסיה ונכנס אף לשערי מוסקבה הבירה, אלא שלבסוף נסוג בבשת פנים עקב החורף העז שהחילו לא יכלו לו. צבא צרפת עזב אפוא בבהילות את שטחה של וילנא, וליהודי העיר היתה הרוחה. כלם נאספו בבתי הכנסיות כדי להודות לה' על התשועה הגדולה שעשה עמם, ורבים יצאו אף להשתטח על קברי הצדיקים בבית הקברות העתיק שעמד בסגנת פנוי, ובראשם קברו של הגאון מוילנא.

כשפסג הישיש את ספורו, בענה רבי ישראל סלנטר ואמר: 'מבטחני, שאם היו פותחים את קברו של הגאון מוילנא, היו מוצאים את גופו שלם כבשעת קבורתו, שכן צדיק היה בכל דרכיו, ודבר זה הוא דבר קטן בעבורו לעמת מעלתו הגדולה'. דברים אלו הוכחו באמת לאמתה, כאשר לאחר כמה וחקשים שנה, בעת מלחמת העולם השנייה, הרס השלטון הסובייטי את בית הקברות, ובמקום נבנתה שכונה רחבת ידים בת פעשרת אלפים דירות. השלטונות התיירו קדם לכן לבני הקהלה לפנות שבועה קברים בלבד מבית העלמין, ואחרי התלבטויות החלט לפנות יחד עם הגאון, גם את אביו ובנו ועוד כמה מרנני העיר המפורסמים, בהם ה"חיי אדם", רבי שמואל רבה האחרון של וילנא, ואת אפרו של גר הצדק המפורסם הגרף פוטוצקי שהיה טמון בסמוך לגאון. שלשה חברים של החברה קדישא עשו את מלאכתם בחירת קדש, וכאשר נפתח קברו של הגאון נדהמו כלם לראות כי גופו היה שלם למרות השנים הרבות שעברו מאז, ואף שער זקנו היה שלם כביום פטירתו. רבי יצחק זילבר ספר, כי בשנת תש"ל בקר בעיר וילנא, ושם פגש את הגבאי המקומי בשם קב, ששמר במקטרת על התורה והמצוות תחת השלטון הקומוניסטי. הלה לא אכל במשך שש עשרה שנה בשר, מפני שלא הצליח להשיג בשר פשוט, ומעולם לא הכניס לפיו מאכלים שאינם כשרים. גבאי זה ספר לרבי יצחק, כי בשעה שהשלטונות הרסו גם את בית הקברות השני אליו העביר הגר"א, החליט להציל שוב את קבר הגאון ואת קברי צאצאיו, ובוערתם של עוד חמשה יהודים העבירם לבית קברות שלישי. הוא זכר לספר, כי על מצבת הגאון היה חרוט: 'ובנו הגדול, על מי אהנו נטשת ועזבת', והוסיף לספר ששער ראשו של הגאון היה קשה במחטים.

מאורות

הגאון רבי **מרדכי גימפל יפה מרוז'ני** זצ"ל ליום ההולא כ"ח במרחשון תר"ב

מגאוני דורו ומראשי הישוב המתחדש בארץ הקודש. בגיל תשע התייתם מאביו רבי דב ר' יפה, מצאצאי בעל הלבושים, ואת נחמיו מצא בתורה הקדושה בה הגה בהתמדה עד שפנה העלוי מאוטיאן. למד בישיבת וולוז'ין, וחקריו היו גדולי הדור הבא, רבי שמואל סלנט, רבי מרדכי אלישבער, רבי שמואל מוהליבר והנצי"ב. תחלה התמנה לרבנות הווינדא ובמשך ארבעים שנה מהו כרפה של רוז'ניו. כאשר פרצה פעם בעיר מחלה קשה, ובני העיר חפשו כמי לתלות את הקולר, התבטא כי אין מביס 'עליהטא' על לבו של השני, אלא כל אחד צריך לפשפש במעשיו שלו. בשנת תרמ"ח החליט להגשים את שאפתו ועלה לארץ הקודש, והשתתק בכפר יהודי הסמוך לפתח תקוה. מספר, שבשגרה לראשונה את המושבה ראשון לציון, לא היתה דעתו נוטה מחסר יראת השמים שבה, ואמר: 'אמנם חצופה היא במקצת, אולם אלמנה היא' וברך 'ברוך מצוי גבול אלמנה'. מחבוריו נפסו ההותיו על מדרש תהלים, פרוש על ההגדה, וחרור על פרוש הרמב"ם לתורה. כל ימיו פעל למען ישוב ארץ ישראל בדרך התורה ולחם נגד אלו שזלזלו בה. בפלמוס השמטה של שנת תרמ"ח, היה בצד הממקרים ומתשבי עקרון שמעו בקולו והשביחו במסירות את שדותיהם. כששלש שנים לאחר עלייתו ארצה, נפטר ונקבר ביהוד. בלויתו השתתפו רבים, ובהם גם רבי יהושע ליב דיסקין מבריסק ששנה מנהגו שלא לצאת מירושלים, ועמד במשך ההספדים שנמשכו כשלוש שעות.

יוסיף דעת

השדכן הראשון בעולם היה אליעזר עבד אברהם, כמבואר בפרשתנו, ובדברי הוזהר לה' 'אשר הנחני בדרך אמת', ואמרו דורשי רשומות שאמר כן כדי לציין שהוציא לפועל את השידוך בין יצחק לרבקה בלי לשקר, שלא כמות שדכנים דוברי שקרים עליהם דרש היעב"ץ ואמר, שדכ"ן ראשי תיבות שקר ד"רבי כ"ס"ף ג"וטל, אולם יש שכתבו, שגם אליעזר עצמו שניה בדבריו והפך את הסדר כדברי רש"י, ומכאן ששכר שדכנות הוא סוף כשר תמיד, וכן כתב המח"ם מרוטנבורג שבכשר שדכנות רגיליו לתת לשדכן יותר מכדי טרחו. בעל התניא המליץ טוב על השדכנים שמתנהגים בערמה וכתב, שאם היו דוברי אמת לא היו השידוכים יוצאים אל הועל, ומפני שהיוזנים הם למעלה מהטבע לכן אין הם נעשים באופן טבעי וישר. האור זרוע כתב, שאין אדם מתבזה להיות שדכן אם לא בכשר גדול נגד בויגו, אך ייתכן שכונתו של המתווך בעסקי נכסים. היו שדרשו ששדכן ראשי תיבות כ"י ש"ר ד'לחות נ'חשת לסימן על עבודתו הקשה, וכן אמרו שהוא ראשי תיבות לולי ה' עזרתה לי למעט ש'כנה דומ"ה נ'פשי, שלעתים אבי הבן או הבת עומדים לפני י"אוש, ואז בא השדכן ומחיה את נפשם בשידוך נאה, והוסיפו על כך ששידוך ראשי תיבות שפתי כוה' לישמו דעת ורבוניה, שכאשר בא השדכן בדברי דעת וחכמה יכול הוא להוציא לפועל את השידוך. על המחור"ל מסופר, שלא היה נהנה מנכסי אשתו ופרנסתו היתה מדמי השדכנות של תלמידי ישיבתו, להם היה מווגו שידוכים מקורב ומרחוק על ידי מכתבים שהיה שולח לכל הקהלות. מסיבת חוסר הישר של השדכנים, כתב בספר מעיל צדקה, שלפנים היו עוסקים רק תלמידי חכמים בשידוכים, שהיו יודעים כיצד אפשר לשנות במקצת מן האמת לפי הגדרת בלי להיכשל בשקר. מצווה גדולה לשדך את בני ישראל, כמו שכתב המחור"א, שדברי הגמרא בשבת "עסקת בפרייה ורבייה", הכולנה על העוסק בשידוכים שמרבה פרייה ורבייה בעולם.

מה יצא הדבר

פניני אור החיים

מדבר האור החיים הקדוש על הפרשה

ותמת שרה - רמז הכתוב באומרו בקרית ארבע לומר, כי חם ושלום לא יתרחם המיתה לצדיקים, אלא שקרית ארבע פרוש, עיר שהיתה בגינה מד' יסודות נפרדה היא ונסעה מהם. ואומרו הוא הברון פרוש, שהגם שמתה היא משפעת בהם בחינת החבור, כי הצדיקים הגם שימותו הגוף אינו משלל מהחיים, כי צדיקים במיתתם קרויים חיים, וצא ולמד ממעשה דרב אחאי בר יאשיה.

והטעם הוא, כי בהיותם בעולם הזה מהפכים בחינת החמר שבסודות לבחינת הרוחניות הקדוש שבנפש, באמצעות מעשים טובים והפלטת התורה שמשותפתים בעולם הזה. ולהשפילך בדבר, צא ולמד מה שכתב רמב"ם פרק ד' מהלכות יסודי התורה דין ה', שישתנה היסוד ליסוד חבדו הקרוב אליו ויהפך העפר למים, וכמו כן ימצא שבאמצעות דבקות האדם בקונו יתהפכו היסודות כלם ליסוד האש ויסוד האש ליסוד אש הנשמה והבן. ואומרו ארץ פניו, כי העולם הזה יקרא ארץ פניו הוא יצר הרע, ובאמצעות התעמדות כנגדו ישיג האדם להפליא לעשות בקדושה ובהשגחה.

וידבר אלי בני חת לאמר - עוד ירצה לתת טעם למה הצדק אברהם לדבר אלי בני חת, גם להאריך כל האומר בענין, וכי מי שהיה צריך לקנות אהות קבר או שדה אחד לחיטו או לנטעו יהיה צריך להרעים תכל וישיבנה, לזה גמר אמו לאמה, פרוש, לא לצדק ארבע אמות קרקע לקבר שרה הצדק לדבר ליושבי ארץ, אלא לאמר האומר בענין שקנה מקנה המכפלה אשר אין ערך אליה, ולזה הצדק לדבר לכלל ולכלל הממצאות כדי שיועיל קנייתה כפי הדין.

דברי הימים

החודש השלישי למנין החודשים מזמן בריאת העולם, והתשיעי למנין החודשים בתורה ליציאת מצרים, הוא חודש כסלו. החודש נזכר בתנ"ך פעמיים, בספר זכריה ובספר נחמיה: "בארבעה לחודש התשיעי בכסלו", "ויהי בחודש כסלו". שם החודש, כמו כל החודשים, הגיע מבבל, ובאשורית נקרא החודש "כסליו", שפירושו עבה ושמן כמו 'כסלים' בלשון הקודש. רש"י מסביר את השם כסלו מלשון תלם, על שם התלמים אשר נוצרים אחרי החרישה שנעשית אחרי היורה בעונת הזריעה שהיא חודש כסלו. יש המשערים כי מקור השם "כסלו" הוא מלשון כסל שמשמעותו תוחלת, שכן בתקופת שנה זו מייחלים לגשמים, בספרי החסידות נקשר שם החג עם חנוכה, וכסלו הוא מלשון ביטחון על שם הפסוק: "אם שמתי זה כסלי", שעיקר הנס בחנוכה בא מתוך אמונה וביטחון. בחודש כסלו מתגברים הגשמים ואם לא מתחילים לרדת חלילה, בית דין גוזרים שלוש תעניות על הציבור. כסלו לעתים חודש חסר בן עשרים ותשעה ימים, ולעתים חודש מלא בן שלושים יום.

מזל חודש כסלו, הוא מזל קשת, על שם הפסוק ביחזקאל: "כמראה הקשת אשר יהיה בענן ביום הגשם", כי חודש כסלו זמן גשמים הוא והגשם והשמש מתערבבים זה בזה והקשת נראית בענן. מזל החודש מסמל גם את הקשת של החשמונאים שניצחו בחודש זה את מלכות יוון והביאו ישועה לישראל. לפי המדרש רבה, מזל הקשת מרמז על יוסף הצדיק שעליו נאמר "ותשב באיתן קשתו". בחודש זה, נראית מערכת כוכבים בשמים שנקראת "כסיל" (כיום: אוריון) על שם החודש כסלו.

להיכלו של המגיד ממזריטש היו נוהרים חסידים ואנשי מעשה, זקנים באים בימים ובני השחרות ועולי ימים, וכלם שאבו משם תורה וחסידות, אותם נטלו בצידה לדרך לכל ימיהם. שנה אחת, בסיומו של ירח האיתנים, נכנס אל המגיד אחד מצעירי החסידים שעדיין לא זכה למצא את זיוגו, ותנה בפניו את צערו על ענייתו הגדולה, שבפעטיה פוסחים השדכנים על ביתו ועקב כך עדיין לא זכה להקים בית בישראל. נחמו המגיד בדברי בטחון ואמונה, ברכו בשלום וצוה לו להסכים לשדוף הראשון שיציעו לפניו.

יצא הבחור לדרבו הארצה, ובמהלכה נכנס לפנדק דרכים, התישב בפנת הבית כדי לנוח מעט והתחמם מהקר העז ששורר בחוץ. באותה שעה, ישבה שם חבורה של צעירים יהודים פוהזים ופזרקי על, שלפם היה טוב עליהם לפתע, ראה אחד מבני החבורה את מיצענו שישב בסמוך לתנור, וכדי להפיג את השעמום שאחו בו, נטפל אליו והחל להטרידו בשאלות. "מאין אתה ומה מעשיך?" שאל בלעג. נסה הבחור להתחמק ממנו, אולם הלה דחק בו עד שהשיב פי בו עיר פלזנית הוא וחזור הוא עתה מרבו המגיד ממזריטש. החלו בני החבורה ללעג לו, ושחוקם גבר כאשר ספר להם שבעת הפרדו מרבו בקש להתברך שהקב"ה יזמין לו את זיוגו והרבי צוה לו להסכים לשדוף הראשון שיציעו לו. שחוק עז פרץ מגרונם של בני החבורה, ואחד מהם קם ואמר בלעג: "יש לי בשבילך שדוף טוב, אחזתי הגיעה זה מכבר לפרקה ויש באמתחתה מאה רבליים פנדוקה, היא אף למצאת פאן עמנו ואם טוב הדבר בעיניך, נוכל להציע את השדוף למזל ולברכה". גדולה היתה אמונת הצדיקים בלבם של החסידים, ומכיון שפך נצטוה מפי המגיד הסכים על אתר להצעה.

המשדכת לא היתה אלא בתו של בעל הפנדק העשיר, שבאותה שעה נעדר מביתו, ואותו פוהז כלל לא היה אחיה אלא שבקש לשחוק על חשבונו של האורח התם שנקלע לפנדק. עד מהרה העלה על השלחן בבוקר יין שרף וכלם שתו 'לחיים' וכבדו את האורח לכבוד ארוסיו. בטוב לבם, הציע אחד מבני החבורה לערף מיז גם חפה וקדושיו, נטלו שלית ופרשו אותה בחפה והאברך קדש את האשה פדת משה וישראל, בפשכל הנוכחים ממלאים פיהם צחוק ומתיחסים לכל הענין כמהתלה ושעשו.

הבקר אור, ומבחוץ נשמע קול שקשוק אופני עגלה. פנה הבחור אל החלון, וראה איש נכבד יורד מהמורפכה, והבין כי בעל הבית שב לביתו, ויצא לקראתו כדי לקבל את פניו. "שלום עליך חותני היקר", פנה אליו בהושיטו לו את ידו לברכה. פער עליו הפנדקאי עיניים תמהות ושאל: "מי אתה? ובשנודע לו דבר המהתלה שנגרקה אמש, התמלא פחד וחלחלה. בעיניים מזרות אימה פנה אל האברך וקרא: "טפס מטפס! ביצד מלאך לבך לקדש את בתי לאשה? כלום לא הבנת שבני החבורה הפוהזים התלו בך ועשו ממך לעג וקלס?"

לאחר זמן מה, התישבה דעתו של בעל הבית והוא הבין שהוא נקלע לצרה ציורה. על פי ההלכה, בתו נשואה פדת וכדין ועליו למצא עכשו פתח כדי להתיר את הסבך, והבין שאם לא יסביר פניו לאותו אברך, הרי שצרתו צרה. החל הפנדקאי לדבר עם האברך רפות ונסה להציע לו סכום של עשרים רבליים כדי שיפטר את בתו בנט כריתות דרין, אך האברך אמר לו: "אספר לך את כל הענין. טרם נפרדתי מרבי המגיד ממזריטש, צוה אותי להסכים לשדוף הראשון שיציעו לפני וכך עשיתי. אם בני החבורה חשבו את הדבר לשחוק וליצנות, הרי שאני חשבתני זאת לאמת, ואם אתה אינך מסכים לשדוף, הנה ונסע שנינו למזריטש ומה שהמגיד יאמר כך נעשה".

בעל כרחו הסכים הפנדקאי לנסע למזריטש, וכשנכנס אל המגיד ספר לו את הענין וטענו: "אני לא שהיתי אז בביתי ואברך פתי זה הלך וקדש את בתי ללא שאלת פי. מוכן אני לתת לו בזה הרגע מאה רבליים פספ, ובלבד שיגרש את בתי ויניח אותנו לנפשנו". הקשיב המגיד לדבריו ובקש ממנו לפנות בינתים לאכסניה שלו, בזמן שהוא ישוחח עם האברך בענין. לאחר שעות מספר, שב הפנדקאי והמגיד הציע לו כך: "שוחחתי ארבות עם האברך והוא מסכים להצעתך, בתנאי שתשקל על ידו אלה רבל כסף. אולם מנגד יש לי בשבילך הצעה מפתה שודאי לא תוכל לסרב לה. מציע אני לפניך שדוף טוב והגון עם אברך ירא שמים וכן טובים, שיש עמו נדניה בת אלה רבל, וכך לא יגרם לך שום הפסד".

הסכים האיש להצעה, ואז אמר לו המגיד: "מדוע לך ללכת אחר הצעות אחרות? הרי מה יצא הדבר, ומן השמים סובבו את הענין שאברך זה יקדש את בתי. והרי הוא ממשפחה מיהסת, משלם בכל המעלות, אלא שעד עתה היה לו חסרון אחד של עניות מחפירה, ואף חסרון זה כבר התמלא עתה באשר מוכן אתה לשקל על ידו אלה רבליים. אם כך אפוא, זה זיוג מן השמים ומברך אני אותך שהזיוג יעלה יפה ותרוו רב נחת מהם". קבל בעל הבית את דברי המגיד, ואף ברכתו לא שבה דיקם, הזיוג עלה יפה והוא ראה מהם נחת כל הימים.

מטעים

שמענו | אדני (כ.כ.ט)

סמו פסק יש בין התבות, הגם שמקורות הן בטעמי מנח רביעי, ואף הלשון אדני בלשון יחיד תמות, שכן שמענו נאמר בלשון רבים, אלא שהמדרש פנה לאברהם בלשון רבים בדרך כבוד, ומדרש המוסר הפסיק ואמר אדני על עצמו, שאין זה נאה לומר אדונינו בשם הרבים, כפי שכתב האבן עזרא, ולכן יש הפסק בין התבות, מפני ששוב הוזר לומר בלשון רבים. (המסולאים בפרט)

בכסף מלא (כ.כ.ט)

בטעמי קדמא ואולא, כדי לרמוז שמפני שדרש עפריון כסף מלא מטבעות שעיזבונו לפזור, לכן קדמא ואולא הכסף יעזבונו חיש מהר, כמו שנאמר עשר שמויר לבעליו לרעתו בחצי ימיו יעזבונו, שאם שומר את הכסף לעצמו ולא מחלק לאחרים, יעזב אותו הכסף וילך ממנו. (נחלת צבי)

נתתי (כ.כ.ט)

בטעם אולא גרש, רמז יש כאן ליסורי הגלות, שהגם שאנו נותנים כסף מלא לגויים, ממשכימים הם לגור עלינו גלויות וגרושים. (הדרוש והעיון)

הטעם אולא גרש נקרא בקול רם, כדי לרמוז שאברהם איבנו נתן לעפריון את הכסף בקול גדול למען ישמעו בלם ששלם בכסף מלא. (תפוזי חיים)

מדגש

על הפסוק 'זיהיו חיי שרה', מפרש רש"י "בת ק' קבת ב' לחטא, ובת ב' קבת ז' ליפי", והמפרשים התבטאו רבות לבאר את דבריו, שכן דרך בת ב' לחטא יותר מבת ק', וכן לנבי יפי חרי אין יפיה של בת ז' יותר מבת ב', ותרצים רבים נאמרו בדבר. אלא שיש אומרים שטעונו כופר נפלה בדברי רש"י, ומקור הדברים מובא במדרש רבה ושם נאמר: "בת ק' קבת ב' לנזי, ובת ב' קבת ז' לחטא", ולגרסה זו כל הקשיות בטלות. מן הענין להוסיף מה ששגור בפי הדרשנים לבאר "בת ק' קבת ב'", שפרק ב' בתהלים הוא מזמור 'ענה ה' ביום צרה' ופרק ק' הוא מזמור לתורה', כי צריך להודות לה' מעמק הלב בדיוק כמו שקראו אליו ביום צרה, וכפי שנאמר 'שמחנו בימות עניתנו שנות ראינו רעה', שקמו ימי הענין כך יבואו ימי שמחה, ומובא בשלחן ערוך שיש לומר מזמור לתורה בנגינה.

ממלכה

נוכל אחד, התעטף פעם באצטלה של צדיק והיה מחלק ברכות לאנשים תמימים ונטול מהם שכר רב. פעם, באה אליו חבורה של פקחים שתהו על נקנתו וגלו שאין טובו קברו. פנו אפוא אליו בלעג ואמרו: "ברכנו נא, רבנו". נענה הצדיק המדמה ואמר: "מדוע לא אברך אתכם? והרי כבר נאמר על אליעזר עבד אברהם 'וברך אתה וגמלים'... בשנותי את תבת ויברך שבפסוק לתבת ויברך. נענה אחד מן החבורה ופסק לו את פסוקו בגמולו בפנותו לחבריו: "אייתם איש זה? מבקש הוא לקיים בנו את הפסוק 'אשריה לה' כי גמל עלי' - הגמל מתנשא עלי לברכני"...

מצין היה רבי חיים מאיר מויז'ניץ בעל "אמרי חיים" בלבו הרחום ובאהבתו לכל יהודי באשר הוא, אהבה שאינה תלויה בדבר. אמרו, שכבר ה"חזון אי"ש" הגדירו כנאון במצות ואהבה לרעה כמוה, וכן התבטא עליו אביו ה"אהבת ישראל" ואמר, "מה לא יעשה בני למען יהודי אחר". פעם, הגיע לפניו צעיר בעל תשובה שנפקחו עיניו להפיר את בוראו, אולם לאחר זמן-מה היה שרוי בצער ובמרירות על מעשיו וחסריו ולשעבר והיה מלא פחד שמא עתיד לתן את הדין על כך. כשעמד רבי חיים מאיר על סבת עצבותו, קם והצהיר בפניו בפה מלא כי הוא מקבל על עצמו את כל הענשים בגין חטאיו, והריהו נקי הוא עתה כפיוס הנולדו ומזמן לחיי העולם הבא. בשמע אותו בעל תשובה דברים אלו, אורו עיניו ויצא מלפניו בכריה חדשה, כשהוא שמח וטוב לב. כשהובאו הדברים לפני רבי שלום נח מסלונים בעל "נתיבות שלום" אמר למקורבו, "אל תחשב שדבריו היו רק מן השפה ולחוץ, וכל פונתו היתה רק להשיב את רוחו של האיש השבור שבא לפניו, אלא שפונתו היתה באמת לכך והוא קבל על עצמו בפעל את ענשי הזולת, מרב אהבתו ומסירותו למען איש יהודי".

גדלותו בתורה של רבי עזרא עטיה ראש ושיבת "פרת יוסף" היתה לשם דבר. רבים מפוסקי דורו היו פונים אליו בשאלות הלכתיות, וביחוד בספקות שהתעוררו עם התפתחות הטכנולוגיה, וכמעין המתגבר בתורה היה מוצא תשובות וסמוכין ומדמה מלתא למלתא בגאונות מפליאה. בגדל תורתו כך היה גם גדל ענותנותו ושלמות רוחו. פעם ישב בכנוס של גדולים וגאונים, והנה נכנס ובא תלמיד חכם מפלג שהיה צעיר לימים לעמת המשתתפים. מכיון שכל מקומות הישיבה היו תפוסים, נותר הלה לעמוד בצדי הבית, כשהוא חש מבוכה ואי-נוחות. היחיד ששם לבו לכך, היה רבי עזרא עטיה, אולם הוא ידע שאם יציע את פסאו לאורך הלו, ודאי יסרב לבקשתו ויוסיף לעמד, ולכן קראו אליו ולחש באזניו שאינו חש בטוב ומבקש הוא לשוב לביתו, ויכול הוא אפוא לשבת במקומו. לא ידע אותו אדם, כי רבי עזרא פנה את מקומו לכבודו, ולכן קבל את דבריו בפשטות ותפס את מקומו. הדבר לא היה נודע, אולם ספר זאת רבי עזרא בכרך אגב לאחד מתלמידיו, באמרו: "לא יכלתי לסבל, שהיה תלמיד חכם עומד ואני יושב".

מסירותו של רבי מיכאל דב ויסמנדל לתלמידיו ושיבתו היתה ללא גבול, והוא מסר את נפשו למענם במסירות מפלאה. תלמיד אחד הגיע לישיבתו בגיל צעיר, בהיותו יתום מאב. בתקופה הראשונה ללמודיו, התנהג בחסר דרך ארץ, עד שפקעה סבלנותם של משיגי הישיבה וממניה והזוהירוהו שאם ישוב לכסלה עוד, יהיה עליו לארוז את חפציו ולעזוב את פתלי הישיבה. לא עברו ימים ארבים, והתלמיד שוב נכשל בחסר ציות לסדרי הישיבה. מחסר בדרך, הודיעו לבחור כי עליו לארוז את חפציו ובלב קבד החל להתבונן לעזיבת הישיבה ושובו לבית אמו האלמנה. כשנודע הדבר לראש הישיבה הזמינו אליו, הושיבו לידו ופנה אליו בחבה ואהבה כאב אל בנו ואמר: "בני יקירי, מה מעיק עליך? מה מקביד על לבך?" כשחש התלמיד את אהבתו הגדולה של רבו אליו, פרץ לפתע בבכי ומרוים שנמשך זמן רב באין הפוגות, וכאשר שב לספסל הלמודים התהפף והיה לאיש אחר. תלמיד אחר היה בישיבה שזלזל בתפלה, והרב הוכיחו ויסרו על כך פעמים רבות. פעם אחת, נפגע התלמיד מדברי התוכחה והכין עצמו לעזוב את המקום, אולם הרב מהר לפייסו ואף שלח אליו שליחים כדי לדבר על לבו לשוב אליו ולהתפייס עמו. לימים ספר התלמיד, כי בזכות חכמתו ואהבתו הגדולה של רבו, עלה בידו לקרבו אליו ולהצילו מרדת שחת, ולולא זאת לא היה נותר ממנו שריד ופליט והיה יורד לשאול תחתיות חלילה, ועתה זכה להקים בית נאמן בישראל ולהעמיד משפחה לתפארת. אחד מחשובי התלמידים ספר פעם, כי כשלמד בישיבה בצעירותו היה שם בחור אחד שלא הגליח בלמודו ואף היה מפריע לאחרים ומכילה את זמנם לריק.

באותה שעה לא הבין התלמיד מדוע אין ראש הישיבה מסלק את הבחור הלו, אולם לימים פגשו כשהוא מהלך עם בניו, והכרת פניהם ענתה גם כי הם ידעו בוד ה' ואז הבין למפרע את דעת רבו שאין אדם עומד על דעתו עד ארבעים שנה, כי טוב יותר שתלמידיו ילמדו כמה דפים פחות, כדי שאותו תלמיד ינתן יהודי כשר.

בין שאר מדותיו התרומיות של רבי ברוך אבא שאול היתה אחת המדות שבהן נקנית התורה, נשיאה בעל עם חברו, כמשה רבנו בגשתו שעליו נאמר וירא בסבלתם, שנתן עיניו ולבו להיות מצר בצרתם. פעם שמע על אדם אחד שנקלע למצוקה ולךה ברבית, הזמינו הרב אליו והסביר לו את חמרו אסור רבית, ולאחר מכן נתן לו סכום גדול כהלוואה, כדי שיוכל להחזיר את הלוואתו שנטל ברבית. לימים, בא הלה להחזיר את הלוואתו, אלא שרבי ברוך ציון סרב לקבל ואמר לו, שלכתחלה נתן לו את הכסף לשם מתנה ולא לשם כהלוואה, אלא שנתן לו בדרך כבוד.

על הפסוק 'שני חיי שרה' דרש רש"י "בין שניין לטובה". והדברים תמוהים, שהרי יסורים קשים היו מנת חלקה של שרה שהיתה חשוכת בנים ועברה נסיונות רבים? אלא שעל כל תלאותיה היתה אומרת "גם זו לטובה" מתוך אמונה תמימה בה, ולכן נהשבים כל ימיה לטובה. (רבי חושא מאניפולי)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת חיי שרה תש"פ

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת.

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

בשעה היעודה נכנס החתול והחל לשמש בתפקיד של 'מלצר' סידר כמה שולחנות והציע עליהם מפות, אח"כ הלך להביא מגש עם יין וכוסות. כאשר חזר עם היין והכוסות השתוממו כל הנאספים מהמחזה הנדיר, וכמעט אמרו שאכן צדקו אותם חכמים. באותו רגע הוציא רבי יונתן קופסא קטנה מכיסו, ופתחה, ועכבר קטן זינק מתוכה. כיון שראה החתול את העכבר השליך מיידו את המגש, היין נשפך והכוסות נשברו ורץ אחר העכבר להשיגו. מיד הודו כולם לרבי יונתן אייבשיץ ונוכחו לדעת שגם אם אמנם אפשר ללמד בע"ח דברים מסוימים, אולם את טבעם לא ניתן לשנות.

כך גם עם עפרון. כל זמן שלא ראה כסף לנגד עיניו, התנהג כאיש נבון ונדיב (לא פחות מבע"ח מאולף) אבל לאחר דבריו הראשונים (פסוק יא) שבהם הציע לאברהם את השדה ואת המערה חינם אין כסף חוזר אברהם (פסוק יג) ואומר לו "נתתי כסף השדה קח ממני" כלומר אברהם מחזיק את הכסף בידו ואומר לו "קח הממון", כיון ששומע עפרון את הצלצול של הכסף - ורואה את המטבעות הנוצצות בידי אברהם - מיד הוא נהפך לאיש אחר. הוא משליך מעליו את כל גינוני ההתנהגות היפה שנקט בהם ורדף אחר הכסף כמו שהחתול רודף אחרי עכבר...

(דרכי מוסר)

נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה... (כג, יג) ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה הוא (כג, ט"ו),
רש"י כתב "נתתי - מוכן הוא אצלי והלואי נתתי לך כבר". לכאורה לא מובן מה רצה רש"י בזה.

אפשר לומר בדרך צחות, שעפרון אמר לאברהם שהאות האמצעית של "עפרון" הוא ר'. והאות האמצעית של "אברהם" הוא גם כן ר', ס"ה ארבע מאות. אם כן ארבע מאות שקל "ביני" שנמצא אצלי באמצע בין אותיות שמי - מאתיים, "ובינך" שנמצא בין אותיות שמך - מאתיים, מה הוא... וכנגד זה אמר אברהם "הלואי נתתי כבר", שאם היה זה בעבר, כשעדיין היה שמי "אברם" לא הייתה אות אמצעית בשמי, והיית מבקש רק מאתיים...

(תורת משה נתן)

וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר (כג, טז)

מעשה ברבי אפרים זלמן מרגלית מברודי שהלך אצל אחד מגדולי המלכות להשתדל בדבר המתקת דין גזירה רעה שנגזרה על היהודים שלא כדין, עם ששר זה ידוע ומפורסם היה כ"לקחון" שידו פשוטה לקבל מתנת יד, קשה היה לו לרבי אפרים זלמן שהיה נקי כפים ובר לבב, להציע לשר שוחד ממון, בא אליו בעקיפין והקיף בדברים סחור סחור, ואותו שר שחומד ממון היה, גם הוא התבייש לתבוע ממנו בפה. פתח השר ואמר: רבי אותה בקשה שאתה מבקשני עליה אמלאנה ברצון רב, אלא שגם אני בקשה גדולה לי אליך. סוחר גדול פלוני בעירנו, חוב גדול של ממון יש לו עלי, יואיל נא מר לסור אלי. מיד הבין רבי אפרים זלמן את הרמז הדק והכל על מקומו בא בשלום.

לאחר מעשה יצא רבי אפרים זלמן ודרש:

מה דכתיב ארבע מאות שקל עובר לסוחר? עפרון זה, נשיא בני חת, שמתחילה אמר לו לאברהם "ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" התבייש לקחת את השקלים במישרין מיידו של אברהם, לפיכך עמד והפנה אל סוחר פלוני ופלוני ואברהם אף הוא הבין את הרמז והעביר לסוחר... (על התורה)

אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו (כד, ב)

מנהגו של עולם, כשאדם עומד להלוות ממון לחבירו היהו חוקר ודורש אחרי יושרו של הלווה ורק אחרי שאין לו עליו כל ספק אז מלווה את ממונו, לעומת זה בענייני יהדות כאשר בא האדם לקנות בשר כשר או תפילין או כל תשמיש של קדושה אינו מקפיד לדרוש ולחקור במיוחד, והוא נוטה לתת אימון בכל אחד. ולא כך נהג אברהם אבינו, אלא להיפך. בענייני ממון נתן אימון מלא בעבדו אליעזר "המושל בכל אשר לו", ואילו כשהגיעו הדברים לענין יהדות לקחת אשה מתאימה ליצחק אז לא סמך על אימונו והבטחתו של אליעזר אלא דרש ממנו שבועה חמורה "שים נא ידך תחת ירכי והשבע לי"

מסופר על רבי ישראל מסלנט זצ"ל, שפעם הגיע לאיזה עיירה נידחת והתאכסן באכסניא לא מוכרת לו, כשהגיע רבי ישראל אל האכסניא פנה אליו

ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען (כג, ב) כתב רש"י: בקרית ארבע - על שם ארבע ענקים שהיו שם אחימן ששי ותלמי ואביהם. ד"א על שם ד' זוגות שנקברו שם איש ואשתו (ב"ר) אדם וחיה. אברהם ושרה. יצחק ורבקה. יעקב ולאה".

יש להבין: תינח לפי הפירוש השני שנקרא 'קרית ארבע' על שם ארבעת הזוגות שנקברו שם, מובן למה מציינת זאת התורה כאן, שהרי שרה גם היא חלק מארבעת הזוגות. אבל לפי הפירוש הראשון שנקרא 'קרית ארבע' על שם ארבע הענקים, לא מובן מה שייך עניין זה לכאן? התורה יכלה לומר שבא לחברון בלי לציין שזה נקרא קרית ארבע, ואף לא מובן למה הביא רש"י את הפירוש הראשון.

ואפשר לבאר עפ"י מה שכתב בספר "שפתי כהן" (מגורי האר"י ז"ל), שם הביא תמיהה: ואם תאמר מי הולכה לשרה לחברון? הרי אברהם יצא אל העקידה מבאר שבע וכן חזר מהעקידה אל באר שבע, ואיך הגיעה שרה למות בחברון?

ומתריץ: שמעתי, שכשבא השטן ואמר לשרה היכן יצחק, אמרה לו, הלך עם אביו ללמדו מעשה הקרבן, שהרי ראתה שאברהם לקח איתו את האש ואת המאכלת וכו', אמר לה השטן: יצחק הוא הקרבן. לא האמינה לו, והלכה אצל אחימן ששי ותלמי, ואמרה להם: אתם ארוכים וגבוהים, ורואים למרחוק, הביטו וראו אם רואים אתם זקן אחד הולך עם ג' נערים, הביטו ואמרו לה שרואים הם זקן אחד שעוקד בחור על גבי המזבח והסכינ בידו. כיון ששמעה כך, מיד מתה.

בזה מובן, שלהלן הרי כותב רש"י "ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי שע"י בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרח נשמתה ממנה ומתה", לכן הקדים שארבעת הענקים התגוררו שם. (ציוני תורה)

ותמת שרה בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען (כג, ב)

כתב רש"י "ונסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק לפי שע"י בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרח נשמתה ממנה ומתה". שואל הגר"ח קנייבסקי בספרו "טעמא דקרא", יש לעיין איך מתה שרה מחמת העקידה, והרי קי"ל "שלוחי מצוה אינן נזוקין"? וכן מקשה מהגמרא שבת שאמר התנא "יהי חלקי עם מתי בדרך מצוה", איך ימות בדרך מצוה והרי שלוחי מצוה אינם נזוקין?

ומתריץ, שמה שאמרו "שלוחי מצוה אינם נזוקין" הכוונה שמחמת המצוה לא יאונה לו כל רע. אבל אם כבר נגזר עליו מכבר שביום פלוני ימלא שנותיו בעולם הזה, אזי אדרבה, זכות הוא לו לזכות למות כשעסוק בדבר מצוה. וזה נחשב לו שמת על קידוש ד'. וזה מה שאמר אותו תנא "יהי חלקי עם מתי בדרך מצוה" שרצה שהקב"ה יסובב שביום שיגיע זמנו להיפטר שיהא בדרך מצוה ויזכה למות מתוך התעסקות בדבר מצוה.

ואף גם כאן, זמנה של שרה נקצב לחיות מאה עשרים ושבע שנים. והיא זכתה שמתה מחמת הבשורה על דבר המצוה.

(טעמא דקרא)

השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה (כג, יא)

המפרשים תמהים על השינוי הפתאומי שחל בדברי עפרון, שמתחילה אמר לאברהם: "השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה" - כרוצה לרמוז כאילו לא עלה על דעתו כלל לבקש כסף עבור המערה, ואדרבא, בנדיבות לב מציע הוא את כל השדה בנוסף למערה, ומיד אח"כ חוזר עפרון ואומר "ארץ ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" כרומו שמצפה שישולם לו מחיר גבוה זה. ואכן אח"כ כתוב "וישקול אברהם לעפרון וגו'", ועפרון מקבל ברצון את הכסף, ולא זו בלבד אלא שקיבל כסף עובר לסוחר, שהוא (ע"פ הגמ' בב"מ) בערך גדול בהרבה מכסף רגיל.

לביאור הענין, מביא הסבא מקלם זצ"ל את הסיפור הידוע אודות הויכוח שהיה לרבי יונתן אייבשיץ עם חכמי אוה"ע, הם סברו שאפשר ללמד בעלי חיים נימוס ודרך ארץ ולהפוך את טבעם שיהגו כבני אדם, ורבי יונתן טען לעומתם שדבר זה אינו אפשרי, וכי א"א להפוך את טבעי בעלי החיים.

רצו אותם חכמים להוכיח את צדקתם, וקיבלו על עצמם ללמד חתול נימוס ודרך ארץ תוך פרק זמן מסוים. כאשר הגיע היום המיועד להציג את הצלחתם באילוף החתול, התקבץ קהל רב לראות במו עיניו את ה"חתול המלומד", ואכן

אלי תבא

אליעזר עבד אברהם, מאוד רצה שאברהם אבינו יקח את בתו, ותזכה בתו להיות אשתו של יצחק אבינו. הוא ידע שהוא דולה ומשקה מתורת רבו, הוא ידע שהמעלה הרוחנית שלו, היא לא מעלה פשוטה וחז"ל אומרים, שאליעזר שלט ביצרו, כפי שאברהם אבינו שלט ביצרו. עם כל זה, למרות המעלה העצומה של אליעזר, אומר לו אברהם אבינו – בשום פנים ואופן אני לא מוכן לקחת את הבת שלך. אתה ארוור ובני ברוך ואין ארוור מדבק בברוך.

שולח אותו אברהם אבינו אל ארץ מולדתו, אל משפחתו, מתוך ידיעה ברורה שבבית שהוא גדל, כולם עובדי עבודה זרה. הוא יודע את זה בבירור, שבשעה שאליעזר מגיע לבית לבן, אומר לו לבן (כד, לא) **ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים אומר רש"י** - פניתי הבית. מעבודה זרה. וחז"ל עוד מתייחסים לזה בזלזול – "תראה איך לבן מתייחס לאלוהים שלו..." ברגע שיש אורחים, אז הוא יכל לעשות כמה לירות עליהם... אז הוא זורק את האלוהים שלו החוצה מהבית... קח צא לחופשה, תחזור עוד שבועיים...

שואלים כולם... הראשון ששואל את זה, הוא הר"ן בדרשותיו, בדרוש החמישי... אחריו עומד על זה גם הכלי יקר, וזה גם מופיע בספר שם משמאל, של האדמו"ר מסוכוטשוב, כולם עומדים על אותה שאלה, על אותו רעיון. אברהם אבינו שולח את אליעזר לביתם של בתואל ולבן, מתוך ידיעה שהם עובדי עבודה זרה... **שואל הר"ן** – הוא לא מוכן לקחת מבנות הכנעני, כי המידות שלהם מושחתות... אז הוא מוכן לקחת עובדות עבודה זרה?! האם עובדות עבודה זרה, זה פחות מסוכן ממיידות מושחתות?! זה לא טוב וגם זה לא טוב... אז לפחות יש לו בית אחד, שהוא יודע שהבית הזה, הוא בית טוב – ביתו של אליעזר.

הוא לא רוצה את הבת שלו, בשום פנים ואופן, כי הוא ארוור – "אתה כנעני, וכנענים הם ארוורים".

עדיף לקחת בת, מבית של עבודה זרה, ולא לקחת בת, שהמידות שלה מושחתות???

זו שאלתם של רבתינו, והשאלה שהם עונים היא – כן. מידות, עוברות בתורשה לילדים. השקפות, לא עוברות בתורשה. אם אדם יש לו מידה מושחתת, או להבדיל, מידה טובה, המידה הטובה או הרעה, עוברת בירושה לדורות הבאים. אדם שיש לו השקפות, את זה אפשר לשנות. יכול להיות אבא עובד עבודה זרה, ובן שמפיץ את דבר ה', הראיה – אברהם אבינו.

עפ"י זה, אנחנו יכולים להבין, מה אומר אברהם אבינו – ה' אלקי השמים... כאן הוא לא אומר ואלקי הארץ... **שואל רש"י** – למה הוא לא אומר ואלקי הארץ? אומר אברהם אבינו – כשאני יצאתי מהבית של אבא שלי, אף אחד לא ידע מהקב"ה, אני הוא זה, שהפצתי את שמו.. אתה שואל אותי, למה אני שולח אותך לבית של בתואל ולבן?

התשובה היא פשוטה – כי דעות אפשר לשנות. מידות לא ניתנות לשינוי. ברגע שהמידות הם מושחתות, זה עובר הלאה.

(ברוך שאמר)

וַיְהִי חַיִּי שְׁרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעֵים שָׁנָה וְשָׁנָה חֲמִישִׁית וַתִּקַּח שְׁרָה קְבָרָתָהּ אֶרְבֶּעַ הָיָה חֶבְרוֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אַבְרָהָם לִסְפֹּד לְשֵׁרָה וַלְקַבְּתָהּ. וְכִי בִבְעַל הַטּוֹרִים: 'ולבכתה. כ"ף קטנה שלא בכה אלא מעט לפי שזקנה היתה א"י שהיתה כמו גורמת מיתתה שמסרה דין ועל כן נענשה היא תחלה והמאבד עצמו לדעת אין מספידין אותו'

וכתב בספה"ק מעשה רוקח [וכ"כ בברכת שמואל על הש"ס] ששני הטעמים של בעל הטורים דחוקים מאד, כי מה שהיתה זקנה אינה סיבה שלא לבכות הרבה, שהרי בוכים על שהצדקת נסתלקה ומה חילוק בזה שהיתה זקנה, וכ"ש הטעם השני. עוד הקשה המעשה רוקח דבגמ' אמרו 'שלושה לבכי ושבע להספד' הרי שהבכי קודם להספד, וכן הוא בדרך הטבע שלאחר שנגרעים מהבכי מתחילים להספיד, ומדוע כתוב הפוך 'לספוד לשרה ולבכותה'?

עוד יש להבין בדברי רש"י שכתב בהמשך הפסוק 'לספוד לשרה ולבכתי. נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה, שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרחה נשמתה ממנה ומתה'. וצ"ע מדוע לא כתבו רש"י בתחילת הפסוק כשכתוב 'ותמת שרה' שנסמכה מיתתה לעקדת יצחק וכו', מה ראה רש"י לכתוב טעם הסמיכות במעשה ההספד ולא במעשה המיתה עצמה? [ועי' משכיל לדוד מה שביאר בזה]

עקדת יצחק היה ביום הכיפורים ובו קיבל יצחק נשמה דדכורא

וביאר המעשה רוקח ע"פ מש"כ הרמ"ע מפאנו בעשרה מאמרות [מאמר אם כל חי ג, לב - ולכאו' כבר כתוב כך בתוס' מס' ר"ה] דמעשה העקדה היה ביום הכיפורים, כמו שאנו אומרים בפיוט 'ובכן לך תעלה קדושה וכו' ושם נאמר שהיה העקדה ביוה"כ. העקדה היתה לפני הצהריים ושחיתת האיל היה אחה"צ בשעת נעילה. וכ"כ בילקוט ראובני 'אברהם הוליד את יצחק בגימ' בתשרי. והקשה הרמ"ע הרי נודע שיצחק נולד בפסח, כמ"ש רש"י 'ומצות אפה' שהיה בפסח, ואמר המלאך כעת חיה. ואפי' מה שחלקו בגמ' בתשרי נולדו אבות או בניסן נולדו אבות, אך לכו"ע יצחק נולד בפסח, וא"כ מה ראו

בעל המקום ואמר לו כבודו נראה יהודי נכבד, ודאי יודע גם לשחוט, והנה יש לי כאן בהמה והשחוט לא נמצא, אולי יואיל מר בטובו לשחוט לי את הבהמה. אמר לו רבי ישראל שאינו יודע לשחוט. לאחמ"כ פנה הגרי"ס אל אותו אכסנאי ובקש ממנו הלוואה כספית גדולה. התנצל אותו אכסנאי ואמר שאינו מכיר את הגרי"ס אם בן אדם נאמן הוא או לא, "אם כן" אמר לו הגרי"ס, "איך רצית לסמוך על שחיתתי, וכי מכירני אתה!?!... (אמרי חן, ועוד) וישם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי ויאמר דבר ויאמר עבד אברהם אנכי וגו' (כד, לג)

והנה דבר תימה הוא וכי עד עכשיו לא ידעו שהוא עבד אברהם, עד שהוצרך לומר להם על שולחנו שהוא עבד אברהם?

ובצחות הפשוטה יש לפרש, על פי מה דאיתא 'יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מגופן של תורה וכו'". והנה כשהושם לפניו לאכול, אמר אליעזר לא אוכל כי אם דברתי דברי וצרכי על מה שבאתי. והשיבו לבן מה לך לדבר דברי חול על השלחן, תאמר 'דברי תורה!' כי כל שלחן שאין אומרים עליו דברי תורה וכו' כמאמר חכמינו ז"ל. ועל זה השיבו אליעזר שפיר 'עבד אברהם אנכי', ויפה שיחתן של עבדי אבות יותר מגופן של תורה... **וישביעני אדוני וגו' ולקחת אשה לבני (כד, לו)**

הנה אברהם אמר לו ולקחת אשה לבני ליצחק, והעבד אמר להם רק לבני ולא סיים 'ליצחק' כאשר נאמר לו. ר' הענין הדגיש לו אברהם 'לבני ליצחק' הכוונה, שיבחר אשה שתהיה הגונה 'לבני' דהיינו שתהיה כלתו של אברהם, ועוד יש לו להקפיד שתהיה הגונה להיות אשה ליצחק לפי מעלתו.

והנה נסביר דרך משל, מנהג קצת מהגבירים שמי שיש לו בת ומשדך אותה עם בן של רב וגאון מפזר לחתן עבור יחוסו עשרת אלפים ר"כ, ובא אליו שדכן אחד וא"ל הן אתה רוצה ליתן עבור זה שיש לחתן אב גאון עשרת אלפים ר"כ, אזיע לך אם כן עסקה הוגנת יותר, אני אתן לך בחור מהולל אשר הוא בעצמו יהיה גאון גדול, וקח אותו לחתן. אבל הגביר לא הסכים בשום אופן, ואמר לו אין בדעתי לעשות בתי שתהיה 'רבנית'... עבור אב גאון יפזר הרבה, אבל את הגאון בעצמו לא יתרצה ליקח לחתן, כי אינו רוצה שבתו תהיה מ'יושבות אוהל' רק שתהיה אשת גביר סוחר, ותהנה מעוה"ז במרכבה וכדומה.

וכן היה אז, כשבא אליעזר וראה את בני הבית והכיר את לבן ומדרגתו, נתיירא כי אם יהלל את יצחק שהוא צדיק גדול, אפשר שיתקלקל ע"י כל השידוך, ע"כ הסתיר ולא דיבר כלל מיצחק, רק דיבר ממעלות אברהם, ובזה ודאי יסכימו כי גם להם מרוצה שיהיה לחתן אב צדיק, לכן אמר רק "לבני", שכל העניין זה הייחוס של יצחק.

מעשהו בעניין זה, סיפר הרב שלמה לוינשטיין: הרבנית קנייבסקי ע"ה סיפרה שכשהיא ובעלה היו צעירים, לא היה גז אלא פתילה. פעם במוצאי שבת היא לא הרגישה טוב והלכה לישון. בשלוש לפנות בוקר רבי חיים קם ללמוד והיא בקשה ממנו שיביא לה כוס מים חמים כי הרגישה מאוד לא טוב. והוסיפה הרבנית ואמרה כי אין צורך לחמם את המים על הפתילה כי עדיין לא הורידה את דוד המים שעמד עליה משבת.

אמר הרב: "אין בעיה, אכין לך כוס מים".

בנתיים היא נרדמה, ולאחר זמן מה התעוררה כששמעה קול נפץ עז מהמטבח...

רצה לבדוק מה קרה. היא נכנסת למטבח ורואה את הפתילה ואת הדוד על הרצפה, ושטפון של מים בכל רחבי המטבח.

התברר, שרבי חיים הלך למטבח להכין לה כוס מים, אבל הוא ראה שהמים יוצאים לאט מהדוד, ועשה חשבון שחבל על הזמן. לקח קומקום, תלה אותו על הברז של הדוד, פתח את הברז והלך ללמוד עד שיתמלא... כמובן שכשהתיישב ללמוד שכח מכל העולם, ובנתיים הקומקום המלא והתמלא ומשך את הדוד למטה, אל הרצפה... זו היתה הפעם הראשונה והאחרונה שהרבנית בקשה ממנו לעשות משהו בבית...

וזה מה שאמר אברהם לאליעזר, תביא אשה לבני, ליצחק, אשה שתתאים לו, שתסכים לקחת את עול הבית בשלמותו. **(הר"ש לוינשטיין)**

אלי תלך האשה אחרי (כד, לב)

"אלי כתיב, בת היתה לו לאליעזר והיה מחזור למצוא עילה וכו' להשיא בתו" רש"י. שואלים המפרשים, מפני מה לא נדרש הדבר מה"אולי" הראשון, "אולי לא תאבה האשה ללכת אחרי" (כד ח) מפני

מה תיבת אולי שם אינה כתובה חסר, הרי שם כשדיבר עם אברהם יאות יותר לרמז זה מאשר כשדיבר עם בתואל ולבן? ענה על כך הרה"ק רבי יצחק מוורקי: בתחילה בשעה שאמר אליעזר דברים אלה לאברהם, לא העז להעלות על דעתו שיצחק ישתדך עם בתו, אבל לאחר מכן, כשישב עם בתואל ועם לבן עלתה מחשבה זו ואמר בלבו, לעומת שני אלה חשיבותי ודאי גדולה יותר, ואף נאה ויאה יותר שאני ולא בתואל אהיה מחותנו של אברהם.

והגר"ח מבריסק תירץ, שהנה, משתיאר אליעזר לפני בתואל ולבן את שבחי ביתו של אברהם ויצחק, למה הוסיף לספר ששאל את אברהם "לא תאבה וגו'". על כרחך שבת היתה לו לאליעזר, ובכוונה סיפר להם זאת כדי שיתחרטו ויאמרו אם אליעזר שאל את אברהם שאלה כזו מן הסתם יש פגם בשידוך... לכן דרשו חז"ל כן דוקא מפסוק זה שהרי מכאן מוכח שכן היתה מחשבת אליעזר.

לפרש 'אברהם הוליד את יצחק' בגימ' בתשרי? [אכן יש במדרש 'תחת העץ' שהושבם בסוכה, וכ"כ רבי אלעזר הקליר בפיוט יום ב' דסוכות שבו נולד יצחק, אך רוב מדרשי חז"ל וכן בגמ' אמרו שנולד בפסח] אלא דאי' במגיד מישרים שאאע"ה הוליד את יצחק ב' פעמים, פעם אחת בסוף פ' וירא 'וה' פקד את שרה' וזה היה בחודש ניסן, אלא שאז נולד עם נשמה מסטרא דנוק', ולא יכל להוליד. הלידה השנייה היתה במעשה העקדה שאז נולד לו נשמה דדכורא כמ"ש בזה"ק, והרמ"ע מפאנו מאריך לפרש ז' מהלכים בנשמת יצחק עי"ש, וכ' דאילו של יצחק היה כגולם מששת ימי בראשית, ונשמת יצחק דדכורא נכנסה בתוך האיל הזה, וכששחט אותו אאע"ה יצאה נשמת הדכורא וחזרה ליצחק. ולכן אמר אאע"ה 'כאילו אני שוחט את בני', לא היה 'כאילו' אלא את יצחק ממש, כי בו היתה נשמת דכורא. ובאותה שעה נולדה רבקה אצל בתואל. נמצא הפלא ופלא, כי הלידה הראשונה היתה באמת בפסח, אך הלידה השנייה היתה בשעת העקדה, לכן אמרו 'אברהם הוליד את יצחק' בגימ' בתשרי, כשאומרים 'אלה תולדות יצחק', נשאלת השאלה איך יש לו בנים, הרי היה לו נשמה מסטרא דנוק', התשובה היא שאברהם הוליד את יצחק, היינו בתשרי במעמד העקדה, 'הוליד' את יצחק, שעי"ז גרם שיוכל יצחק להוליד כי בו קיבל נשמה דדכורא. וכיון שהיתה העקדה ביום הכיפורים, נחשב כמה ימים לוקח ללכת מבאר שבע עד הר המוריה, ג' ימים, ולתאר העקדה כשחזר לביתו מהר המוריה עד שרה אמנו, ואאע"ה קיים את כל התורה כולה עד שלא ניתנה, אפי' עירוב תבשילין, א"כ כשהגיע יום טוב סוכות הרי ביטל החג את שבעת ימי האבילות, וכן שמיני עצרת ביטל את השלושים, נמצא שהיה רק יום אחד לבכי ולהספד והוא ביום ערב סוכות, שהוא יום קצר מאד.

כיון שקבורת שרה היתה בערב סוכות, לא היה זמן לבכות עליה כי אם זמן מועט
ובזה מיישב המעשה וקוח מה שהקדים ההספד לבכיה, כי בדרך כלל שלושה ימים לבכי והשאר להספד, הרי שיש יותר זמן להספד מהבכי, אך במיתת שרה שהיה קצר מאד, לכן היה בכי והספד בחדא מחתא, לזה הקדים לספוד לשרה ולבכותה, כי הרגל ביטל כל דין הבכי. ובוזה יש טעם נוסף על אות כ' קטנה דלבכתה, כיון שנכנס יום טוב סוכות, לא היה זמן רב לבכות, ולכן בכה מעט על צדקת זאת. ולזה דחה רש"י את טעם סמיכת מיתת שרה למעשה העקדה, ולא כתבה תיכף במיתת שרה אלא לאחר 'לספוד לשרה ולבכותה', מכיון שהיה מעשה העקדה ביום הכיפורים, בו ביום 'בהר ה' יראה', וא"כ נשאר ד' ימים עד החג, וחזר אאע"ה ג' ימים עז שהגיע לבאר שבע ונדע לו שנסתלקה שרה אלה, וממילא נשאר רק זמן קצר לספוד ולבכותה. ולכן כתב כ' קטנה, כי ברה עליה זמן מועט. משום כך ראה רש"י לכתוב דווקא כאן טעם הסמיכות, שעי"ז נבין סיבת הכ' קטנה כנ"ל.

ובמגלה עמוקות כתב שאאע"ה לקח את שרה מבאר שבע לקבור אותה בחברון ע"י קפיצת הדרך. וי"א שכשיצאו אל העקדה, הלכה שרה לכיוון חברון, כי הרגישה שסופה קרב, וא"כ צ"ל שלאחר העקדה לא הלך אאע"ה לצד באר שבע אלא לצד חברון, כי ידע ברוח קדשו שהיא כבר הולכת לשם, וכן כבר נודע לו לפני הרבה שנים שמקום הקבר הוא במערת המכפלה כמו שדרשו 'ואל הבקר רץ אברהם' – ואל הקבר רץ אברהם' שאז נודע לו ע"י הבקר שמקום קבורתם במערת המכפלה, וא"כ צ"ל שגם לשם הגיע ממש בערב החג, והספידה במהירות.

תיכף אחר קבורת שרה נכנס אאע"ה לסוכה

נודע שהגר"א מוילנא שאל את תלמידיו היכן מרומו בתורה שאאע"ה קיים מצות סוכה, ולא ידעו תלמידיו מה להשיב, ונענה הגר"א ואמר דכתיב 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל', בכל ר"ת ב'סוכות תשבו שבעת ימים, כ"ל האזרח בישראל ישבו בסוכות, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבת את בני'. ולאור דברי המעשה וקוח מתיישבים הפסוקים כמין חומר, כיון שמתה שרה הלך אאע"ה לבכתה בכ' קטנה זמן מועט כיון שהגיע ערב יום חג הסוכות, ותיכף לזה נסמך 'וה' ברך את אברהם בכ"ל' כי לאחר הקבורה נכנס תיכף לקיים מצות סוכה.

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, (כד, א)
כתב רבי יוסף נחמיה מקראקא [חלק מדבריו כתב החת"ס בסוף פ"ק דב"ב] להבין מה שנסמך פסוק 'ואברהם זקן' למיתת שרה, שהרי בפשטות באותה שעה לא היה כ"כ המצב שלו בכי טוב, כי שרה אמנו היתה עקרת הבית, והוא טפל אליה בנביאות, והנה מתה אשתו שרה, ומסתובב בבית בחור מבוגר בן ארבעים, וכאן בא"י לא מוצאים לו שידוך, כי אאע"ה פסל את כל ההצעות, וא"כ איך נכנס כאן פסוק 'וה' ברך את אברהם בכל'. בשלמא בהמשך הפרשה לאחר שהכניסה יצחק לרבקה לאהל אמו, שם מתאים 'וה' ברך את אברהם בכל', אך כאן לאחר קבורת אשתו, שנכבה הנר ונסתלק הענן וחסרה הברכה בעיסה, ואין אשה מתה אלא לבעלה, כ"ש אשת נעורים צדקת מופלגת כזאת, ומי יבשל עכשיו בשביל הכנסת האורחים, שרה איננה ועדיין רבקה איננה, מי יתן מרק חם לאורחים, איך מתאים כאן לשון כזה 'וה' ברך את אברהם בכל'?

ובזה מיישב המעשה וקוח מה שהקדים ההספד לבכיה, כי בדרך כלל שלושה ימים לבכי והשאר להספד, הרי שיש יותר זמן להספד מהבכי, אך במיתת שרה שהיה קצר מאד, לכן היה בכי והספד בחדא מחתא, לזה הקדים לספוד לשרה ולבכותה, כי הרגל ביטל כל דין הבכי. ובוזה יש טעם נוסף על אות כ' קטנה דלבכתה, כיון שנכנס יום טוב סוכות, לא היה זמן רב לבכות, ולכן בכה מעט על צדקת זאת. ולזה דחה רש"י את טעם סמיכת מיתת שרה למעשה העקדה, ולא כתבה תיכף במיתת שרה אלא לאחר 'לספוד לשרה ולבכותה', מכיון שהיה מעשה העקדה ביום הכיפורים, בו ביום 'בהר ה' יראה', וא"כ נשאר ד' ימים עד החג, וחזר אאע"ה ג' ימים עז שהגיע לבאר שבע ונדע לו שנסתלקה שרה אלה, וממילא נשאר רק זמן קצר לספוד ולבכותה. ולכן כתב כ' קטנה, כי ברה עליה זמן מועט. משום כך ראה רש"י לכתוב דווקא כאן טעם הסמיכות, שעי"ז נבין סיבת הכ' קטנה כנ"ל.

ובמגלה עמוקות כתב שאאע"ה לקח את שרה מבאר שבע לקבור אותה בחברון ע"י קפיצת הדרך. וי"א שכשיצאו אל העקדה, הלכה שרה לכיוון חברון, כי הרגישה שסופה קרב, וא"כ צ"ל שלאחר העקדה לא הלך אאע"ה לצד באר שבע אלא לצד חברון, כי ידע ברוח קדשו שהיא כבר הולכת לשם, וכן כבר נודע לו לפני הרבה שנים שמקום הקבר הוא במערת המכפלה כמו שדרשו 'ואל הבקר רץ אברהם' – ואל הקבר רץ אברהם' שאז נודע לו ע"י הבקר שמקום קבורתם במערת המכפלה, וא"כ צ"ל שגם לשם הגיע ממש בערב החג, והספידה במהירות.

תיכף אחר קבורת שרה נכנס אאע"ה לסוכה
נודע שהגר"א מוילנא שאל את תלמידיו היכן מרומו בתורה שאאע"ה קיים מצות סוכה, ולא ידעו תלמידיו מה להשיב, ונענה הגר"א ואמר דכתיב 'ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל', בכל ר"ת ב'סוכות תשבו שבעת ימים, כ"ל האזרח בישראל ישבו בסוכות, למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבת את בני'. ולאור דברי המעשה וקוח מתיישבים הפסוקים כמין חומר, כיון שמתה שרה הלך אאע"ה לבכתה בכ' קטנה זמן מועט כיון שהגיע ערב יום חג הסוכות, ותיכף לזה נסמך 'וה' ברך את אברהם בכ"ל' כי לאחר הקבורה נכנס תיכף לקיים מצות סוכה.

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל, (כד, א)
כתב רבי יוסף נחמיה מקראקא [חלק מדבריו כתב החת"ס בסוף פ"ק דב"ב] להבין מה שנסמך פסוק 'ואברהם זקן' למיתת שרה, שהרי בפשטות באותה שעה לא היה כ"כ המצב שלו בכי טוב, כי שרה אמנו היתה עקרת הבית, והוא טפל אליה בנביאות, והנה מתה אשתו שרה, ומסתובב בבית בחור מבוגר בן ארבעים, וכאן בא"י לא מוצאים לו שידוך, כי אאע"ה פסל את כל ההצעות, וא"כ איך נכנס כאן פסוק 'וה' ברך את אברהם בכל'. בשלמא בהמשך הפרשה לאחר שהכניסה יצחק לרבקה לאהל אמו, שם מתאים 'וה' ברך את אברהם בכל', אך כאן לאחר קבורת אשתו, שנכבה הנר ונסתלק הענן וחסרה הברכה בעיסה, ואין אשה מתה אלא לבעלה, כ"ש אשת נעורים צדקת מופלגת כזאת, ומי יבשל עכשיו בשביל הכנסת האורחים, שרה איננה ועדיין רבקה איננה, מי יתן מרק חם לאורחים, איך מתאים כאן לשון כזה 'וה' ברך את אברהם בכל'?

ובזה מיישב המעשה וקוח מה שהקדים ההספד לבכיה, כי בדרך כלל שלושה ימים לבכי והשאר להספד, הרי שיש יותר זמן להספד מהבכי, אך במיתת שרה שהיה קצר מאד, לכן היה בכי והספד בחדא מחתא, לזה הקדים לספוד לשרה ולבכותה, כי הרגל ביטל כל דין הבכי. ובוזה יש טעם נוסף על אות כ' קטנה דלבכתה, כיון שנכנס יום טוב סוכות, לא היה זמן רב לבכות, ולכן בכה מעט על צדקת זאת. ולזה דחה רש"י את טעם סמיכת מיתת שרה למעשה העקדה, ולא כתבה תיכף במיתת שרה אלא לאחר 'לספוד לשרה ולבכותה', מכיון שהיה מעשה העקדה ביום הכיפורים, בו ביום 'בהר ה' יראה', וא"כ נשאר ד' ימים עד החג, וחזר אאע"ה ג' ימים עז שהגיע לבאר שבע ונדע לו שנסתלקה שרה אלה, וממילא נשאר רק זמן קצר לספוד ולבכותה. ולכן כתב כ' קטנה, כי ברה עליה זמן מועט. משום כך ראה רש"י לכתוב דווקא כאן טעם הסמיכות, שעי"ז נבין סיבת הכ' קטנה כנ"ל.

ובזה מיישב המעשה וקוח מה שהקדים ההספד לבכיה, כי בדרך כלל שלושה ימים לבכי והשאר להספד, הרי שיש יותר זמן להספד מהבכי, אך במיתת שרה שהיה קצר מאד, לכן היה בכי והספד בחדא מחתא, לזה הקדים לספוד לשרה ולבכותה, כי הרגל ביטל כל דין הבכי. ובוזה יש טעם נוסף על אות כ' קטנה דלבכתה, כיון שנכנס יום טוב סוכות, לא היה זמן רב לבכות, ולכן בכה מעט על צדקת זאת. ולזה דחה רש"י את טעם סמיכת מיתת שרה למעשה העקדה, ולא כתבה תיכף במיתת שרה אלא לאחר 'לספוד לשרה ולבכותה', מכיון שהיה מעשה העקדה ביום הכיפורים, בו ביום 'בהר ה' יראה', וא"כ נשאר ד' ימים עד החג, וחזר אאע"ה ג' ימים עז שהגיע לבאר שבע ונדע לו שנסתלקה שרה אלה, וממילא נשאר רק זמן קצר לספוד ולבכותה. ולכן כתב כ' קטנה, כי ברה עליה זמן מועט. משום כך ראה רש"י לכתוב דווקא כאן טעם הסמיכות, שעי"ז נבין סיבת הכ' קטנה כנ"ל.

ובזה מיישב המעשה וקוח מה שהקדים ההספד לבכיה, כי בדרך כלל שלושה ימים לבכי והשאר להספד, הרי שיש יותר זמן להספד מהבכי, אך במיתת שרה שהיה קצר מאד, לכן היה בכי והספד בחדא מחתא, לזה הקדים לספוד לשרה ולבכותה, כי הרגל ביטל כל דין הבכי. ובוזה יש טעם נוסף על אות כ' קטנה דלבכתה, כיון שנכנס יום טוב סוכות, לא היה זמן רב לבכות, ולכן בכה מעט על צדקת זאת. ולזה דחה רש"י את טעם סמיכת מיתת שרה למעשה העקדה, ולא כתבה תיכף במיתת שרה אלא לאחר 'לספוד לשרה ולבכותה', מכיון שהיה מעשה העקדה ביום הכיפורים, בו ביום 'בהר ה' יראה', וא"כ נשאר ד' ימים עד החג, וחזר אאע"ה ג' ימים עז שהגיע לבאר שבע ונדע לו שנסתלקה שרה אלה, וממילא נשאר רק זמן קצר לספוד ולבכותה. ולכן כתב כ' קטנה, כי ברה עליה זמן מועט. משום כך ראה רש"י לכתוב דווקא כאן טעם הסמיכות, שעי"ז נבין סיבת הכ' קטנה כנ"ל.

מאוצרות המגידים

ויאמר בי נשבעתי נאם ה' כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בןך את יחידיך (כב, טז)

הפרשה שלנו מלאה בחסד, תחילתה בגמילות חסדים וקבורת מתים – עד נשואי יצחק אבינו.

מספר רבי שלום שברדון: לפני כעשרים שנה חלה אחד מילדי הקטנים. כיון שחששתי שהילדים האחרים ידבקו חליה, החלטתי לשכנם בבית אימי, ליום יומיים.

קמתי בבוקר התפללתי ואח"כ יצאתי מביתי עם הילדים. צעדתי ברחוב היוצא משכונת שערי חסד לכיוון שכונת בית ישראל הרחוקה, שם התגוררה אימי. בדרך פגשתי ברבי אייזיק שר זצ"ל. עמדתי בדרך ארץ והרכנתי ראש לשלום. והוא השיב לי בפה מלא: "גוט מארגן ר' שלום – בוקר טוב ר' שלום". החזרתיו לו שלום.

"להיכן הולכים?" שאל ר' אייזיק.

סיפרתי לו על הילד החולה, ושאני בדרך עם הילדים לבית אימי. שתיקה קצרה עמדה בינינו. רבי אייזיק הפר את השתיקה בשאלה: "נו, אז מה?"

לא הבנתי מה רצונו, מה כוונתו במילים "אז מה?". לא ידעתי מה להשיב לו. למעשה, הוא התכוון לשאול אותי על תוכן הפעולה שלי – מה הדחף הפנימי שלי לקחת את הילדים לבית אימי. עמדתי נבוך ואמרתי "אז אני חושש שהם לא ידבקו, לכן אני לוקח אותם".

"ולמה ובגלל מה?" הוסיף ושאל בסגנון אחר.

התרעמתי קצת כביכול, וחזרתי על התשובה שכבר השבתי בתחילה: "הילד חולה ובעקבות זה, אני לוקח את הילדים לבית הסבתא..."

שתיקה מתונה נותרה בינינו. שקט. ואז, נעץ בי ר' אייזיק את מבטו באומרו: "זאת אומרת שהבהמה הגדולה לוקחת ומובילה את הבהמה הקטנה..."

נדמהתי מתגובתו ולא הגבתי מאומה. הוא הבין לליבי, ומיהר להסביר את עצמו: "נאר וואס? רק מה?! - אתה הולך לעשות גמילות חסדים עם ילד יהודי שבמקרה הוא גם הילד שלך..."

הדברים יצאו מפיו.

נפרדנו לשלום. וכשפסעתי כמה צעדים רוחי החלה לסעור בקרבי "אה, אה, אלו מילים יקרות שמעתי!" התרגשתי.

האם הבנתם, איזו מתנה הוא העניק לי במשפט קצר זה? - "הולכים לעשות חסד"...

באותו בוקר כששבתי לשערי חסד, ראיתי ממרחק את רעייתי הולכת מולי, כשהיא נושאת שני דליי מים מהבאר, (אז עוד שאבנו מהבאר) הזדרזתי לעברה ומלמלתי בלחש "הנני מוכן ומזומן לעשות חסד עם אשה יהודיה (אידישע פרוי) שבמקרה זה אשתי..." נטלתי מידיה את הדליים...

למעשה, חצי שנה אח"כ הלכתי יד ביד עם משפטי זה של ר' אייזיק, עד כדי כך, שאמרתי עשרות פעמים בפה מלא "הנני מוכן ומזומן לעשות חסד" כך בהתנהגותי עם הרעיה, עם הילדים ובכל מעשה. בכל אורחותי פעלתי לאור דבריו.

חכם יכול להפוך עפר לזהב! אלו חכמי התורה והמוסר, כי האמת – שכל פעולה בבית יכולה להתפרש כך:

יש אנשים או נשים החושבות שהן לא עושות כלום. הן רק מגדלות את הילדים... למה הן מטעות את עצמן ועוד מתאוננות בכאב, והלא כל פסיעה בבית עם כוונה טובה היא "מכרה זהב"! לגדל ילדים שיהיה להם כח ובריאות, להאכילם, להשקותם, לסעדם לתורה ויראה וכו' - הרי זה חסד. ותורה גם יחד.

בכביש של ארץ ישראל

אספר לכם עוד ספור שפרע כשהלכתי עם רבי אליהו לאפיאן ברחוב.

צעדנו במינישחות ולפתע הבחין ביהודי המתקן כבישים. פנה אלי רבי אלי: ראו נא אדם מייטיש שנתן כולו בתוך מצוות, - מצוות ישוב ארץ ישראל, אלא שהדבר היחיד שאולי חסר לו, היא הכוונה לשם מצוה! כי אם הוא יכוון רק לשם פרנסה הרי הוא מאבד את כל ה"ייקר" של המצוה...

הכל תלוי בכוונה.

המצוות פזורות בכל פינה, רק טיפת מחשבה - ויש את הכל, והעיקר, כפי שאמרנו אין חובה לרוץ ברחובות ולחפש מצוות אפשר לחפון מהם גם בבית.

אגב, בהקדמה לספרי הקבלה מבואר שהדבר הראשון שאדם נבחן בו הוא באנשי ביתו. כל בעל מעמד בתוך המשפחה כגון ראש המשפחה, משוכנע בליבו, שהוא הצודק תמיד וממילא, הוא חייב להגיד לכולם מוסר... "אני. אני אלמד אותם, אני אוכיח אותם... אני, אני, אני", אבל ה"חזון איש" אמר לי פעם: "הרי צריך לדעת איך ללמד... ואתם יודעים איך, אפשר להמנע מכל מיני עברות.

בש"ס יש שתי מסכתות של דרך ארץ - מסכת דרך ארץ רבה, ודרך ארץ זוטא. בדרך ארץ רבה כתובות הלכות בשביל כל בני אדם, ובדרך ארץ זוטא מובאים ההלכות שנאמרו לתלמידי חכמים.

להיות עם מלח...

(בניגון שובה לב): ואיך מתחילים חז"ל את מסכת דרך ארץ זוטא? במה נפתחת המסכת? באלו הנהגות? ויונגעלייט! אברכים! שמעו נא:

"דרך של תלמידי חכמים עניו ושפל רוח זריז וממולח עלוב ואהוב לכל אדם... ו... שפל לאנשי ביתו". (הגבירה ר' שלום את קולו) הביטו וראו עוד דברי חז"ל במסכת כלה פרק ג': "תלמיד חכם צריך שיהא ערב לכל אדם ואל יהי כקדירה שאין בה מלח" לא להיות כקדירה שאין בה מלח, הטעמתם פעם מרק בלי מלח?... אומרים לו "בוקר טוב", אז למה הוא מגיב בפנים זעופות? "הוא קם על צד שמאל", עונים הסובבים. היום הוא כקדירה שאין בה מלח..."

"תלמיד חכם צריך שיהא ערב לכל אדם!" ובעיקר בבית ב-ב-י-ת. "כותלי ביתו של אדם מעידים עליו..." תהיה ערב ונעים.

מי מאיתנו משוכנע, כי עשית חסד פירושה - להשקות גמלים, לסחוב סלים כבדי משקל וכדומה, הוא טועה. כי הוא שכח - ש"מילה טובה", מבט טוב והערכה - גם היא חסד. ואולי החסד - בהא הידיעה:

התורה אומרת "ולבן שיניים מחלב" - "טוב המלבין שיניים לחברו יותר ממשקו חלב, שנאמר ולבן שיניים מחלב (כתובות דף ק"א ע"ב).

רבי הירש קופשיץ זצ"ל אמר פעם בסגנון שלו:

אנשים יודעים ש"מוות ביד הלשון" מילה אחת של ניבול פה, כיודע, יכולה להסב לאומרה ולשומעה צרות צרורות, כמו כן תיבה של שקר ומשפט של הלשון הרע יכולים להרוג אנשים, זה ידוע. אבל שוכחים כי גם חיים ביד הלשון...

אגוט ווארט - מילה טובה.

ושניהם גם יחד - השקאת גמלים או מילה טובה - אינם דווקא בחוץ, ברחובה של עיר אלא בבית פנימה.

רך כקנה

נזכרתי בסיפור אחר, מענין לענין, ויש בו מוסר השכל מתוק מדבש - לדעת איך מתנהגים בבין אדם לחברו בין כותלי הבית כאשר יש אפשרות להתנהג איך שרוצים.

רבי שמחה זליג ריגר זצ"ל הדיין הנודע בעיר בריסק (עד ימי מלחמת העולם הראשונה), התפרסם כגאון בכל חלקי התורה כאשר ליבו בתורה היה כלב הארי. מהעובדה דלהלן נלמד גם על ידיעתו בכל חלקי - המידות טובות, כפי ששמעתי את הסיפור מידי ר' וועלוול אידלמן שהוא זה שהיה נוכח בשעת מעשה.

כדאי לכם לשמוע את העובדה, גם אם כבר שמעתם אותה פעם אחת... כי ישנן עובדות, שאפשר לשמועם ולספרם גם עשרות פעמים, וזו אחת מהן:

נער הייתי והתגוררתי עם ר' שמחה זליג במשך כמה שבועות, סיפר רבי וועלוול אידלמן.

היה זה בימות הקיץ החמים כשבני משפחתו של ר' שמחה זליג שלא רצה ללון יחידי, ביקש ממני לבוא ולהתאכסן בביתו במשך אותם שבועות.

הבית הדל בו היה גר באותה תקופה, היה בעליית "בית הכנסת", בו עסק בתורה במשך שעות היום. ואני מספר פרט זה כדי שתבינו את הספור אה"כ.

ביום הראשון, היינו בלילה הראשון, המתנתי בבית הכנסת, וכשהבחנתי שר' שמחה זליג סוגר את הגמרא ונעמד לצאת מבית הכנסת, קמתי גם אני ממקומי ויצאתי ללוותו, אך אז ראיתי שהחל להתלוות אליו יהודי תמהוני תושב העיר.

בתחילה לא התקרבתי כלל אך משראיתי שהתמהוני לא מרפה ממנו, ניסיתי לעמוד קרוב יותר, אולי אסייע לו לר' שמחה זליג.

שמעתי שהוא שואל אותו שאלה - בעיני שידוך.

רבי שמחה זליג שמע את השאלה השיב:

"יא מיין קינד" (כן, בני).

השניים נפרדו, מיהרתי לעבר ר' שמחה זליג, אך התמהוני הנ"ל שב שנית כמי שאינו בטוח שהרב הבין את השאלה. הוא שאל שוב בלחש. ר' שמחה זליג שמע והשיב:

"יא, מיין קינד, דו קענסט חתונה האבן" (כן בני, אתה יכול להתחתן).

האיש נפרד. אך עצביו המתוחים החזירו אותו בשלישית, הוא ביקש לשאול עוד פעם.

ר' שמחה זליג שכבר עלה מדריגה אחת לעבר ביתו נעצר, שמע, והשיב בסבר פנים יפות: "יא מיין קינד, יא, דו קענסט חתונה האבן".

הדיין ר' שמחה זליג עלה עוד שתי מדריגות והאיש שפסע כבר כמה פסיעות לתוך בית המדרש, שב על עקבותיו. עלה אחריו, שאל מה ששאל והדיין השיב: יא, מיין קינד, יא, (כן בני, כן).

כך עוד כעשר פעמים, במעלה המדרגות.

כשהגענו לדלת פתח הבית, היה נראה שאכן ב"ה זו כבר הפעם האחרונה. הדיין נפרד ממנו בהארט פנים מיוחדת: "לילה טוב יא, מיין קינד אתה יכול להתחתן".

חלפו שני רגעים ונקישות קלות נשמעו על הדלת, חששתי שמא ההוא עומד על המפתן ושאלתי את הגאון ר' שמחה זליג האם לנעול את הדלת ולא לפתוח, הביט עלי ר' שמחה זליג והשיב בפשטות: לא. שיכנס וישאל!

האיש נכנס ושאל, והדיין הישיש הביט עליו והשיב: "יא, יא, מיין טייערע קינד, כן, הנך הגון וראוי להתחתן".

היהודי התמהוני נעמד בצדי החדר אחוז עצבים וטרוד בספקותיו, וכשהדיין הישיש הניח את המגבת על כתפו ליטול ידיים לאכילה, הוא פסע רץ במהירות ולחש לו באוזניו את השאלה. ר' שמחה זליג הפנה את הראש לעברו: יא מיין קינד, יא.

כך עוד פעמיים, בשעת הסעודה עצמה.

האיש המתין בצד כוסס את ציפרניו בדאגה, עד לאחר ברכת המזון, ושאל שוב, ר' שמחה זליג השיב: יא, מיין קינד, יא.

מה הוא אכל כבר, ר' שמחה זליג פת קיבר עם... אבל אין זה מענייניו כעת. הוא קם מכסאו צעד לעבר המיטה. אח"כ פשט את ה"טלית קטן", ו... היהודי התקרב בפעם האחרונה שאל וקיבל תשובה חיובית:

- יא מיין קינד יא דו קענסט חתונה האבנען.

הוא חייר לעברו בשמחה מיוחדת ובלבביות: "יא, מיין קינד, לילה טוב".

היהודי יצא את הבית, ולא שב...

הגאון יושב על מיטתו. לא יכלתי להתאפק, ושאלתי בקול "רבי, עד היכן?!"

רבי שמחה זליג לא התרעם על שאלתי, והשיב גם לי בהארת פנים. הוא הקריא בקול עייף וחלוף את דברי חז"ל: "לעולם יהא אדם רך כקנה ולא יהיה קשה כארז"...

בבוקר מיהרתי לעבר חתנו של ר' שמחה זליג, ספרתי לו בהתרגשות את הדברים כהוויתן, פשוט בקשתי לטכס עצה איך לסייע לר' שמחה זליג להיפטר מהאיש בדרך כבוד.

חתנו חייך ואמר לי: "בחורל, זה לא מהיום ואף לא מאתמול, מה שראית אתמול בלילה, אינו חדש - כבר תקופה של כמה שבועות שמידי לילה הדבר חוזר על עצמו - בדרך המובילה מבית הכנסת לביתו הסמוך של ר' שמחה זליג, והוא ממאן שיגעו בו, וברגשותיו, לרעה".

הבנתם? שמעתם? אי בים, אי ביו, גיוואולד!
(להגיד)

מד' יצא הדבר (כד, ג)
התחום הבולט ביותר שבו אנו זוכים לראות באופן מוחשי ש"מה" יצא הדבר" הוא תחום השידוכים. מאורעות שונים ומופלאים המתמסכים, לעיתים, על פני שנים ארוכות, מזמנים את האיש והאישה למצב שבו יסכימו להקים ביחד את ביתם.

הסיפור הבא, אשר סיפר רבי אברהם פרויליך, אודותיו שח לי סוחר יודאיקה, עוסק בענין זה. סיפור זה נרשם על גבי כריכתו של ספר עתיק על ידי תלמידו של רבי חיים מוולאזין ששמע זאת מרבו ששמע מהגר"א בעצמו.
וכה היה המעשה:

בתקופת הגלות של הגאון הוא התארח בבית אחד למשך יומיים. כאשר עמד לצאת ניגש אליו בעל הבית ואמר לו:

"אתה, הלא, תלמיד חכם"
"מנין למר?"

"מכיר אני בך, ואם כן, כיצד הינך יוצא מביתי ללא תשלום?"
"אשלם לך. לא ידעתי שתרצה כסף"

"איני מעוניין בכסף, אלא בדבר ששווה לי יותר מכסף"...

מהו הדבר אותו ביקש המארח?
קודם שנספר עליו, עלינו להקדים שבשונה מהנהוג במחוזותינו, שהכל שונים את הביקורת, ואין לו למי שיעז להשמיע באזנינו מה אינו בסדר אצלנו, בדרות עברו היה הדבר שונה. כפי שמסופר על אבי שושלת רוטשילד שאירח בביתו רבנים רבים, ותמיד היה מפיציר בהם שיערכו סיור בביתו ויאמרו לו דברי ביקורת.

אחד מגדולי ישראל סיים את הסיור בביתו, ואמר לרוטשילד: "ראיתי שהכל כאן נגד התורה". נבהל רוטשילד מן המילים הבוטות: "מה כל כך נורא כאן?", "התורה אומרת - השיב לו הרב - "וישמען ישורון ויבעט", אבל אצלך רואים 'וישמען ישורון', בלי שאתה בועט... ואם כן - הבית שלך כולו כנגד התורה"...

בעל הבית מידענו נמנה אף הוא על אותם אנשי מעלה של פעם, שאהבו את התוכחה, והיו מוכנים לשלם עליה... לפיכך משבאה הזדמנות זו לידו, לא היסס לתבוע בפה מלא מהגאון מוילנא, שישלם לו תמורת הארוח - בביקורת כלשהי, על דבר מה שהבחין בו במשך שהותו בביתו ולדעתו עליו לשנותו.

"לא הבונתי בדבר הדורש תיקון" השיב לו הגאון. אולם משהפציר בו הלה שוב ושוב, אמר לו: "לא ראיתי דבר שעלי להוכיח אותך עליו, אולם הבחנתי בנוהג מעניין שנהגת בו, ואשר אינו שכיח במקומינו, וחפץ אני לדעת מהו טעמו. שמת לי, לב, שבכל בוקר, מיד לאחר נטילת ידיים, הנך מגיש לרעייתך כוס תה למיטה, מה הסיבה לכך?"

מששמע האיש את השאלה, פתח את פיו וסיפר: אנוכי בנו של רב העיירה בה נולדתי. בילדותי הבחינו כולם כי ניחנתי בכשרונות נדירים ביותר ובאהבת הלימוד, וכפי המקובל אז, גבירים רבים התחרו ביניהם מי יזכה בי לחתן. כך יצא, שעוד בהיותי בן 12 נחוגו 'תנאים' עם אחד מגדולי הגבירים בעיירה, אשר הוציע נדוניה מכובדת ביותר.

זמן קצר לאחר שנערך השידוך, הגיע המחותרן לאבי ואמר לו שאינו מעוניין שחתנו ילמד ב'חידר' רגיל עם שאר הילדים, והוא מבקש לשלם בעבור מורה פרטי שיאגד לקדם אותו בהתאם לכשרונותיו המיוחדים. וכך נשכר בעבורי מלמד, ובכל יום הגעתי אל בית הגביר כדי ללמוד איתו.

המחותרן לא הסתפק בכך, ומשהבין כי בבית אבי דר הרעב באורח קבע, החליט כי חתנו לעתיד לא יאלץ להשביע נפשו בלחם ומעט שום, אלא יאכל בשר מידי יום ושאר מיני מאכלים מזינים ובריאים.

במשך כחמש שנים למדתי בביתו ואכלתי על שולחנו, ושני הצדדים היו מרוצים ביותר, אולם, אז החלו העניינים להשתבש...

תחילה היתה זו רק עיסקה כושלת אחת, אולם במהרה הסתבכו כל עסקיו של הגביר, עד שהוא פשט רגל ונותר נקי מכל נכסיו.

מועד החתונה הלך והתקרב בצעדי ענק, מתוך התעלמות מוחלטת מן המצב הכלכלי הדחוק, ולבסוף, בחוסר ברירה, נגש הגביר אל אבי והודה לו כי אין לו מנין לשלם את כל התחייבויותיו הקודמות.

אבי, בניגוד לדעתי, פסק שאם אין לו כסף - לא תהיה גם חתונה... ושטר התנאים נקרע...

במצבי החדש לא הייתי רק ילד כשרוני שעתידי להיות תלמיד חכם, אלא תלמיד חכם ממש, אשר מילא כריסו ב"ש"ס ופוסקים, והשדכנים לא חדלו מלהציע לי הצעות מפתות, ואכן, כעבור זמן לא רב התארסתי בשעה טובה ומוצלחת עם ביתו של עשיר אחר, אשר הבטיח מחיר כפול ומכופל.

החתונה היתה שמחה ומאושרת, ואני בקשתי לשבת ולשקוד על תלמודי באין מפריע. שלשה חדשים ארכה שמחתי, כשלפתע התרגשה ובאה עלי צרה נוראה

חילתי בצרעת... חותני הבהיל למיטתי את טובי הרופאי, אולם ידם קצרה מלהושיע.

שכבתי כך, חולה ומיוסר במשך מספר שבועות, וביום בהיר נכנס בעד הדלת חותני ומבט פניו לא בישר טובות. עוד לפני שפתח את פיו כבר הבנתי במה הוא מעוניין... ואכן לאחר שאמר שעשה ככל שביכלתו כדי להבריא אותי, ואני הודתי לו על כך, הגיע משפט המחץ: "עד מתי הנך חושב לאמלל את בתי?" - אמר האיש - "תן לה גט!"

לא היתה לי כל ברירה, נתתי גט, ונותרתי כך, ללא כסף, ללא דיירה, ללא אשה. ולמעשה: בלי שום דבר מלבד... הצרעת.

לא יכלתי להתערב בין בני אדם, משום שהמחלה מדבקת מאוד. שכבתי בבית 'הכנסת אורחים' במקום מבודד, ופעם בשבוע היו תלמידי החכמים באיזור מתאספים סביבי ושומעים מפי שיעור בגמרא על דרך המהרש"א.

והנה הגיעה למקום קבוצה של מקבצי נדבות, ובראותם את השיעור שמסרתי, הציעו לי לנסוע איתם מעיירה לעיירה ולמסור שיעורים בבתי כנסת, כדי לזכות לתרומות מכובדות יותר ממה שהצליחו לקושש בעצמם, כשאת הרווחים נחלק בינינו באופן שווה.

בתחילה סרבתי, כי מה לי ולכסף, ומה אעשה בו, אך הם לחצו ובקשו רחמים, שהם בעלי משפחות וזקוקים לעזרה הזאת, וגם לי כסף מסתמא לא יזיק. קיבלתי את ההצעה, בתנאי שכשארצה לחזור הם מחוייבים להחזיר אותי הנה. וכך התחלתי מסע, נדודים, כשאני מרביץ תורה ממיטת חוליי ומזכה את מקבצי הנדבות מסביבי בסכומים נאים.

לאחר שסיימתי למסור שיעור בעיירה פלונית, ניגש אלי רב העיר והציע לי שידוך.

"אני חולה" אמרתי מיד, אולם הרב הנהן בראשו ואמר לי: "זה בסדר. גם היא חולה... גם היא מצורעת... ועדיף שתשבו שניכם יחד, במקום שכל אחד ישב לחוד"...

ההצעה התקבלה על דעתי ואף על דעתה של המשודכת, נפגשנו בינינו והחלטנו להקים ביחד את ביתנו.

זמן קצר לאחר מכן התקיימה החתונה, וכאשר נכנסנו לחדר יחוד, פרצה הכלה בבכי מר. התעניינתי לסיבת הבכי, ובתשובה גילתה לי הכלה שהיא היתה מאורסת בעבר לחתן תלמיד חכם מופלג, אולם כיון שירד אביה מנכסיו התבטל השידוך... וקעת עליה להינשא למצורע...

הסיפור היה נשמע לי מאוד מוכר, ובעדינות ניסיתי לברר מה שמה ושם הוריה, היכן התגוררה ומי היה החתן הקודם... כאשר כל הפרטים תאמו בישרתי לכלה כי אנוכי הוא אותו חתן... השמחה היתה גדולה ושינוי היינו מאושרים.

המפלאי מכל הוא, ששלשה חדשים לאחר מכן, באורח נס החלמנו שנינו מן הצרעת!...

הלא תבין - פנה המארח אל הגאון מוילנא - זכיתי לראות באופן ברור את פירוש המילים 'מה' יצא הדבר! 'הקב"ה רצה שהשידוך בינינו יקום ויהיה, ולשם כך גלגל את כל האירועים באופן מופלא כל כך!

הצרעת, שאני קיבלתי, הגיעה לי ביושר, לאחר שביזיתי בת ישראל כשירה, אולם מדוע חלתה גם הכלה בצרעת? - משום שאלמלא כן לעולם לא היתה מעלה על דעתה להינשא לי!...

שנים של סבל חלפו עליה בגללי, וכי לא ראוי, אם כן, שאגיש לה בכל יום כוס תה למיטתה!?!...

(ומתוק האור)

כוחו של היצר הרע

ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה (כג, ט). פירש רש"י למה נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שע"י בשרות העקידה שנזדמן בנה לשחיטה פרחה נשמתה ממנה ומתה.

מקור דבריו במדרש תנחומא... באותה שעה הלך השטן אצל שרה ונזדמן לה כדמות יצחק כיון שראתה אותו אמרה לו בני מה עשה לך אביך, אמר לה נטלני אבי והעלני הרים, והורידני בקעות, והעלני לראש הר אחד, ובנה מזבח וסדר המערכה, והעריך את העצים ועקד אותי על גבי המזבח, ולקח את הסכין לשחטני, ואלולי שאמר לו הקב"ה "אל תשלח ידך אל הנער" כבר הייתי נשחט, לא הספיק לגמור את הדבר עד שיצאה נשמתה, הדא הוא דכתב "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה" מהיכן בא, מהר המוריה.

וכן הוא בפרקי דרבי אליעזר (פרק לב) ...וכשבא אברהם מהר המוריה חרה אפו של סמא"ל שראה שלא עלתה בידו תאות לבו לבטל קרבנו של אברהם, מה עשה: הלך ואמר לשרה אי שרה, לא שמעת מה שנעשה בעולם, אמרה לו לאו, אמר לה לקח אישך הזקן לנער יצחק והקריבו לעולה והנער בוכה ומילל שלא יכול להנצל, מיד התחילה בוכה ומיללת... ופרחה נשמתה ומתה, בא אברהם אבינו ומצאה שמתה.

מכאן רואים עד היכן כוחו של השטן - הוא יצר הרע להכשיל בני אדם, שהרי ניתן לו הרשות עד כדי הפחדת שרה אמנו והמתתה, וכל זה כדי שאברהם אבינו יחזור מן העקידה יראה את שרה מתה מול פניו, ואולי יהיה תוהה על מעשיו שעשה ויצטער על מעשה העקידה, ויפסיד את שכרו.

אמנם, אברהם אבינו לא התייחס לכל זה, והתנהג כאילו היתה מיתתה באופן טבעי - "ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה".

וכן הוא אצל כל אדם בכל המאורעות העוברות עליו בימי חייו, אל לו לאדם להתייחס לכל הצרות הפוקדות אותו, וח"ו ליפול מחמתם או לגרוע מעבודתו ותפלתו. ויהא ברור לו שפעולות אלו הם מיצרו הרע הרוצה להכשילו ולהפילו, ואם מוריד אפילו מעט מעבודתו משלים רצון יצרו הרע וממלא את חפצו...

הגאון מפוניבז' רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, נהג לספר לתלמידיו את אשר שח לו [בהיותו לומד בראדין] רבי צבי לוינסון זצ"ל, חתנו של החפץ חיים, עובדא מופלאה על אמונת הברזל של חותנו הגדול: בתקופה שהחפץ חיים רכש לו חנות מכולת קטנה, מכספים שנפלו לו בירושה, היתה רעייתו מוכרת בחנות ואילו הוא ישב ולמד בבית המדרש המקומי כל היום כולו, ושב מאוחר בלילה, ופרנסתם היתה בדוחק, אך אשתו לא התלוננה על כך מעולם.

פעם, כבואו הביתה, מצא החפץ חיים את רעייתו כשהיא מתייפחת בבכי. התברר שהאופה כבר הפסיק למכור להם לחם בהקפה, עד שישולם החוב הגדול שהצטבר, בני ביתו נאצלו איפא להסתפק באכילת תפוחי אדמה טבולים בציר דגים, ללא פרוסת לחם. העובדה הסבה כמובן התרגשות רבה לרעייתו הצנועה, שראתה במו עיניה את ילדיה סובלים חרפת רעב, ובוכה היא בעיקר על כך שאין לה מה לתת לח"ח לאכול פת שחרית.

ברם, החפץ חיים, הטעים רבי צבי. חזה את כל המתרחש מנקודת ראות שונה לגמרי. הוא ראה בעובדא התגרות והתנכלות היצר כלפיו, הזומם לבטלו מתורה. מיד קם ממושביו התייצב מלוא קומתו וקרא בקול רם: שטן! שטן! אתה רוצה להפריע לי מהלימוד, אותי לא תפתה! מאומה לא יועיל לך! אני אלך ואמשיך בדרכי!!

סיפר מרן הרב שרץ זצ"ל, לרבינו החפץ חיים זצ"ל היתה נכדה, שהתארסה ועמדה לבנות בית של תורה, רבה היתה התכונה לקראת החתונה. ולפתע חלתה הכלה ונפטרה, מובן, שהשבר היה גדול, והאבל היה רב.

אותה עת סיים החפץ חיים לחבר את אחד מכרכי ה"משנה ברורה", בעת שהיה הוא לבדו בחדרו שמעוהו אומר: שטן, שטן, אני יודע מהו רצונך. אני יודע ששאיפתך ומטרתך הם לבלבלני ולהעכיר את רוחי, כדי שלא אוכל להמשיך בחיבור שאר חלקי המשנה ברורה, והריני מצהיר ומודיע ומכריז באזניך שהדבר לא יעלה בידך, דע לך שאתחזק ואתגבר ואסיים את חיבורי! סיים מרן זצ"ל: כך צריך כל אדם להתגבר על כל צרה שלא תבוא, ולא להניח לה לשבור את רוחו ולדכאו!

(אוצרות התורה)

ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. (כה, א)

תראו רעיון נפלא, שמביא ר' מאיר שפירא מלובלין, על פסוק בסוף הפרשה - (כה, א) ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה... לאחר ששרה נפטרה, לקח אברהם אישה ושמה קטורה... מי זאת קטורה?

אומר רש"י - קטורה. זו הגר, ונקראת קטורה על שם שנאים מעשיה כקטרת ושקשרה פתחה שלא נזדוגה לאדם מיום שפרשה מאברהם.

לכאורה, שני הפירושים שמביא רש"י, יפים מאוד... אבל תפתחו מדרש שאומר - קטורה, שהיתה מקטרת לעבודה זרה.

הראיה - משבוע שעבר ותלך ותתע במדבר בבאר שבע... אומר רש"י - שחזרה לגילולי בית אביה.

אומר המדרש אגדה - העמידה אבן והשתחוה לה.

נשאלת השאלה - איך יכל להיות דבר כזה, פירוש אחד במדרש אומר, שנאים מעשיה כקטרת, והפירוש השני אומר, שהיא עבדה עבודה זרה?

אני יביא לכם גמרא, שהיא פלא מופלא... לא מובנת ככלל:

אומרת הגמרא (מסכת זבחים סב, ב) - בני אחתיה דרבי טרפון הוו יתבי קמיה דרבי טרפון פתח ואמר {בראשית כה-א} ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני האחיניים חשבו, יכל להיות הדוד שלהם לא מרגיש טוב כתיב קרי עליהם בני קטורה... אמרו להם תשובה - בני קטורה...

מה זה, מי נגד מי?! הוא לא יודע שכתוב בני קטורה!?

באים אחיניים ומעירים לו - דוד, לא כתוב יוחני, כתוב קטורה!

אמר להם - אני יודע קרי עליהם בני קטורה... תסתכלו על הילדים...

בא ר' מאיר שפירא, ואומר יסוד נפלא - היה קשה לר' טרפון השאלה שאנחנו שואלים. איך יכל להיות שבמקום אחד במדרש כתוב, שהיתה עובדת עבודה זרה, ובמקום שני כתוב, שנאים מעשיה כקטרת??

הרגיע אותם ואמר להם - לא לדאוג רבותי, היה דבר כזה... היתה אישה שקראו לה יוחני.

מי זאת יוחני?

מספרת הגמרא (מסכת סוטה כב, א) סיפור על אישה, שקראו לה יוחני בת ריטיבי. תשמעו סיפור:

היתה אישה יוחני בת ריטיבי, שלא ישה הזאת, היתה מומחיות לעשות כשפים. מה היתה המומחיות שלה?

שמישהי היתה צריכה ללדת, היא ידעה לעשות כישוף, ולעקב לה את הלידה. מי שהיה בא אליה הביתה, לא היה יודע שהיא מכשפת. למה?

היה שם שולחן, היה שם תהילים, היה שופר, היה נרות, וגם ערימה שם כסף... הכל היה מסודר, כמו בבא מקובל רגיל.

כל מי שהיה ניכנס היה בטוח שזאת הרבנית מרת יוחני... מה היתה עושה "הרבנית יוחני"?

מספרת הגמרא סיפור - כל מי שהיה ניכנס אליה, ידעה שאשתו צריכה ללדת... היתה עושה את הכישוף, ונועלת את העובר, מבלי יכולת לצאת...

בכל בתי החולים, היתה תולה פתקים "ללידה קלה" - הרבנית יוחני... טל'... ..

היו מגיעים אליה, מוסרים את השם... היתה מבטיחה להם "רבותי, 10 דקות, תהיה לידה"... שימו פה רק כמה גרושים לצדקה... 10 פעמים חי, או פעם אחת "מת"... וכך היה... היו אנשים נכנסים... תורמים... היא היתה נכנסת לחדר השני, משחררת את הכישוף, והיו יולדים!

השם שלה הלך והתפשט... "תשמע, הרבנית יוחני... משהו פלאי... 5 דקות ואשתך בחוץ!"

יוצא, שכלפי חוץ, האישה היתה רבנית, אבל בבית שלה, היא היתה מכשפה... רש"י מספר שם, איך עלו עליה שהיא רמאית... עיינו בגמרא.

* הבאתי לכם את פירוש רש"י - כגון יוחני בת ריטיבי. אלמנה מכשפה היתה וכשגמיע עת לידת אשה היתה עוצרת רחמה במכשפות ולאחר שמצטערת הרבה היתה אומרת אלך ואבקש רחמים אולי תשמע תפלתי והולכת וסותרת כשפיה והולד יוצא פעם אחת היה לה שכיר יום בביתה והיא הלכה לבית האשה היולדת ושמע השכיר קול הכשפים מתקשקשין בכלי כמו שהולד מקשקש במעי האם ובא ופתח את מגופת הכלי והכשפים יצאו והולד נולד וידעו כי בעלת כשפים היא.

אומרת הגמרא - באו האחיינים של ר' טרפון, ואמרו להם ר' טרפון - ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה יוחני... אמרו לו - קטורה... אמר להם - בני קטורה.

מה כתוב כאן בגמרא?

אומר ר' מאיר שפירא - איך יכל להיות שבמקום אחד במדרש, מעשיה נאים כקטרת, ובמקום אחר, שהיתה מקטרת לעבודה זרה... אמר עליה ר' טרפון - ושמה יוחני, כלומר אמר להם - לא להיבהל, כבר היו נשים כאלה, שבחוץ היו נראות כמו רבניות, ובבית היו מכשפות. מה אתם מתפלאים? זה לא מסתדר לכם!?

מעשיה נאים כקטרת בחוץ, ובבית כמו מכשפה!

אמרו לו האחיינים שלו - הרי כתוב בתורה, ששמה היה קטורה?

קרי עליהם בני קטורה... תסתכלו בבקשה, מה כתוב בפסוק הבא - {ב} ותלד לו את זמרון ואת יקשן ואת מדן ואת מדין ואת ישבק ואת שוח.

מה חז"ל אומרים על השמות האלה?

אומרים חז"ל - זמרון - שהיה מזמר לעבודה זרה. יקשן - שהיה מקיש לעבודה זרה... כי הרי לר' טרפון - בני קטורה. מה אתה מתפלא?! תסתכל על הילדים!

יצא לך ליד כמו יצחק ממנה??

לא! חמישה ילדים, כולם עובדי עבודה זרה... אז מה היא עשתה?

בחוץ, היא היתה משחקת אותה רבנית, ובבית היתה כמו מכשפה.

הילדים לא מכירים אותה בחוץ, הם מכירים אותה בבית. אם בבית היא מכשפה, אז גם הילדים מכשפות.

אל תתפלא, איך שהיא מתנהגת בבית, כך יראו הילדים!

(ברוך שאמר)

ויקח אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת'

תתחיל להודות להשי"ת על תחילת הישועה, אל תחכה לשלימותה

בתחילת השתדלותו בקניית המערה כשאמרו לו 'איך ממנו לא יכלה ממך מקבור את מתך, כתוב ויקח אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת'. ואח"כ כשביקש מהם שיקראו לעפרון, נאמר שוב 'וישתחו אברהם לפני עם הארץ'.

ומפרשי הפשט מבארים שסיבת ההשתחוואה היא כאות הודאה על שהסכימו לתת לו חלקת קבר. ובמדרש רבה (נו, ח) כתוב 'וישתחו אברהם, מכאן שמודים על בשורה טובה' אע"פ שעדיין לא הצליח לקנות עדיין את המערה, רק שמע מהם שאיש מהם לא ימנע ממנו לקבור מתו, כבר השתחוה אברהם להודות להשי"ת על 'תחילת הישועה', וכן בהמשך בדברו עם עפרון, עוד פעם משתחוה ומודה להשי"ת, בכל קטע של התקדמות הישועה הנצרכת לו באותה שעה, הרי הוא מודה מודה ומודה. ולכן כתוב 'לפני עם הארץ', שלא השתחוה להם ח"ו אלא השתחוה להודות להשי"ת לפנייהם. וכן כתוב בזה"ק על יעקב אבינו כשהשתחוה לפני עשיו, היתה השכינה עומדת בינו לבין עשיו, והיה יעקב משתחוה לשכינה"ק.

וכן מצאנו בהמשך הפרשה כשאליעזר רואה את רבקה משקה גם את הגמלים, ויקד האיש וישתחו לה'. עוד לפני שדיבר עמה דבר וחצי דבר. מודה ומשתחוה על תחילת הישועה. וכן בסוף כשאמרו לו הנה רבקה לפניך קח ולך ותהי אשה לבן אדניך כאשר דבר ה'. נאמר תיכף והיה כאשר שמע עבד אברהם את דבריהם וישתחו ארצה לה'. ופרש"י מכאן שמודים על בשורה טובה. וכתב השלה"ק בפירושו על התורה שאנו לומדים מכאן יסוד גדול איך להודות תמיד להשי"ת על כל ראשית והתקדמות של ישועה, אפילו מעט מן המעט. לא כמו הטועים שהקב"ה חייב להם ישועות, ואינם מודים על תחילת הישועה עד שתהיה ישועה שלימה, כאומרים 'אל יתהלל חוגר כמפתח' רח"ל. וכך נדמה לאדם כשקם בבוקר ומצפה שהשי"ת יתן לו יום מוצלח בגשמיות וברוחניות, רק אם היום עבר בתכלית השלימות כרצונו בכל הענינים, 'מגיע' לו להקב"ה 'יישר כח' לפני ק"ש שעל המיטה, אך אם לא היה בתכלית השלימות כרצונו, אף שהקב"ה נתן לו מליארידים חסדים, אך כיון שהכל לא הצליח כרצונו, אינו רואה ענין להודות להשי"ת. כך דרך הטועים, אך אברהם אבינו מלמד אותנו להודות להשי"ת על כל משהו דמשהו של ישועה, על חלק קטן של הצלחה הוא כבר משתוה ומודה להשי"ת.

ויובן יותר ע"פ מ"ש"כ במדרשי חז"ל, הודפס בליקוט 'אוצר המדרשים' עמוד 394 . מעשה באדם אחד שהיה הולך בסחורה, וראהו אכסנאי אמר לו רצונך שאבא עמך, אמר לו, בא עמי, אדרבה יהיה לי חברותא בדרך, כשהלכנו בדרך, כמצאנו איש עניוור בשני עיניו יושב במקום סמוך לעיר, ונתן לו האיש סלע לצדקה, ואמר להאכסנאי שנתלוה עמו, תן לו גם אתה מטבע לצדקה, השיב לו האכסנאי אני

והשיב: ההבדל ביניהם זה הדאגות...

הגמרא אומרת, 'תורתו של דואג מן השפה ולחון'. בגמרא זה כתוב על דואג האדומי, אבל בספרים משתמשים בזה למליצה. 'תורתו של דואג', מן השפה ולחון... מי שתמיד דואג, התורה שלו היא מן השפה ולחון, אין לו ריכוז בשום דבר... אבל הבוטח בה' יודע, כי - 'ההופכי הצור אגם מים'...

איש צדיק היה, איש פלאים, רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל. בא אליו יהודי אחד מירושלים ואמר שהוא מבקש לדבר אתו כמה דקות, כי הנה יש לו בת שהגיעה לפרקה, ומציעים לה שידוך בחור מיישיבת פוניבז', והוא חפץ להתעניין על הבחור. והתחיל לשאול את ראש הישיבה מספר שאלות, ונשים לב לשאלותיו: הוא צריך לדעת כמה שעות ביום הבחור לומד, איך שמירת הזמן שלו ואיך שמירת הסדרים, ואם הוא מגיע לתפילות בישיבה, ואיך ההשתתפות שלו בשיעורים, ואם הוא שואל כעניין, ואם הוא מבין מה שעונים לו... וכו' וכו'. אחר שקיבל תשובות המניחות את דעתו, הודה לראש הישיבה שהקדיש לו מזמנו ועמד ללכת לדרכו.

אמר לו ר' שמואל, בעדינות ובאצילות נפשו: ראה נא, עד עכשיו אתה שאלת אותי שאלות, שמא תרשה לי, יקירי, לשאול אותך כמה שאלות. הנה מדברך הבנתי שאתה מתעניין בדבר שידוך לבתך, ואתה נראה מרוצה מאד מכל מה ששמעת, כי אתה כנראה מבין שזה כל מה שהבת שלך צריכה לדעת, באיזה שעה

בדיוק הוא מגיע ל"סדר", ואם הוא יורד לעומק הסברות וכו'. אך אני חושב שיתכן שאת בתך מאד מעניין לדעת אם הבחור הזה בכלל... בן אדם. היה מן הראוי שתשאל אותי כמה פעמים בשבוע הוא מצמצם שיניים, אם בכלל... האם נעים לשבת לידו... ואיך הוא מתנהג בחדר האוכל, האם הוא מגיע ראשון ולוקח את המנה המשובחת, או שאחרי מנחה הוא לא רץ כל כך מהר לחדר האוכל, אלא יושב עם חברותא ולומד ומנצל את הזמן, והוא בא בסוף ואוכל את מה שנשאר.

ומה קורה אם קנקן השתייה שעל השלחן נגמר וצריך למלאו שוב, האם הוא זה שתופס את הקנקן ורץ למטבח להביאו מלא, או שהוא יושב ב"סלנות" וזמן רב וממתין עד שמישהו אחר יעשה זאת... האם הוא נכנס מידי פעם למטבח להודות להם על טירחתם עבורו, ואיך הוא מתנהג כאשר האוכל לא ערב לחיכו, האם הוא בכל זאת אוכל, ואחר כך נישא למטבח לומר "תודה רבה, האוכל היה טוב", שהרי שעות רבות עובדים להכין לו את ארוחותיו, או שהוא היום לא אוכל, רק יורד לקיוסק וקונה ממתקים.

הנה הגעת למסקנה שהוא שקדן. שמא תברר איך הוא מתנהג כאשר הוא מסיים לימודו בשעה מאוחרת בלילה, כאשר חביריו כבר ישנים מקודם, האם הוא מוריד את נעליו טרם בואו ומחזיקם בידי כדי שלא יתעוררו, או שהוא נכנס בקול רעש גדול בשעה זו ובבוקר, האם הוא מסדר את מיטתו או שהוא משאיר את חדרו מפורז מתחילת הזמן ועד סופו.

אני חושב, אמר ר' שמואל, שהדברים הללו מאד צריכים לעניין את ביתך. כי אם המפונק הזה - שלא חושב על סביבתו - יבוא בצהריים מהכולל הביתה, והיא הרי כבר מהבוקר עבדה להכין לכבודו ארוחת צהרים, והוא מגיע, ומתיישב לאכול, והאוכל לא יהיה בדיוק כמו שהוא חשב ומה שרצה, ואז יענות את פניו באי שביעות רצון בולטת - האם תתחם חבך במחשבה על מה שאמר לה אביה לפני שעשו את התנאים, שהוא היה אצל הרב רוזובסקי, ור' שמואל אמר לו שבשעה שלמדו בישיבה בבא בתרא, והגיעו לפרק "לא יחפור" לסוגיא ד'חרדל ודבורים' ו'הרחקת נזיקין', ושם יש בסוגיא "קצות החושן" חמור מאד, ויש שיטה של רעק"א ויש שיטה של ה"אבי עזרי" - "קונטרס הרחקת נזיקין", והרי יש כאן שלש שיטות, ומלבד זאת יש בזה "הבנה" של ר' אלחנן ו"קנייטש" של ר' ברוך בער... ונדמה לי - כך אמר אז ר' שמואל - 'שהבחור היחיד שחדר לעומק הדברים והבין את כל חילוקי השיטות וההסברים בזה, וכל הקנייטשין והדקויות שבסוגיא, היה הבחור הזה'...

ואם כך - ממשיכה היא מחשבתה - 'נכון שהוא מתנהג בגסות ואין לו שום יחס אנושי, הוא יכול לבעוט במיטיב לו כאשר משהו לא מוצא חן בעיניו, אך בכל זאת אני מאד מכבדת אותו, כי הרי הוא מבין את כל החילוקי שיטות, ראשונים ואחרונים בסוגיא זו של הרחקת נזיקין'...

עד כאן דבריו של ר' שמואל, דברים אמיתיים ונוקבים בתביעה לתיקון המידות. וזה לעומת זה יסופר כאן:

ביום אחד אמר מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל שיעור כללי בישיבת מיר, והיה שם בדיוק אורח מאמריקה, מאלו שעוד היו במיר, ובא לירושלים לביקור בישיבה, ושמע את שיעורו של חבירו מימי הבחורות, 'חיים סטוצ'ניר'. אחרי תפילת מנחה, לקח אותו ר' חיים לבינו. מיד בבואם לבית בישר ר' חיים לרבנית ואמר, 'חנה מרים, ב"ה יש לנו היום אורח לארוחת צהריים'.

הם התיישבו לאכול, והרבנית הגישה מנות מרק, לר' חיים ולאורח. ר' חיים מתחיל לאכול, וכהרגלו אוכל במהירות. כשגומר, מבקש ר' חיים, 'רעבעצן, נאך איינס' - עוד מנה. ועד שהאורח מסתדר עם המנה הראשונה, ר' חיים גומר כבר את המנה השניה ומבקש עוד אחד... ואחר כך אומר לה שוב, 'זה מאד טעים, אפשר אולי לקבל עוד מנה'...

והיא המראה לפלא בעיני האורח, עד שלא עצר ברוחו, ושאל את ר' חיים: 'הרי אנו מכירים עוד מצעירותינו, אני רוצה לשאול אותך, האם כך ראוי לאדם רם המעלה, מרביץ תורה מפורסם כמותך, לנהוג - עוד מנה ועוד מנה'...

אמר לו ר' חיים: 'בא ואסביר לך. אתה צריך להבין. שהמרק שהיא עושה - אלו הם ה'שיעורים כלליים' שלה. כשאני מבין שיעור, ואני אומר שהיא השיעור, ובא אח"כ משהו ואומר, 'השיעור היה כל כך טוב, אולי הראש ישיבה יכול לחזור על השיעור עוד פעם...' - באיזה שמחה אני מתמלא בליבי. ואם עוד אחד בא ואומר לי כך, ודאי ודאי שזה מוסיף לי עוד שמחה, וכן לעולם. והיא, הבה ונתבונן, מה השיעור שהיא מכינה, ואיך היא מכינה. את המנה מרק הזו היא הכינה בקלות? מהבוקר היא טורחת להכין. תחילה הלכה לקנות את הירקות, והביאה ולקלפם.

אני נותן לו מטבע, שאיני מכיר. אתה מכיר נותן לו, יפה עשית, אך אני איני מכיר. אמר לו האיש, הבחירה בידך, אם אין רצונך לתת לו, אל תתן. כשהמשיכו בדרכם, פגעו במלאך המות אמר להם 'להיכן אתם הולכים', אמרו לו 'לסחורה', נגלה להם מלאך המות ואמר להם מי הוא, והסתכל על הראשון ואמר לו 'אתה נפדה ממות', והלך לפניך צדק, כיון שעשית צדקה עם העני הסומא, תחיה עוד חמשים שנה, ואתה השני הגיע זמנו למיתה, שלא עשית צדקה. אמר לו האכסנאי, אם כן ארוץ תיכף ואתן מטבע לאותו עני, אמר לו המלאך, שוטה שכמותך כבר נמסרת לידי, מה שעשית עשית, מכאן ואילך אינו כלום [כמ"ש "חז"ל שרגלי האדם מוליכות אותו, לאותו המקום ששם הוא נתבע להעניש, אבל רגליו מוליכות] אמר האכסנאי למלאך המות, 'אם כן אני מקבל עלי את הדין, שם המתן לו עד שאספר בשבחו של מקום על מה שעשה עמי כל ימי חיי', שם ברגעים אחרונים נתעורר שהוא רוצה להודות להש"ת על כל החסדים שעשה עמו כל ימי חייו. אמר לו מלאך המות, מאחר שאתה מבקש לספר בשבחו של מקום, יוסיפו שנותיך ותחיה, גם עליך נאמר והלך לפניך צדק'.

נמצאנו למדים לימוד לכל ימי חיינו, גם יהודי צעיר שרוצים לקחת אותו באמצע החיים, כשזכר ה'הש"ת' על כל מה שכן נתנו לו, הרי הוא כנותן צדקה כביכול כלפי מעלה, והלך לפניו צדקתו וחי ימים ארוכים נוספים. וכמו שפירשו רבוה"ק על לאה אמנו ע"ה 'ותאמר הפעם אודה את ה' ותעמוד מלדתי', כיון שכביכול 'זכרה' להודות רק בבנה הרביעי שהוא יותר מחלקה, עמדה מלדת. שהיה לה הודות על כל חלק וחלק של הטבה. וכן נתנו חז"ל להכנס לכרך, מברך בכניסתו וביציאתו, כל גבול וגבול שהוא עובר צדקתו להודות להש"ת, גם שעדיין לא עבר את כל הגבולות. זאת למדנו מאמע"ה שמודה ומשתחוה להש"ת גם על תחילת הישועה. ואין שום שינוי בין ההודאה שבתחילת הישועה להודאה שבסוף הישועה, בשניהם היתה השתחווא שלימה, וכן מצאנו באליעזר. שניהם שוים, השתחווא בפישוט ידיים ורגליים. אדרבה בתחילה כתוב גם ויקוד, ולא בסוף. [שבתחילה היתה לו יגיעה לעשות קידה על ברכיו ואח"כ השתחוה על פניו, אך בסוף נתמלא לבו ברגשי הודאה, בלא יגיעה כלל, ותיכף נפל על פניו בהשתחווא שלימה. והוא עצמו הזכיר 'ואקוד ואשתחוה לה']

והוא ענין ג' רגלים שהכל מחובר לעבודת השדה, לא רק בחג האסיף, שם הקציר, אלא גם בחג האביב, אע"פ שבתחילה כשאדם זורע אינו יודע כלל מה יעלה בתבואתו, הרי הוא מודה ומשבח להש"ת על תחילת הישועה. כשיבא זמן הקציר ישוב ויודה להש"ת, וכ"ש כשיבא זמן האסיף. בכל חלק מהישועה אנו באים להודות ולהשתחוות להש"ת. וכמ"ש בעל התניא על התפילה 'מפני חטאנו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו ואין אנחנו יכולים לבא להשתחוות לפניך', שאין לנו את הוכות להתבטל להש"ת בבטול גמור להודות בזמן האסיף ובזמן הקציר, ולא עוד אלא גם בזמן האביב. להודות על תחילת הישועה. וכתב הרמב"ן שזהו תכלית יצירת האדם בעולם, שיכיר האדם בבוראו ית' ויודה לאלקיו, נקל לו לאדם להודות בגמרה הישועה, אך יגיעת ההודאה היא גם כשעדיין אין רואים את שלימות הישועה.

לא רק להודות להש"ת אחר שיצא השידוך מן הכח אל הפועל, אלא על עצם זה שהשדכן מתקשר, הרי הרבה אנשים מחכים שהשדכן יתקשר ואין קול ואין עונה. לא רק בין אדם למקום כך, אלא גם בין אדם לחבירו, יש להודות לבני הבית על כל מה שהשתדלו לעזור ולסייע, להכיר טובה על כל פרט ופרט, גם לפני שהכל מסודר פרפקט, וגם אם בכלל לא.

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

הגרמי רייזמן חיי שרה ע"ט

אחר כך, הרי לפעמים קורה שאין גז, וקשה להשיג בכל השכונה, וצריך לטלפן להזמין דחוף, ועוד כמה וכמה טירחות היא טרחה עד שזכותה לראות את המרק מוכן... וזה השיעור שלה, עם כל הטירחת שמסביב... כאשר אני אומר לה 'עוד פעם לחזור על השיעור' ועוד פעם לחזור על השיעור' - המלכתי אותה ב'נחת רוח' עצומה!

ולכן הוא היה ר' חיים שמואלביץ'. ללמדך, - צריך להיות בן אדם... ולפעמים אחה"צ כשהולכים ללמוד לא מבינים את התוס', ואינו מצליח בלימודו. למה?

אומר החזון איש, שהסיבה לכך היא, כיון שהתורה נדבקה רק במידות טובות, כי התורה מתנה היא מהקב"ה כמו שכתוב 'כי ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה'. לא מועיל לזה לא כשרון ולא כל דבר אחר, רק סייעתא דשמיא [יעו"ו] נדה דף ע: וברש"י והתורה ניתנה רק לבעל מידות טובות.

צריך לדעת, ישבת, למדת חמש שעות, אח"כ אתה בא הביתה - תכנס הביתה כמו אחד שלמד תורה, שיוכלו הבריות לומר עליך 'פלוני שלמד תורה כמה נאים דרכיו'... ולא ח"ו להיפך, שלא יהא חילול ה' בפני ההורים והאחים... (משמר הלוי) אי' במדרש [נח,ט] 'ואחרי כן קבר אברהם, הדא הוא דכתיב: רדף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד. רדף צדקה, זה אברהם, שנאמר: ושמרו דרך ה' לעשות צדקה. וחסד, שגמול חסד לשרה. ימצא חיים, ושני חיי אברהם מאת שנה ושבעים שנה וחמשה שנים. צדקה וכבוד, אמר רבי שמואל בר יצחק, אמר לו הקדוש ברוך הוא אני אמנותי גומל חסדים, מפשת אמנותי בוא לבש לבושי: ואברהם זקן בא בימים'.

היינו כיון שגמול אאע"ה חסד עם שרה, זכה ללבוש כביכול בגדו של הקב"ה שנקרא עתיק יומין, כך נקרא אברהם זקן בא בימים, וכל זאת משום שהיה בעל חסד גדול כזה שקבר את אשתו. וצ"ע איזה חסד יש בזה, הרי גם כל גוי פשוט מבין שצריך לקבור את אשתו לאחר מיתתה, מה הוה אמינא היה שיעזבנה אאע"ה מבלי לקבור אותה, איזה חסד יש בדבר פשוט ומובן כזה? ולא עוד אלא שמצאנו מספיק מעשי חסד באאע"ה לפני כן, שנטע אשל ונתן לאכול לכל העוברים ושבים, הוא היה עמוד החסד לפני כן, האם רק בשביל קבורת אשתו נקרא אאע"ה 'רודף צדקה וחסד'?

וכ"כ השם שמואל בשם אביו האבני נור שהשאלה היא עצמה התשובה, כשאדם עושה חסד עם קרוביו ואנשי ביתו וכוונתו לשם מצות חסד, אכן הוא ראוי הוא לשבח על מעשי החסד שעשה. כמו שכתב התינאי שאם אדם עובד לפרנסתו ומביא טרף לביתו ואינו מכוון לשם מצוה, הרי הוא ככל הגויים והכבשים והשפנים והעופות שכל אחד מהם מביא טרף לביתו, מלבד העורב הרשע, אם לא היית עושה כך, היית כמו העורב הרשע. כמ"ש בגמ' כתובות וב"ב שאם אחד אינו מפרנס את בניו, מכריזין עליו בבית המדרש שהוא רשע יותר מהעורב, אלא יום שלישי פרשת חיי שרה - כ"א חשוון תשע"ז אי ש'עושה צדקה בכל עת' הוא כשאינו מרגיש כלל שגמולו לו איזה דבר, אלא כל מעשיו לקיים מצות ה' לגמול חסד. כמו שלמדנו בהלל שאמר עליו 'גומל נפשו איש חסד', וכן למדנו לעיל שאמרנו לאאע"ה שאם לא יבואו אורחים, יעשה חסד עם אברהם בעצמו לבד, כהלל שעושה חסד עם עלובתא דא היינו עם גופו שלו בעצמו, כי הכל תלוי במחשבה, כשאדם לוקח לכבוד עצמו הרי הוא כמעשה בהמה וגוי שאין בה חשיבות, אך כשאדם מניס בפיו ומחשב שהוא מחיה נפש מישראל, ואין אצלו חילוק אם נותן לעצמו או לאחרים, אזי גם אם יעשה חסד עם אשתו ובני ביתו הוא דבוק במדת החסד.

אלו הם דברי המדרש שאאע"ה כ"כ הפשיט עצמו ממציותו, ולא היה לו שום מחשבה רק לגמול חסד עם שרה, לא בגלל ש'הוא' חלק מהתמונה, והרי אין אשה מתה אלא לבעלה, ואשה כשרה כשרה אמנו שנאמר עליה כל 'אשת חיל עטרת בעלה' ואמרו במדרש 'אברהם זקן' משום שמתה אשתו נזדקן, והיה טפל אליה בנבואה. שיוכל כ"כ בשעת מיתתה להפשיט עצמו מנגיעה עצמית, רק לגמול חסד עם שרה. אין לך חידוש בחסד כמו זה.

אומנותו של הקב"ה שהוא מטיב שלא ככוונת קבלת 'תודה'
ולכן עתה אמר הקב"ה לאאע"ה 'תפסת אומנותי', כי כל חסד שאדם עושה עם כונה עצמית, שיכבדוהו, ויזכרו אותו לטובה, ויכתבו עליו רודף צדקה וחסד, או

לכל הפחות אל תצטער על שלא נתפרסמו מעשיך הטובים
הגם שאין לנו שייכות לכל זה, אך לכל הפחות אם עשינו איזה חסד ולא נתפרסם מעשה החסד כ"כ בעולם, לא נצטער צער גדול, גם כשאינו אחד שמכיר בחסד שעשינו, נשמח ונעלוז על קצת חסד נקי שזכינו לעשות. כמו קבורת שרה שזהו מעשה חסד שאף אחד לא מכיר לו טובה על כך, זהו חסד אמיתי יותר מכל האורחים שהאכיל והשקה, ששם הבינו שזהו מעשה חסד והודו לו על כך.

כמו כל אשת חיל עקרת בית שאינה מנהלת שום מוסד ליתומים, אלא מגדלת את עשרת בניה בוקר וערב, לבשל ולאפות להם, ולנקות אותם, ולכבס בגדיהם ולגהצם, ולסדר שיהיה הכל על מקומו בשלום, ואין מי שיכיר בכל מעשיה, אפי' בעלה שוכח לומר לה תודה, באלו החסדים הם תופסים אומנותו של הקב"ה, ועליהם כתוב 'רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד'.

ע"י מעשה אמיתי אחד שלא נתכבד בעוה"ז מתעלים כל מעשיו וכדקא משתעי ר' שלמה לורנץ שפעם אחת אמר את הגרא"מ שך יושב ובוכה לעת זקנותו על שאין לו עם מה לעלות למעלה, אמר לו ר' שלמה, הרי היית ראש ישיבה כל השנים, וחיברתם ספרי אביעזרי, נענה הרב שך במיירות ואמר 'דאס איז א אויסגעקנאקטע קארטע' - אלו הם ככרטיסיה מנוקבת, כיון שכבר נתכבד כבוד גדול בהאי עלמא, שוב אינו יודע אם יהיה לו מזה משהו בעלמא דאתי.

וכ"כ הרמב"ם על המשנה רבי חנניה בן עקשיה וכו' היות שצריכים לבא למעלה עם מעשים טובים אמיתיים, לא מה שזכינו להכרת הטוב ששבחו אותנו בזה העולם, רבי חנניה בן תרדיון הקהיל קהילות ברבים ושאל מה אני לחיי עולם הבא, אמר לו, כלום מעשה בא לידך, כי מה שהיה מקהיל קהילות כולם יודעים ומכירים בטובתו, אך כשאמר לו שהיה לו מעשה עם מעות פורים שנתחלפו ועשה חסד באופן שלא ידע ממנו איש, ועי"ז הבטיח לו שהוא בן עולם הבא. מספיק מצוה אחת כזאת שעשה לשם שמים בטהרה, כדי לזכות את האדם להיות בן עולם הבא על כל מעשיו, וזהו לפיכך הרבה להם תורה ומצוות, שיזכה באחד מהם לעשותו לשם שמים מבלי שיכבדוהו כאן בהאי עלמא. ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר.

ואת"י שפיר ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וגו' (כב, א)
במדרש, ר"ע הי' יושב ודורש והי' הציבור מתנמנם ביקש לעוררם אמר מפני מה זכתה אסתר למלוך על קב"י מדינות מפני שהיתה בתה של שרה שחיתה קב"י שנים.
וקשה למה דוקא ר"ע הי' דורש, ולתרץ נקדים גמר' דפסחים (דף כ"ג) שמעון העמסוני הי' דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ה' אלקיך תירא פירש, עד שבא ר"ע ודרש 'את ד' אלקיך תירא' לרבות ת"ח. ואיתא במפרשים למה זכתה אסתר למלוך על קב"י מדינות וא"ת משום שבאתה משרה שחיתה קב"י שנים, למה לא מלכה על קב"י מדינות כנגד שנותיו של אברהם, ותרצו משום דאברהם הי' חוטא ואיתא במפ' מה היה חטאו של אברהם, שעשה אנגריא בת"ח, ולקח מהם

בדרך הדרוש

מס, אבל בשרה פ"י רש"י בת ק' כבת כ' לחטא היינו שלא חטאה כלל. והשתא אתי שפיר, ר"ע הי' דורש את ד' אלקיך תירא לרבות ת"ח, ואברהם עבר בזה שעשה אנגריא בת"ח, א"כ לא יוכל לומר שתמלוך שרה על מדינות כנגד שנותיו של אברהם לז"א ר"ע מה זכתה אסתר למלוך על קב"י מדינות, כנגד שנותיה של שרה, דבלא ר"ע לא יוכל לומר הטעם הזה דקשה מדוע כנגד שנותיה של שרה ולא של אברהם אבל ר"ע דדורש את ד' לרבות ת"ח לשיטתו אתי שפיר ודו"ק. ובהו יתורץ נמי מדרש ילקוט דאיתא בפרשה זו, 'ויהיו חיי שרה וכו' ה"ד יודע ד' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהי"י, ותמוה, אבל לפי דרכינו אתי שפיר דהא אמרינן לעיל מפני שלא הי' שנותיו של אברהם שלמים לכך לא מלכה אסתר כנגדם. ואתי שפיר ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים וכנגדה מלכה אסתר קב"י שנים קשה

ליקוטים נפלאים פרשת חיי שרה

"וה' ברך את אברהם בכל" (כד, א)

מובא בגמרא (ב"ב טז) בת הייתה לו ובכל שמה, ויש להסביר על פי מה שמובא בהלכה שאם גם האב וגם הבן צריכים לישא אשה, אז האב חייב קודם לישא לעצמו אשה ואח"כ להשיא את בנו, ואם האב כבר קיים מצוות פרו ורבו אז בנו קודם, והנה לפי שיטת בית הלל מקיים המצווה רק אם יש לו בן ובת, ולכן אמר כאן הכתוב וה' ברך את אברהם בכל, דהיינו שהייתה לו בת וא"כ יש לו בן יצחק ובת בכל, וקיים כבר מצות פרו ורבו, ולכן יצחק קודם, לכן שלח את אליעזר שילך למצוא שידוך ליצחק, ואח"כ אברהם גם כן נשא אשה את קטורה. (כליל תפארת)

"טרם כלה לדבר והנה רבקה יוצאת" (כד, טו)

בפרשתינו נאמר במפגש של אליעזר עם רבקה בבאר המים 'ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת אשר י... לדה לבתואל בן מלכה אשת נחור אחי אברהם וכדה על שכמה', ומזייק רבינו האור החיים הקדוש מלשון הפסוק, שמהשמים סיבבו שרבקה תצא בדיוק באותו רגע שאליעזר הגיע, ולא רגע קודם ולא רגע אחר כך, כדי שלא יפגוש באשה אחרת.

ולכן נאמר 'רבקה יוצאת' ולא 'רבקה יצאה' - כי היציאה לא היתה מרצונה, אלא מן השמים סיבבו וגרמו לה לצאת דוקא באותה שניה.

וזה לשון קודשו: 'לצד תפילת אליעזר עשה ה' שתצא באותו רגע, לא קודם ולא אחרי כדי שלא יכשל באשה אחרת'. נמצאנו למדים: כל תהליך של שידוך יהיה בדיוק בזמן, ואינו מתעכב.

"וירץ העבד לקראתה" (כד, יז)

לפי שראה שעלו המים לקראתה (רש"י) וביאר הרמב"ן דדייק כן מהא דאחר כך כתיב "ותשאב לכל גמליו", ומקודם לא נאמר לשון שאיבה אלא כתיב "ותמלא כדה ותעל", והיינו מחמת דהמים עלו לקראתה ולא הוצרכה לשאוב. ויש להבין דהא גופא קשיא מפני מה עלו המים לקראתה בפעם השניה. ובספר "קדושת לוי" תירץ: נראה שבפעם הראשונה דבדעתה היה לשאוב המים לצרכה, לכן עלו המים לקראתה שלא תטריח עצמה, אבל בפעם השניה שכוונת היתה לגמול חסד להשקות גמלי אליעזר, אז לא עלו המים לקראתה. כי כשהאדם עושה מצוה חשוב יותר אצל הקב"ה שיעשה האדם הפעולה, ולא שהמצוה תהא נעשית ע"י נס, כי מכל השתדלות קלה במצוה יש לו ית"ש נחת מרובה, ולכן לא נעשה לה גם בשאיבה השניה. (להתעדן באהבתך)

**"עד אם דברתי דברי
ויאמר דבר ויאמר עבד
אברהם אנוכי"
(כד, לג)**

"שני חיי שרה" (כג, א)

רבנו האור החיים הקדוש מגלה לנו, שאדם צדיק שנגזר עליו לחיות מספר שנים, ונפטר קודם הזמן שנקצב לו, בקיצור ימים ושנים, הקדוש ברוך הוא, אינו מקפח את שכרו, ומחיייה לו את השנים שהיה אמור לחיות, כלומר, ה' משלם לו שכר, גם על השנים שהיה יכול לחיות עוד, ולעשות בהם מצוות ומעשים טובים, שהיות שהוא נפטר שלא מחמת עוונותיו, הוא לא צריך להפסיד את שכר המצוות שיכל לעשות. לפיכך, גם שרה אמנו שנפטרה שלא בזמנה מחמת מעשה העקידה, נחשב לה גם אותם שנים שלא המשיכה לחיות, כאילו היא חייתה אותם, וזה כאילו חלק מחייה.

וזהו כוונת הפסוק 'ויהיו חיי שרה מאה שנה... שני חיי שרה', ולכאורה המילים 'שני חיי שרה' מיותרים, אלא בא ללמדנו, שנחשב לה לשרה אמנו, כאילו המשיכה לחיות גם את השנים שלא חייתה, ומקבלת שכר על כל השנים האלו, כי זה נחשב 'שני חיי שרה'.

"ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה ויקם אברהם מעל פני מתו" (כג ב-ג)

הנה מהכתובים נראה שאברהם בא להספידה ולבסוף לא הספידה אלא קם ודיבר אל בני חת, וצ"ב, מדוע חזר בו ולא הספידה, ועוד, דאיתא במדרש (רבה נח ו) 'מלמד שהיה רואה מלאך המוות מתריס כנגדו' - היכן נרמז ענין זה בפסוק.

ומבאר ה'תפארת שלמה' וז"ל (בשינוי קצת), והעניין הוא ע"ד הכתוב (שמות ג, ו) 'ויסתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלוקים', כי הנה כלל גדול במעלות הצדיקים המתהלכים לפני אלוקים בתמים, אף אם חלילה באה עליהם מידת הדין לאיזה יחיד או רבים ח"ו, לא יתנו לבם להתבונן מהות הצרה ההיא רח"ל, ולא יפול לבבם להקשות מדוע עשה ה' ככה לארץ הזאת, כי לבם נכון ובטוח בה' כי 'צדיק וישר הוא א-ל אמונה ואין עוול' (דברים לב, ד), ונהפוך הוא 'כי מפי עליון לא יצאו הרעות' (איכה ג, לח), רק כל מעשיו יתברך מכוונים לטובה. ולכך כאשר ראה משה רבינו את מראה הסנה - המורה על הגלות לא רצה להתבונן מה זה ועל מה זה, לכן 'ויסתר משה פניו כי ירא מהביט' ולהסתכל אל בחינת הדין המכונה אלוקים, פן יקשה בעיניו על כי כך מתנהג עמהם ה'.

כיו"ב אתה אומר באברהם אבינו, כי כשבא לספוד לשרה ראה מלאך המוות מתריס כנגדו, ר"ל כשהתחיל להתבונן על מיתת שרה הצדקת הראשונה שבעולם, שהיא הייתה אם כל בני ישראל, ורוח הקודש מדברת מתוך גרונה, ועתה פתאום מתה עליו אחרי מעלת העקידה שזכתה לכן צדיק כזה ולא הועיל לה

כלום, כל זה היה היצר הרע מכניס בלבו של אברהם אבינו, בעבור יקשה על אלוקיו, לכן מיד ויקם אברהם ולא הספידה. (באר הפרשה)

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת חיי שרה

"היום יצאתי והיום באתי - מכאן שקפצה לו הדרך" (מדרש).
מנין למד זאת המדרש, ואיזו תועלת יש בידיעה על הדרך
שקפצה לאליעזר?

תירוץ נפלא עד למאוד מובא בשמו של הגאון רבי מנחם מן
אשכנזי, בנו של בעל "ידי משה" על מדרש רבה: ידוע שעקידת
יצחק הייתה ביום הכיפורים, שהוא בעשירי לחודש תשרי. מכיוון
שידענו כבר שהדרך מביתו של אברהם עד הר המוריה נמשכה
שלושה ימים, נמצא שחזר לביתו לאחר העקידה ב"ג תשרי. אז
נתבשר שמתה שרה, ובאותו היום נגלתה השכינה ליצחק ואמרה
לו שהיום נולדה בת זוגו רבקה. במסכת סופרים מצינו שרבקה
הייתה בת שלוש שנים ושלושה ימים כשבא אליעזר. חשבון
פשוט יגלה שאותו היום היה יום ראשון של חג הסוכות. איך, אם
כן, יכול היה אליעזר לומר שהיום יצא מביתו, אין זאת אלא על
פי דברי הגמרא בעירובין (מה:): הרי שאין תחומין למעלה
מעשרה" ומסקנת הגמרא היא שיתכן הדבר על ידי קפיצת
הדרך. וזה מה שיישב המדרש - על ידי קפיצת הדרך יכול היה
אליעזר לעשות את הדרך אף שהיה זה יום-טוב.
(כמוצא שלל רב)

"ואבוא היום" (כד, מב)

"היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ" (רש"י).
לשם מה נעשה לאליעזר נס שקפצה לו הדרך? אלא כל זמן
שרבקה לא הייתה ראויה להינשא הייתה בבית הלבן, אך
כשמלאו לה שלוש שנים ויום אחד ונעשתה ראויה להינשא
ליצחק, בו ביום שלח אברהם את אליעזר לבית לבן כדי להוציא
את השושנה מבין החוחים, וכדי שלא תשהה שם אפילו יום אחד
מיותר. לכן נעשה לו נס וקפצה לו הדרך.

"ויקראו לרבקה ויאמרו אליה, התלכי עם

האיש הזה ותאמר אלך" (כד, נח)

בתשובותיו, מקשה הגאון בעל "נודע ביהודה": איך אפשר
לקדש אשה על ידי שליח, הרי השליח הוא 'תופס לבעל חוב
במקום שחב לאחרים', שהרי אשה זו היתה מותרת לכל העולם,
ועתה נאסרת להם?

ותירץ ה"נודע ביהודה", שמכיוון שהשליח היה יכול לקדשה
לעצמו, אם כן יכול לקדשה גם לאדם אחר, משום 'מיגו דזכי
לנפשיה זכי נמי לחבריה'.

לאור זאת, ביאר הגאון המופלא רבי יעקב לוי זצ"ל באופן נפלא
את הפסוק שלפנינו: "ויאמר אליה התלכי עם האיש הזה" -
כלומר: האם את מסכימה להתקדש לאליעזר?

אמנם, לאחר שרבקה הסכימה להתקדש לאליעזר השליח, יכול
היה אליעזר לקדשה ליצחק המשלח, שהרי 'מיגו דזכי לנפשיה -
זכי נמי לחבריה'... ודברי פי חכם חן! (זכר יעקב)

אצל אליעזר מצאנו כשהגיע לביתו של לבן "ויאמר לא אוכל עד
אם דיברתי דברי, ויאמר דבר", "ויאמר עבד אברהם אנוכי" וגו'...
נשאלת השאלה, מתחילה כתוב "דברתי דברי" שהוא לשון של
דיבורים קשים כגידין, ותיכף אח"כ כתוב "ויאמר", כלומר אמירה
רכה. מה קרה? מה התהפך בין רגע מדיבורים קשים כגידין, עד
כדי אמירה רכה?

ביאר כ"ק האדמו"ר מספינקא שליט"א, הרי פסוקים אלו נאמרו
בשעה שאליעזר גילה שהכניסו לו רעל קטלני בתוך האוכל,
כמובן ברגע הראשון הוא נתקף בנחשולי זעם מוזדק על לבן
הנבל שזמם בדם קר לרצחו נפש על לא עוול בכפו...

כמובן שבאותו רגע עלה בדעתו של אליעזר שברגע שרק יתנו
לו לפתוח את הפה, הוא לא יסאר חייב ללבן הרשע, הוא יטיח
בו את האמת בדיבורים קשים כגידין שיסלקו סופית מלבן
הכסיל את הרצון לחזור על טעות כזו פעם נוספת... דיבורים
כאלו שיקח ללבן הרבה מאוד זמן להתאושש מהם, בעצם הוא
רצה להטיח בלבן בדיוק את מה שאנו היינו מטיחים בו ברגע כזה
של כעס בלתי נשלט על מי שתכנן לגדוע את פתיל חיינו עבור
בצע כסף...

אלא שאליעזר הרי לא גדל בין העצים, הוא גדל אצל אברהם
אבינו, והרי אצל אברהם אבינו ע"ה, כל דבר היה סיבה להתקשר
בקשר יותר אמיץ לבורא עולם, אין חבר שרוצה להרוג, אין נבל
שרוצה לרצוח, יש רק בורא עולם שעומד ומחכה לנו ומסמן לנו
בכל מיני איתותים דרך כל מיני אנשים...
בבית של אברהם אבינו לא היתה שפה של צעקות, לא היה נוסח
של דברים קשים כגידין...

ולכן ברגע שהתחיל אליעזר לומר "עבד אברהם אנוכי", אופס...
פתאום התפוגג כל הכעס... כל הרוח יצא מהבלון... זה לא לבן...
זה הרבנו של עולם...

עבד אברהם לא משחרר קיטור על ראשו של הסיבה
המזדמנת... עבד של אברהם אבינו מפנים את מה שהשם רצה
ממנו באותו רגע להפנים... הוא רואה את מי שעומד מאחורי
הסיבה... ובכלל, זה לא הוא, זה אתה!!!

ואם כן, אין טעם לצעוק, אין טעם להשפיל, אין הגיון לשחרר
קיטור...
"ויאמר... עבד אברהם אנוכי"...

זה מרגיז, זה מדגדג... השכן מלמעלה בנה בלי רשות... ועוד
ועוד... בא לנו "לעשות לו כל מה שעולה לנו בראש באותם
רגעים מבלי לחשוב פעמיים"...

אבל אז, מכה בנו ההכרה, וכי כלום כך למדנו?!... האם זה השכן
הגורם? האם זה החבר? הרי זה בורא כל העולמים שמדבר איתנו
עכשיו...

ובאותו רגע... מילים קשות כגידין מתהפכות לאמירה רכה...

"ואבוא היום אל העין" (כד, מב)

א לטו שבת

סיפורים נפלאים פרשת חיי שרה

"ויבא אברהם לספד לשרה" (כג, ב)

בספר 'מטה יהודה' פרש בדרך צחות, שלפעמים נוהגים להספיד אנשים בביטויים מפליגים שלא שייכים אל הנפטר כלל וכלל. עד כדי כך, שאדם שהגיע להלווית חברו שהוא מכירו, מוצא את עצמו תוהה האם לא טעה והגיע ללוויה של מישהו אחר, או שמא חברו היה צדיק נסתר...

אבל כאשר הספיד אברהם אבינו את שרה, כמה שהספיד וכל מה שאמר, עדין כולם ידעו שזו שרה. לא היו שם שבחים מוגזמים. וזהו "ויבוא אברהם לספוד לשרה".

מעשה ביהודי שנפטר והלוויתו התקיימה ביום שאסור בהספד, ואכן למרות שהיה ת"ח חשוב הורה הרב שטיינמן ז"ל שלא לומר אף דברי הספד ולא להקל בעניין זה.

לאחר מכן ביום השלושים, בזמן הקמת המצבה, בקשוני שאספיד. נכנסתי לרב ושאלתיו מה כדאי שאומר.

אמר לי כך: אנשים חושבים 'מספידים.. אומרים...' ובאמת אדם יושב בזמן הזה בדין קשה מאד. באים אנשים בהספד ואומרים עליו שהיה צדיק נשגב, כל מעשיו לשם שמים וכו', ושם בשמים שומעים זאת וצוחקים עליו. אם היה יכול אותו נפטר, היה מתחנן ואומר: תפסיקו עם זה. והוסיף ואמר: הלואי ואחוז אחד של מעשי האדם יהיה באמת לשם שמים!

שאלתי אותו: וכי השו"ע לא ידע סברא זו? ובכל זאת מובא שיש להספיד?

ענה לי: אז היו אנשי אמת, אומרים רק מה שאמת, וגם הנפטרים אותם הספידו היו אנשי אמת, לכן לא היתה בעיה. והוסיף דוגמא, על אדם שהיה אוסף תרומות למוסדות בחו"ל, וכשנפטר אמרו עליו שכל כלו היה מסירות נפש לתורה. ואילו אני יודע, אמר הרב, שהיו לו בעיות בבית והוא חיפש איך לברוח...

הוא אשר אמרנו: צריכים מאד להזהר בדברי הספד על נפטר, שיהיו דברי אמת. (לאור הנר)

"וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרן ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר" (כג, טז)

מעשה ברבי אפרים זלמן מרגלית מברודי שהלך אצל אחד מגדולי המלכות להשתדל בדבר המתקת דין גזירה רעה שנגזרה על היהודים שלא כדין, עם ששר זה ידוע ומפורסם היה כ"לקחן" שידו פשוטה לקבל מתנת יד, קשה היה לו לרבי אפרים זלמן שהיה נקי כפים ובר לבב, להציע לשר שוחד ממון, בא אליו בעקיפין והקיף בדברים סחור סחור, ואותו שר שחומד ממון היה, גם הוא התבייש לתבוע ממנו בפה. פתח השר ואמר: רבי

אותה בקשה שאתה מבקשני עליה אמלאנה ברצון רב, אלא שגם אני בקשה גדולה לי אליך. סוחר גדול פלוני בעירנו, חוב גדול של ממון יש לו עלי, יואיל נא מר לסור אליו. מיד הבין רבי אפרים זלמן את הרמז הדק והכל על מקומו בא בשלום.

לאחר מעשה יצא רבי אפרים זלמן ודרש: מה דכתיב ארבע מאות שקל עובר לסוחר? עפרון זה, נשיא בני חת, שמתחילה אמר לו לאברהם "ארבע מאות שקל כסף ביני ובינך מה היא" התבייש לקחת את השקלים במישרין מידו של אברהם, לפיכך עמד והפנהו אל סוחר פלוני ופלוני ואברהם אף הוא הבין את הרמז

"מה ה' אלוקין שואל מעמך"

פעם אחת פרצה שריפה בצרכניית "יד עזרה" בבני ברק ונגרם נזק רב. חשבנו להשיג תרומות ע"י שיפורסם דבר השריפה בעיתונות ובכך לגרום לנדיבי עם לתת תרומה מכובדת. לצורך כך באנו וסיפרנו על כך לר' אשר פריינד זצ"ל שייסד את מוסדות 'יד עזרה'. כששמע זאת ר' אשר הגיב בתקיפות ואמר: 'אני לא מבין איך אתם רוצים לפרסם את זה בעיתונות ולהוציא את הלכלוך שלנו לרחוב, הרי השריפה מראה שמהו אצלנו לא בסדר, שבורא עולם מרמז לנו ורוצה מאתנו משהו, למה צריכים לפרסם דבר כזה ברחוב?' ודרש שנעצור את הפרסום...

(נקודות של אור - ספינקא)

והעביר לסוחר... (על התורה)

"ואבוא היום אל העין" (כד, מב)

היום יצאתי והיום באתי, מכאן שקפצה לו הארץ. (רש"י) מספרים על רב אחד שנסע יחד עם משפחתו לעיירה רחוקה בכדי לערוך שם את אירוסי בנם עם בתו של אחד מגבירי העיר. בדרך התעייפו, נכנסו לפונדק לנוח ולשתות משהו. באו בדברים עם בעל הפונדק ובתוך השיחה שאלוהו אם הוא מכיר את העשיר פלוני מהעיירה. בעל הפונדק אמר שאכן מכיר הוא אותו ואמר עליו שהוא רמאי וגנב ואין תוכו כבדו.

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת חיי שרה

"מה יצא הדבר" (כד, ג)

הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע סיפר פעם לאחותו הצדקנית אשת חבר להגה"ק מסטייפעלע זצוק"ל, היום היה אצלי יהודי שבא לברר אודות בחור (לעניין שידוכים), והנה כששאלני על 'ראת שמים', עניתיו 'ס'קען זיין בעסער' (יכול להיות טוב יותר, כלומר... יש לו במה לשנות דרכיו ולהתעלות יותר ממצבו העכשווי), כמו כן כששאלני על 'התמדתו ואהבת התורה שבקרבו', עניתיו 'ס'קען זיין בעסער'. כך עניתי על כל שאלותיו וספיקותיו, ורציתי בזה לרמז לו - אין הבחור ראוי לך.

בצאתו מביתי, אמר לי, מבין אני מתוך דברי הרבי שמדובר בבחור מוכתר בכל מידה נכונה - ירא שמים מרבים, מתמיד עצום בלימודיו, בעל מידות טובות מאין כמוהו וכו', כי הרי שמעתי שאתם אומרים שעדיין יש לו מקום להתעלות, משמע שזה ה'חסרון' היחיד שיש לו, ומכיוון שידעתי גם ידעתי כי אין 'מושלמים' בהאי עלמא, הרי זה ה'חתן' המתאים לי, ועוד באותו היום נגמר השידוך בכי טוב. ובכן, אמר ה'חזון איש', נביטה נא ונראה, האיך שהקדוש ברוך הוא מנהיג את עולמו, הרי יהודי זה 'בר דעת' הוא, ואף אני אמרתי לו דברים (כמעט) מפורשים 'יש לבחור הרבה מה לשנות ולהיטיב את מעשיו', והאיך נהיה כדבר הזה, שהבין מדברי שהבחור 'כליל המעלות' הוא, אלא, בהגיע העת והזמן לזווג את בת פלוני לפלוני, נהפך כל העקוב למישור, ו'תקפוץ' הארץ ואף השמים אם יצטרכו לזה, ה'חכם' יהפוך לסכל והשומע לחרש, והשידוך יגמר... 'כי מה' אשה לאיש'.

כיו"ב אמר הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע שבבוא העת לגמור השידוך מוליך הקב"ה את ההורים כ'בלינדע פערד' (סוסים עוורים) שלא יראו כל חסרון במדובר ובכך יתנו את הסכמתם ויצא השידוך לפועל.

פעם קבל 'מחותן' אחד בפני ה'פני מנחם' כי זה לאחרונה לקח 'חתן' לבנו והכל 'מכרו' לו כי החתן הנו ממש 'רבי עקיבא אייגער', ועתה משנגמר השידוך נתברר לו שלא מיניה ולא מקצתיה - לא רעק"א שבדור הקודם, ולא בדור הזה, לא תלמיד חכם ולא בן תלמיד חכם, כי אם כמעט עם הארץ גמור...

נענה הפני מנחם ואמר, הנה בבוא העת והזמן לגמור השידוך עם 'בת פלוני לפלוני' שהוכרז ארבעים יום קודם יצירת הוולד, נוטל הקב"ה את ה'שכל' מהורי המדובר, שלא יזיקו ולא יפריעו את הדבר מלבוא לידי גמר, ומכיוון שכן בקל היו יכולים לפתותך ש'חתן דגן' הנו רעק"א בכבודו ובעצמו... אמנם כעת משנגמר השידוך החזירו לך את השכל במתנת חנם מן השמים, וכי על זה דווה לבך, האם היה עדיף לך להשאר מבלי שכלך... ימלא פיך תהילתו על שחזר השכל אליך בשלימותו.

א אט שבת

כשיצאו מהפונדק, אמר הרב לבני ביתו: "עכשיו אני מבין את הפסוק בפרשת חיי שרה "ואבוא היום אל העין", אומר רש"י מכאן שקפצה לו הדרך. לכאורה קשה, מה צורך היה בקפיצת הדרך? וכי זמנו של אליעזר היה דוחק? ברם, אפשר לומר בדרך צחות אילו היה אליעזר הולך לאט, מן הסתם היה מתעייף והיה מתעכב בפונדקי דרכים והיה מדבר עם בעל הפונדק שהיה אומר לו שהוא מכיר את רבקה בת בתואל, שיש לה אח שהוא רמאי וגנב גדול. ואז היה אליעזר חוזר הביתה לאברהם אבינו בידיים ריקות. לכן היה צורך בקפיצת הדרך, בכדי שלא יהיה סיפוק בידו להתעכב במקום כלשהו... (עולמו של אבא)

"אשר הנחני בדרך אמת" (כד, מח)

לאחר שרבי זאב נחום מביאלא בעל "אגדת אזוב" התאלמן מאשת נעוריו, הוצע לו לשאת אלמנה בת טובים. ברוב ענותנותו אמר לה: "כדי למנוע מקח טעות, מוצא אני חובה להודיע מראש, כי אין אני גדול בתורה כמו שמן הסתם ספרו עלי, ואף לא צדיק אני, לא חכם ולא עשיר, והכל שקר ורמיה". פנתה המשודכת ושאלה: "אלו הן מגרעותיך וחסרונותיך, מה הן איפוא, מעלותיך? השיב רבי נחום: "מעלתי היחידה היא שדובר אמת אני וכל מה שאמרת נכון הוא, כי איני מסתיר את חסרונותי..."

"מה יצא הדבר" (כד, ג)

בעיירה סאבאטיש אשר בסביבות העיר ברעזוועו, נתעוררה באחד הימים שאלה חמורה על המקווה המקומי, עד שהגיעו הדברים לידי רינון בפי הבריות. לרגל חומר הענין, התבקש רבינו החת"ס לבוא ולברר את הדבר. בביקורו שם טיהר את המקווה, בהוסיפו, כי אם לכתחילה היה מן הראוי לתקנו, הרי היות שהתיקון יעלה לסכום גדול מעבר ליכולתה של העיר, אי אפשר להעמיס עליה תיקון זה, מאחר שבדיעבד המקווה כשר.

לאחר זמן מה נפגש רבינו ברבה של סאבאטיש והתעניין איך הסתיים הדבר. סיפר לו הרב, שלאחר הפרד רבינו מעירו, ניגש אליו אחד מבני העיר והתנדב לכסות את כל הוצאות התיקון, ובתנאי שבל יודע לאיש שם המנדב.

לשמע אוזן מסירות נפשו של אותו בעל הבית על דקדוקי מצוות וטוהר המידות, התרשם רבינו מאד וקרא בהתרגשות, שעם בעל הבית כזה היה משתדך.

שמר את הדבר רבה של סאבאטיש, וביום מן הימים כאשר הגיע רבינו לפישיטאן הסמוכה, הלך לקבל את פני רבינו שעסק אז במרחצאות שם, ואחרי שנוכח לדעת שעדיין לא שכח את המעשה ועודנו עומד באותה דעה שעם בעל הבית כזה ניחא ליה לבוא בקשרי שידוכין - הציע עבור בת רבינו מרת גיטל את בנו של אותו בעל הבית, שבינתיים נעשה מבני ישיבתו בפרעשבורג. הלא הוא רבי אליהו, בן הנגיד רבי מנחם מנאלי קורניצער מסאבאטיש. ויטב השידוך בעיני רבינו, ובחודש תמוז שנת תקצ"א באו בברית השידוכין שם בפישיטאן.

(ספרא דמלאכ - אמרות החת"ס בהוצאת 'עוז והדר')

גליון 388
שנה ט' תש"פ

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למשפחת קליימן על האישור לשריטום בתמונה

סיפורי חז"ל

רבי יוסי ישב ועסק בתורה, בא אליו רבי אבא ראהו רבי יוסי, קם לקראתו ואמר: הנה בעל ההלכה בא. עסקו שניהם בתורה עד שהחשיך והמשיכו בלימוד עד חצות הלילה. אחר חצות נרדם רבי אבא, ורבי יוסי ישב והביט בו. והנה ראה את פניו והם נעשים אדומים והוא צוחק, באותו רגע התמלא הבית אור גדול. הבין רבי יוסי שהשכינה שורה בבית, השפיל עיניו וישב שם עד שהאיר היום. וכל אותו זמן היה אור גדול וזוהר בבית. כשהאיר היום, החשיך בבית ורבי אבא התעורר, כשפניו מאירות ועיניו צוחקות. אחו בו רבי יוסי בחרדת קודש, הבין רבי אבא כוונתו ואמר לו: יודע אני מה רצונך, שאספר לך מה ראיתי. שר הפנים המלאך מטטרון נשא את נשמתו למעלה, וראיתי שם סודות עליונים ראיתי רבי יוסי ישב ועסק בתורה, בא אליו רבי אבא ראהו רבי יוסי, קם לקראתו ואמר: הנה בעל ההלכה בא. עסקו שניהם בתורה עד שהחשיך והמשיכו בלימוד עד חצות הלילה. אחר חצות נרדם רבי אבא, ורבי יוסי ישב והביט בו. והנה ראה את פניו והם נעשים אדומים והוא צוחק, באותו רגע התמלא הבית אור גדול. הבין רבי יוסי שהשכינה שורה בבית, השפיל עיניו וישב שם עד שהאיר היום. וכל אותו זמן היה אור גדול וזוהר בבית. כשהאיר היום, החשיך בבית ורבי אבא התעורר, כשפניו מאירות ועיניו צוחקות. אחו בו רבי יוסי בחרדת קודש, הבין רבי אבא כוונתו ואמר לו: יודע אני מה רצונך, שאספר לך מה ראיתי. שר הפנים המלאך מטטרון נשא את נשמתו למעלה, וראיתי שם סודות עליונים מלך העליון, ועוד ראיתי את תורתו, שלמדתי מונחת שם תלי תלים כמגדל גדול, לכן שמחתי מאוד ואתה ראית זאת על פני.

(ז"ח ויצא כח)

פרשת השבוע

דבר". השיבו לבן הארמי, נו, עמוד והתפלל וגמור. אולם אליעזר חזר והתנצל ואמר: "עבד אברהם אנכי" כלומר, מכיון שמאנשיו של אברהם אני, ממילא לא שייך כלל שאגמור תפילתי בחטיפה, תחילה עלי לעשות הכנה ראויה ולכוין לבי היטב בתפילה.

ויאמר עבר אברהם אנכי (כ"ד ל"ד)
מסופר: הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א נודמן פעם לעיירה אחת, אבל הוא לא פרסם את עצמו שם, ישב בקצה השולחן ולמד, בשבת קודש ביקש אחד מבעלי הבתים להזמינו לסעודת שבת, אמר לו: אני ה"חפץ חיים", נדהם הלה ושאל, למה לא גיליתם דבר זה עד עכשיו, ענה ה"חפץ חיים", מצינו בתורה הקדושה, כשלבן הזמין את אליעזר לאכול ככתוב "ויישם לפניו לאכול" ענה "עבד אברהם אנכי", והתכוין לומר, אני נזהר בכשרות, אף אני אמר ה"חפץ חיים": כל הזמן אני מונע עצמי מפרסום, אבל כשמזמינים אותי לסעודה אני מגלה את זהותי כדי שלא ישליוני במאכלים שיש בהם פקפוק ח"ו.

ויהן לי וגו' בכסף מלא (ג' - ט')
איתא בספה"ק "חובת הלבבות": מעשה בחסיד אחד שבא לקנות בחנות אחת, המוכר שהכיר מיד מיהו המבקר בחנותו, הציע לו את הסחורה שרצה בזיל הזול. השיב לו החסיד, אל נא יחר אפך שאני מסרב לקנות ממך במחיר זה שהצעת לי, שבן אנכי בא לקנות אצלך בכסף מלא ולא ביראת שמים.

וישם לפניו לאכול ויאמר לא אוכל עד אם דברתי דברי (כ"ד - ל"ג)
הרה"ק ה"בית ישראל" מגור זיע"א סיפר: שאביו הרה"ק ה"אמרי אמת" זיע"א נזקק מידי פעם להעיר לצעירים, שהיו זריזים להתפלל מתון מתון ובכוונת הלב הראויה. וכיצד הוכיחם ה"אמרי אמת"? באלו דברי מוסר השתמש כדי לשבר אונם על אודות הצורך להתפלל תפילת שחרית רגילה ביום חול לכהפ"ח קרוב לשעה שלמה? הסביר ופירש להם דרך צחות, כי בבוא אליעזר עבד אברהם לבית בתואל, הגישו לפניו סעודה, והתנצל ואמר, "לא אוכל עד אם דברתי דברי" פירוש, עד אשר אתפלל לפני האכילה. ויאמר,

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים 6:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:50

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:01 ת"א: 4:16

פרשת חיי שרה

הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב זיע"א

יומא דהילולא ל' מרחשון תר"ז

הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב זיע"א המכונה רבי צבי הירש משרת, נולד בשנת תקל"ח, בעיירה דומברובא השוכנת ליד טארנוב, לאביו רבי יהודה לייב כ"ץ, הוריו של רבנו היו יהודים פשוטים ותמימים עם אמונה יוקדת, עניים במקצת כך שלא היה לאל ידם לשולחו למלמד דרדקי. כאשר מלאו לו עשר שנים מתו עליו הוריו בעודם משאירים אותו בהשגחת אבי היתומים. יתום מאביו ואמו נשאר הנער, נכמרו רחמיו של בן אחי אמו, רבי דוד שמו והוא אסף אותו אל ביתו אשר בעיר טארנא, דאג לכל צורכיו והיה לו לאב. אך סידור זה גם לא ארך זמן רב מאחר ובן דודו שמלכתחילה לא היה עשיר, לא הצליח להשיג אפילו כדי מחייתו, ובלית ברירה מסרו לחייט ירא שמים, אשר היה מוכר בעיירה כ- רבי יודא חייט, והוא דאג לכל צורכו ואף למדו אומנות.

רבי צבי הירש היה נער כבן שנים עשר שנים, יתום מהורים וכמעט ללא כל ידע רוחני, אך נפשו לא נתן לו מנוח, לבו אשר בער בתבערה שאפילו הוא לא הבין את פשרה על בוריה, שאפה למשהו נשגב יותר. הנער היה מקובל בחברה, מעסיקו אהבו יותר משאר העובדים, ואף ביטא זאת בדרכים שונות, על פי ההיגיון היה נער במצב כזה מסתפק במעמדו, אך לא הנער הזה, אותה אש שהבעירה את נפשו לא נתנה לו מנוח, ובפרוטות שהיה מקבל היה רץ לקנות נרות, וכאשר ירד הלילה וכולם היו נמים את שנתם קם הנער בחצות, מסתתר בין הקיר לתנור, מדליק נר ואוחזו ביד האחת, בידו השניה אחז בסידורו וכשהוא יושב על הרצפה החל לבכות בדמעות שליש ומתחנן לפני הקדוש ברוך הוא אבי היתומים, מבקשו על פי תפיסת עולמו כי יוליכהו בדרך הישר, שיתן בידו את האפשרות לעסוק בתורתו הקדושה. לאחר מכן היה מודה לה' על כל החסד. מזמר פרקי תהילים וחוזר לישון. בבוקר היה קם עם כולם כאילו לא קרה דבר.

זה קרה ביום אחד, כאשר רבי צבי הירש היה אז כבן חמש עשרה שנה לערך, ולעיר טארנא הגיע הרה"ק רבי אברהם משה מפשעווארסק זיע"א שהיה ממנהיגי החסידות בדור, ושמו הלך לפניו כצדיק וקדוש. כאשר שמע רבי צבי הירש כי הגיע צדיק לעיר, רצה בכל ליבו ללכת לפגשו, אך גדולים וטובים ממנו לא הצליחו להיכנס אל הצדיק, ולא ידע להשית עצות בנפשו. לפתע התנוצץ רעיון נועז בליבו, ורבנו חיכה רק לשעת הכושר לבצע. השכם בבוקר קם ממיטתו, וברגלים קלילות הגיעה לבניין המקווה, שם הסתתר תחת לאחד הספסלים וחיכה. לא עבר זמן רב ואנשים משכימי קום החלו להופיע, אך לא עליהם היו עיני רבנו, רבנו ידע כי הצדיק רבי אברהם משה זיע"א יבוא תוך דקות ספורות לטבול במקווה, או אז יוכל הוא סוף סוף להביט בפניו הקדושות. והנה נקטעו מחשבותיו וקול הגבאי נשמע ברקע, מבקש את האנשים שיפנו את המקום כדי שהצדיק יוכל לבוא לטבול בשקט ולכוון

כוונותיו, רק יצאו האנשים, הגיע הגבאי השני עם הצדיק רבי אברהם משה זיע"א, שני הגבאים יצאו מן החדר הפנימי, ורבי צבי הירש בלב רועד לא מוריד עיניו מהצדיק, ליבו דופק בקצב מהיר, הגבאים שראו זאת מרחוק חרקו שיניים אך מפחד פן יבלבלו את הצדיק בכוונותיו לא יכלו לעשות דבר, כאשר סיים הצדיק לטבול, אץ רבי צבי הירש חזרה למקום מחבואו, וכאשר יצאו הצדיק והגבאים מן החדר, קפץ היישר לתוך המים בו שהה הצדיק וכיוון את כוונותיו. מאותו הרגע הרגיש רבי צבי הירש כאילו והלהבה משתלטת על כל גופו, בתפילת שחרית הרגיש התרוממות רוח כפי שלא הרגיש מימיו וכל כולו אמר שאיפה לעבודת ה' יתברך.

מיד לאחר תפילת שחרית ניגש רבי צבי הירש למעסיקו רבי יודא חייט ואמר לו, כי הוא אינו חפץ להיות חייט, ליבו שואף לדברים גדולים יותר, ביקש את רשותו ופנה אל מחוץ לעיר, שם פגש בכמה יהודים שנסעו לעיר פריסטיק. ברשותם הצטרף אליהם בנסיעתם וכאשר נכנסו לעיר, פנה רבי צבי הירש לבית מדרשו של הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימנוב זיע"א, התיישב בפניה והחל לומר תהילים בהשתפכות הנפש אשר הפליאה את כל שומעיו. כמה מן החסידים החלו להתעניין בו ובמוצאו, וכאשר גילו כי יתום הוא מאביו ואמו, נכמרו רחמיהם והשיבו את נפשו בדברי מאכל ושתיה, חלקם אף הציעו ללמוד עמו בחברותא. וכך התעלה רבי צבי הירש בבית המדרש מיום ליום. בכל אותו הזמן פחד להיכנס אל הקודש פנימה אל רבי מנחם מענדל, הוא לא הרגיש עצמו כראוי לדבר עם הצדיק פנים אל פנים, אך היה רואה אותו כל יום בעת תפילת שחרית, עת הגיע להתפלל עם הציבור.

גם אם פחד להתראות לפני הצדיק, הרי שבכל ליבו שואף לזכות לשמשו שהרי "גדול שימושה יותר מלימודה" ולכן היה מציע את עצמו לפני הגבאים לעבודות הקשות והמבוזות, אשר כולם העדיפו להתחמק, מהן וכך החלו הגבאים לפנות אליו בדברים קטנים שיהיה להם לעזר, והיה רבי צבי הירש מתחנן לפניהם כי יתנו לו להסיק את התנור בשביל הצדיק, ולנקות את חדרו, ובכל פעם שהסכימו הגבאים היה עושה זאת בשמחה עצומה על שזוכה לשמש את הצדיק.

רבי צבי הירש כבר היה בן בית אצל רבי מנחם מענדל, אך אל הקודש עדיין לא נכנס, מסיק את התנור וכבד את רצפת חדרו, אך עדיין אין הוא מרגיש ראוי לפגשו, הגבאים סמכו עליו בעיניים עצומות, והפקידו בידו הרבה מעבודות הבית, אך דבר אחד לא הסכים הגבאי, כל יום השכם וערב היה רבי צבי הירש מתחנן לפני הגבאי, כי יתן בידו פעם אחת להציע את מיטת הצדיק, אך לזאת לא הסכים הגבאי ולא אבה לשמוע. עד שהגיע ההודמנות. פעם אחת היה חייב הגבאי לצאת מן העיר, וידע כי לא יהיה סיפק בידו לחזור בזמן, כדי להציע את מיטת רבו כהלכה. בלית ברירה שלח לקרוא לרבנו, הזהירו באלף הזהרות ולימדו בדיוק איך להציע את המיטה ויצא מן העיר.

משל ונמשל

ובחלום יעוף

משל לסוחר אחד שנסע אל היריד בלייפציג, ומצא לעצמו אכסניה בפונדק אחד בעיבורה של העיר. לילה אחד חלם הסוחר כי בחצר הפונדק טמון אוצר גדול של מטבעות זהב, ובחלומו הוא חופר בקרקע, לפתע נכנסה מחשבה ללבו שמא יראה את מעשיו בעל הפונדק ויגרש אותו מן המקום, על כך שהוא חופר בחצרו, ולא זו בלבד אלא שבעל הבית יקח לעצמו את האוצר היקר. לכן החליט האיש לרכוש לעצמו את כל הפונדק וכאשר יהיה הוא בעל הבית, יחפור ויקח את האוצר לעצמו. בבוקר התעורר והנה חלום. כל ימי היריד עסק האיש במסחר במשא ובמתן, וכאשר הגיע היריד לסיומו, פנה האיש ושב אל ביתו. מרוב טרדות הדרך ומרוב עיסוקיו הרבים, התבלבל האיש ונתערבו במחשבתו חלום ומציאות, על כן כאשר שב אל ביתו, סיפר לאשתו כי מצא אוצר בחצר פונדק קטן בלייפציג והוא מתכוון לרכוש את הבית ולהפוך לעשיר גדול. שמחה האשה על החדשות הטובות, וכעבור זמן לא רב נסעו כל בני המשפחה ללייפציג, שם ניהל הסוחר משא ומתן בדבר קניית הפונדק, ואף שילם עליו יותר מכפי מחירו בחושיבו כי אין הדבר נורא כל כך, שהרי עוד מעט קט ממון זה יהיה נחשב לו למאומה. ברדת הלילה יצאו הסוחר וכל בני ביתו ובידם איתים וקלשונות וחפרו בחצר עד שהפכוהו לגל של אפשר ועפר ולא מצאו דבר. או אז נזכר הסוחר שהכל היה חלום, וכאשר סיפר את הדבר לבני ביתו געו כולם בבכי גדול.

והנמשל: היצר הרע מטעה את האדם כדי שיימשך אחר עסקיו, והוא מדמה לו שמחר ירוויח ממון רב, וכל עוברים ימיו של האדם ברדיפה תמידית אחר הממון, ומי שיש לו מנה רוצה מאתיים. לבסוף כאשר מזדקן האדם, מביט הוא לאחוריו ורואה כי הכל היה רק חלום.

(מתוך מאמר)

בגיל וברעדה רץ רבי צבי הירש בשעה היעודה, הוציע את מיטת הצדיק, ליבו דופק בחוזק, מקווה הוא לעשות זאת נכונה. בבוקר שלח רבי מנחם מענדל לקרוא לגבאי ושאלו, מי ערך אתמול את המיטה? הגבאי שחש מתגובת הצדיק, החל להסביר את עצמו ואמר, כי אנוס היה ולכן נתן לבחור החדש מטארנא להציע את המיטה, מיד שלח הצדיק לקרוא אליו את רבי צבי הירש ואמר לו: מהיום והלאה בל יחין איש לעשות דבר מכל ענייני הבית, כי אם צבי הירש מטארנא, כאשר שמע רבי צבי הירש את דברי הצדיק, מלאו עיניו דמעות שמחה, ומאז נקרא בפי כל "צבי הירש משרת".

כאשר העתיק רבי מנחם מענדל את מקום מגוריו מן העיר פריסטיק לרימנוב, לקח את רבי צבי הירש יחד עמו, באותם שנים נעשה רבנו לאדם אחר לגמרי, לא עוד היה צריך לבקש מאנשים כי ילמדו אותו אלא להפך אנשים התחננו לפניו כי יאות ללמוד עימם, הוא היה כולו גדוש בתורה ועוד יותר בעבודה, עבודת ה' שרק רבו רבי מנחם מענדל היה מודע אליהם, לא פלא שכאשר מלאו לו עשרים שנה, שדכו רבי מנחם מענדל עם אחד מגדולי החסידים, וזמן מה לאחר מכן נשא לאשה את בתו של רבי חיים גרייצער. לאחר נישואיו לא עזב רבי צבי הירש את משרת המשרת, ועוד בליל חתונתו כמו בכל לילה, התייצב בחצות אצל רבו רבי מנחם מענדל עם קערה לנטילת ידיים ומגבת. לקחו הצדיק רבי מנחם מענדל ונשאו לאדון על כל ביתו על פיו יושק דבר.

פעם סיפר רבי נתן לייב זיע"א בנו של רבי מנחם מענדל מרימנוב: ביום ראשון בבוקר לאחר החתונה של הרבי ר' הערש, באתי אל בית המדרש וראיתי שהחתן מכבד את בית המדרש, ומנקהו כדרכו בכל יום, ומאד חרה לי על זה. ותיכף נכנסתי אל אבי ז"ל ואמרתי לו, אבי, מה אתה אומר על המשמש שלך החתן צבי? שהוא מבזה את יום טוב שלו, דהיינו שמכבד את בית המדרש, ועשה מלאכה מבזה בשבעת ימי המשתה, ותיכף השיב לי אבי ז"ל מאד שמחתי בני, שמאד דאגתי האיך אוכל להתפלל היום, אם המשמש צבי לא יכבד את בית המדרש, בתוך שבעת ימי המשתה "הלא הוא מכבד את החיצונים ועושה אויר צח מן החיצונים, וטוב מאד להתפלל בבית המדרש אחרי שהוא מנקה אותן, ועכשיו שאמרת לי שהוא מנקה אותן שמחתי מאד ויישר כח".

צ'ין אדם לחברו

סגולה לשלום בית

חתן בא קודם נשואיו אל הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א (יומא דהילולא כ"ז מרחשון) אמר לו הרבי: אלמדך סגולה לשלום בית. לקחו למטבח ואמר לו: כשהנך קם בבוקר ואתה שותה כוס קפה לפני התפילה, אל תחזיר את הכוס והכפית לכיור, אלא רחוץ ושטוף אותם, ואם אף אחד לא שם לב, קח את המגבת ונגב אותם והחזירם לארון, נקי כמו שהיה, וזהו סגולה לשלום בית.

מתן בסתר

מסופר: פעם בא יהודי "יורד" אל הרה"ק ה"אמרי ברוך" מוויזניץ זיע"א ותינה את צערו, על שעליו להשיא את בתו ולרש אין כל. נטל הרבי קופסה של טבק ונתנה לאותו יהודי, כסגולה להצלחה. הגיע היהודי לאבסניה שלו ופתח את הקופסה ומצא בה מאתיים רובלים, הוא מיהר לשוב על עקבותיו ולהחזיר לרבי את ה"אבידה". חייך הרבי ואמר: רואה אני כי ברכתי התקיימה, והקופסה אכן היתה סגולה להצלחה.

עונש המצער את הזולת

מעשה שהיה בעיה"ק ירושלים ת"ו, בבית חינוך לבנות, שהיתה קבוצה שלימה של בנות שכולן נישאו, אולם אף אחת מהן לא זכתה להיפקד בזרע של קיימא. פעם נפגשו כולן יחד, והתבוננו על מה עשה ה' ככה. ונזכרו במקרה שהיה בבית הספר, שהבנות הלשינו על אחת המורות בפני המנהלת שאינה

רצויה, ויש לפטר אותה, ולהביא אחרת במקומה. ואכן פיטרו אותה מבית הספר. והחליטו ביניהם, שבשל כך הסבל שלהם. ועליהן ללכת לבקש את מחילתה, שהרי כולן היה להן יד בדבר. ובאו אצלה ובקשו את סליחתה. ואכן אמרה שנפגעה קשות מכך שאיבדה את פרנסתה בכך, וגם ירד ערכה בעיני בעלה שהחשיבה כבלתי מוצלחת. והיה לה הקפדה גדולה עליהן. לאחר שפייסו אותה מאד וביקשו את מחילתה כדיון, וכן נתנו לה סכום הגון, מחלה להן בלב שלם. ולאחר זמן נפקדו בזרע של קיימא.

מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה

יום אחד כשהעשיר הגדול ר' שמעון נתנאל רוטשילד מפרנקפורט טייל ברחוב, ניגש אליו יהודי לבוש בגדים מזהוגנים, והתחיל שופך לפניו את מר נפשו. נגעו הדברים מאוד אל לבו של רוטשילד ומאחר שלא היה עמו כסף, הסיר את שרשרת הזהב משעון הכיס שהיה עמו ונתנה לאיש. עמד הלה מבולבל ונבוך, ותחילה לא רצה לקחתה. מה משמע, אין זאת אלא שהבארון מהתל בי ישמרנו השם, וכי איך אבוא ואקח את שרשרת הזהב של שעונו? מחר אבוא אליו אל לשכתו, אין הדבר דוחק ובווער חלילה עד כדי כך. אכן דוחק ובווער, אמר הבארון, ברגע זה אחז בי רגש של רחמנות ואיני רוצה להחמיצו, שכן מי יודע אם לאחר זמן יתמיד בי עוד רגש זה ולא יתרופף.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ה מרחשון

הגה"ק רבי רפאל הכהן אב"ד אה"ו ב"ר יקותיאל זיסקינד (תורת יקותיאל - תקס"ד)
הגה"ק רבי יצחק יואל ב"ר גדליה מלינץ (תקפ"ח)

הרה"ק רבי נפתלי מליזענסק ב"ר אליעזר (תקצ"ט)
הרה"ק רבי מרדכי רוקח מבילגורייא ב"ר יששכר דב מבעזלא (תש"י)

יום ראשון כ"ז מרחשון

הרה"ק רבי שלום מבראדין - קודינב ב"ר ברוך מרדכי (תרפ"ו)

יום שני כ"ז מרחשון

הגה"ק רבי רפאל אשכנזי (מראה עיניים - תקפ"ו)
הרה"ק רבי צבי לאנדמאן מקיטוב סטרעליסק ב"ר רבי אברהם (תרכ"ח)
הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק ב"ר דוד יצחק (תשנ"ט)

יום שלישי כ"ח מרחשון

הגה"ק רבי חיים הכהן רפפורט מאוטראה (מים חיים ת"ר)

יום רביעי כ"ט מרחשון

רבי יצחק שלמה גולדברג מזעליחוב ב"ר יחיאל מיכל מזוויהל (תרל"ב)

יום חמישי ל' מרחשון

הרה"ק רבי צבי הירש הכהן מרימנוב ב"ר יהודה לייב (תר"ז)

יום שישי א' כסלו

הגה"ק רבי שלום שכנא מלובלין ב"ר יוסף (שי"ט)
הגה"ק רבי יוסף שמואל אב"ד פפ"ד (מסורת הש"ס)
ב"ר צבי הירש (תס"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אורד" רפורם יוסף החר"ם על המעשים.

האוכל בשוק (ה')

א) מעיקר הדין מותר לשתות בקשית או מהבקבוק בעצמו ברחוב - כשעלול לבוא לידי סכנה (ואם יכול ראוי תמיד לשתות רק בכוס) והגר"י זילברשטיין. (שלמי חיים להגר"י חיים מלין שליט"א)
ב) אין לאכול קרטיב או איגלו ברחוב והגר"י זילברשטיין. (שם)
ג) בשעת הצורך ניתן להקל לטעום טעימה קטנה בשוק, שאין זה אכילה, ואין זה גנאי כל כך. והגר"י זילברשטיין. (שם)
ד) אכילה שאינה ניכרת כלפי חוץ - כגון מציצת סוכריה - גם כן אין לעשות והגר"ח קניבסקי. אך יש יותר מקום להקל והגר"י זילברשטיין. אך לעיסת גומי לעיסה (מסטיק) הוא זלזול גדול - גם מחמת שניכרת אכילתו, וגם עצם לעיסתו - דבר בווי הוא והגר"י זילברשטיין. (שם)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

לע"נ

הרה"ק רבי יעקב מפשעווארסק זיע"א
ב"ר דוד יצחק זיע"א
נלב"ע כ"ז מרחשון תשנ"ט תנצב"ה

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "חיי שרה"

"ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו" [כג, ט]. של מי האוצר?

בזוהר הקדוש מבואר, שאברהם אבינו עליו השלום השתוקק לרכוש את מערת המכפלה הואיל וכבר ביקר בה וראה את אדם וחוה הטמונים שם, ואור גן העדן מבהיק שם, והיו לבו ודעתו תמיד על המערה וסגולתה. המשך הזוהר הקדוש וכתב: בוא וראה, אילו היה עפרון רואה במערה מה שראה אברהם, לא היה מוכר אותה לעולם. אלא ודאי לא ראה בה ולא כלום, שהרי אין דבר מתגלה אלא לבעליו. משום כך לאברהם התגלה כי שלו היה, ולעפרון לא התגלה שלא היה לו חלק בו, ולא ראה בו אלא חשכה. תדע לך שכן הוא, שהרי אברהם לא ביקש אלא את המערה, ועפרון התייחס לשדה ולא הזכיר את המערה אלא בדרך אגב.

המתבונן בדברים, יפקחו עיניו להבין התייחסויות רבות ונוגדות, השכיחות כל כך, איך יכולים רבבות, כן ירבו, לראות בשבת קודש יום מנוחה ושמחה אור ליהודים, יום שבתון יום מחמדים, מעין עולם הבא יום שבת מנוחה – ולעומתם סבורים אחרים שקשה כל כך לשמור את השבת, זה כובל וזה מגביל, וממש מרחמים על המאושרים. כמו שם, במערת המכפלה, במקום שאברהם אבינו ראה אור גן עדן, ראה עפרון חושך ואפילה! איך רבבות בני תורה ולומדיה, כן ירבו, נהנים מאורה ומזיוה, רואים בה תורת חיים, "נר מצוה ותורה אור" מבהיק, שואבים חיות דקדושה משיעור תורה, מדרשה מאלפת ומהרצאה מחכימה, והעומדים – לעת עתה – מנגד אינם מבינים ממה מתמוגגים! וגם להיפך: איך הללו מדשדשים להנאתם ברפש, מתפלשים במדמנה – הרי הקבס אוהז כשרואים באיזו פסולת מלאים דפי העיתונים, איזו זוהמה מוצגת על המסכים. בשאיפה לקלוע לדעת הלקוחות, להשביע רצון הקוראים והצופים – ואנו מתחלחלים ומרחמים, מתרחקים ונדים...

ובענין זה, **סיפור**: באו וסיפרו לצדיק חיים מצאנו זצ"ל שפלוגי עבר עבירה מכוערת. הזדעזע. אמרו לו: "יש להענישו בחומרה!" השיב: "שמעו ואספר לכם סיפור"... פעם, כך סיפר, מת הכומר הזקן באחד הכפרים. שלחו להם כומר חדש, צעיר ונמרץ, וכידוע, "מטאטא חדש מטאטא היטב", החליט למשול בכפרו ביד רמה ולתקן בו כל עוולה. ראה שהתושבים עמלים עד כלות כוחם בשדות, והעניות מרודה. היכן משכורתם? ככלות עמל יומם עולים הם כאיש אחד לפונדק, ושותים לשכרה כדי לשכוח עוניים ומרודם. משאירים שם את הפרוטות שהרוויחו ושבים לביתם שיכורים ומבושמים, והבתים הופכים לגיהנום! ראה, והחליט לשקמם. קרא לכינוס בהול של כל איכרי העיירה. נשא דרשה נלהבת בגנות השיכורות, והכריז על גמילה מיידית וכללית. מי שיפר את ההוראה, יובא לפניו למשפט! התמרמו האיכרים, הכומר החדש עומד להשבית את הנאתם היחידה בחיים. אך מה יכלו לעשות? הוא המנהיג, ועליהם להישמע להוראתו! התפזרו בדממה, וכעבור מחצית השעה התגולל האיכר הראשון בשיכורתו. הלך להטביע את יגונו מההזירה החדשה בקנקן היישיש...

בתכונה רבה הובא העבריין לפני הכומר, כל בני העיירה ביקשו לשמוע מה יהא עונשו. והכומר ידע שעומד הוא למבחן. הוא, וסמכותו. הבין מה רבה האחריות, וביקש להפגין שכמה ופיקחות. לבצר בכך את מעמדו ולרכוש הערכה וכבוד. פתח ואמר: "העבריין ייענש, כמובטח. אך מה העונש שישל עליו? הדין נותן, שכלל שהיה הניסיון גדול יותר, כך תגדל ההבנה לחולשתו וייקל עונשו. אבל אם קל היה לו לעמוד בניסיון, אזי ייענש בכל חומר הדין!"...

מלמולי הסכמה נשמעו, בהתפעלות גלויה. אכן, ניחון הכומר בחכמה עצומה! מי כמוהם יודע, מה גדול הניסיון! התעודד הכומר, והמשיך: "עלי לקבוע, איפוא, בפני איזה ניסיון עומד העבריין. אך איך אוכל לדעת זאת, ומעודי לא טעמתי טעמו של משקה חריף?!"... המולה נרגשת נשמעה, מצמוץ שפתיים ואנחות שקיקה. מישהו רץ לפונדקו של היהודי, והביא משם כוסית יישיש. דממה שררה כשהגיש הכומר את המשקה לשפתי. הביטו בו בקנאה. כל העיניים נעוצות היו בו כאשר עיוה את פניו, ובתמהון חזו כאשר ירק בתיעוב. "טפף", קרא, "איני יודע עונש נורא יותר מאשר ללגום משקה איום זה!"... וסיים הצדיק מצאנו באמרו: "אתם מספרים לי שפלוגי הסתאב והתבהם, מבוסס במדמנה, ועוד רוצים שאעניש אותו? היש עונש נורא יותר מעצם מצבו?!"...

ובכן, היחס הדדי הוא: אנו מרחמים עליהם, על חיים בלא שבת. והם מרחמים עלינו, על 'מגבלות' השבת. אנו מרחמים עליהם על חיי הפריצות, והם מרחמים עלינו על חיי הצניעות... איך יובן השוני בהתייחסות, איך יוסבר הפער בשיפוט? לאור דברי הזוהר הקדוש הכל מובן, הכל כה פשוט: כל אדם, שמח בחלקו: "הן אישה על בעלה, הן מקח על לוקחו, הן המקום על יושביו. 'ישמח משה במתנת חלקו'. מי שהשבת חלקו, והתורה חלקו, שמח בהם. ומי שהזוהמה חלקו, שמח בה, כנראה... ועלינו לשבח לאדון הכל, לתת גדולה ליוצר בראשית, שלא שם חלקנו כהם וגורלנו ככל המונם! שחלקנו – בתורה, ששבעים אנו – מטובו יתברך, ונפשנו שבעה – בישועתו! (מעין השבוע).
"ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו" [נד, ב].

עם התפשטות תופעת העסקת העובדים הזרים, המשרתים בבתי ובמקומות עבודה שונים בארצנו הקדושה, מתעוררות מידי יום שאלות הלכתיות רבות בכל חלקי השולחן ערוך, וכל מורה הוראה ערוך ומוכן להתמודדות עם שאלות אלו. אך שאלה כל כך לא שגרתית, כמו זו שלפנינו, שהגיעה אל שולחנו של מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א, מן הסתם טרם התעוררה. ובכן, מעשה בבעל בית עשיר, שבביתו משרת עובד-זר מזה כמה שנים. העובד הזר הבחין, שזו תקופה ארוכה שמצב רוחו של מעסיקו ירוד, וכל יום שעובר הוא נעשה יותר ויותר עצוב ומודאג. החליט אפוא להתעניין במצבו של המעסיק, והלה סיפר לו את האמת: 'יש לי בת שכבר הגיעה לגיל מבוגר, יושבת וממתנה לשידוך, וטרם מצאנו עבורה בחור מתאים...' העובד הזר שומע את הדברים היוצאים מליבו השבור של בעל הבית, וחושב בליבו, 'שמעתי לאחרונה דיבורים דומים של צער ובדידות'... והוא נזכר - הנה בנוסף לעבודה בבית העשיר, הוא מועסק אחת לשבוע כעובד ניקיון בשיבה פלוגית, שם הכיר בחור מבוגר, שכל חבריו מסביב כבר התחתנו מזמן, והוא נשאר כמעוכב שידוך, שבור ומיואש...

העובד הנכרי החליט לעשות מעשה. הוא פנה לאחד הבחורים בישיבה, וביקש לעזור לו, 'במה?' - 'תכתוב בבקשה על גבי דף את פרטי הבחור המעוכב ההוא... הבחור הסכים לשתף פעולה, ונקב בכל הפרטים הנחוצים, וסיים, שמדברים במדובר נכבדות, במידותיו התרומיות והתמדתו בתורה... את הפתק הלזה הניח העובד, בלאט, על שולחנו של המעביד שלו, והסתלק מן החדר. מאוחר יותר העובד סיפר, שהחליט שלא לפנות באופן ישיר אל העשיר, משום שחשש שידחה על הסף את ההצעה, שכן לא יעלה על הדעת שנכרי יניח את יסודות הבניין בבית יהודי טהור (ולא לכם ולנו לבנות בית לאלוקינו'. עזרא ד', ג'), ולכן העדיף להציע את השידוך באמצעות פתק אנונימי.

העשיר נכנס לחדרו, הבחין בפתק המוזר, ומבלי לחקור ממי ומהיכן הגיע הפתק, יצא לברר אודות הבחור...

ומה אירע לבסוף? - - - השידוך קם ונחתם בשעה טובה ומוצלחת ובמזל טוב!

ומי מופיע כעת? - כמוכן, העובד דגן... לאחר שסיפר העובד למעסיקו 'המחותן' על גילגולו של השידוך, והלה האמין לו לגמרי, הוסיף ואמר לו: 'תראה, כבר שנים שאני עובד בקרב הציבור החרדי, וכבר הספקתי ללמוד, שעל שידוך משלמים יפה-יפה... ועתה בא בעל הבית לפנינו והעלה את השאלה, הכל-כך נדירה: 'האם אני צריך לשלם דמי שדכנות לגוי-השדכן?...'

השיב מו"ר: 'ראשית כל נקדים את יסוד חיוב התשלום עבור שדכנות: מבואר ברמ"א שחיבים לשלם שכר עבור שדכנות, ודינה שווה לכל דיני תביעות ממון הקיימים בחושן משפט. וביאר הגר"א (סי"ק קי"ז), שמגיע לשדכן שכר גם כאשר לא פנו אליו וביקשו שיעשה את השידוך, אלא הוא עשה זאת מעצמו, וזאת משום שחיוב התשלום הוא מדין 'ירוד לתוך שדה חבירו ונטעה', שמבואר בגמרא (בבא מציעא ק"א). שנוטל הגון מבעל הגינה שכר עבור הנטיעות שנטע, כאשר היתה השדה עשויה לטעת. וכך גם בשידוך, שאף שפעל השדכן מיוזמתו, ולא התבקש לכך על ידי ההורים, הרי הוא נוטל את שכרו, שכשם שבעל הגינה משלם לגנן עבור ההנאה שקיבל בהשבחת גינתו, כך גם הצדדים ישלמו לשדכן עבור השידוך שמעוניינים בו.

והיה נראה לומר, שגם בשאלתנו זכאי הנכרי בדמי שדכנות, כיון שלמעשה היהודי נהנה מהצעת השידוך שירד' הנכרי לרקום. אולם, אמר מו"ר שליט"א, כי במקרה דגן יש לפטור את בעל הבית מלשלם לעובדו הנכרי, מחמת שתי סיבות:

א) כפי שראינו, העובד בחר להסתתר ולהעלות את ההצעה דוקא באופן אנונימי, מדוע? - כי אמר בליבו, שאף אחד לא יסכים לשמוע ממנו הצעת שידוך (כפי שהוא עצמו סיפר), זאת אומרת, שהגוי בעצמו הבין, שלא יכול לפעול כשדכן אצל מעסיקו, ובכל זאת החליט להציע כי אולי חשב לזכות להוקרה וליחס טוב יותר מצד מעסיקו; כך שעדיין אין לנו בירור שירד' על דעת להפיק רווחים, ולכן מספק נראה שיכול אבי הכלה לומר 'המוציא מחבירו עליו הראיה', ולא לשלם לו דמי שדכנות.

ב) כאשר נכרי בא לדון עם יהודי, הכלל הוא שאם אפשר לזכות את היהודי בדני ישראל, יש לפסוק כך ולומר לנכרי כך דיננו, ואם ניתן לזכות את היהודי על פי דיני הנכרים, גם כן יש לעשות זאת ולומר לנכרי כך דינכם (יעויין בב"ק ק"ג, ובמבואר בחזו"א ב"ק ס"י י" אות א'), שמעיקר הדין היה צריך לדון ביני ישראל אפילו אם היהודי יצא חיוב, אלא שנקנסו הנכרים, משום שלא קיימו את שבע מצוות בני נח, כמבואר בב"ק ל"ח; ועכ"פ רואים אנו, שהמגמה היא להשתדל בזכותו של היהודי. ובענייננו, הרי לא נהוג אצל הנכרים לשלם לסתם אדם שהעלה הצעת שידוך (אלא אם כן מדובר באדם מקצועי שעסקו בכך), ולכן יש לומר לנכרי, הרי על פי הנהוג אצלכם, אינך זכאי לתשלום, ולכן לא תקבלו.

וסיים מו"ר שליט"א: על אף האמור, נראה ליעץ לחתן (שהינו תלמיד חכם), שיקנה מתנה יפה ויתנה לשדכן הנכרי, שהרי כעת לימוד התורה של החתן מוצלח יותר, שכן השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה (יבמות ס"ב), ואם כן, הרי שלאותו נכרי, ישנן 'זכויות' בלימוד התורה של החתן, ולכן כדאי לנשל אותו מחלקו בלימוד התורה של החתן, על ידי כך שיקבל את חלקו במתנה הגונה... (ופריו מתוק).

"הקרה נא לפני" [כד, יב].

פעמים רבות אנשים נתקלים בספקות ובלבטים בענייני שידוכין, ואינם מסוגלים לסיים את השידוך, אם לא יקבלו 'אות משמים' המרמז להם בצורה ברורה שאכן מדובר בזיווג המתאים להם, ובאים לשאול האם מותר לבקש שיתנו להם משמים אות שכזה וירמזו להם מה לעשות... בדרך כלל אנו חוששים מלהשיב על שאלה שכזו בחיוב, שכן מצינו עניין זה רק אצל אליעזר עבד אברהם, ומי אנחנו ומה אנחנו שנוכל לעשות כמותו. אבל מתוך מעשה המובא בספר 'עבודת התפילה' ניתן ללמוד שגם היום מותר לנקוט בדברים אלה.

הגאון רבי משה אהרן שטרן, המכהן כמשיגי בישיבת קמניץ, סיפר שסבו הצדיק, רבי יעקב יוסף הרמן, סייע לו רבות בתקופת שידוכיו, 'וכשהגתי פעם למצב שבו הייתי צריך להחליט לכאן או לכאן, נקט סבי בפעולה נדירה'. הוא הגיע אל הכותל המערבי, והתפלל להקב"ה שייתן לו רמז האם השידוך המדובר טוב לנכדו אם לאו.

והנה, עוד הוא מדבר, ונייר שהיה מונח בין אבני הכותל התעופף ממקומו ונח בין רגליו. הסבא מגביה את הנייר ורואה לפניו דף מתוך סידור, ובו כתובות המילים, לא פחות ולא יותר, 'וארשתיד לי לעולם, וארשתיד לי בצדק ובמשפט, בחסד וברחמים'... מיותר יהא כבר לציין שעוד באותו יום נגמר השידוך.

הלקח שיש לנו ללמוד מכאן הוא שתפילה אמיתית הבוקעת מעמקי הלב, יכולה להביא גם לתוצאות שכאלו.

הרי מקומו של הדף ההוא היה צריך להיות באחד ממתקני הגניזה, והקב"ה גילגל כך שהאדם שהחזיק בו – לפני מי-יודע- כמה שנים – הניח אותו דווקא בין אבני הכותל, כדי שבסופו של דבר כאשר יבוא הרב הרמן ויתפלל על השידוך, יתעופף הנייר לעברו... ובדיוק ברגע שיצאה התפילה מפיו של הרב הרמן, אמר השי"ת לרוח שתוציא את הפתק מן האבנים ותגלגלו לעבר המתפלל... ראו מה גדול כוחה של תפילה, של תפילה פשוטה היוצאת מעמקי הלב. וכך צריך כל אדם להתפלל אל ה', אפילו בדברים הפשוטים ביותר.

מסופר על רבי פנחס מקורץ שתלמידיו שמעוהו פעם מוסיף בקשה בסוף תפילת שמונה עשרה ואומר 'הי רצון מלפניך שהמשרתת תחזור'. התלמידים, שגם הם היו 'מבינים' גדולים בתפילה, ניסו לעיין ולחפש בספרי ה'כוונות' תפילה על משרתת, ולא מצאו... נגישו התלמידים ושאלו את רבם על הכוונות שהיו לו בתפילה זו. הסביר להם רבי פנחס מקורץ שלא היו לו כל כוונות נסתרות בכך, אלא פשוט מאוד היות והמשרתת שהיתה בביתם שנים רבות הודיעה לפתע על עזיבתה, וכיוון שאשתו נחלשה מבחינה בריאותית, והיא נצרכת למשרתת, התפלל לה' שהמשרתת תחזור...

הבה נלמד מכך פרק בסוגיית כיצד מתפללין. וכבר הבאנו כמה פעמים בשם גדולי המוסר שצריך אדם להתפלל בשפה פשוטה ולבקש מהשי"ת כל מה שהוא זקוק לו, ואפילו בדברים שהם צרכי היום-יום שלו.

אם נחזור אל הסיפור הנ"ל, של המשרתת, נענה ונאמר שגם לקראת ימי הפסח, כאשר עקרות-בית רבות מחפשות בנרות עזרת מתאימה שתסייע להן בעבודות הבית, ולפעמים אין הדבר בא בקלות, והאשה עומדת בפי-ברכיים ואינה יודעת מה לעשות. לפי מה שסופר כאן על רבי פנחס מקורץ, יכולה היא לעמוד ולבקש מהשי"ת שיהעזרת תגיע! ואם התפילה תצא מליבה בלב שלם, העוזרת אכן תגיע (ברכי נפשי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ אור בת יפה ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ ציפורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ אליהו בן בתיה ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ תמר בת רחל ז"ל, לע"נ אברהם דוד בן תמר ז"ל, ולע"נ כל נפטריו עם ישראל.

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה - הַנְּשִׂדוּף לְיִצְחָק

"וְלִקְחַתְּ אִשָּׁה לְבְנִי לְיִצְחָק" (בראשית כד, ד)

המעטפה לא זזה ממקומה. סוף כל סוף, סכום גדול בכיסו, ולאו מילתא זוטרתא היא. קיומו הרוחני של כלל ישראל, אין ערוך לו ואין חקר.

"יש אנשים", אומר רבי שלום, "שברוחניות יש בהם זלזול ואדישות, ובדברי החול והחולין ההיפך. לפני עשרות שנים, עם קום המדינה כשהחלו חילולי השבת בפרהסיא, קיימו היראים לדבר ה' הפגנה גדולה בירושלים, והשוטרים פיזרו את ההפגנה ביריות באוויר. בשעה שאמרתי שיעור בשערי חסד, באתי חרד כולי ודיברתי במלוא החריפות נגד חילולי השבת הללו. ענו לי אז שניים מן השומעים: 'יהיה טוב כבוד הרב, הם עוד יחזרו בתשובה, מה לך לכעוס!'"

"לאחר מספר חודשים שמעתי פעם את שניהם מתלחשים ביניהם על גודל המס שלוקחת המדינה ממשכורתם. הם ישבו ורטנו, עד שכעסם התגבר והם החלו לקלל את רשויות המס. מיד פניתי אליהם ואמרתי: "הרי כשהיו חילולי שבת וצעקתי, אמרתם: 'יהיה טוב'. וכעת אתם נזעקים כל כך? וכי מה קרה? כעת אינכם אומרים יהיה טוב? אלא שכאשר נוגע הדבר לכיס שלכם, למסחר שלכם, אז אינכם מפויסים כל כך. אות הדבר שחילול שבת אינו המסחר שלכם."

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בפרשה זו נקרא על השליחות של אליעזר עבד אברהם, למצוא אישה ליצחק. אליעזר, העבד הנאמן, אשר שמו "דַמְשֶׁק אֱלִיעֶזֶר" (בראשית טו, ב). משמעות השם הזה היא שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים. אליעזר "זָקֵן בֵּיתוֹ" (בראשית כד, ב), שהיה זיו פניו דומה לפני אדונו, ו"המַשֵּׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ" (בראשית כד, ב), שהיה שליט ביצרו כמוהו, נשלח למשימה שאין חשובה ממנה- מציאת בת זוג לבנו יחידו של אברהם, ממשיך דרכו, אבי האומה היהודית.

לפני שיצא למשימה, משביע אותו אברהם אבינו בנקיטת חפץ, לבל יסטה חלילה ממשימתו שאין דומה לה בעולם הגשמי, ולפיכך הדאגה לקיומה, כפולה ומכופלת מכל דאגה גשמית: "לא תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי" (בראשית כד, ג). עם כל גדולתו המופלאה של אליעזר, ועם כל נאמנותו לתורת אדונו, אין אברהם אבינו סומך עליו בשליחות החשובה, אלא משביע אותו, לבל ישנה במאומה מדבר השליחות.

"לימדה אותנו התורה", אומר הגה"צ רבי שלום שבדרון זצ"ל, "כי גם אם סומכים על מאן דהוא בענייני היום יום, הרי בעניינים רוחניים, בנושא שהוא יסוד בניינו של כלל ישראל לדורותיו, לא ניתן לסמוך על בקשה גרידא, אלא יש להבטיח אותה בשבועה חמורה. דומה הדבר למי שמונחת בכיסו מעטפה ובה סכום גדול מאוד של כסף, גם אם הוא וידא היטב קודם היציאה מהבית, כי המעטפה מונחת במקום בטוח, בלא אפשרות ליפול ולהיעלם, עם כל זאת כל הדרך הוא ימשמש בכיסו שוב ושוב, להיות בטוח כי

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט דרור בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורגי' בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחיה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה שאול בן סילביה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל נעמה בת שרה בנימין בן ברכה יחזקאל בן ברכה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה
לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת
וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

ע"י	כניסת לבת	צאת לבת	יציאת חס
י"ט	16:02	17:14	17:46
ת"א	16:19	17:10	17:42
מ"ט	16:19	17:10	17:42
כ"ב	16:22	17:14	17:46

שואל ומשיב בהלכה - תרומות ומעשרות - חלק י"ב

האם ירקות או תבלינים שנותנים בתבשיל כדי לתת בו טעם חייבים בתרומות ומעשרות?

שאלה: **?**

להלן סיכום ההלכה מפי הרב אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: **!**

שום או בצל ושאר ירקות, שנותנים אותם בתבשיל כדי לתת בו טעם, מכיוון שהם נאכלים בפני עצמם, חייבים בתרומות ומעשרות. **מקורות:** תוספות יומא (פא ע"ב ד"ה שהפלפלין). וכן העלה הראש"ל בספרו חזון עובדיה - תרומות ומעשרות (עמוד ק).

וכן עלי כוסברה או פטרוזיליה, הנאכלים בפני עצמם או עם התבשיל, חייבים בתרומות ומעשרות. **מקורות:** קדושת הארץ - תרומות ומעשרות (עמוד כג).

עלי נענע שלעיתים אוכלים אותם בסלט ולעיתים חולטים אותם בתה כדי לתת טעם, פטורים ממעשרות. ואם קטף אותם כדי לערבם בסלט לאכילה, חייב לעשרם בברכה. **מקורות:** ספר קדושת הארץ (בסופו סימן ב).

תבלינים, שאינם נאכלים בפני עצמם אלא רק בתערובת במאכל אחר בכדי לתת לו טעם או צבע או ריח, כקינמון, כמון, כרכום וכדומה, פטורים מתרומות ומעשרות. **מקורות:** תוספות שם. ולענין זעתר וקורנית - ראה 'חזון עובדיה' (שם עמוד קא).

צמחים שמניחים אותם בתבשיל או חולטים אותם במים לתת טעם, ולאחר מכן מוציאים אותם כמו הלואיזה והשיבה, פטורים מתרומות ומעשרות. **מקורות:** תוספות יומא (פא ע"ב) ובנידה (ג ע"א) לענין תבלין שאין ראויים אלא לטעמא, שאין חייבים במעשר.

עלי גפן שממלאים אותם באורז ובשר ומבשלים אותם ונאכלים לאחר מכן, פטורים מהפרשת תרומות ומעשרות. **מקורות:** ספר קדושת הארץ - להגר"ד טהרני (שו"ת שבסופו סימן ד), שו"ת דברי בניהו ח"א (חיו"ד סימן ז) ושכ"כ בספר כרם ציון (עמוד עז). וע"ע מה שכתב בספר מעין אומר ח"ה (עמוד ז). וכן העלה בספר חזון עובדיה - תרומות ומעשרות (עמוד קיג) כשם שאין נוהג בהם דין ערלה ורבעי. ויש לציין כי רוב ככל עלי גפן בישראל מיובאים מחו"ל ומחמת כן פטורים ממעשרות.

עלי גת פטורים מתרומות ומעשרות, כיוון שאינם אוכל. **מקורות:** הגר"ש מחפוד בקובץ תנבות שדה (גליון 2), וע"ע בשו"ת דברי דוד - טהרני ח"ג (יו"ד סימן נח). ויש לציין כי בעלים אלו מצויים חרקים.

צנוברים [אורן הצנובר] היוצאים מן האצטרובל תחת העצים, בדרך כלל הפקר ופטורים מתרומות ומעשרות. אלא אם כן גדלו במקום שמור ונפלו לאדמה בתוך חצר שמורה, במקרה זה חובה להפריש מהם תרומות ומעשרות מדין מאכל אדם.

בשמים פטורים מתרומות ומעשרות. **מקורות:** דרך אמונה (פ"ב מהל' מתנות עניים סק"א).

פרחים שמגדלים אותם לנוי, אף שהם ראויים למאכל בהמה, פטורים מתרומות ומעשרות. **מקורות:** דרך אמונה (פ"ב מתרומות סק"ב).

היכן החצי השני

מעשה בבחור מבוגר, שעבר כבר את גיל שלושים ועדיין לא מצא את זיווגו. הלה הגיע למרן הצדיק הרב חיים קניבסקי שליט"א וביקש ממנו שיברכו שיזכה לשידוך במהרה. הביט בו הצדיק ואמר לו: "היא עוד לא נולדה". הבחור נכנס ללחץ, פחד נורא, הוא הבין לפי תשובת הרב, שיש לו עוד שנים רבות לחכות. אחרי חודשיים בלבד התארס הבחור.... עם גיורת. עתה הבין את תשובת הצדיק, שכן גר שנתגייר - כקטן שנולד דמי.

שדוך מהשמים

סיפר רבי משה אהרן שטרן זצ"ל - המשגיח של קמניץ: "בתקופת השידוכים הסתייעתי רבות בסבי הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל. כאשר הגעתי למצב שהייתי צריך להכריע לכאן או לכאן, נקט סבי פעולה נדירה: הוא שם פעמיו אל הכותל המערבי והתפלל מעומק ליבו, שישלח לו משמים רמז, שסייע בידו להכריע בשאלת השידוך.

עודו מתפלל, ולפתע התעופפה למולו פיסת נייר ונחתה למרגלותיו. כשהתכופף להגביהה הבחין כי היה זה דף מסידור תפילה, שבו הופיע הפסוק הנאמר בסדר הנחת התפלין: 'וְאַרְשִׁיתִי לִי לְעוֹלָם וְאַרְשִׁיתִי לִי בְצַדֵּק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים' (הושע ב, כא). בו ביום נסגר השידוך לחיים ולשלום". (מתוך 'מה' יצא הדבר')

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084 כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב מרדכי רוקח זצ"ל

האדמו"ר הרב מרדכי רוקח זצ"ל - נולד בעיר בעלז בשנת ה'תרט"א (1901) כבן שישי. נקרא בשם מרדכי, ע"ש זקנו הרה"ק רבי מרדכי מזוועהל שהיה חותנו של הרה"ק רבי אברהם שמואל מברזן. בעודו ינוקא הורה אביו להעמיד את עריסתו בחדר הספרים שלו היכן שישב ולמד במשך היום והלילה, כך ספג את התורה והקדושה לתוך דמו, רוחו ונשמתו. ניחן בכישרונות עילאיים ובעודו ילד קטן אביו ביקש, שיחזור על דברי התורה ששמע ולתדהמת השומעים חזר הילד בלא להחסיר שום פרט. בצעירותו כבר יצא שמו לגאון עולם הבקי בכל מכמני התורה, פה מפיך מרגליות בחריפות ובסברה ישרה. עובד ה' יתברך בסילודין. בשנת ה'תרפ"ו (1926), בהיותו כבן 24 שנים בלבד הוכתר לשמש כאב"ד בילגורייא. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה שלח את אשתו, שהייתה בעלת אזרחות רוסית וילדיו אל בית הוריה, שהתגוררו ברוסיה.

הוא עצמו נדד ממקום למקום ולבסוף הצטרף אל אחיו רבי אהרון רוקח האדמו"ר מבעלזא, ששהה אז כפליט בפרמישלני. ב-ט"ו אייר ה'תש"ג (1943) הגיע יחד עם אחיו להונגריה, אחרי שהוברחו מגטו בוכניה ושהה בבודפשט. ב-כ"ד טבת ה'תש"ד (1944) הוברחו הוא ואחיו לארץ ישראל, אחרי שנודע להם שהגסטאפו עוקב אחריהם ודורש מממשלת הונגריה את החזרתם לידי השלטונות הגרמניים. לאחר כשבועיים הגיע לארץ ישראל והתיישב בתל אביב. ייסד את המרכז של חסידות בעלזא בתל אביב וכיהן כנשיא מוסדות החינוך של חסידות בעלזא בתל אביב ובירושלים. עניו. גאון. חריף ובקי. נפטר ב-כ"ה בחשוון ה'תש"י (1949). חי כ-48 שנים. ציונו בטבריה ליד תלמידי הבעל שם טוב. על שמו נקראים רחובות "תכלת מרדכי" בקריית בעלז בירושלים ובבית שמש.

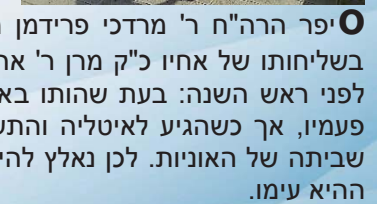
אביו: האדמו"ר ר' ישכר דב (האדמו"ר השלישי בשושלת חסידות בעלז). **אימו:** מרת חיה דבורה (נכדת האדמו"ר ר' מרדכי גולדמן מזוועהל). **נשותיו:** מרת שבע הי"ד (בת האדמו"ר מקוברין, ר' משה אהרון- זיווג ראשון. נרצחה עם ילדיהם בשואה), מרת מרים (בת ר' צבי גליק- זיווג שני. נישא בשנת ה'תש"ו- 1946). **בנו (מזיווג שני):** האדמו"ר ר' ישכר דב רוקח שליט"א. **מספריו:** **יפרשת מרדכי** - סדרת ספרים על התנ"ך, הלכה וחסידות.

עוד בצעירותו, לפני שהגיע למצוות, כבר התבלט רבינו בידיעותיו המקיפות בתורה ונחשב כבר-אוריין מובהק. כבר באותם הימים היה בקי בכמה מסכתות עם מפרשיהם, והלומדים בבעלז היו מעניקים לו תשורות, כדי שיואל להרצות בפניהם מפניו. את חידושי העלה על הכתב בכרכים שלמים, שכן הצטיין כספרא רבא.

באחת הפעמים התקנא בו אחד מ'חבריו', שעינו הייתה צרה בהצלחתו ובכבוד הגדול שהוא נוחל, והלה התגנב בחשאי וגנב ממנו את כל כתבי חידושי עליהם עמל רבות, והשליך את כולם לתוך האש, עד שנעשו אפר. את כאב ליבו של רבינו על עמלו שעלה בעשן, לא ניתן לתאר, אולם הוא הבלוג על המעשה הנפשע באצילות נדירה, ולא הכלים את פני המשחית. בכך הוכיח רבי מרדכי, שהצטיינותו לא הייתה רק בתורה, אלא גם במידות והליכות שבין אדם לחברו, עד שאביו השתבח בו שהוא מן הנעלבים ואינם עולבים. (מרביצי תורה).

○ יפר הרה"ח ר' מרדכי פרידמן מופת גלוי שראה בעצמו בראש השנה בשנת ה'תש"י, בעת ששהה רבינו בעיר מילאנו במסגרת מסעו בשליחותו של אחיו כ"ק מרן ר' אהרון רוקח ז"ע לחיזוק שארית הפליטה בארצות אירופה. המציאות הייתה, שרבינו לא הספיק להגיע לא"י לפני ראש השנה: בעת שהותו באנטורפן ניגלה אליו אביו הקדוש מספר פעמים ואמר לו לשוב במהרה לארץ ישראל, ואכן מיד שם לדרך פעמיו, אך כשהגיע לאיטליה והתענד להפליג לארץ ישראל - הוכרח להישאר שם בראש-השנה. כל זאת - משום שבאותה העת הייתה שביטה של האוניות. לכן נאלץ להישאר בעיר מילאנו ואת תפילות ראש השנה ערך יחד עם הרבה אנשים מפליטי המחנות, ששהו שם בעת ההיא עימו.

והנה לפני תפילת מוסף ניגשו אליו כמה אנשים ואמרו לו, שליד מקור המים - המקום שבו צריכים לומר תפילת 'תשליך' - מתקיים היום טכס, והמקום מלא וגדוש בגויים, עד שבלתי אפשרי יהיה להגיע לשם. נענה הגה"ק מבילגורייא ואמר: "עד ה'תשליך' לא יהיה שם אפילו גוי אחד". ואכן מדברי רבינו לא נפל דבר. בעת שהתפללו תפילת מוסף (רבינו שימש כש"ץ) החלו לפתע לרדת גשמי זעף ללא הפוגה, עד שבלתי אפשרי היה כלל להיות בחוץ, וכל הגויים שהתאספו במקום המים, התפזרו בזריזות והלכו לבתיהם, עד שבסיום תפילת מוסף אכן לא נשאר שם אף גוי אחד, הגשמים פסקו, וליהודים הייתה הרווחה, והם התפללו 'תשליך' ללא גוי אחד אפילו.

הלימוד היה לו כאוויר לנשימה, ה'גיעה והעיון בכל החושים, בהתפשטות מן הגשמיות, גם בשנים מאוחרות היה מעשה שנאלץ באחד מימי במלחמת העולם השנייה, להסתתר בבית חולים במסווה של חולה מאושפז, והיה שוכב במיטתו וגורס משנתו מתוך הזיכרון בהתלהבות רבה, תוך שכחה מוחלטת של כל הבלהות והסכנה ששרוי בה, עד שלא הבחין ולא הרגיש באנשים שנכנסו לחדרו, האנשים סיפרו, כי באחד הימים עקבו אחר מעשיו, ונוכחו לראות, ששכב ולמד במצב כזה בקול רם שמונה שעות בלי הפסק.

○ יפר הרה"ח ר' חיים יעקב דייטש: "כאשר הגיע הגה"ק מבילגורייא ללודא - רומא, הביאו לפניו ילדה אחת של"ע גופה היה מלא עם אבעבועות רוח, אמר הגה"ק לאם הילדה: 'אבי נתן פעם סגולה נגד אבעבועות רוח, שימרחו את הגוף עם חמאה', ואכן כך עשו, ולמחרת קמה הילדה בריאה וחזקה כאחד האדם".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

השָׁחָה מִפְּלֵאָה

הזיווג המיועד לך מששת ימי בראשית". והבחור ענה אמן מכל הלב.

לפתע 'התעורר' הבחור ושאל את הרב: "מחילה, אבל מה כבודו עושה כאן בשעה כה מאוחרת?". סיפר הרב את מה שאירע עימו ואמר, שביקש להניח את ראשו בבית-הכנסת.

הרב פנה לנוח על אחד הספסלים. לא חלפו דקות אחדות, והוא שמע את הבחור שאמר לו: "מחילה מכבוד הרב, אבל על פי ההלכה למיטב ידיעתי אסור לישון בבית-הכנסת".

הרב ניסה לשכנע אותו, כי הדבר מותר, אולם הבחור התעקש. לפתע הרב חשב ומצא פיתרון: "אעלה לעזרת נשים". 'למזלו הטוב' התברר, כי עזרת הנשים סגורה על מנעול ובריח.

ארבע לפנות בוקר! עייפות עצומה! מה עושים כעת? שאל הרב: "היכן יש בית-כנסת קרוב?". והבחור היפנה אותו לשם. בית-הכנסת היה פתוח, והרב עלה ישר לעזרת נשים. הוא פתח את הדלת ובפנים גילה שתי נערות. האחת בוכה והשניה מרגיעה אותה. הרב ביקש לצאת משם, ומבלי משים רגלו נתקלה בכיסא.

הנערות צרחו מפחד! הן ידעו, כי הן נמצאות שם לבד. הרב הסתובב ואמר: "סליחה, אני ממש מתנצל. רק חיפשתי מקום לישון. אני הולך". הנערה הבוכיה זיהתה את הרב ושאלה אותו: "רגע אחד, האם אתה לא הרב זאיד?". "כן", השיב הרב. "אז שתדע לך, שאני בוכה בגללך!".

"בגללי?", תמה הרב והיא הסבירה: "לפני כשנתיים העברת סמינר באופקים, כאשר נושא השיעור היה שאיפות. אמרת, כי בחורה יכולה ע"י תפילה מכל הלב ובכיות לזכות לחתן בן תורה אמיתי!". השיעור השפיע עלי מאוד! אני כבר כשנה וחצי נמצאת בשידוכין ועדיין לא מצאתי חתן בן תורה אמיתי. הורי לוחצים עלי שאתפטר. אולם אני מסרבת".

"השבת, הורי נמצאים בבית-מלון ובאתי עם חברה לכאן כדי לקרוא את כל ספר התהילים בבכיות כדי לזכות בבן תורה אמיתי!". כעת הרב הבין מדוע בורא עולם סובב כך את פני הדברים. הוא פנה ואמר לבחורה: "הבחור המיועד שלך נמצא שני רחובות מכאן!". והוא סיפר, את מה שאירע עימו.

"בבנין שלי יש אישה זקנה, שיש לה מספר יחידות דיור ברחוב 'קהילות יעקב' 7 רחוב וחצי מכאן, והיא תשמח לארח אותך". לפתע נזכר הרב. "זה הרחוב של יחידת הדיור שלי! זה מדהים. בורא עולם לקח את הזיכרון לכמה שעות והחזירי בגמר התיקון". הרב כעבור דקות ספורות פתח את הדלת ונכנס ליחידת הדיור.

ואכן ב"ה אותו הבחור ואותה הנערה נפגשו וזכו להקים בית נאמן בישראל על אדני התורה.

לפנינו מעשה מופלא, אותו סיפר הרב חיים זאיד שליט"א, המראה בעליל כיצד בורא עולם הוא המשגיח על כל עניין ועניין ומזווג זיווגים וכך היה סיפור המעשה: הרב חיים מתארח מדי שבת במקומות שונים בארץ ומעביר סמינרים. שבועיים לפני חג חנוכה ה'תשע"ו הזמן הרב לנתיבות והתבקש להעביר שם שיעור.

הרב הגיע לבית מארחו כשעה וחצי לפני השבת. המארח הראה לרב את המקום, בו ישהה בשבת ולאחר מכן הביא אותו למקום בו יערך הסמינר. לאחר סעודת שבת בערב החל הסמינר. הרב שניחן במתק שפתיים ריתק את הנוכחים והללו שיתפו פעולה והירבו לשאול את הרב.

בשעה 02:30 לפנות בוקר הסימפוזיון הסתיים. הרב יצא מהאולם עייף ומרוצה וביקש להניח את ראשו עד למחרת. הוא החל לצעוד ולפתע הבין, כי אינו זוכר היכן ממוקמת יחידת הדיור, אותה הראה לו מארחו.

אומנם בשיחת הטלפון, בה הזמין המארח אותו, הוא סיפר לו, היכן ישהה במהלך השבת. אך הוא לא טרח לכתוב את שם הרחוב ומספר הבית. הרב החל לחשוב, מה ניתן לעשות בשעה כה מאוחרת.

בסיכומו של עניין החליט למצוא בית-כנסת פתוח, ובו ינסה להניח את ראשו עד שעת תפילת שחרית. הוא הסתובב עד שזיהה בית-כנסת. לשמחתו הדלת הייתה פתוחה.

הרב נכנס וגילה להפתעתו, כי הוא אינו לבד. בספסל הראשון עמד בחור וגמרא מונחת על הסטנדר שלו והוא לומד בניגון.

הרב התפעל מאוד מהמחזה. ניגש אליו ולאחר שבירכו בברכת 'שבת שלום' שאל את הבחור למעשיו. הלה השיב, כי הוא לומד בישיבה, והמשגיח אמר לו לפני מספר שנים, כי כאשר יש רצון אמיתי לבחור בדבר מה ורואה בכך אתגר חשוב, הוא יוכל להגשימו ואף לסיים את כל הש"ס לפני נישואיו.

מילים אלו חילחלו ללבו, ומאז הוא מנצל כל רגע פנוי ללמוד גמרא. הוא סיים ואמר: "דע לך שתפסת אותי לקראת סיום הש"ס. נותרו לי רק עוד שלושה דפים לסיים!".

הרב חיים התרגש מאוד. בחור צעיר מסיים את כל הש"ס! "האם אפשר לזכות ללמוד איתך את שלושת הדפים האחרונים שנותרו לך?", שאל והלה הסכים ברצון.

השעה הייתה שלוש לפנות בוקר! לאחר כשעה הם סיימו את שלושת הדפים האחרונים, והרב והבחור פצחו בשירה מאין כמותה.

הבחור היה המאושר באדם. הרב בירך את הבחור: "בעז"ה עתה לאחר שסיימת את הש"ס תזכה למצוא במהרה את

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסטריא טאון זצ"ל	הרב חיים זאיד שליט"א
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	הרב יצחק בן ברקוב דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה ריזל ע"ה	שרה בת נרקיס ע"ה ל
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	נעמי בת כותן ע"ה	מסעוד בן יקוט ז"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מרים בת בלה ע"ה	מזל בת שמעון ע"ה
חי זידי בן קלרה ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	סוליקה בת עישה ע"ה	רחל רפאת בת השמת ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	סלים בן פרחה ז"ל	יעקב בן אסתר ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחה ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה	דניאל רפאל בן חנית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן דינה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל
שמואל בן רבקה ז"ל	משה בן רוזה ז"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
נעימה בת גורג'יה ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקבין זצ"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	רפאל בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל	אורה בת נעמה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
שמעון בן מנה ז"ל	גורג'יה בת נעמה ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
		מסודי בת חביבה ע"ה
		אסתר בת גולה גאולה ע"ה
		יוסף בר סעדה ז"ל
		יעקב בן נעמה ז"ל
		שרה בת מורברי רחל ע"ה
		אלון בן סעדה ז"ל

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מעלת חסד

פרשת חיי שרה

בס"ד | גיליון מס' 256

איזו שמיכה הפכה גוי ליהודי?

שתה וגם גמליך אשקה... (כ"ד, מ"ו)

כי החסד - יותר מכל נס מופלא ככל שיהיה - הוא העומד בבסיס היותנו לעם ולאומה, הוא חלק בלתי נפרד ממהותו של יהודי. הרצון להיטיב עם הזולת, התשוקה לעסוק בחסד, רוח ההתנדבות המופלאה השוררת בכל שדרות העם היהודי - אין דומה להם ואין כמותם באף אומה אחרת. החסד הוא התו היפה והמרגש ביותר בנגינת הנשמה היהודית, והוא משמשיע עליה ועל כולנו שפע חסד ורחמים משמים.

בשבת הזו, בה אנו קוראים על מידת החסד המופלאה של רבקה אימנו, זה הזמן להתבונן ולהרהר כיצד נוכל להוסיף מעשי חסד נאצלים, כיצד נוכל לסייע ליהודים אחרים, מה בכוחותינו ובכישורינו נוכל לעשות כדי להיטיב עם הזולת. יש מאיתנו המתאימים להתנדב באחד מארגוני החסד הנפוצים, יש היכולים לסייע למשפחות נזקקות, אחרים - בכוחם להכין כוס תה לחבר או לסייע בסידור טכני.

כן, כולנו יכולים לעשות חסד, כולנו יכולים לפתוח לעצמנו שערי רחמים משמים. נכון, עשיית חסד דורשת מאמץ והתמסרות, אך היא כדאית במיוחד: כי ככל שעושים יותר חסד - כך זוכים ליותר חסד שמימי. ככל שאנו מרחמים על הזולת ומסייעים לו - כך מרחמים עלינו מן השמים ומסייעים לנו. ככל שאנו מיטיבים עם הזולת - כך זוכים אחרנו לדאות עין בעין כי ה' יתברך מיטיב עימנו, משפר את חיינו ומעניק לנו מטובו שפע טובה וברכה!

צמרמורת באישון ליל...

אל ביתו של הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א - רב קהילת 'מקור חיים' שבחולון, נכנס יהודי בעל מראה ומבטא זר, וביקש לשוחח עם הרב. הוא התקבל בחביבות בחדרו של הרב, אשר על אחד מקירותיו מתנוססת תמונה גדולה של מורי ורבי, כ"ק האדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה ז"ע. האישי הביט סביבו וסקר את החדר בשלווה, אך כאשר נפלו עיניו על התמונה ההדורה, זינק ממקומו כנשך נחש ושאל בסערות נפש נרגשת, כמעט בצעקה: 'מיהו הצדיק שבתמונה?'

הרב מוגרבי התפלל לנוכח התרגשותו של האיש, והשיב כי זהו מורו ורבו, הרבי מנדבורנה זצ"ל, אשר התגורר בבני ברק ומשם אורז שאף זרח. 'אני תלמיד מובהק שלו, ואת תמונתו תליתי בחדרי. האם אתה מכיר? מה גרם לך להתרגש כל כך?!' - שאל הרב מוגרבי בפליאה.

סערת רוחו של האיש לא נרגעה, והוא השיב כשכולו נרעש ונרגש: 'אולי כבוד הרב אינו יודע, אך אני גר צדק, אשר זה מקורב באתי להסתופף תחת כנפי השכינה. נוכחתי ביופיו של העם ואצילות אורחותיו, והתעוררתי לחקור את קורותיו ותורתו, עד שגמולה בלבי החלטה להתגייר. ואם ישאל הרב היכן זה התחיל, מה היה הניצוץ הראשון שהבעיר בי את הרצון להצטרף לעם היהודי, אספר בשמחה!' - אמר האורח, והחל לספר את סיפורו האישי.

כל יהודי מאמין יודע, שעם כל הכבוד למאמצים ולהשתדלות שהיא עושה, הרי שחיינו נקבעים אי שם למעלה, בשמי מעל. יושב במרומים הוא שמכריע וקובע כמה שפע טובה וברכה יושפע על האדם, כמה בריאות, כמה נחת, כמה פרנסה וכמה הצלחה. הכל הכל בידי, ואנו ניוזנים ממנו, חיים ממתננותיו, מבקשים להשפיע עלינו שפע חסד ורחמים.

הדברים אמורים במיוחד כשדבר כלשהו לא הולך כמו שרוצים, כשמהוה משתבש בחיינו האישיים. אם חלילה מחלה תוקפת, אם יש ילד שלא הולך בתלם, אם לפתע מתחיל קושי בפרנסה. ברגעים כאלה, כשחשים שמידת הדין מתוחה ומאזנת משמים, כל יהודי מבקש להעביר את רוע הגזירה, לשטוף את הקושי שלפניו בזרנוק של רחמים שמימיים ושפע אלוקי כביר, לפתח את השערים להשפעה מיטיבה וברוכה.

אנו יודעים שבורא עולם, אבא אוהב שבשמים, הוא טוב ומיטיב. יש באמתחתו אוצרות של טוב וחסד, שהוא יכול להשפיע ולהרעיף עלינו ללא גבול ומידה. השאלה היא רק איך גורמים לשפע הזה להיות מורעף עלינו? איך פותחים את הברז השמימי ומזרימים שפע ברכה? איך יוצרים מצב בו בשמים ירצו לעשות איתנו חסד, לנהוג איתנו במידת הרחמים, להעניק לנו כל טוב באופן רציף וללא עכבות?!

התשובה מפתיעה ומחייבת באותה מידה, והיא תגלית נשגבה. מסתבר, שמי שמחזיקים את היד על השיבר - הם אנחנו. מי שיכולים לפתוח את שערי השפע - זה אנו, במו ידינו. מי שיכולים להשפיע עלינו שפע ברכה - זה ממש אנחנו, כן, זה תלוי בנו! הכיצד?

הנה, כך מגלה החינוך, במצוה ס"ו: 'הקדוש ברוך הוא, מלך טוב ומיטיב, חפץ רק להיטיב. ובכדי שיוכל להיטיב, עלינו - בני האדם חפצי הטוב - להיטיב לזולת בעצמנו, להרעיף חסד וטוב על זולתנו. וככל שנרבה בחסד ונשתדל להיטיב עם הזולת, בכך נפתח לעצמנו את הפתח שבורא עולם ייטיב עימנו וירבה חסדו עימנו, עניק לנו וירעיף עלינו מטובו!'

מדעים! מתברר, שכדי לפתוח לעצמנו את אוצרות החסד השמימי, כדי להרעיף עלינו שפע ברכה, כדי לזכות לכל האוצרות השמימיים - כל מה שצריך לעשות הוא לפתוח בעצמנו את הפתח, להשפיע חסד לזולת - ואז משמיים ישפיעו עלינו. כשיהודי עושה חסד, מיטיב עם רעהו, מסייע לזולתו, מתמסר לחברו, פועל כדי לעשות טוב למישהו אחר -

הוא גורם שבשמיים יאמצו את אותה הנהגה כלפיו וכלפי העולם כולו, וירעיפו עליו ועל כל העולם שפע חסד וברכה!

פרשת השבוע שלנו מתארת באריכות ובפרוטרוט את השתלשלות נישואי יצחק אבינו ורבקה אימנו. בדברי חכמינו אנו מוצאים גילויים מרעישים על ניסים ונפלאות רבים שהיו מנת חלקם של רבקה ואליעזר באותו היום, וכולם נלמדים מפסוק אחד או מילה אחת. ובמה התורה מאריכה להאר ולבאר? אלו שלבים מיטיבה התורה לפרט ולהסביר? - את מעשי החסד של רבקה, את פעולותיה להשקות את אליעזר ואת הגמלים!

סודה במירון, דו"ח ברמלה...

היה זה בשנת תשע"ד. בעיצומו של יום ל"ג בעומר, עולה הרב אהרן ב. במעלה הר מירון, בדרכו לציון הרשב"י. השמש קפחה בשעת צהרים זו, וכאשר ר' אהרן נתקל בשוטר המוצב במקום לשמור על הסדר - הציע לו כוס סודה קרה. השוטר הודה בחום על ההצעה, שתה לרוויה כוס ועוד כוס, שב והודה על השתיה, ואז ר' אהרן המשיך בדרכו.

כמה חודשים חלפו. ביום מן הימים נוסע ר' אהרן בעיר רמלה, וברגע של חוסר תשומת לב - ביצע עבירת תנועה קלה. לרוע מזלו, לימינו ניצב שוטר נתונה חמור סבר, שהורה לו לעצור בצד. אולם ברגע בו הציץ השוטר אל תוך הרכב - השתנה מראה פניו לחיון רחב, והוא שאל בפשטות: 'אמור לי, אתה זוכר אותי?'

ר' אהרן לא זכר, והנהגו בראשו לשלילה. ואילו השוטר השיב לו מיד: 'האם בל"ג בעומר האחרון, במעלה הר מירון, הגשית לשוטר שתייה קרה? הלא אני השוטר ההוא, ואינני יכול לשכוח את טעמה הערב של השתייה הקרה שהגשית לי, שהחיייתה את נפשי. לפיכך, אני מוותר לך על הדו"ח, סע בזהירות!' - אמר, ושלה אותו לשלום...

ור' אהרן, כשהתאושש מההלם, לפתע הבין: כן כן, כוס שתיה אז, מעשה חסד אצילי לפני כמה חודשים, מנע ממנו נזק כספי ועוגמת נפש עכשויו...

את הסיפור שמענו מר' אהרן בעצמו, וללמדנו בא: חסד שנעשה מכל הלב, מעשה חסד שמוכיח על מחשבה ואיכפתיות לזולת - יש בו כח לפתוח שערים, להרעיף טוב, להבטיח חיים שלווים ומאושרים!

לעילוי נשמת
ר' שלמה פרץ ז"ל בן מאיר הלוי גולדשמיט (אריאל)
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת
ה"ר משה יהודה ב"ר שלמה ז"ל מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח ת.נ.צ.ב.ה. | הנוצח ע"י המשפחה

ובכן, אותו גר צדק נולד ברוסיה הקפואה בשם ולדימיר פוסיקוב. הוא היגר לארץ כדי להתפרנס, והפך לפועל העוסק בשיפוצים. באחד הימים נקרא לעבוד בבניין גדול שיש בו ישיבה ובית כנסת, לצורך סגירת מרפסת פתוחה והפיכתה לחדר סגור, עבור רבה הישיש של הקהילה.

העבודה נמשכה מספר ימים, ובמהלכם נשאר הפועל ללון במקום, כדרכם של פועלים חסרי בית... הוא מצא מזון ישן בפח האשפה, הניחו בין שקי המלט וארגזי הקרמיקה, ושכב לישון שם לבד בודד ואומלל. מאחר והיה עייף אחר יום עבודה מאומץ, לא התקשה להירדם למרות תת התנאים שהיו מנת חלקו, וכך נרדם וישן לילה אחר לילה. לילה אחד נעשה קריר, ובעודו שוכב במרפסת הפתוחה למחצה, התקשה להירדם. הקור החל חודר לעצמותיו, והוא ניסה להתכרבל בגדיו ובסמרטוטים ישנים. אפס, כי כל אלה לא הצליחו להצילו מצירת הלילה, ובלית ברירה הצליח בקושי לנמנם, כששולא אצבעותיו רוטטים מקור...

לפתע, נשמעו פסיעות מהחדר הסמוך, פסיעות שהלכו והתקרבו. הוא הצטנף על המזון, העמיד פנים כישן, אולם התקשה להסתיר את הצמרמורת האוחזת בו עקב הקור. בין לבין הציץ לראות מי הוא זה המתהלך כאן בשעת לילה כה מאוחרת, והבחין בדמות נכבדה בעלת זקן הדור, אדם בעל הדרת פנים מלאכת ועיניים טובות ומאירות, הסוקר את המרחב ולפתע מתמקד בו - בפועל השוכב ללא ניע...

כעבור רגע, הרב הנכבד יצא מן החדר, ולאחר כמה רגעים שב והופיע. שוב הצטנף הפועל על משכבו, מעמיד פני ישן ואוחז באיבריו לבל ינועו, למרות הרעד האופף אותו עקב הקור. לפתע, הרגיש כיצד הרב הישיש פורש מעליו שמיכה גדולה ועבה, ולבו החסיר פעימה - - -

האורח עצר לרגע מטשף דיבורו, קצות עיניו מלאו דמעות, והוא הוסיף וסיפר להרב מוגרבי: 'אתה מבין? אני שוכב שם לבדי, קופא מקור, אף אחד לא מתעניין בי, ואפילו אני - לא יכול לדאוג לעצמי. והנה מגיע האיש הזה שבתמונה, ראיתי את עיניו מלאות הרחמים, הבחנתי במבטו הך והאפוף טוב, הרגשתי את ידיו שרוצות לסייע לי לישון כראוי - - -

זהו. המחזה שלו לא נתן לי מנוח, ריגש אותי עד דמעות. כבר ביום המחרת גמלה בלבי החלטה, לנסות לעמוד על טיבו של מעשה זה, להבין איזה עם מסוגל לייצר אנשים כאלה, שיחמלו על פועל זר ומנוכר, ועיניו לוו שמיכה טובה בעיצומו של לילה חורפי. וכל השאר, כיצד הפכתי מוולדימיר פוסיקוב לאברהם בן אברהם - כל השאר היסטוריה...' - סיפר גר הצדק בהתרגשות, ועיניו זולגות דמעות...

סיפור נפלא זה, אשר שמענו מהרב יוסף מוגרבי שליט"א, פותח לנו צוהר על מידת החסד, המאפיינת אותנו כעם, המייחדת אותנו כאומה. בעורקים שלנו, בדמו של העם היהודי, ספוג הרצון להטיב, לעשות חסד, להקל על הזולת, לתמוך במישהו שמתקשה. זה פשוט חלק מאיתנו, זו מהות חיינו!

ולו נזכה, הרי שכמו בסיפור הזה, לעולם לא נוכל לדעת מה הן התולדות של מעשה חסד אחד. הנה כי כן, הבאת השמיכה בעיצומו של לילה חורפי, הענקתה לאדם שאינו מבני ברית - הכניסה אדם תחת כנפי השכינה, זכתה להפוך גוי יהודי גמור, זיכתה את הרבי בזכויות של דורות נצחיים.

מעשה חסד אחד, אי אפשר לדעת עד כמה השפעתו, אין לדעת עד להיכן הוא יוביל. יש בו כוחות עצומים, יש לו השפעה רבה, בכוחו לחולל שינוי מהותי. הבה נחפש לעשות חסד, הבה נחזר אחר כל הזדמנות, הבה נשאף להעביר ילד את הכביש, לחייך לזולת כדי לעשות לו הרגשה טובה, לסייע לאדם לשאת משא כבד, להלוות כסף לאדם המתקשה בפרנסתו - כל אלה ועוד אלפים הם מעשי חסד נאצלים, הפותחים שערי שמים ומרעיפים עלינו שפע חסד ורחמים!

כרים וכסתות יקרי ערך...

היה זה ברומניה של לפני למעלה ממאה שנים. יהודי נכבד הצליח מאוד בעסקיו, הפך לבעל מפעל גדול המייצר כרים וכסתות מובחרים. המפעל שבבעלותו הצליח ושבשג, הוא התעשר עושר רב, וחש צורך לעשות מעשה טוב ומובחר, להעלות קרבן תודה לה'.

היטב ידע כי הקור ברומניה בימי החורף כבד מנשוא, והעריך נכונה כי בבתי הרבנים והאדמו"רים, אשר הדוחק שלט בהם ברמה, קיים מחסור בכרים וכסתות מחממים ונאים, מהודרים ומפוארים. לפיכך, החליט להכין כמה סטים מובחרים של כרים וכסתות משובחים, לשלוח אותם מתנה לאדמו"רי ורבני הסביבה.

בדחילו ורחימו טרח ויגע בהכנת הכרים והכסתות הללו. הוא הזמין נוצות אוזו יוקרתיות, מהסוג בו השתמש כדי להכין את הכרית של המושל. כמעשהו בכריות כך מעשהו בשמיכות הפוך, כאן השתמש בשילוב מנצח של נוצות מובחרות במיוחד יחד עם צמר עיזים מובחר. כשהמילויים היו מוכנים, עמל הצוות לארוג, לתפור ולרקום את הכרים והכסתות, שיהיו מהודרים ומפוארים, נאים ונוחים. כשהכל היה מוכן, צירף פתק בו הוזכר שמו ושם אמו, ושלח את הסטים המובחרים ליעדם.

חלפה עברה תקופת מה, ואותו יהודי נכבד יצא לדרך לצורך עסקיו, ועבר גם בבוקרשט - מקום מגוריו של הרב"ק בעל ה'נועם אליעזר' מסקולען זי"ע. היטב זכר

כי גם אל הרבי שלח מנחת מתנה מהסוג האמור, וחפץ היה להיכנס לביתו של הצדיק, ולקבל את תודתו וברכתו על המנחה.

תושבים מקומיים הפנו אותו לביתו של הצדיק, והתברר לו כי מדובר בבקתה עלובה ומוטה לפיזול, העוני זועק בה מכל פינה, ובחצרה הסתובבו ילדים יתומים ועזובים - אותם גידל הרבי במסירות. הוא נכנס בשערי הבקתה, ומיד כשהזדהה - הודתה לו הרבנית בחום על הכרים והכסתות הנאים ששלח, ועד כמה הם מחממים ונפלאים... הוא ביקש לשוחח עם הרבי עצמו, ואז התבקש להמתין עד שיסיים הרבי את תפילותיו ולימודיו, ויוכל לקבלו בפנים מאירות.

בזמן שהמתין, החליט הנדיב להסתובב בין חדרי ביתו של הרבי, ולראות במו עיניו את מיטתו של הרבי, המוצעת בכרים וכסתות ששלח. בעיני רוחו ראה את המחזה המרהיב, לפיו אחד מצדיקי הדור ישן וצובר כוחות בין הקפלים הנאים של השמיכה הקטיפתית שלו, וחפץ לחזות בכך מקרוב. הוא פנה לחדר השינה של הרבי, אולם כאן נכונה לו אכזבה קשה - - -

מיטתו של הרבי לא היתה אלא כמה חבילות קש, עטויות מעיל בלוי. מעליהן, נחה לה כרית, גם היא עשוית קש, עטופה ב בד מהוה בצבע אל מזוהה. ועל כולנה - אוי, השמיכה. לא שמיכה נאה ולא פוך מחמם, לא אריג מפואר ולא צמר עיזים מובחר, רק כמה בלווי סחבות שנתפרו זה לזה ברשלנות, האמורים לשמש כשמיכה מחממת בחורף הקר...

בראותו זאת, ספק הנדיב את כפיו בצער. הן כמה התאמץ, יגע וטרח, לשלוח אל הרבי כרית מובחרת ושמיכה הדורה, מעשי ידי אמן. כמה ציפה לראות כי הרבי יזכה לנוח על גבי כרים וכסתות נוחים ומפנקים, ועתה - לאן מנחתו נעלמה? הלא הרבנית אישרה כי המשלוח התקבל, ואף הודתה עליו בחום. אז להיכן נעלמה הכרית ולאן הלכה השמיכה? מדוע הרבי לא משתמש במנתו, וישן על גבי כרים וכסתות ישנים ועבשים!?

את פליאתו זו לו הותיר בלב, ומיד כשפגש את הרבי, פרש את תמיהתו: 'הן שלחתי אל הרבי כרים וכסתות מובחרים, ואף הרבי בעצמו מחמיא לי על כך. והלא הצצתי בחדר השינה וגיליתי כי הרבי אינו משתמש בהם. מדוע ולמה? מה פשעי ומה חטאתי שהרבי לא מוכן להשתמש במנחתתי!'

'חס וחלילה!' - נענה לו הרבי על אתר, הבה אסביר לך: 'כשהגיעה מתנתך הנאה, שמחנו בה מאוד, היינו זקוקים לסט כזה באמת. אלא שבאותה תקופה נישאה יתומה עזובה, והבנתי שממילא לא אוכל לישון היטב, שעה שיתומה האומללה אין סט כרים וכסתות ראוי לשמו. לפיכך החלטנו - אני והרבנית, להעניק ליתומה האומללה את הסט ששלחת, הלא כך תערב עלינו שנתנו הרבה יותר!'

'לא ולא!' - קרא העשיר ונאנת, 'והלא אני לא רציתי לתת סט כה מובחר ליתומה! עבור יתומים ישנם סטים רגילים ופשוטים, מהסוג שכל זוג צעיר רוכש לעצמו. שלחתי לרבי סט מובחר ומיוחד, שעלותו יקר מאוד והוא עולה על מיטותיהם של שועים ורוזנים. סט כזה אני נוהג לרבי - ואך ורק לרבי, זה לא סט להעברה!' - אמר העשיר בעוגמת נפש...

הרבי, שראה כמה הוא מצטער, ניסה לדבר על לבו ולהרגיעו, אולם העשיר התקשה להירגע, עד שהציע לרבי: 'טוב, מה שהיה היה. מה שחשוב הוא העתיד - הנה, אני שב למפעל, ומייצר סט חדש כזה, מובחר שבמובחר. אני שולח את הסט הנוסף אל הרבי, אולם אני מבקש שהרבי יבטיחני שישתמש בו בעצמו, ולא יעבירונו לאף מסכן - גדול ככל שיהיה!'

הרבי שמע את הבקשה, אולם התקשה להסכים: 'חפץ אני להוציאך מרוצה', אמר הרבי, 'אולם אינני יכול להבטיחך את שביקשת... הן בחצרי מסתובבים ילדים אומללים וגלמודים. אינני יכול להבטיח שבבוא העת אשתמש בעצמי בכרים וכסתות שתשלח, שכן צערם נוגע ללבי פי כמה מצערי שלי, ולבטח לא אעמוד בזה... הן בראותי ילד נטול שמיכה בלילה קר - לא אוכל להישאר בשמיכת הפוך המחממת שלי, לבטח אעניק לו אותה...' - אמר הרבי כמתנצל...

סיפור מופלא זה, שהובא בגיליון 'נועם שיח', פותח צער להבנת מהות החסד. הנה כי כן, בעל חסד אמיתי הוא מי שצערו של הזולת נוגע לו יותר מצערו שלו, מי שכאבו של חברו כואב לו פי כמה מהכאב שלו. כשחשים בצער וקאבו של יהודי, כשמרגישים את העובר עליו - מתחברים למהות של החסד, ורוצים לרחם, להעניק ולתת מכל הלב.

כדי שנוכל להתחבר לחסד, הבה נרגיש את הזולת, הבה נחוש את העובר עליו. הבה ננסה להיכנס לנעליו של שכן קשיש שאינו יכול לרדת למכולת מדי יום, ונעשה עבורו את הקניות כדי להקל מעליו. הבה נחשוב מה עובר על ילד העומד בצד הכביש וממתין שמישהו יעביר אותו את הכביש בבטחה, ואז נתחבר אליו ונעביר אותו. הבה נדמין איך נחוש אם החברותא שלנו יכין עבורנו כוס תה - ונכין לו אנו...

וככל שנגביר את מידת החסד בינינו - כך נזכה שבורא עולם יגביר את מידת החסד בעולם, יפתח לנו את אוצרו הטוב, וירעיף עלינו שפע חסד ורחמים משמים, לטוב לנו כל הימים!

אַלְדָּנוֹת

לְשֵׁמֹהוּ עֲשֵׂת

פְּרֶשֶׁת חַיֵּי עֲרָה

בס"ד, אֲדִיוֹן כ"ו

לְשֵׁם מָה הִיא לְאֲלִיעֶזֶר צֶרֶךְ בְּקַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ

מִסְפָּר עַל אֶחָד מִתְלַמְּיֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוּשׁ זי"ע שֶׁהֵצֵעַ לוֹ שְׂדוּךְ עֲבוּר בְּנוֹ עִם בְּתוּלָה שֶׁל יְהוּדֵי עֲשִׂיר מְעִיר רְחוֹקָה. לְאַחַר שֶׁבֵרר הֵיטֵב וְכִרְאוּי, וְהוֹטֵב הֶרְעִיזוּ בְּעֵינָיו, יָצָא וְנָסַע לְאוֹתָהּ עִיר לְכַתִּיבַת הַתְּנָאִים. בְּאֲמֻצָּע מִסְעוֹ נִכְנַס לְאֶכְסֵנְיָה שֶׁבְּדֶרֶךְ עַל מְנַת לְפּוֹשׁ וּלְאֶגֶר כַּחוֹת לְקִרְאָת הַמִּשְׁוֹ דְּרָכּוֹ, וּפְגַשׁ בְּכֶמָה חֲסִידִים. מִשְׁשָׁמְעוּ עַל מִטְרַת נְסִיעָתוֹ, הִבְהִירוּ לוֹ כִּי מְכִירִים הֵם אֶת הַצַּד הַמְּדַבֵּר וְהַמְּלִיצוֹ לוֹ לְהַמְנַע מִהַשְׂדוּךְ, כְּאֲשֶׁר הֵם מוֹנִים חֲסִרוֹנוֹת רַבִּים וְדַבְרֵי גְנָאִי עַל אָבִי הַכֹּלֵה וּבְתוֹ. נִעְנָה אוֹתוֹ חֲסִיד וְאָמַר לָהֶם, עַכְשָׁו הַתְּבַהֵר לִי לְשֵׁם מָה הִיא לְאֲלִיעֶזֶר צֶרֶךְ בְּקַפִּיצַת הַדֶּרֶךְ וּלְאֵן מִהֵר כָּל כָּךְ. שָׂכַן אֵלָיו הִיא הוֹלֵךְ בְּמִסְעֵ הַרְגִּיל וְהָאֶרֶץ, הִיא נִכְנַס לְנוֹחַ בְּאֶכְסֵנְיֹת, וְהִיא פּוֹגֵשׁ שֵׁם אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הֵיוּ נְעֻשִׁים 'מְבִינִים' וּמְבִיעִים אֶת דְּעוֹתֵיהֶם הַשְּׁלִילִיּוֹת עַל בְּתוּאֵל וְרַבְקָה, וּמִי יוֹדֵעַ אִם בְּמֻצֵב זֶה הִיא בְּאֵה הַשְׂדוּךְ לִידֵי גָמֵר, עַל כֵּן קֹפְצָה לוֹ מִיַּד הַדֶּרֶךְ לְבַל יִפְרַע הוּא עַל יָדָם בְּשִׁלְחוֹתוֹ... (שיח שרפי קודש)

הִבָּה נִמְהַר לְזִכּוֹת ב'פְּנִינָה' זו...

וַיִּתֵּן לוֹ אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ (כד לו)

שֵׁטֶר מִתְנָה כָּתֵב לִיֶּצְחָק עַל כָּל אֲשֶׁר לוֹ כְּדֵי שִׁיקְפָצוּ לְשַׁלַּח בְּתָם (רש"י)

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַגָּאוֹן הַקְּדוּשׁ רַבִּי אֲרִיָּה לִיבוּשׁ בַּעַל הָאֲרִי דְבִי עֲלָאִי זי"ע לְפָרְקוֹ, הַשְׂתַּדְּרָה עִם בְּתוּלָה נְגִיד שְׁלֶקַח עַל עֲצָמוֹ אֶת הַחֲזֻקַת חֲתָנוּ כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהַקְדִישׁ אֶת עֲצָמוֹ אֶךְ וְרַק לְתוֹרָה וּלְעִבּוּדַת הַשָּׁם.

לֹא אָרְכוּ הַיָּמִים וְהָאִשָּׁה חֲפָצָה שֶׁבַעֲלָה יָצָא לְעֶסֶק בְּמִסְחָר. מֵאַחַר וְלֹא רָצָה רַבִּי אֲרִיָּה לִיבוּשׁ לְבַטֵּל מִתּוֹרָתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ, נִתְפָּרְדָה הַחֲבִילָה.

לְאַחַר מִכּוֹן דְּבַר בּוֹ נִכְבְּדוֹת עִם בְּתוּלָה הַצַּדִּיקַת שֶׁל הַרֵב הַקְּדוּשׁ הִישְׁמַח מִשָּׂה זי"ע שֶׁכֶּהֵן בְּאוֹתָהּ עַת בְּרַבְנוּת הָעִיר שִׁינְאוּא. הִישְׁמַח מִשָּׂה שֶׁעָמַד עַל טִיבוֹ הַשְּׁתוֹקֵק מְאֹד לְזִכּוֹת בּוֹ, וְהַבְּטִיחַ לוֹ נְדוּיָנָה יוֹתֵר מִכִּפֵּי יְכָלָתוֹ.

טְעָנָה הַרְבֵּנִית, מְדוּעַ עָלִינוּ לְקַחַת חֲתָן שְׂאֲחָרִים הוֹצִיאָוהוּ מִבֵּיתָם, וְעוֹד לְהַתְחַיֵּב בְּנְדוּיָנָה גְדוֹלָה כְּזוֹ, בְּזִמְנֵן שֶׁמְצִיעִים לָנוּ בְּנֵי עֲשִׂירִים מְפֻלְגִים.

עָנָה לָהּ הִישְׁמַח מִשָּׂה, אֲבָאָר לָךְ בְּמִשְׁלָ: מַעֲשֵׂה בְּאֶפְרַיִם שֶׁחָרַשׁ בְּשִׂדְהוֹ וְנִתְקַלָּה הַמְחַרְשָׁה בְּאֶרְגֹז שֶׁהַכִּיל כָּלוּ פְּנִינִים. מִכִּיּוֹן וְהָאֶפְרַיִם לֹא רָאָה פְּנִינִים מְעוֹדוֹ, חָשַׁב הוּא שֶׁהֵמָּה קִטְנִיּוֹת שֶׁהִטְמִינוּ לְזִרְעֵהָ, וַיִּקְחָם לְבֵיתוֹ עַל מְנַת לְבַשְׁלָן. מִשְׁעָבְרוּ כְּמָה שְׁעוֹת 'וְהַקְטִינִיּוֹת' לֹא הִתְרַכְּכוּ בְּמִים הַרוֹתְחִים שֶׁבַסִּיר, הִלֵּךְ הָאֶפְרַיִם וְנוֹעֵץ בְּשִׂכְנוֹ 'בְּבַעֲיָה'. הִשְׁכּוֹן שֶׁפָּקַח הִיא, רָאָה כִּי אֵלּוֹ פְּנִינִים, וְהִצִּיעַ לְאֶפְרַיִם לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ קִטְנִיּוֹת טְרוּיֹת וְאֵלּוֹ הוּא יִקַּח אֶת 'הַקְטִינִיּוֹת' שְׂאִינּוֹ מִתְּבַשְׁלוֹת. כֵּךְ אֶכֶן עָשׂוֹ, וְשִׁמַּח כָּל אֶחָד מֵהֶם בְּמִבְקָשׁוֹ וּבַהֲשִׁיגוֹתָיו.

סִיִּים הִישְׁמַח מִשָּׂה וְאָמַר לְרַבְנֵיתָ: הִבָּה נִמְהַר לְזִכּוֹת ב'פְּנִינָה' זו, וְלֹא זֹאת אֲלֵא שְׂאִיף בְּקִשׁ מִמֶּנָּה לְמַכֵּר אֶת תְּכֵשִׁיטָהּ כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהַשְׁלִים אֶת הַתְּחִיבוֹת הַנְּדוּיָנָה.

מִיַּד קָמָה הַרְבֵּנִית וְקִיָּמָה אֶת רְצוֹנוֹ, כְּדֵי לְזִכּוֹת בְּחֲתָן הַמְּשֻׁבָּח וְהַנְּעֻלָּה.

עַכְשָׁו זִכְתִּי לְשִׁמְעַ גַּם שִׁיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת

וְגַם תּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים

אָמַר רַבִּי אֲחָא יְפֵה שִׁיחָתָן שֶׁל עַבְדֵי אָבוֹת לְפָנֵי הַמְּקוֹם יוֹתֵר מִתּוֹרָתָן שֶׁל בָּנִים (רש"י)

יָשַׁב פַּעַם רַבִּי רַפְאֵל, מִי שֶׁהִיא מִשְׁמִשּׁוֹ בְּקֶדֶשׁ שֶׁל הַרֵב הַקְּדוּשׁ הַדְּבָרִי חַיִּים מִצְאָנוּ זי"ע, בְּשִׁלְחָנוּ הַטְּהוֹר שֶׁל הַרֵב הַקְּדוּשׁ בַּעַל הַקְּדוּשָׁת צִיּוֹן מִבְּאֵבוֹב זי"ע בְּשַׁבַּת פְּרֶשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה, וְנִשְׁפָּעוּ מִפִּי עֲנִינִים וְסַפּוּרִים מְרַבּוֹ מִצְאָנוּ זי"ע, זְקִינוּ שֶׁל הַרְבִּי.

הַקְּדוּשָׁת צִיּוֹן הַקְּשִׁיב וְשִׁתָּה בְּצֻמָּא אֶת דְּבָרָיו וְשָׂאֵל וְדַרְשׁ בְּפִרְטֵי הַדְּבָרִים.

גַּחַן אֶחָד מִהַרְבָּנִים הַמְּסַבִּין וְלַחֵשׁ לְאֲזִנֵּי הַיּוֹשֵׁב לְצִדּוֹ, 'אֵינִי יוֹדֵעַ מְדוּעַ הַרְבִּי לְהוֹט כָּל כָּךְ אַחַר שִׁיחוֹתָיו שֶׁל רַפְאֵל, יוֹתֵר הֵייתִי נֶהְנֶה אִם רַבְנוּ הִיא אוֹמֵר דְּבָרֵי תּוֹרָה לְפָנֵינוּ'.

פְּנֵה הַרְבִּי אֶל הָרֵב וּשְׁאֲלוֹ 'הֲגִידוּ נָא לִי מָה שְׁאַמְרַתֶּם', וַיֵּדַם הָרֵב בְּבוֹשָׁה. הַפְּצִיר בּוֹ הַרְבֵּי עַד שְׁאַמַּר כִּי הִיָּה נִהְנֶה יוֹתֵר לִשְׁמַע מֵהַרְבֵּי דְבָרֵי תוֹרָה. אָמַר לוֹ הַרְבֵּי: בְּמַחִילָה מִכְבוֹד תּוֹרַתְכֶם, שְׂכַחְתֶּם רַשִׁ"י מִפְּרֹשׁ מִפְּרָשְׁתָּנוּ הַמְבִיא אֶת דְּבָרֵי רַבִּי אַחָא שְׁאַמַּר "יִפָּה שִׁיחְתָּן שֶׁל עֲבָדֵי אָבוֹת לִפְנֵי הַמָּקוֹם מִתּוֹרַתָּן שֶׁל בְּנֵים", וּרְפָאֵל עֲבָדוֹ שֶׁל אָבִי זְקֵנִי מִצְאֵנּוּ הוּא. כְּשָׁמַע הָרֵב זֹאת, הִפְטִיר וְאָמַר: עֲכָשׁוּ כָּבֵר זְכִיתִי לִשְׁמַע תְּרוּיָהוּ, גַּם שִׁיחְתָּן שֶׁל עֲבָדֵי אָבוֹת וְגַם תּוֹרַתָּן שֶׁל בְּנֵים.

לְשֵׁם מָה הִבִּיא עִמּוֹ אֱלִיעֶזֶר בְּגָדִים לְכַלְתּוֹ שֶׁל יִצְחָק

וַיּוֹצֵא הָעֶבֶד כְּלֵי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב וּבְגָדִים וַיִּתֵּן לְרַבֵּקָה (כד נג). נוֹהֵג הִיָּה הָרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלוֹם מִבְּעִלְזָא זִ"ע בְּכָל פַּעַם שֶׁהִתְקַיְּמוּ 'תְּנָאִים' אֶצֶל בְּנָיו, לוֹמַר תּוֹרָה קְבוּעָה מִפְּסוּקֵי זֶה. הַתּוֹרָה מְסַפֶּרֶת לָנוּ שֶׁאֱלִיעֶזֶר הִבִּיא עִמּוֹ בְּגָדִים לְכַלְתּוֹ שֶׁל יִצְחָק. וְלִשְׁם מָה? הֲרִי מִן הַהֲגִיזוֹן הוּא שְׂפָאֶשֶׁר תְּבוֹא הִיא לְבֵית אַבְרָהָם, יְדָאָגוּ לְסִדֵּר וּלְהַתְאִים לָהּ בְּגָדִים הַמִּתְאִימִים לְמִדּוֹתֶיהָ?

אֲלָא הַכּוֹנֵה שֶׁבְּהַבְּאֵת הַבְּגָדִים הֵיטָה, שֶׁתִּרְאֶה דְּגָמָא בְּאֵלוּ בְּגָדִים מְשֻׁתְּמָשִׁים בְּבֵיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, בְּגָדֵי צְנִיעוּת וְלֹא הֶדֶר וְרֵאוּתָנוּת, לְמִרוֹת הָעֶשֶׂר הָרֵב שֶׁהִיָּה בַחֲלָקוֹ. (תּוֹרַת הַפְּרָשָׁה)

פְּנֵה לְצַדִּיךָ אֶת הַמְּקַטְרֵגִים הַמְּפָרִיעִים לְקַבּוֹל הַתְּפִלוֹת

וַיּוֹצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה (כד, סג). הָרֵב הַקְּדוֹשׁ בַּעַל הַיֵּיטֵב לֵב זִ"ע הַסְּפִיד אֶת הָרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק אִיזִיק מְזִידֻטְשׁוֹב זִ"ע, וְכָךְ אָמַר בְּהַסְּפָדוֹ: כְּתִיב 'וַיּוֹצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה', כְּאֲשֶׁר הָרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי 'יִצְחָק' מְזִידֻטְשׁוֹב הֶעֱמִיד עִצְמוֹ לְהַתְּפַלֵּל לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ. 'לְפָנֹת עֵרֵב', פְּנֵה הוּא לְצַדִּיךָ אֶת הָעֵרֵב, הֵינּוּ כָּל הַמְּקַטְרֵגִים הַמְּפָרִיעִים לְקַבּוֹל הַתְּפִלוֹת. וְנַעֲשֶׂה הַדְּרֹךְ חֲפְזִי לְתַפְלָתוֹ.

הַגְּאֵלָה תְּבוֹא בּוֹכּוֹת גְּמִילוֹת חֲסָדִים
בַּעַת מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הָרֵאשׁוֹנָה בְּשַׁבַּת פְּרֻשֶׁת חֲזִי שְׂרָה שְׁנַת תרע"ט, שָׁהָה הָרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׁשַׁכָּר דָּב מִבְּעִלְזָא זִ"ע בְּעִיר רֵאצְפֶּעֶרְט וְעָרַף אֶת שְׁלַחְנוּ בְּסַעֲוֹדַת רַעוּא דְרַעוּיָו וּפְתַח אֶת פִּיו לוֹמַר דְּבָרֵי תּוֹרָה בְּפִסּוּקֵי 'וַיּוֹצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה'. לְפַתַּח נִשְׁמַעוּ קוֹלוֹת זְעָקָה מֵהֶרְחוֹב וְאָמְרוּ לְרַבִּי שְׁחִילִים מְסֻתּוֹבְבִים בְּרְחוֹב וּמִפִּים עוֹבְרֵי אַרְת. נִזְדָּרְזוּ הַרְבֵּי לְסִיָּם, בְּהַפְּטִירוֹ בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשׁ: 'וַיּוֹצֵא יִצְחָק לְשׁוֹחַ בְּשׂוּדָה' - לְשַׁפֵּף שִׁיחַ לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. 'לְפָנֹת עֵרֵב' - שֶׁהָעֵרֵב, שֶׁהוּא חֲשֻׁכַת הַגְּלוּת, יִפְנֶה כָּבֵר מֵאֲתָנּוּ. 'וַיִּרְא וְהִנֵּה גְּמִלִים בְּאִים' - הַגְּאֵלָה תְּבוֹא בּוֹכּוֹת גְּמִילוֹת חֲסָדִים שְׁבָנֵי יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים בִּינֵיהֶם.

כָּל מַעֲשֵׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שְׁמִים

בַּעַת נִשְׁוֹאֵי הָרֵב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי יִצְחָק מְבוֹיָאן זִ"ע, פְּנֵה זְקֵנּוּ הָרֵב הַקְּדוֹשׁ הַבַּיִת אַהֲרֹן מְקַרְלִין זִ"ע לְאָבִי הַחֲתָן חֲתָנּוּ הָרֵב הַקְּדוֹשׁ מְסַדִּיגוּרָה זִ"ע וּשְׁאֲלוֹ: מִדּוּעַ אֵינְכֶם אוֹמְרִים מְעַט דְּבָרֵי מוֹסֵר לְחֲתָנּוּ?

וַיֹּאמֶר הָרֵב הַקְּדוֹשׁ מְסַדִּיגוּרָה לְבָנוּ: בְּפְרֻשַׁת חֲזִי שְׂרָה כְּתוּב 'וַתִּקַּח הִצְעִיף וַתִּתְּכֶס' וּפְרֻשׁ רַשִׁ"י הַקְּדוֹשׁ לְשׁוֹן וַתִּתְּפַעֵל, כְּמוֹ 'וַתִּקְבֵּר' וַתִּשְׁבֵּר'. וְצָרִיךְ לְהַבִּין מִדּוּעַ הִבִּיא רַשִׁ"י דְּגָמָא דְּזָקָא מִן הַפְּסוּקִים 'וַתִּקְבֵּר' וַתִּשְׁבֵּר', וְלֹא דְגָמָא אַחֲרַת שְׁתַּתְּאִים יוֹתֵר לְעַנְיָן נִשְׁוֹאִין?

אָךְ הָעַנְיָן הוּא, כִּי שְׁלוּשָׁה זְמַנִּים מִיחֲדִים שֶׁל הַתְּפַעֲלוֹת וְהַתְּרַגְּשׁוֹת יֵשׁ בְּמִשְׁךְ שְׁנוֹת חֲזִי הָאָדָם, וְהֵם: זְמַן הַלְּדָה, זְמַן הַנִּשְׁוֹאִין, זְמַן הַמִּיתָה. וְהִנֵּה זְמַן הַלְּדָה וְזְמַן הַמִּיתָה, הַהִתְרַגְּשׁוֹת הֵיא רַק שֶׁל אַחֲרִים, אֲבָל הָאָדָם בְּעִצְמוֹ אֵינּוּ בֵּר הַרְגָּשָׁה בְּזַמַּנִּים אֵלּוּ. אֲבָל זְמַן הַנִּשְׁוֹאִין הוּא זְמַן הַתְּעוֹרְרוֹת וְהַתְּרַגְּשׁוֹת שֶׁל הָאָדָם עִצְמוֹ.

וְזֶהוּ שְׂרָמְזוֹ רַשִׁ"י הַקְּדוֹשׁ 'לְשׁוֹן וַתִּתְּפַעֵל', שֶׁהַתְּפַעֲלוּתָהּ שֶׁל רַבֵּקָה מֵהַנִּשְׁוֹאִין הִי כְּמוֹ בּוֹתְקֵבֵר וַתִּשְׁבֵּר, דְּהֵינּוּ בְּזַמַּנֵּי הַלְּדָה וְהַמִּיתָה שָׂאָז אֵין הָאָדָם מִתְּפַעֵל כָּלֵל, כִּךְ גַּם בְּזַמַּן נִשְׁוֹאִיָּה לֹא הֵיטָה לָהּ הַתְּרַגְּשׁוֹת טְבָעִית, כִּי כָּל מַעֲשֵׂיָהּ הִי לְשֵׁם שְׁמִים.

וְכֹאשֶׁר רָאָה שְׁעִינֵי בְּנוֹ הַחֲתָן זוֹלָגוֹת דְּמַעוֹת, הִפְסִיקוֹ וְאָמַר לוֹ, דִּי לָךְ בְּנִי, הֲרִי זֶה כָּבֵר מִסְּפִיק.

שוֹרֵקֵי הַקֶּר

הַפּוֹתֵרִים נִכּוֹנָה יִכְנָסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מְעֵרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְר". אֶת הַפְּתוּרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי לַמְּסַפֵּר פֶּקֶס: 077-470-26-81 אוֹ לְמֵייל: magdenot@gmail.com נָא לְכַתּוֹב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּיקָת וְטִלְפוֹן. בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיין "עֲבוֹר חִידוֹן לְנוֹעֵר".

חִידוֹן אֶלְצָנוֹת - נוֹשֵׂא פְּרָסִים
הֵיכֵן מְזַכֵּר
בְּפְרָשְׁתָּנוּ 'תְּבוֹן'?

פְּתָרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יְפוֹרְסָמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

פְּרִשֶׁת חַיֵּי שָׂרָה

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

הספדו של אברהם לשרה

"ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה" (כב ב)
"מהיכן בא? מהר המוריה" (כ"ד נח ה).

כתב רבי יוסף פצנובסקי כי בדברי המדרש נרמזו דברי הספדו של אברהם לשרה:

הצדיק האמתי אינו מסתפק בהיותו עובד ה' בעצמו, אלא מקפיד לחנך אף את ילדיו לצד בדרך. יסוד זה נרמז במאמר חכמים (שבת קט"ב): "כל העונה אמן בכל כחו - פותחין לו שערי גן עדן"; "כחו" הוא כנוי לצאצאים [כפי שפנה יעקב את ראובן בנו (בראשית ט"א): "כחי וראשית אוני"]. ורמזו חכמים במאמר, שמי שאינו מסתפק בהיותו "עונה אמן" בעצמו, אלא עושה זאת "בכל כחו" - כלומר שפולחן אף את ילדיו להאמין ולדבק בה, זוכה למדרגת צדיק ש"פּוֹתְחִין לוֹ שְׁעָרֵי גֶן עֵדֶן".

לכך רמז אף המדרש שלפנינו: "מהיכן בא" - על איו נקדה עמד אברהם בהספדו? "מהר המוריה" - על כך ששרה היטיבה כל כך לחנך את בנה, עד שלרב אמונתו הזכה מוכן היה לפשט צארו למען קיום מצות ה'.

פרד"ס יוסף

אליעזר התפלל מחוץ לעיר

"ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל באר המים... ויאמר ה' אלני אדני אברהם הקרה נא לפני היום..." (כד יא-יב)

לשם מה דקדקה התורה לכתב את מקומה של באר המים?

פרש רבי זלמן סורוצקין:

צינה התורה שהבאר היתה ממקמת מחוץ לעיר, כדי ללמדנו שאליעזר נזהר שלא להתפלל בתוך העיר, לפי שהיתה מלאה גלולים. וכפי שמצינו במשה, שאמר לפרעה (שמות ט"ו כט): "בצאתי את העיר אפרש את כפי אל ה'", ופרשו חכמים (תנחומא בא ה): "למה? שהיתה ארץ מצרים מלאה גלולים".

אונים לתורה

הזכרת תאר כבוד לאדם בתפלה

"ויאמר ה' אלני אדני אברהם הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם" (כד יב)

יסוד חשוב בהלכות תפלה קבע רבי יהודה הקסיד:

אסור לאדם להזכיר תאר כבוד לאביו או לרבו בתוך תפלתו, אלא עליו להזכירם בשם בלבד. וכפי שמצינו שהתפלל אלישע (מלכים ב ב יז): "איה ה' אלני אלתי", מבלי שהקדים תאר לרבו.

לפי זה תמה, מדוע פנה אליעזר את אברהם בתפלתו:

למען יארכו ימיך

"ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל" (כד א)
"זמן בא בימים" - סופי תבות 'אמן'. ללמדך כי ענת אמן מאריכה ימיו של אדם, כמאמר חכמים (שבת קט"ב): "מאי א? כל המאריך באמן מאריך לו ימיו ושנותיו".

הוסיף ואמר האדמו"ר רבי דוד יצחק אייזיק רבינוביץ מסקאליע:

כתב האור זרוע (הלכות קצדה סי' קצג) שהשעור שיש להאריך בעיני אמן הוא כשעור אמית תבות: א-ל מלך נאמן, כפי שאמרו חכמים (שבת קט"ב): "מאי אמן? א-ל מלך נאמן". והוסיפו בעלי התוספות (שם ד"ה א"י) שיש להרהר בתבות אלו בשעת ענת אמן. ויש לומר שאף ענין זה נרמז בפסוק שלפנינו: "זמן בא בימים" בגימטריה: א-ל מלך נאמן (272). בכך רמזה התורה שפיון שהקפיד אברהם להאריך באמן ולענותה בפניה הראויה שה' הוא א-ל מלך נאמן, לפיכך זכה לאריכות ימים.

צמח דוד

כאן המקום לציין כי מאמר חכמים המבטיח אריכות ימים למקפיד על ענת אמן, הובא גם בתלמוד ירושלמי (ברכות ח ח) בתוספת תבה אחת: "העונה אמן מאריך לו ימיו ושנותיו בטובה", ואף הבטיחה זו מרמזות בהמשך הפסוק: "וה' ברח את אברהם בכל".

אריכות ימים כשעור אמן

מעשה ביהודי יקר, מחסידי סאטמר, ושמו רבי חיים הירש גולדברגר, אשר הדר באפן מיוחד בקיום מצות ענת אמן. לשם כך היה מתעכב בכל בקר בבית הכנסת למשך שעות ארוכות עד שהסתים המנגן האחרון לתפלת שחרית, כדי שיוכל לענות אמנים נוספים אחרי המתפללים. כמו כן תמיד היה מטה און לסביבותיו, וכאשר רק היה שומע ממרחק שמישהו עומד לבקר ברכה, מיד היה רץ ונעמד בסמוך לו כדי לענות אמן...

רבי חיים הירש נפטר לבית עולמו בשנת תשי"ל כשהוא בן צ"א שנים - גיל שנחשב באותם ימים לאריכות ימים נדירה. רבו הגדול, בעל דברי יואל מסאטמר, התייחס לכך בהספדו, וכך אמר: דעו כי רבי חיים הירש האריך ימים, מפני שהקפיד בכל מאודו על ענת אמן, שעל אודותיה אמרו חכמים (שם): "כל המאריך באמן מאריך לו ימיו ושנותיו", ולפי שאמן בגימטריה צ"א, זכה להאריך ימים עד שנתו התשעים ואחת.

מצעות הגה"ח רבי יקותיאל יצחק בראך אב"ד נאנאש

"אדני אברהם"? ובאר שהלכה זו נאמרה לבני חורין בלבד ולא לעבדים. ראהו לדבריו הביא רבי נתנאל פריד רבה של אויורש מדברי הירושלמי (ברכות א ג) שהספד שעבד פטור מקריאת שמע היא לפי שאומרים בה (דברים ט ד): "ה' אלקינו ה' אחד", והרי לעבד יש אדון אחר. הרי שאף בעמדו בתפלה משעבד העבד לאדונו, ועל כן יכול הוא להקדים בה תאר לשמו.

ספר חסידים תת: פני מבין

תפלת אליעזר התקבלה בזכות עצמו

"ויהי הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת" (כד טו)
לכאורה, די היה לכתב: "ויהי טרם כלה לדבר, מדוע נוספה המלה "הוא"?

פרש רבי יצחק אליהו לגדא המגיד מוילנא:

במסכת ברכות (א ב) אמרו חכמים: "כל התולה [את קבלת תפלתו] בזכות אחרים - תולין לו בזכות עצמו". לפיכך אליעזר שתלה את קבלת תפלתו בזכות אברהם, כפתוב (לעיל פ"א): "הקרה נא לפני היום ועשה חסד עם אדני אברהם", תלו לו בזכות עצמו. לפיכך מדגישה התורה: "הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת".

פשתנן דת

אימתי יש לכרע בשמונה עשרה

"ויקד האיש וישתחו לה"; ויאמר ברוך ה' אלקי אדני אברהם" (כד כו-כז)

מפסוק זה למד הנצי"ב מוולוז'ין סמוך לדברי חכמים (ברכות יב א), שאת חובת הכריעה בתפלת שמונה עשרה יש לקיים בשעת אמירת 'ברוך'; וישתחו לה" אימתי? "ויאמר [באמירת] ברוך ה'..."

העמק דבר

תפלה הבאה מתוך מעשה

"אנכי בדרך נחני ה' בית אחי אדני" (כד כז)

דרש רבי יעקב יוסף שלזינגר:

בל ישב האדם בטל בביתו ויתפלל שיתרחש לו גס. אלא תחלה יפעל כמנהגו של עולם, ומתוך כך יתפלל ויבקש שתשרה הברכה במעשה ידיו. שכן מצינו באברהם; בבואו לבקש אשה ליצחק בנו, הקדים תחלה לפעל בדרך הטבע בכך ששלח את אליעזר, וכאשר היה אליעזר בשליחותו, אזי התפלל אליעזר, והזדמנה לו רבקה בדרך גס.

ליסוד זה רמז הכתוב שלפנינו: כאשר "אנכי בדרך" - כמנהגו של עולם, אזי זכיתי ל'נחתי ה'".

תורת יחזאל

"ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את אברהם בכל"

למקפיד על ענת אמן מבטחים חיים ארכים וטובים.
כפי שאמרו חכמים (ירושלמי ברכות ח ח):

"העונה אמן מאריך לו ימיו ושנותיו בטובה".

ברכות השחר: בקול בכוונה בחברותא.

ברכת המזון - 'הטוב והמטיב' (ד')

מה אדיר שמך בכל הארץ

תאר נוסף שבו אנו מכנים את בורא העולם בברכת הטוב והמטיב, הוא: 'אדיר'. תאר זה מבסס על לשון הכתוב (תהלים c ב): "ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ", שמשמעותו, שפאנו הגדול של ה' נגלה בכל הארץ. במקומות שוב בני אדם, ואף בים ובמדבר (אבותינו פרק ל; ד"ח תהלים ט). כפי שהתבאר במאמרים קודמים, התארים הנאמרים בברכה זו סדרו בסדר עולה ממדרגה למדרגה. אף תאר 'אדיר', נגזר ומתעלה מתאר 'מלך' הקודם לו; 'מלך' הוא כנוי למי שגדול השליטה והיכולת לפעול לטובת נתניו, מתקף היותו בדרגת ממנה ושליט עליהם. אולם 'אדיר' הוא כנוי לשליטה שאינה נובעת רק מתקף היות השולט בעל דרגה גבוהה מהנשלט, אלא מקף שיש בידי כח חזק שאין לנשלט אחיזה בו כלל (ראה רש"י תהלים ח ב), ובכח זה הוא יכול לעשות בנשלט כרצונו.

בפרק שירה נאמר כי שירתו של הים היא הפסוק (תהלים צג ד): "מקלות מים רבים אדירים משברי ים - אדיר בפרוס ה'", ואכן, אם נתבונן בתכונות המים, נוכל לקבל הבנה במשמעות תאר 'אדיר' שאותו אנו מייחסים לבורא יתברך; למים יש כח הרס עצום שיכול להשמיד כל חפץ על פני האדמה. כאשר נותן להם הבורא רשות לשטוף את העולם - כפי שהיה במבול, וכפי שמפעם לפעם נשמע פדגמת הדבר בזמננו - אין דבר שיכול לעמוד בפניהם, ובנגיעים ספורים הם יכולים לשטוף ולהחריב חלקות ארץ עצומות. עם כל זאת, במימים פתקונם וצורח הקדוש ברוך הוא בעצד, וזהו סמל בעבורנו לכוון האדיר של הבורא יתברך שאף במים האדירים הוא שולט. וכפי שהוכיח הנביא את ישראל (דמיהו ח ב): "האומי לא תיראו נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חק עולם ולא יעברנהו ויתגעשו ולא יוכלו והמו גליו ולא יעברנהו" (ראה ערו רגנים על פרק שירה).

'בוראנו לפנינו ויצרנו'

לכאורה יש להבין את סדר השבחים: "האל, אבינו, מלכנו, אדירנו, בוראנו..." הלא כאשר נולד האדם אין הוא מבין מאומה במציאות הבורא ובגדלותו, ורק אחר שגדל קצת מתחיל הוא להפיר את רבוננו, ולדעת שהוא "אבינו מלכנו אדירנו" ואם כן היה ראוי להקדים את התאר 'בוראנו' לכל התארים האחרים?

באר זאת החיד"א: "כאשר חוטאים ישראל, וננשים הם על כך ונמסרים ביד אויביהם. אולם כאשר מרחם הקדוש ברוך הוא על ישראל ומצילם מיד אויביהם, נעשית צדקה זו ביד חזקה עד שנגעשים ישראל כבדיה דדשה. לפי זה אפשר לפרש שעל 'ברא'ה' זו אנו מכונים כאן. ועל כן סדר הדברים הוא, שתחלה אנו אומרים 'האל-אבינו מלכנו אדירנו', כלומר, שאם נתנהג כראוי ולא נחטא אזי הקדוש ברוך הוא - שהוא אבינו ומלכנו - יתן בדינו כח 'אדירנו' כדי שלא נמסר ביד האויבים. אולם אף אם חיללה חטאנו, מבקשים אנו ממנו שלאחר ששגנו בתשובה יהיה הוא 'בוראנו, גואלנו, גולמו'. עשה אותנו כבדיה דדשה בשעה שיגאלנו (הגש"פ שפחת הרג"ל ע"י ע"ח).

הסבה שאנו מפקימים בין 'בוראנו' ל'יצרנו' תבנת 'גואלנו, אף ש'ברא'ה' ו'יצירה' דומים זה לזה, היא כדי להזכירנו שאחר הגאולה תהיה יצירה חדשה בתחית המתים. 'תזכרת' זו מתאימה לברכה שנתקנה על אנשי ביתר, שאף הם, אחר שזכו לקבורה קיומו בחסדי ה' לתחית המתים כיצירה חדשה (ברכת דוד' ברוח"מ ע"י רפח).

בן 'בוראנו' ל'יצרנו'

לכאורה, משמעות השבחים 'בוראנו' ו'יצרנו' היא שונה, אולם במטה משה (עמוד הגבוהה של) באר שיש חלוק ביניהם: לשון 'ברא'ה' מתייחס

אמן ואמן' וישועה

הספור שלפנינו נשלח אלינו מידי בעל המעשה, תלמיד חכם מבגד נוכד המשמש מזה שנים רבות כר"מ באחת מהישיבות החשובות בארץ הקדש. הרי הוא לפניכם בשנוי עריכה מתבקשים.

לכבוד העומדים בראש מהפכת 'בני אמונים', החובקת זרועות עולם ומחזקת רבבות אלפי ישראל בארץ ובתפוצות באותה מצוה חשיבה ויקרה אשר אין גדול לפני ה' מפנה, מצות עניית אמן.

אחר מבוא השלום והברכה, כמי שזכה לשמש בקדש באחת מהישיבות החשובות במרכז הארץ, אני זוכה מזה שנים לחזות בעיני בפעילות החשובה והמברכת שלכם בהיכלי התורה, ואף משתדל לעודד ולחזק את תלמידי שיצטרפו גם הם להמנות בין הצדיקים 'שומרי אמונים' אשר הבטחו כי שערי גן עדן יפתחו בפניהם.

אף אני זכיתי להתחזק, בגיל מבגד יחסית, בהאי מצוה רבה, בעקבות פעילותכם המברכת אשר סודותיה נטועים בהרי קדש, כפי שאתם מרבים להביא בעלונים היוצאים לאור על ידכם מדי שבוע, אשר כבדו אב חשוב לי לצנו עד כמה רבה תרומתם לרומם ארנה של תפלה בכלל ושל אמן בפרט בכל אתר ואתר.

פעילות המשרשת כה עמק במורשת אמונתנו, סופה שתקנה שביטה בלבבות. לפיכך אין כל פלא בכך שהיא זכתה בחסדי ה' להצלחה כה כבירה בעולם התורה, ולחבורה עמק לפנעל 'יהודי', ובפרט צעירי הצאן ובחרי החמד. כה לחי.

נצלת את כתבי כדי להקדים לספר בשבחכם ולחזקכם על פעילותכם המיוחדת, אולם הדבר שהביא אותי לכתובו הוא ספור אישי שהתרחש לאחרונה בקרב משפחתי, ואקמלא הייתי רואה בפרסומו תועלת לכלל ישראל, לא הייתי נדרש לפרסומו.

זכני ה' יתברך בחסדיו במשפחה ברוכה ואף הגדיל חסדו עלי כאשר לפני כמה שנים זכיתי לברך על המגמר כאשר השאתי בכבוד את בני האחרון.

בד בבד התחילו ילדי הגדולים אף הם להשיא את צאצאיהם שיחיו. כך, ברחמי ה' ובחסדיו כבר זכיתי להשתתף כסב מאשר בשמחתם של כמה מנכדי. אין לתאר את גדל ההודאה שחש אני כלפי רבון העולמים בכל עת שאני זוכה ללוות את אחד מצאצאי לחפה.

בראש חדש ניסן האחרון, שמתי לפתע לב, כי בקרב נכדי הנפלאים יש טשה העומדים בגיל שדוכים, חלקם כבר עברו את הגיל, כבטוי השגור בפי ההמון, וטרם זכו למצא את זיוגם.

הדבר טורד במעט את מנוחתי, ולפיכך, בהתקרב יומא הדלוקא של רבנו השל"ה הקדוש, מחבר התפלה הנודעת על חנוך הבנים, עלה בידי רעיון לנסע לציון קדשו שבטבריה בימא הדלוקא ולהעתיר שם בתפלה לישועת צאצאי.

אומר ועושה. על אתר נרשמתי להסעה מארגנת שהתעתדה לנסע למקום, ובקרו של יום "א בניסן הנודע קיומא הדלוקא של השל"ה, קצאתי עצמי בתוך האוטובוס העושה את דרכו בואכה טבריה.

הדרך הארכה, הותירה בידי זמן להרהר. חשבתי כיצד עוד אוכל לפעול למען ישועת צאצאי, ולפתע עלה בלבי רעיון: החלטתי להוסיף חזק בענין שבו אני מקפיד משכבר הימים, במצות עניית אמן. ומלבד הקפדתי לענותה אחר ברכות השחר של אחרים, להתחזק יותר בענייתה אף בשאר חלקי היום, על כלל הברכות. כבר במהלך הנסיעה הספקתי לשמע כמה ברכות ולענות אחריהן, ואף לזכות אחרים בעניית אמן אחר ברכות.

כשהגענו לציון הקדוש ארמתי ברב עם ובכר רגש את תפלת השל"ה, ולאחר מכן התישבתי על ספסל צדדי, פתחתי את ספר התהלים באקראיות והתחלתי לקרוא את הפרק שראיתי לפני. וראה זה פלא, הפרק שנפתח לפני היה לא אחר מפרק מ"א המסתיים בפסוק: "ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ועד אמן ואמן".

התפעלתי מעבדה זו. ראיתי בכך אות משמים כי בחרתי להתחזק בדבר הנכון ביותר, אולם הפלא לא הסתיים בכך; כאשר המשכתי לפרקים הבאים - מ"ב ומ"ג, שמתי לב כי בשניהם גם יחד מופיע הפסוק "הוחלי" לאלקים כי עוד אודנו ישועת פני" לא פחות משלוש פעמים [כמנן אותיות אמן]. ראיתי בכך מעין הבטחה: "הוחלי לאלקים" - לישועה, "כי עוד אודנו" - כשזו תבא.

אך הספלא מכל דורש מעט חשבון: "כי עוד אודנו" - ראשי התבות בגימטריה 'אמן'; וכן: "אודנו ישועת פני" - ראשי התבות בגימטריה 'אמן'. ומצא אפוא שעניית אמן נרמזת בפסוק זה פעמים. ולפי שכאמור פסוק זה נכפל שלוש, הרי שאמן נרמזת כאן לא פחות משש פעמים. אמרו אתם - האין בכך רמז ברור כי ה' רוצה בהתחזקות זו למען ששעת צאצאי שבששתי עבדוכם!?

ועדה חלפה בגופי; ראיתי בכך הארה משמים, כביכול קבלתי מסר חד וברור: החלטתי להתחזק בעניית אמן. להוסיף חזק על חזק? מבטח לך: "כי עוד אודנו ישועת פני" - כקורב ממש.

חזרתי מטבריה כשחתישתי רגע פושטת בכך איברי. התחזקתי באמונה כל כך, עד שבלבי כבר היה מניי וגמור כי הנה בקרוב ממש אחזה בשמחתם של כל ששת צאצאי הממתנים לישועה. באמונה זו חזקתי אף את הוריהם, ואכן...

במשך הסני האחרון התאסרו הללו בזה אחר זה, ובערב ראש השנה התאסרו האחרון שבניהם, בשעה טובה ומגלחת. לבי מלא בתודה לרבון העולמים אשר הנחני בדרך אמת וכוון את הישועה באופן מה מיוחד, ולכם 'בני אמונים' על שבזכותכם התחלתי להתחזק במצוה זו.

הי' רצון שתתברכו בכל מילי דמיטב, ובקורב וזכה שילא כבודו את כל הארץ אמן ואמן. "מזל טוב, מזל טוב".

יושב בקרבו", ובני משפחתה וחברותיה הפנענים יבואו לבקרה וישפיעו עליה לרעה, וכל מה שאלמד ואחנה אותה לא יועיל.

(שיר מעון)

"ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויקח האיש נזם זהב" (כד, כב)

אליעזר ראה שהתקימו כל הסימנים שנתן לעצמו, כדי לאתר את הפלה המתאימה - הוא ראה שרבה נותנת שתיה לו ולגמלים. מדוע, אם כן, חכה אליעזר עד שכל הגמלים סימו לשתות?

אלא, שגם לאחר שראה אליעזר שרבה משקה אותו ואת הגמלים, עדין פעם בלבד החשש, שמא רבה היא מהאנשים שאומרים הרבה ועושים מעט, ולא מהאנשים שאומרים מעט ועושים הרבה. וכיצד ידע זאת? הוא צפה לראות האם רבה תתן לגמלים לשתות הרבה, כפי צרכם, או רק מעט. לכן המתין אליעזר עד שהגמלים גמרו לשתות, ואז ראה שהיא מהצדיקים. היא אמרה מעט אבל עשתה הרבה, והשקתה את כל הגמלים במים רבים, עד שכלו לשתות.

רק לאחר שהיה אליעזר בטוח בצדקוּתה של רבה, נתן לה את התכשיטים, והיה מוכן לשדך אותה ליצחק.

(אור החיים)

מתוך "הפרשה מספרת לי" פרשת חיי שרה

"ויתן לי את מערת המכפלה... בכסף מלא יתנה לי"

"לעיני בני עמי נתתיה לך קבור מתר" (כג, ט, יא)

ישנו קשי בפסוקים אלו:

א) מדוע מזכירה התורה כמה פעמים שאברהם מבקש לקבל את השדה ומערת המכפלה במתנה, למרות שאברהם אומר במפורש לאנשי חת שהוא ישלם כסף מלא על המערה?

האם נתנה לאברהם מערת המכפלה במכירה או במתנה?

ב) מדוע חוזר עפרון כמה פעמים בדבריו על כך, שהמכירה היא "לעיני בני עמי"?

נבין את הענין על פי ההלכה המבארת בגמרא במסכת בבא מציעא (קח.): "דינא דבר מצרא" - אדם שמוכר את שדהו, אם בעל השדה הסמוכה לו מעונין לקנות שדה זו, הוא מחיב למכור דוקא לו, ולא לאנשים אחרים המעונינים לקנות.

דין נוסף מבאר (שם, קח.): "מתנה לית בה משום דינא דבר מצרא" - אם בעל שדה רוצה לתת את שדהו במתנה לאחר בלא תשלום, באפן זה אינו מחיב למכור למי שסמוך לו.

מעשה יתבאר לנו היטב דברי אברהם ודברי עפרון:

אברהם חשש שמא יבוא מאן דהו מאנשי חת לאחר המכירה, ויערער שיש לו זכות קדימה בקניית שדה עפרון מפני שהוא "בר מצרא", ועל כן הקפיד אברהם לבקש מעפרון שיקנה לו את השדה בצורה של מתנה, וכנגד זה גם תשלום הכסף שיתן אברהם לעפרון אף הוא ינתן רק כמתנה.

במתנה אין דין "בר מצרא", ולא יהא זכות טענה לשום שכן.

השיב לו עפרון:

"לעיני בני עמי" - המכירה תתבצע בפני כל העם, וממילא אין לחשש לטענת "בר מצרא", כי אלו יש למישהו טענה הוא היה אמור לטען זאת בשעת המכירה, ואם לא טען הפסיד.

(טעמא דקרא)

"לא תקח אשה לבני מבנות הפנעני אשר אנכי יושב בקרבו" (כד, ג)

לכאורה ארבעת המלים "אשר אנכי יושב בקרבו" מיתרות, מדוע מציין אברהם אבינו את העבדה הידועה, שהוא יושב בקרב הפנענים?

אברהם אבינו מסביר לאליעזר במלים אלו את הסבה, שבשלה אינו לוקח ליצחק אשה מבנות הפנענים: אלו הייתי גר במקום אחר, מחוץ לכנען, הייתי יכול לקחת לבני פלה מבנות הפנענים, להכניס אותה לביתי, ולהדריכה וללמדה ללכת בדרכי ישראל, וכך היא תתרחק מהנהגות הרעות שהיא התרגלה אליהם בכנען.

אך אינני יכול לקחת אשה לבני מבנות הפנעני משום ש"אנכי

הלולא דצדיקיא | חיים הופקוביץ

המקבל רבי מולא אור שרגא ב"ר שמואל < יום שלישי כח' במרחשון (תקנ"ד)

נאום ה"י. זהו פשר עמוד האש שזכית לראות מעל ביתי".
השאח הפרסי התרשם עמקות מחכמתו ומאור פניו של
הרב היהודי, וצוה על משרתיו לשגר לו גלימה מלכותית
מיחדת שתהלים את מעמדו המכבד.

הוא מינהו לחבר במועצת שרי המלכות, והורה להעביר
לו בכל חדש קצבה מכבדת למען יוכל לעסק בתורה
ללא דאגות פרנסה.

אך רבנו מולא אור חשש שמא ירום לבבו מעל אחיו, ועל
כן לא שש ללבש את הגלימה המלכותית. אך מפניו שלא
רצה לפגוע בשאח הפרסי, החליט ללבש את הגלימה, אך
קדם לכן גזר מעט את שוליה וקצץ את שרווליה הארכים.

אחד משרי הממלכה, מסלמי רע מעללים, הבחין ברבינו
מולא אור כשהוא לבוש בגלימה המקצצת, וחקתו בערה
בו. הוא הניף את ידו בכדי לסטר על פניו של רבנו מולא
אור, אך הנה זה פלא, ידו של הרשע קפאה באויר ונותרה
כחפץ דומם, ללא יכלת לנוע.

בני משפחתו הדואגים של השר מהרו אל השאח וספרו
לו את אשר ארע.

זמן אליו השאח את רבנו מולא אור והפציר בו כי ימחל
לשר המסלמי.

נענה רבנו מולא אור ואמר:

"ידע נא אדני השאח כי חלילה לי מלזלזל בכבוד
המלכות. נהפך הוא! כה חשובה בעיני גלימתו של השאח
עד שחששתי כי בעת לובשי אותה יגבה לבי על פני
אחי היהודים. ובאשר לשר, מחול לו בלב שלם, ובלבד
שיבטיח נאמנה כי לא יהיו להרים את ידו על אחי יהודי
בכל תחומי הממלכה. או אז תחזור ידו לאיתנה".

וכדברי הצדיק בן ה"ה.

בראות השאח הפרסי כי איש אלקים עומד לפניו, צוה
לשגר לו גלימה נוספת שתשמש לו כמלבוש נוסף לכבוד
שבת ויום טוב. מאותו יום נאלך כנה רבנו מולא אור
בכנוי נוסף: "רבנו מולא פוסטינוגלימה"

מקום ציונו של רבנו מולא אור מצוי בפאתי העיר יזד,
במשך שנים רבות נהגו יהודים רבים ושאינם לפקד את
קברו של הצדיק.

בשנת תשס"א שפץ ושקם הציון על ידי מסלמי תושב
המקום, וזאת לאחר שהתפלל על ציונו של הצדיק,
ובעקבות כך נושעו הוא ואשתו ונפקדו בפרי בטן לאחר
שצפו לכה במשך שנים ארוכות.

זכות הצדיק תגן עלינו.

כנויו בפי כל ה"ה: "רבנו מולא אור שרגא", מולא ראשי
תבות: "מי לה' אלי". וזאת על שום היותו איש אלקים
מורם מעם. הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב התבטא
אחריו: "יש לי ידיד במרחקים: רבנו מולא אור שרגא".

במשך שנים רבות הנהיג את קהלת יהודי העיר יזד
שבפרס.

סדר יומו היה עמוס לעיפה. הוא שמש כראש הדגנים,
מוהל, שוחט ובודק, ועוד פהנה וכהנה צרכי צבור,
ובלילות ישב בבית מדרשו ולמד תורה במשך שעות
ארוכות. וה"ה כי הרגיש שעיוותו מתגברת עליו, הניח
את ראשו על גבי שוליו החיצוניים של סיר נחשת רחב
ממדים, ובצדו הפנימי של הסיר הדליק נר קטן. לאחר
מכן עצם את עיניו ונרדם, עד שפעבר זמן קצר התחממו
שוליו הסיר מאבוקת הנר, וכך הקיץ משנתו ותכף ומיד
התגבר פארי בעבודת הבורא ובלמוד התורה הקדושה.

איש לא הורשה להפנס לבית מדרשו באותם לילות.
פעמים רבות זכה בשעות אלו לגלוי אליהו הנביא זכור
לשוב.

באחד הימים הזדמן לעיר יזד השאח הפרסי. ה"ה זה
כשהיה בדרכו לטירת הקיץ המלכותית שנצבה בסמוך
לעיר. כאשר חלף על יד ביתו של רבנו מולא אור, ראה
לפתע עמוד של אש מתמר מגג הבית ועולה למעלה עד
למרומים.

"מי מתגורר בבית זה, ומה פשר עמוד האש הלזה?" קרא
השאח בפליאה, "מהרו וקראו הנה את יושבי הבית"
צוה.

המשרתים מהרו לעשות כדבר השאח, והביאו למרפבתו
את רבנו מולא אור.

"האתה הוא זה רב קהלת היהודים? עמוד אש כה פלאי
מתמר מעל לביתך! אמר נא לי, במה עסקת פעת?"
הקשה השאח

"אדני השאח, השיב רבנו מולא אור בנעם, עסקתי
בלמוד התורה הקדושה, שעליה נאמר: "הלא דברי כאש

	2 ספרים חדשים בסדרה: אור עולם	
הגאון מוילנא האור שמח רבי יוסף דוב סלובוביץ מבריסק	הזדמנות לילדי ישראל להכיר את גדולי הדורות	השארית ישראל מוילנא באר מים חיים רבי יואל מסטמר רבי יהושע רוקח מבולז
כרך 7	גם באידיש ובאנגלית	כרך 8
רבי שמואל סלנט העילוי מרוג'וב המגיד מווננא רבי אהרון קוטלר	להשיג בחניות הספרים ובמספר הנ"ל	המגיד מוויטש רבי נפתלי מרופשיץ הצמח צדיק

נאה דורש

פנינים על פרשת שבוע מספרי הרב יעקב פוזן

תורה בלי חסד - לא שוה!

והיה הנער אשר אמר אליה הטי נא כרדי ואשתה ואמרה שתה וגם גמליה אשר אשתה אתה הכתה לעבדה ליצחק וכה אדע כי עשית חסד עם אדני (כ"ה י"ז)

בדידי הוה עובדא. למדתי בישיבה קטנה "בית דוד". הייתי בחור בשעור א'. בישיבה נתנו לנו ארוחת בקר וארוחת ערב. בצהרונים היינו הולכים הביתה לאכל. את הארוחות היתה מכינה אשה מסכנה, עגונה, שבעלה היה חיב סכום כסף גדול וברח לאמריקה, והשאיר אותה לבד עם חמשת ילדיה. בישיבה רחמו עליה ונתנו לה את העבודה הזאת.

היא היתה מגיעה לישיבה עם חמשת ילדיה, ומתחילה להכין את ארוחת הערב לתשעים בחורים. בסיום הארוחה, היתה נועלת את הדלתות ומתחילה לשטוף כלים, לנקות את השלחנות, לנקות את המטבח, לטאטא ולשטוף את הרצפה, ולאחר שהכל היה נקי ומצוחצח, החלה להכין את ארוחת הבקר.

"סדר שלישי" היה מסתים בשעה תשע ורבע, רב הבחורים היו חוזרים בשעה זו לביתם, והבחורים המתמידים נשארו עד תשע וחצי.

פעם אחת נותר אחד הבחורים לבדו עד עשר וחצי. הוא כתב את השעור, והכתיבה התמשכה לו מאד. הוא כבה את החשמל בבית המדרש ויצא לבונו הבית. בדרך עבר דרך חדר האכל, וראה שעדין דולק בו אור.

הוא הציץ פנימה, ונהיה לו "חשף בעינים": ילד בן שלש ישן על הרצפה, ילדה בת ארבע רדומה על ספסל, בת אחרת מכינה שעורי בית, והוא רואה את האמא שוטפת את הרצפה, ולאחר שסיימה באחת עשרה בליה, הוא רואה שהיא מתחילה להעיר את הילדים, לסחב אותם על הדיזים, זה נופל, וזה בוכה, והיא משרכת רגליה עם חמשת ילדיה, מרחוב בן זכאי עד סוף שפון ג'.

הבחור היה בעל רגש. רחמיו נכמרו עליה, הוא לא עצם עין כל הליה, למחרת תלה מודעות בנסח "עזב תעזב עמו" כנס את הבחורים, ספר להם את מה שראה, ואמר: "הבה נחלק בינינו את העבודה. כל בחור ישטוף את הצלחת והסכום שלו. שעור א' יהיה אחראי על נקוי השלחנות, שעור ב' על נקיון הרצפה, שעור ג' על שטיפת הכלים".

הרעיון מצא חן בעיני כלם. כלם תפסו מרץ. אני זוכר היטב את הסקוטישבריט שהבחור קנה בצהרונים בחנות בכרך ברטנורא, וחלק ממנו חתיכה לכל בחור. מה אמר ומה אדבר, תשעים בחורים, עם כל המרץ וההתלהבות, סימו את כל העבודה בזמן קצר, עוד לפני שהתחיל "סדר מוסר" שהיה לאחר ארוחת הערב.

לא אשכח לעולם את הילדים אומרים לאמא שלהם, בשמחה ובהתרגשות: "אמא! היום נהיה בבית כבר בשעה שמונה". היינו מאשרים.

המשגיח, רבי יעקב גויטמן זצ"ל, עבר במקום. בהיותו בעל רגש, הבין מיד מה עושים ה"מלאכים הקטנים" שלו למען האשה האמללה. הוא פרץ בבכי. עלה לבית המדרש, ובעינים דומעות ואדמות למד אתנו מסלת ישרים. הוא לא דבר מלה אחת, מסוב ועד רע, על מה שעשינו.

למחרת שפרנו עוד יותר את הבצוץ. הגברת וילדיה - מאשרים. והרב גויטמן, ששוב עבר שם וראה את מעשינו - בוכה, אף לא מדבר מאומה!

בסיום הסדר ראינו שהוא ממחר לטל את החליפה והמגבעת, ועוזב את הישיבה. רחוב בן זכאי, דסקל, שמאלה רחוב ראב"ד. הלכנו אחריו בשקט והוא לא הבחין בנו. הוא עלה למרן ראש הישיבה, הרב שך זצ"ל, וספר לו:

"כבר יומים יש התעוררות גדולה של הבחורים לעזר לגברת העגונה והמסכנה. אבל, אינני יודע מה להגיד להם? אני קבלתי מראש הישיבה תפקיד להשיגם על למוד התורה בישיבה ולעודד אותם, לא באים לישיבה כדי להיות עסקן או בעל חסדים, באים לישיבה ללמוד! והנה עכשיו, גם הבחורים המתמידים, שמצילים כל דקה ללמוד תורה, נהפכו לשוטפי כלים ולמנחי רצפות... מה עושים? לשתק? למחות? לעודד?"

מרן הרב שך שקע במחשבות, ושאל: "האם הם עושים זאת על חשבון הסדר?" "לא! ביו רבע לשבע, לשבע עשרים וחמש, זמן הפסקה וארוחת ערב".

ואז קם הרב שך על רגליו, ואם עד עכשיו הרב גויטמן בכה, מעתה החל הרב שך לבכות: "איפה הבחורים האלו? אני רוצה לנשק כל אחד מהם על הראש! מה אתה? אתה רוצה שבחורים יגדלו משחתים? שיראו אשה אמללה ויתעלמו? בודאי עליך לעודד אותם!"

אין שמחה גדולה יותר מהתרת הספקות. למחרת, אחרי תפלת שחרית, הרב גויטמן היה לומד אתנו "משנה ברוחה", הוא פנה אלינו, כשפניו זורחות מאשר, ואמר: "בחורים יקרים! מי שרוצה נשיקה מהרב שך, יכול לגשת עכשיו לרחוב ראב"ד עשרים ושבע, קומה שנייה, ולומר לו שהוא לומד ב'בית דוד'. הרב שך יתן לו מיד נשיקה על הראש!"

באותה שעה קבלנו משג שתורה בלי חסד - לא שוה! בלי חסד - בחור גדל להיות "אין גרויסער משחת", משחת אחד גדול!

משום כך, כשאלוהי נאמן ביתו של אברהם אבינו, מחפש ליצחק את האשה המתאימה לבנות את עם ישראל, הוא מחפש אשה בעלת חסד, משום שהו המבכו גם לתורה. רק אם יש חסד - תורה יכולה להצביע בגוף גשמי. רק אשה שתסכים להשקות עשרה גמלים - היא האשה הראויה לבנות את עם ישראל!

(רבי ישראל מאיר שושן שליט"א - דורש טוב)

מצוות יש לקיים מתוך צער

ויצו העבד לקראתה ויאמר הגמייאני נא (כ"ה י"ז)

"ויצו העבד לקראתה - לפי שראה שעליו המים לקראתה" (רש"י).

כזו צדקת, רק מתקרבת למים והם עולים לקראתה. נשאלת השאלה, מדוע אחר כך, כאשר בקש: "הגמייאני נא מעט מים", כתוב בתורה: "ותשאב לכל גמליו". מדוע נאלצה לשאב והמים לא עלו לקראתה?

כתוב על כך ב"תורת לוי" ובספרים נוספים, כי בפעם הראשונה, כאשר הלכה לבאר בשבילה, התרחש נס. אבל אחר כך עסקה בחסד, במצוה, ושכרה של המצוה נתן לפי הצער וההשקעה בקיימה - "לפום צערא אגרא" (אבות ה, כב), לכן הניחו לה משמים להתאמץ ולא עלו המים לקראתה, כי חבל שתפסיד את שכרה.

הרב בעל ה"בן איש חי" זצ"ל מביא על כך משל ערב במיחה, פלאי פלאים: מלך גדול החליט לשפץ ולשקלל את ארמונו. הביא ארבעה צירים ובקש מכל אחד מהם שימשש קיר אחד מארבעה קירות הארמון. שיצירו על הקירות דברי נוי מיוחדים צפורים וברווזים... הקציבו לכל ציר חדשים של עבודה להשלים קיר.

שלישה מהם התחילו לעבד, ואלו הרביעי ישב בחבוק ידים. עבר חדש וחבריו תמהים: "נג, מה אתה איך תספיק בחדש אחד?"

"אל תדאגו", השיב בנימה רגועה, "אני אעשה עבודה יפה, יותר מכם..." נותר שבוע אחד, והם פנו אליו שוב: "השתגעתי? המלך הרי יאסר אותך בבית הסהר! מדוע אינך מתחיל לעבד? התחייבת לעבד, ומה כבר תספיק בשבוע אחד, אנחנו עובדים כל יום עשר שעות!"

"אתם דואגים ליי" השיב הלה, "אל תדאגו, בסופו של דבר תנכחו שהקיר שלי יהיה יפה משל שלשתכם יחד. ואעשה זאת ביום אחד בלבד..."

מה, הוא מכשף? איך הוא יספיק ביום אחד? - לגלגו.

ביום האחרון בבוקר, רואים שהוא נכנס עם שני פועלים, ובידם מראה גדולה. קודחים בקיר ומחברים אותה על כל הקיר מה נהיה? כל הקירות יחד השתקפו בקיר שלו. הפראה היה מרהיב ביפיו!

געוואלדיגע מעשה... כזה רעיון! הם עובדים חדשים והוא סים את הכל ביום אחד, על חשבונם...

המלך בא, התפעל משלשת הקירות וגם מהקיר של החברה'מ, כי באמת הכל ביחד הגניק א געוואלדיגע רשם. המלך יצא מגדרו מהתפעלות, והודיע כי עכשיו צריך לשלם.

אמר המלך: "אל תדאגו, אני אשלם כמו מלך, לא בצ'קים דחויים ולא סתם ככה כמו כל המשלמים - תבואו בעוד כשעה, ולכל אחד יהיה כאן במקום העבודה ליד קיר עבודתו - שק עם מטבעות זהב שאפשר לחיות בהם לאורך ימים ושנים.

הם שבו בשעה היעודה, והנה לשלשם, תלוי על הקיר ליד התמונה שק מלא מטבעות זהב.

נכנס הציר שלנו החברה'מ ושאל את המלך: "היכן השק שלי?"

"לכל אחד תליתי שק אחד, תסתכל טוב ותראה שלך יש יותר מכלם - שלשה שקים..."

"אדוני המלך, אבל זה רק מראה!..."

"כן, אבל גם העבודה שלך היא במראה!..."

אם עובדים כמו מראה, גם השכר יהיה מראה בלבד.

"לפום צערא אגרא", על מצוות, על חסה, כדאי לעבד, להשקיע! לכן דאגו לרבקה שתשאב לכל גמליו של אליעזר, ולא שהמים יעלו לקראתה ותקמים את מצות החסד בקלות.

ותדברי פי חכם חן!

(רבי ראובן סרלנשטיין זצוק"ל - יחי ראובן)

לָבוּ זורק את אלהיו בשביל הכסף

ויאמר בוא ברוך ה' למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים (כה לא)

לָבוּ רואה את הנוס והצמידים שנתן אליעזר לרבקה ומבין שיש לו עסק עם אדם עשיר. הוא מחליט להוציא ממנו כמה שיותר... אלא שהוא רואה שאליעזר אינו ממחר להכנס לבית, כי יש שם עבודה זרה. מיד הוא מודיע לאליעזר: "למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית", אומר רש"י: "מעבודה זרה".

אומר הר"ק מקוצק ז"ע: א: איזה אדם שפיל ועלוב הוא לָבוּ. הוא משליך את האלהים שלו בשביל כסף וזהב...

הוסיף הרבי מקוצק ואמר: עד שאנו לועגים ובזים ללָבוּ על מעשיו, מה איתנו? וכי אנו, להבדיל אף אלפי הבדלות, לא זורקים את אלקינו עבור כסף? אנו רצים בתמלה, מפסידים קדישים, כדי להגיע לעבודה זרה; מותרים על שעור תורה כדי להרויח באותו זמן כמה שקלים.

מיאל לָבוּ זרק את האלהים שלו, כי האלהים שלו היה בול עץ חסר ערך, ומה כבר יוכל להועיל לו? התמיהה הגדולה היא עלינו, כיצד אנו מעזים לזרוק את האלקים שלנו עבור כסף, הרי כל הכסף - שלו הוא, "לי הכסף ולי ההוב נאם ה'" (תנ"כ, ב), הוא זה שנותן לנו את הכסף!

מי שעוזב את האלקים בשביל כסף, סוכו שגם יפסיד את הכסף, וכך ישאר בלי אלקים וכלי כסף. אך מי שעוזב את הכסף בשביל אלקים, אלקים ידאג לו שלא יפסיד את הכסף, וכך הוא ישאר עם אלקים ועם הכסף.

היה פעם כמר שראה את ביתו עולה בלהבות, וכמעט פרחה נשמתו מרב צעה. לימים, נשרף ביתו של רב גדול. ראה הכמר את הרב עומד מן הצד שלו ורגע.

תמה הכמר באזני הרב: "איך אתה מצליח לשמר על שלה ועל קר רוח?"

השיב הרב: "כשביתך עלה באש, אלהי העץ והאבן שלך שהיה בתוך הבית - אף הוא עלה בלהבות. נשארתי חסר כל, בלי אלהים, ומה הפלא שחורב עליך עולמך? אבל כשביתי נשרף - האלקים שלי נשאר קיים בשלמותו, ולא עוד אלא שאני יודע שהכל ממנו, הוא זה שגור שפך יהיה. ומי שבידו לעשות זאת - הוא גם ימלא חסרוני".

ומספר על החפץ חיים שהיה מתענג מליצנותא דעבודה זרה, ובכל פעם שהיה פוגש את הבלן במקוה בראדיון היה מבקש ממנו לספר לו את ספורו הקבוע, על אותו כמר ששאב צלב עץ גדול, וביום חרפי קפוא שרף את בול העץ כדי לחמם את עצמו...

(רבי יוסף מוגרבי שליט"א - אוצרות יוסף)

אשרי המחפש אשה כפי שחפץ אליעזר ליצחק

וישן לָבוּ ובתואל ויאמרו מה? יצא הדבר לא נוכל דבר אלהי רע או טוב הנה רבקה לפניך קח וְלָבָּ (כה ג-טא)

חז"ל (שבת קל ע"א) קבעו, כי "ליכא כתבה דלא רמו ביה תיגרא" - אין כתבה ללא מריבות. אכן, לכל הסכס, שנחתם בין מחתנים, קודם

משא ומתן. לעתים הוא קל ונעים, לעתים הוא קשה ומגוע, ובמקרים מסוימים הוא אף גורר מריבות.

גם בתורה מצאנו משא ומתן בעניני נשואין, אלא שמשא ומתן זה לא נסב סביב הצד הכלכלי של השדוך, אלא על עצם השדוך בלבד.

המדבר הוא בשדוך המפרסם של יצחק אבינו עם רבקה אמנו. עם כל היותה של רבקה צדקת גמורה, לא היתה לבתואל סבה למהר למסור אותה לאליעזר, שליחו של אברהם, הדוד מארץ כנען. אלא שמתוך שיחתו של אליעזר עם בתואל, הבין לָבוּ שאין בכונתו של אליעזר לדרש נדוניה עבור רבקה, ומאותו הרגע, אומר ה"כתב סופר", נדרך לָבוּ ונכנס לתמונה, כפי שמשפחת לנו התורה

"וישן לָבוּ ובתואל" - למה לָבוּ קודם לבתואל? מפני שהוא שמח להוכיח שאליעזר כלל אינו מבקש נדוניה, ואמנם בתואל לא כל כך שמח, כי לא היה לו ענין להוריש את כספו דוקא לָבוּ, וגם בנדאי לא חש בנוח לשלוח את בתו בידים ריקות, כאחד העניים. אולם לָבוּ, לעמת זאת, שמח, כי כך נשארת עבורו ירשה גדולה יותר, ולכן מיד הגיב ואמר: "מה יצא הדבר... הנה רבקה לפניך", כלומר כמות שהיא, ללא שום נדוניה, "קח וְלָבָּ... כאשר דבר ה'", רק לשם שמים, וללא כל סבות ורחמים ממוגנים...

המענין בכל הפרשה הזאת, שלאליעזר לא היה שום מענה ללָבוּ. הנושא הכלכלי בשדוך כלל וכלל לא ענין אותו. הוא התענין רק בדבר אחד - שיסכימו לתת לו את רבקה, שתנשא ליצחק בן אדונו.

מאד מסתבר שלא מחו של אליעזר הגה את ההנהגה שהורה והישרה הזאת. יש להניח שאת ההדרכה הזאת הוא קבל מרבו, אברהם אבינו.

כמה טוב היה לנו, אלו היינו מסגלים לכתב בדרכו... אשרי חלקו של מי שענינו בשדוך נתונות אך ורק לקרו, דהינו לבחורה, שתהיה כשרה כרבקה אמנו וראויה להקים עמו את דור ההמשך.

(רבי שלמה לוינשטיין שליט"א - ומתוך האור נשואין)

"ברכתם" של בני משפחת רבקה

ויברכו את רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעה את שער שנאי (כה ט)

כמה רשעים היו בני משפחתה של רבקה. בת יוצאת מהבית, בדרך כלל נותנים לה נדוניה, תכשיטים וכלים, הרי בכתבה אומרים: "ודא נדוניה דאנעלת לה מבית אבהו", אבל הם נתנו לה רק ברכות...

הגמרא אומרת שמכאן שלא טוב לקחת ברכה מאדם שאינו הגון, שמפנין שאמרו לה: "אחתנו את היי לאלפי רבבה", עשר שנים היתה עקרה, כדי שלא יאמרו שמהברכה של לָבוּ נולדו לה בנים, כי אז לָבוּ היה נהיה "בבא"... בגמרא (מועד קטן ט ע"א) מספר על רבי שמעון בר יוחאי שהיו לו שני תלמידים, והודה בן גרים ויונתן בן עסמי שלמדו אצלו תורה. כשנפרדו ממנו, אמר רבי שמעון לבנו רבי אלעזר: "אנשים אלו אנשים של צורה הם, לך אליהם שיברכו אותך". עד שלא נוכח לדעת שאנשים של צורה הם, לא אמר לו שילך אליהם לבקש ברכה.

רואים כאן - אומר רבי יוסף חיים בספרו "בן הוינדע" - שרבי שמעון לא שלח לבקש ברכה ממי שאינו הגון, כי אם אינו הגון - הברכה יכולה להתהפך לקללה ח"ו.

הם ברכו אותה: "אחתנו את היי לאלפי רבבה". מה הכוונה "אחתנו"? במלה זו - אומר רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל - מתגלה רשעותם הגדולה. אמרו: שרה ילדה את יצחק שהיה צדיק, עכשיו רבקה תלד עוד צדיקים, אנחנו לא רוצים שהיה צדיקים בעולם, רוצים שחכמי כדורגל, שחכמי קולנוע, "אלופים", לָבוּ אמרו "אחתנו", הרי כתוב בגמרא שהנושא אשה יבדק באיחיה כי הבנים דומים לאחי האם. מסבה זו, לָבוּ וכל בני חבורתו הרשעים, מברכים אותה "אחתנו" - שילדיו יהיו כמנונו.

"רבבה" ראשי תבות רבקה בת בתואל הארמי, אמרו לה: תדעי שאת בת בתואל הארמי, תלדי ילדים כמנונו.

(רבי בן ציון מוצפי שליט"א - דורש ציון)

גליון

306

פרשת זויי שררה תש"פ

וְאֶבְרָהָם וְיִצְחָק בְּאֵימָתָם (כד, א)

הוא לובש, חולצה נוספת מקופלת בשקית. עתה, הצניע את היפה שבהן - לכבוד השבת, ואילו את החולצה השניה - לבש בימי השבוע. כך התנהלה חלוקת החולצות על מי מנוחות, כשיום השבת זוכה לכבוד גדול - חולצה יפה ומכובדת, לעומת חולצת ימי החול המתבלה והולכת...

אלא שחלפו הימים, ושתי החולצות הלכו והתבלו. ראשונה בלתה חולצת ימי החול, ומעט אחריה - גם החולצה השבתית. עם הזמן, החולצות הבלויות כבר איבדו את שלמותן, חורים נפערו, תפרים נפרמו, החולצות נראו כמו נפה מחוררת...

מה עושים עכשיו? הן לא יעזבו את הגמרא האהובה בשביל חולצה! בהרהור נוסף, עלתה במוחו הברקה, שהעלתה חיך על שפתיו ושימחה את לבו. הוא יכול ללבוש את חליפתו, ואז החורים לא יהיו ניכרים! וממחשבה למעשה, מיהר ולבש את מעילו העליון, וכבר לא נראו החורים שבחולצה...

אלא שהפיתרון הזה טוב וראוי לבית המדרש, בו בחורים רבים לבשו חליפות, אך בחדר האוכל בישיבתו, כשכל הבחורים לבושים בחולצות בלבד, איך יוכל לרדת לחדר האוכל בחליפה ולהרגיש כה שונה ומוזר מכולם?

שב הנער וחשב, ובמוחו עלתה הברקה נוספת, העולה על קודמתה. 'הן אחרי עת התפילה, משתהים הבחורים ומתעכבים בבית המדרש עוד כמה דקות. בזמן הזה חדר האוכל ריק ושומם, וניתן לאכול בו כשאישי אינו רואה כי אני לבוש במעיל העליון.' זה הפתרון!

למחרת, רגע אחרי הקדיש שאחרי 'עלינו לשבח', נמלט מידענו הבחור אל חדר האוכל, אכל בזריזות, בירך, ועלה לבית המדרש כשחבריו החלו יורדים. כך הצליח לאכול כשהוא לבוש במעיל העליון, ורבע שעה לפני תחילת הסדר - כבר היה בבית המדרש, אחרי ארוחת הבוקר, בעוד חבריו סועדים עדיין פת שחרית.

יש לו עכשיו רבע שעה פנויה, עד שיבוא החברותא, עד שהסדר יתחיל. כמה זמן? רבע שעה! 'זה זמן יקר, אי אפשר לתת לו לחלוף בחוסר מעש', פסק לעצמו, ובנה סדר לימוד ייחודי. ברבע השעה הזו ילמד מדי יום מסכת נוספת, אשר אינה נלמדת בישיבה. הוא ינצל את רבע השעה הזו

ביארו בספ"ק כי אברהם - בזקנותו - בא עם מלוא ימיו. לא היה יום שחלף בחוסר מעש, לא היה זמן שלא נוצל נכון. כשהביט לאחור על ימיו ושנותיו - גילה כי כל ימיו במלואם עמו, כל רגע במהלך ימיו יצר משהו, רומם אותו, קידם אותו. כל רגע הפיק תועלת רצויה, כל דקה נוצלה כהלכה!

השאיפה המשותפת לכל ברואי תבל, היא להספיק עוד משימה, להכניס עוד מטלה, להצליח לעשות עוד משהו. כולם מאוחדים ברצון ובשאיפה להספיק עוד משהו שעדיין לא הגיעו אליו, אך בדרך כלל, תקוותם נופלת על משפט אחד: 'אין לי זמן!'. משפט אחד, שלוש מילים בלבד, המכיל את הסיבה או התירוץ הנצחי לחוסר ההספק, לאי ההצלחה לבצע את השאיפה הנכספת. אנו יכולים לשמוע אנשים אומרים "הייתי מוסיף שיעור, אך אין לי זמן", או - "הייתי מתקשר להוריי יותר, אך אין לי זמן", "הייתי מוסיף לימוד הלכה על לימוד הגמרא", - אבל כמה צפוי - "אין לי זמן!".

אולם הבשורה היא, שלמרות שכך זה נראה, זה לא בהכרח נכון. והמעשה דלהלן ימחיש זאת.

אוניה קטנה ועמוסה, עגנה עם שחר בחופי ארצות הברית. מהאוניה מיהרו לרדת הנוסעים המרובים, שרידי חרב ואודים מוצלים מגיא ההריגה באירופה הבווערת. הם נמלטו לאמריקה הגדולה, איש איש וצוררו הקטן, אותו הספיק לארוז לפני שברח ונמלט... בין היורדים מהאוניה, נמנה גם נער צעיר, צנום ובודד, שכל משפחתו נותרה מאחור, נעקדה על קידוש השם. רק הוא ניצל והגיע הנה, ושקית קטנה בידו המכילה את כל רכושו בעת הזאת. באין לו מכר וגואל, התגלגל ממקום למקום, עד שנקלע לבית מדרש הומה ששימש כשיבה לבחורים שנמלטו מאירופה. זה המקום בו חשקה נפשו, בו יוכל לעלות ולהתעלות בתורה באין מפריע... מבוקר ועד ליל וגם אל תוך שעות הלילה, לא הפסיק להגות בתורה, ללומדה ולשננה. הוא הפך לבן תורה אמיתי בכל מהותו ויישותו, כאשר כל העולם הזה ממנו והלאה. יש לו את המזוודה הקטנה עם כמה פריטי לבוש, יש לו מזון מהישיבה, ויש לו את הגמרא - והיא העיקר!

בתוכי השקית שצרר כשנמלט, הצליח להכניס חולצה אחת, שהיתה למעשה מחצית ממלתחת בגדיו. חולצה אחת

כדאי מאוד להפנים את המסר שמעשה זה נושא עבורנו: נחפש את הדקות האבודות, את הזמן הבורח בין האצבעות בחוסר תשומת לב, ניתן לו משמעות, ונעניק לו תוכן.

[לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקי]

וְלִקְרוֹת אֵשֶׁה לְבָנֵי לִיצְוֹק (כד, ד)

סיפר הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל: בת ישראל נכנסה למרן החזו"א, ותינתה את מר גורלה כי היא נפגשת עם הרבה בחורים, ואין מי שרוצה אותה. כולם מסרבים לה והיא מאוד נעלבת. "וכי אני כל כך גרועה, כזאת כלומניקית, שאף אחד לא רוצה בי?!".

מרן החזו"א ענה לה בשקט, בשלווה וברוגע: "תראי, אני רוצה להסביר לך משהו, ותעני לי בכנות. אם לדוגמא, אני מעוניין לשלוח מכתב למשפחת פרידמן מרחוב רבי עקיבא 2, ואני אתן לך את המכתב כדי להעבירו לאותה משפחה. תלכי, ותגיעי לבניין מספר 2 שהוא בן 4 קומות, בכל קומה 3 דיירים, ואין תיבות דואר, ואין שם מתנוסס על הדלתות. אתם לא יודעים היכן בבניין מתגוררים משפחת פרידמן. מה אתם עושים?" - שאל אותה מרן החזו"א. היא שתקה.

אמר לה מרן החזו"א: "אני רוצה לדעת מה את עושה!"

היא ענתה בהיסוס: "אדפוק בדלת הראשונה, ואשאל האם זה פרידמן כאן".

המשיך מרן החזו"א: "ואם הם יאמרו 'כאן זה לא פרידמן?' אתם תשאלו: 'האם והיכן בבניין מתגוררת משפחה בשם פרידמן?', והם יאמרו: 'הם מתגוררים אכן בקומה הרביעית בדירה האחרונה - דירה מספר 12'. כך זה יהיה. נשאלת השאלה, כאשר אתם שומעים מהשכן מהקומה הראשונה, שזה לא משפחת פרידמן אלא משפחת איצקוביץ, מדוע שלא תצעקו עליו בכאב ובזעם: 'מדוע זה לא פרידמן כאן, מה החוצפה הזו?' וכי נורמלי לצעוק כך? ודאי שלא. מה יש לצעוק, הרי פרידמן מתגוררים למעלה, מה יש לכעוס ועל מי יש לכעוס, כאן איצקוביץ ושם למעלה פרידמן, תעלו עד קומה רביעית ותפגשו את פרידמן... מה יש לצעוק?!".

וכאן הגביה מרן חזון איש את קולו: "תדעו לכם, שברגע שאת שומעת שמישהו אמר לך 'לא' על השידוך, משמעות הדבר שזה לא השידוך שלך. את, לדוגמא, צריכה להתחתן עם אחד שקוראים לו פרידמן. וכאשר את נפגשת עם איצקוביץ, והוא אומר 'לא', וכי יש לך מה לצעוק, לכאוב, להתאכזב, מדוע אתה לא פרידמן? הוא הרי איצקוביץ, אינו החתן שלך. ברגע שיגיע פרידמן השידוך יבוא לכלל גמר בשעה טובה. ברגע שהשידוך שלך יבוא, זה ירוץ".

ובאמת כך היה... ושמעתי את הדברים מפי בעלת המעשה.

[מוסף 'יתד נאמן']

לצורך נעלה - להספיק לימוד נוסף בסדר יומו. עיניו נחו על הגמרא מסכת זבחים הסמוכה, והוא החל ללמוד בה. מדי יום, רק רבע שעה. החל בגמרא, המשיך למפרשים, חזר ושינן. סיים מסכת זו, ועבר ללמוד מסכת מנחות. גם כאן, לא הרבה זמן, סדר יומו קפדני להפליא. רק את רבע השעה שהוא חוסך כתוצאה מהמהירות והחיפזון בארוחת הבוקר, רק את הזמן הזה הוא מקדיש ללימוד המסכת הנוספת: רבע שעה! חלפו כמה שנים. מיודענו הנער לומד בישיבה, עולה ומתעלה בתורה ויראת שמים. את רבע השעה הוא מנצל, קונה את המסכתות הללו וישר והפוך, בקי בהן בעל פה. זה בא לו די בקלות, סך הכל: רבע שעה! חלפו עוד כמה שנים. הנער נישא, הקים בית, בנה משפחה לתפארת. שלח ידו במסחר, וראה ברכה בעמלו. הוא התפרסם בידע התורני הנפלא שיש לו וגם בעושרו המופלג, זכה ל"תורה וגדולה במקום אחד".

לימים, נלקח האיש לבית עולמו, ובניו האבלים פתחו בהתרגשות את הצוואה. השורות הראשונות נראו בעיניהם מוזרות, ממש חידה סתומה. לקח להם זמן לעכל, להבין מה אבא רצה להביע...

וכך כתב האב: 'בני היקרים! בכספת שלי מצויות שתי חולצות בלויית להחריד, מחוררות מכל עבר. אני מבקש כי תקחו את שתי החולצות הללו, ותתלו אותן במרכז טרקלין הבית, בשעה שיעלו המוני המנחמים לנחמכם על פטירת אביכם. לכל חולצה תצמידו תווית, על אחת תכתבו 'זבחים', ועל חברתה 'מנחות'. וכולם ישאלו לפשר החולצות והתוויות המודבקות עליהן, וזו מטרתי - - - שתספרו להם כי החולצות הללו לימדו אותי מסר יקר לחיים, על חשיבות הזמן. בזכותן למדתי לגלות מהי רבע שעה, עד כמה כל דקה וכל רגע, בניצול נכון, יכולים להפוך לכלי רב עוצמה להשגת יעד נוסף, למימוש שאיפה נכספת! בגלל החולצות הבלוייות, נותרו לי כמה דקות פנויות ביום. הייתי יכול לאבד את הזמן הזה על דא ועל הא, ואז הייתי מפסיד קנין נצחי רב ערך. בזכות העובדה ששתי החולצות האלו בלו, והוכרתי למחר בחדר האוכל - הרווחתי רבע שעה ביום! שתי החולצות האלו ישמשו כמזכרת, יעידו כתמרור: רבע שעה זה המון זמן, בכל דקה ניתן להשיג, לקנות, לזכות, לאסוף. לעולם אל תוותרו על רבע שעה, אל תתנו לה לחלוף בחוסר מעש! עד כאן דברי צוואתו שהותירה את בניו המומים.

החולצות נתלו לראווה בסלון הבית, וכל המנחמים שאלו לפשרן, וקיבלו את התשובה המסעירה בפרוטרוט. וכבר בצאתם מבית האבל, החלו לפשפש בסדר יומם, למצוא את רבע השעה האבודה, ולמלא אותה בתוכן מועיל ונצחי. הסיפור במלואו, הופיע בגיליון 'מאורות הדף היומי', מעדות הרה"ג רבי דוד הלל שליט"א, מראשי ישיבת 'ברכת אפרים' על אמיתות הסיפור.

וְאָמְרָה עֲלֵתָהּ וְגַם גְּמֻלָּיָהּ אֶשְׁלָקָהּ (כד, יד)

אליעזר עבד אברהם בוחן את רבקה במידת החסד. ביקש לדעת האם היא עושה חסד בתור 'מצוה' או עושה חסד גם בתור 'מידה טובה'. המקיים 'מצות' חסד, עושה רק מה שביקשוהו, אבל כשהחסד נובע ממידות טובות, מהרצון להיטיב לזולת, אזי - 'שתה וגם גמליך אשקה'.

ועל אחת כמה וכמה כשהחסד לשני מצריך כוחות נפש של ויתור, הרי ודאי שנתניה כזו מגלה על מהותו של הנותן, וכמה ראוי הוא לכל הברכות המובטחות לזרעו של אברהם. הסיפור דלהלן ימחיש לנו את הדברים ויתן לנו קצת מושגים במידות טובות, ועד כמה אדם לא מפסיד ממעשה טוב, מוויתור, ומנתניה מתוך פרגון ועין טובה.

מספר בעל המעשה: "שלומי ואני היינו חברים טובים. למדנו יחד בישיבה ובכולל, ולאחר מכן כשמשפחותינו גדלו, מצאנו את עצמנו נאלצים בלית ברירה לעבוד למחייתנו. לאחר תקופת הסתגלות קצרה אך מפרכת, הפכנו למנהלי חשבונות זוטרים בחברה גדולה. כפי שעשינו הכל יחד, התקדמנו גם בחברה יחד. עבדנו כצמד, ולאחר שמשכנו את תשומת לב ההנהלה הבכירה, קודמנו עם השנים בסולם הדרגות, כשהנסיון שצברנו עשה את שלו, והפך אותנו לרואי חשבון מקצועיים".

"והנה הגיע מנהל המחלקה שלנו - זה שקיבל אותנו לעבודה וקידם אותנו לאורך השנים - לגיל פנסיה. אז החל המתח מכרסם בלב שנינו. ברור היה כי אחד משנינו יקבל את התפקיד במקומו. וכיון שיש רק מנהל מחלקה אחד, ברור היה כי מי שלא יקודם יישאר לעבוד תחת חברו. שנינו ידענו את הנתון הזה, וכמונו המחלקה כולה, שהתלחשה מאחורי גבינו ללא הרף, ממתנינים לראות כיצד יפול דבר. היו בין העובדים ששיערו כי המפסיד יפרוש מהמפעל. אחרים ראו לנגד עיניהם מריבת ענק, ועוד תרחישים שונים ומשונים".

"לילה אחד לאחר שהתהפכתי על משכבי מצד לצד, הגעתי להחלטה. בבוקר סיפרתי עליה לרעייתי שהסכימה איתי בהתלהבות. מאוחר יותר באותו בוקר, קבעתי פגישה עם המנכ"ל. הוא שיער שאני מעוניין לשוחח איתו על התפקיד, ולכן הקדים ואמר כי עוד לא התפנה לחשוב על כך. הוא הוסיף ואמר, כי הוא מתאר לעצמו שהייתי מעוניין להוכיח עד כמה אני ראוי ומוכשר לתפקיד, אך הוא מעדיף לעשות זאת בראיונות הרשמיים שיערוך בקרוב. "הרשה לי להפתיע אותך" - אמרתי לו. הוא תלה בי עיניים סקרניות - "לא באתי לדבר על התאמת לתפקיד, אלא כדי לספר לך עד כמה שלומי הוא זה שמתאים...".

עיניו התרחבו מהפתעה. הוספתי להסביר כי כמי שמכיר את שלומי קרוב לעשרים שנה, אני יודע עד כמה הוא מתאים לתפקיד. "לאן אתה חותר?" שאל אותי בסופו של דבר,

"אתה מבין שמדובר בקידום משמעותי, במשכורת כפולה כמעט, בהצטרפות לדירקטוריון הבכיר של החברה, ועוד ועוד אופציות של קידום. למה אתה מוותר על הקידום של עצמך?" - ביקש לדעת.

עניתי את האמת לאמיתה. "אני מכיר את שלומי הרבה שנים. אם הוא יקודם על פניי תהיה לי אפשרות להתמודד עם המצב. אך שלומי לעומתי יתקשה להכיל את הדבר. הסברתי למנכ"ל כי הקידום אמנם חשוב לי מאד, אבל בחישוב של רווח מול הפסד, אני מעדיף את הידידות רבת השנים עם שלומי, במקום הפירוד".

לשמחתי הצלחתי לשכנע אותו בדבריי, והוא הודיע לי כי בימים הקרובים ימנה את שלומי לתפקיד. הוספתי וביקשתי ממנו שלא יגלה את פרטי השיחה שבינינו לאיש, וישמור אותה לעצמו בלבד. חלפו מספר ימים, ובוקר אחד נכנס המנכ"ל מלווה בשלומי, והכל התבשרו רשמית על המינוי החדש. מטבע הדברים הופנו אלי כל העיניים, וכולם התפלאו לראות את השמחה שלי בשמחתו של שלומי. אף אחד כמובן לא שיער שהייתי בסוד העניינים מזה כמה ימים, וכי למעשה ידעתי על מינויו של שלומי עוד לפני... יותר מכולם התרגש שלומי מתגובתי. הוא חשש מאד מפני התוצאות, אך כשראה עד כמה אני שמח בשמחתו מכל הלב, נרגע ונכנס לתפקידו ברגל ימין.

חלפו שנתיים שהיו לא קלות עבורי. כתוצאה מכניסתו של שלומי לתפקיד, הסיקו כולם כי הוא טוב ממני, ושקידומו נבע ממעמדו המקצועי הגבוה, כך שהמעמד שלי בתוך המחלקה נפגע. בנוסף לזה היו לי צביטות קנאה קלות, בכל פעם שהייתי רואה את שלומי יוצא לישיבות הדירקטוריון הבכיר של החברה. אך תמיד התחזקתי בתוך תוכי כי מוויתור לא מפסידים...

ואז... הגיע המשבר הכלכלי הגדול. הוא אמנם נגע בעיקר בארה"ב, אבל החברה שלנו שרוב העסקים שלה התנהלו מול חברות אמריקאיות, היתה חשופה מאד למשבר ומצבה הורע. הדברים הגיעו לידי כך, שבהנהלה הבכירה חשבו לא פעם ולא פעמיים, להכריז על פשיטת רגל ולשלוח את כל העובדים הביתה. היו אלו דיונים סודיים, ששלומי מתוקף תפקידו נחשף אליהם ואני לא. וכך בעוד ששנתנו נדדה מעיניו בלילות, אני - כמו שאר עובדי החברה - נשארתי רגוע. באותה תקופה הגיעה אל ההנהלה הבכירה הצעה מעניינת. לאוזניה של אחת החברות הגדולות בתחום בו עסקנו, ושלמעשה התחרתה בנו כל השנים, התגנבו שמועות על מצבה העגום של החברה שלנו, והיא ראתה כאן הזדמנות פז. היא הציעה להנהלה הבכירה לרכוש את החברה על ראשה כרעיה וקרבה, לכסות את כל החובות וההתחייבויות, ולמעשה לחלץ אותה מהבוץ אליו שקעה. על פניו היה מדובר בהצעה קוסמת. בוודאי כשמדובר במאות העובדים שאחת היא להם שמקום עבודתם יישמר, בין אם הם עובדים של חברה מקומית עצמאית, או בשלוחה של

חברה עולמית. אלא שמה שנראה טוב ויפה, לא היה נראה כך להנהלה הבכירה ובפרט למייסדי החברה. הם אמנם היו אמורים לקבל סכומים דמיוניים עבור החברה, אך כאשר מדובר במייסד החברה ובמשפחתו, נכנסים למערך השיקולים העסקיים הקרים, גם הרבה שיקולים אמוציונליים.

כך התחבטה ההנהלה הבכירה במשך שלושה חודשים, כשהם עושים כל מאמץ, ומנסים לשמור על החברה באופן עצמאי בכל דרך. אך כשקווי האשראי נסגרו, ולא היו אמצעים לשלם משכורות למאות העובדים, לא נותרה כל ברירה, והחברה פנתה לחברה העולמית, והודיעה על הסכמתה לקבל את ההצעה. אלא שעכשיו הוצע לחברה מחיר נמוך בהרבה, ותנאי נוסף - הדירקטוריון כולו יוחלף באנשי החברה העולמית. בחברה ניסו לשפר את ההצעה באופנים שונים, אך ברירות רבות לא היו בידם. אם לא היו משולמות משכורות לעובדים, היה הופך מצב החברה שנשמר עד כה בסוד גמור, לנחלת הכלל, והחברה היתה הופכת חסרת כל ערך. כך נחתם החוזה. מייסדי החברה קיבלו סכום עתק, והדירקטוריון כולו הוצא לפנסיה נדיבה, אך בכל זאת רק פנסיה...

ביום שאחרי החתימה, נסגרה החברה לכמה ימים לארגון מחודש. אנשי החברה העולמית היו צריכים לערוך חפיפה עם קודמיהם בתפקיד, ולהכיר את עובדיהם החדשים. עד מהרה התברר להם, שלא יהיה מנוס מלמנות אחד מאנשי המפעל לתפקיד ניהולי בכיר, הן כדי לקבל את אמונם של העובדים, והן כדי לוודא שהכל אכן מתפקד כהלכה. ישבו ובדקו מי הוא העובד הבכיר ביותר שניתן להעמיד בראש החברה, וההצעה הגיעה אליי. שלוימי וכל חברי הדירקטוריון הבכיר הוצאו זה מכבר לפנסיה, ואני נותרתי הבכיר ביותר בין עובדי המפעל. אם כן - העובדה שלא קודמתי בזמנו לראשות המחלקה, הביאה אותי כעת לראשות המפעל כולו.

שבוע לאחר מכן, ערכתי סעודת הודיה לחוג המשפחה המצומצם. אף אחד מלבד רעייתי לא ידע את הסיפור לאשורו, ויתכן שגם לא הייתי טורח לשתף אותם, לולא המסר החשוב שהיה לי למסור להם: 'מוותור לא מפסידים... ושלוימי - שמח כעת בשמחתי בדיוק כפי שאני שמחתי בשמחתי, וכך גם החברותא שלנו עדיין נמשכת. אך הוא הצליח לחדש ימיו כקדם, ולנצל את האופציה שזימנה ההשגחה העליונה לפתחו - היציאה לפנסיה מוקדמת, וחזר לחבוש את ספסלי הכולל מבוקר עד ערב.

[מתוך 'האמנתי ואדברה']

ראש הישיבה מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל היה רגיל לספר: כאשר עזב הגאון רבי איצלה מפוניבז' זצ"ל את ישיבת סלבודקה, תר ה'סבא מסלבודקה' מרן הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, אחר מועמד רם מעלה שיכנס לנעליו הגדולות של רבי איצלה, להחליפו פאר בראשות הישיבה. פנה

ה'סבא' להגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שאם כי היה צעיר לימים כבר נודע שמו לתהילה בליטא כולה כעילוי ולמדן מופלג, והציע לו לבוא לכהן כראש ישיבתו. רבי איסר זלמן שקל את ההצעה בחיוב, אך חשש שחמותו האלמנה, אשת הנגיד רבי פייביל פראנק זצ"ל, תצטער מכך שיש לו משרה תורנית נכבדה, בעוד חתנה הבכור - הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל - עדיין לא התעטר בכתר תורה כראוי לו. הציע איפוא רבי איסר זלמן ל'סבא' ששניהם יבואו לשמש כראשי הישיבה, באמרו שאף רבי משה מרדכי ראוי לאיצטלא רמה זו. לאחר דין ודברים נאות ה'סבא' להצעה, ושני הגיסים נסעו לסלבודקה והחלו לכהן בצוותא כראשי הישיבה.

לאחר כמה שנים, נוכח רבי איסר זלמן שדרכי הלימוד שלו ושל רבי משה מרדכי - שונות. בעוד הוא שם דגש יותר על למדנות ועומק העיון, רבי משה מרדכי התמקד יותר על הספקי הלימוד, ונוכח שאין שני המלכים יכולים לשמש בכתר אחד. חיכה רבי איסר זלמן להזדמנות בה יוכל להותיר את הישיבה בראשותו הבלעדית של גיסו. ואכן מיד כאשר הגיעה ההצעה על ידי ה'סבא מסלבודקה' לפתוח סניף של הישיבה ב'סלוצק' עזב רבי איסר זלמן את סלבודקה ועבר לישיבה החדשה, ממנה הסתעפה מאוחר יותר ישיבת לייקווד, שהיגרה בשנות המלחמה לארה"ב.

הוסיף מרן הרב שטיינמן זצ"ל: "כיום, עשרות שנים לאחר אותו מעשה, יכולים אנו להיווכח מה הרוויח רבי איסר זלמן מאותו ויתור. אין בית מדרש בו לא הוגים יומם ולילה בחיבורו הגדול 'אבן האזל', ובסלוצק אף זכה לחתנו הגדול, מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, שהאיר את עולם התורה וקומם את עולם הישיבות בארצות הברית לתחיה".

המשיך מרן לומר: "גם מרן ראש הישיבה הגראי"מ שך זצ"ל, למד אצל רבי איסר זלמן בסלוצק, ושם נוצר הקשר המיוחד בין השניים, כשרבי איסר זלמן מטפח ומלמד את מי שהפך לימים למנהיג הדור. כל עולם הישיבות שהתרבה וצמח בדורנו, הוא תוצאה של אותו ויתור, לפני שנים כה רבות... נער הייתי וגם זקנתי, ויכול אני לומר בוודאות גמורה, מויתור לא מפסידים!", קבע הרב שטיינמן בנחרצות.

פעם נכנס אל הרב שטיינמן יהודי בר אוריין ות"ח שמירר בבכי על ביתו המלא בבנות מתבגרות, והישועה רחוקה מלבוא. ראש הישיבה השיבו: "אינני נביא ולא בן נביא, אך אחת אדע מה שאמרו חז"ל, שהבטיח הקדוש ברוך-הוא לרחל שיזכור לה את הויתור הגדול שויתרה לאחותה, כאשר מסרה לה את הסימנים. הרי לנו מה כוחו הגדול של הויתור... תתחנכו גם אתם במידת הויתור והקב"ה יהיה בעזרכם".

הלה החליט להתחיל ללמוד ספר מוסר העוסק בתחום זה, ואכן תוך זמן קצר ראו בביתם ישועה גדולה.

[מתוך 'אוצרותיהם אמלא']

לתגובות והערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:17

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:16

ר"ת: 17:50

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 429 22.11.2019 - כד' מרחשוון תש"פ

וְהָיָה הַשְּׁמֵרָה לְפִי צְדִיקִים וְבוֹאָה בָּהֶם

פְּרִשְׁת - זְזִילִי שְׂרָדָה

היכן נמצא אוצר הזכויות? – הרב משה צורן (טוב לחסות בה')

"אין זכות גדולה למעלה ממזכה הרבים", קובע בעל 'חובת הלבבות', "שכל הזכויות שגורם לאחרים מתווספות לו, וגדול הוא יותר מהמלאכים, ואף אחר 120 שנה זכויותיו ממשיכות ומתרבות מכל מי שחיזק". לזכות את הרבים זה גם בדברי תורה, אך גם במעשים טובים שעושה האדם.

את המעשה המופלא הבא סיפרו לאחרונה בביתו של מרן הרב קנייבסקי: "ישנו יהודי אחד בארץ אשר תפקידו הוא להיות 'משולח'. 'משולח' פירושו הוא שבכל קיץ יוצא אותו יהודי אל חוץ לארץ, שם עובר הוא בין בתי גבירים ועשירים במשך כמה שבועות ומבקש הוא את עזרתם בהמשך החזקת מוסדות התורה והחסד בארץ". "והנה באותה שנה", מספר ה'משולח', החלטתי כי במקום ללכת לתקופה ארוכה ולעבור מבית לבית על מנת לבקש תרומות, אשהה הפעם במלון מפורסם בשוויץ, שם יודע אני כי באים עשירים וגבירים רבים לנפוש בתקופת הקיץ, ובכך אתפוס את כולם גם יחדיו ואבקש מהם לתת יד ועזרה לעולם החסד והתורה. כך אחסוך זמן רב".

ואכן כך היה, שהיתי באותו קיץ במלון יוקרתי בשוויץ, שכרתי שם חדר בין כל הגבירים הרבים שהגיעו לנפוש במקום, והתוצאות אכן לא איחרו לבוא ב"ה. נפגשתי עם הגבירים במסדרונות, קבעתי איתם פגישות וב"ה הדברים נכנסו לליבם והם אף תרמו בעין יפה.

והנה ערב אחד, בסיומו של מס' פגישות מוצלחות, עשיתי את דרכי במסדרון אל עבר חדר, על מנת לנוח את מנוחת הלילה, אלא שלפתע אני רואה לנגד עיניי מחזה מוזר – משפחה שלימה, הורים ושלושת ילדיהם יושבים על כורסאות הלובי ומנמנמים עם המזוודות.

התעניינתי בשלומם, והם השיבו לי כי הם באו במיוחד על מנת לשכור חדר במלון, אך כיוון שכעת זו עונה מבוקשת ביותר, לא נותרו חדרים פנויים, על כן החליטו הם לנמנם קמעא בלובי, ולמחרת יסעו לחפש מלון אחר בשוויץ.

ליבי נחמץ למראה משפחה שלימה ללא קורת גג, המנסה לתפוס תנומה בצורה שכזו, על כן פניתי אליהם ואמרתי: "תוכלו בשמחה לשהות בחדרי הלילה, יש בו בדיוק חמש מיטות. אל תדאגו לי, אני אוכל לנוח כאן במסדרון", כשאני יודע שהנהלת המלון מסכימה לכך שיכנסו במקומי. בני המשפחה התרגשו מהצעת, אך לא הרגישו עמה בנוח ומיד סירבו: "חלילה, החדר שלך, ולא נישן בו במקומך!".

לא חשבתי פעמיים, ופשוט לקחתי את המזוודות שלהם, הכנסתי אותם למעלית ומשם ישר אל חדרי. "כאן אתם ישנים הלילה", קבעתי וירדתי לאיזור הלובי. בני המשפחה שהיו עייפים מאד התרגשו והודו לי מקרב לב ונכנסו לנוח את מנוחת הלילה, בעוד אני נמנמתי כל הלילה על ספת הלובי.

למחרת בבוקר, השיבו לי בני המשפחה את המפתח בשמחה עצומה, תוך כדי שהם מודים לי מעומקי ליבם, כאילו הצלתי את חייהם.

עברו שנתיים. בוקר אחד, בעת ששהיתי בביתי בישראל, אני שומע דפיקות בדלת. מולי עמד אותו אב משפחה, כשהוא מחבק אותי בשמחה ואומר לי: "אני רוצה להזמין אותך לאירוסי בתי שיחולו בשבוע הבא". התפלאתי עד למאד מהופעתו ואיחלתי לו מזל טוב, אך אמרתי לו כי כנראה לא אוכל להגיע בתאריך זה, מפני עיסוקי השונים. או אז לפתע נעמד האב במקומו ואמר: "אם אתה לא תגיע – לא נוכל לשמוח כלל".

הופתעתי, מדוע מתעקש הוא כל כך שאגיע, שהרי איננו מכירים כמעט כלל. האב החל להתרגש וסיפר לי: "אני חייב לספר לך מה גרמת בחסד העצום שעשית עמנו לפני שנתיים באותו לילה. משפחתנו גרה בישראל, אלא שלצערנו הרב, באותו זמן, בתנו הלומדת באוניברסיטה בשוויץ הכירה גוי ואף החליטה להינשא לו.

ניסנו לשכנע אותה בכל דרך שלא תעז לעשות זאת וכי זה דבר נורא ואיום, אך היא סירבה והיתה דבוקה במטרה. לכן, הודענו לה כי אנו באים במיוחד לשוויץ, על מנת להיפגש עמה, במטרה כי אולי נצליח לשכנע אותה לבטל את החתונה ולהתרחק מאותו גוי.

הגענו אל המלון באותה לילה, כשהיא מחכה לנו למטה במסדרון. ניגשנו אל ההנהלה וביקשנו חדר, על מנת לשהות עמה ולדבר אל ליבה יחד עם שאר בני המשפחה, אלא שאז הודיעו לנו כי המלון נמצא בתפוסה מלאה. לא ידענו מה לעשות ונשארנו לשהות על הספה בלובי, כשאנו מצטערים על כך שאין לנו חדר נורמלי לשבת עמה ביחד ולדבר אל ליבה.

ואז, לפתע פתאום הגעת כמלאך מהשמיים והבאת לנו את החדר שלך. תחילה ניסנו לסרב, אך אתה התעקשת ונתת לנו את החדר, כשאתה בעצמך יורד לישון על הספות למטה. אותה בת, השוהה בשוויץ כבר זמן רב, היתה המומה מכך. היא עלתה עמנו לחדר ופרצה בבכי מרוב התרגשות. "מעולם לא ראיתי כאן בשוויץ, כל זמן שהותי במקום, גוי העושה חסד שכזה ומוותר על דבר כה אישי ונוח לצורך חברו", סיפרה בהתרגשות, "והנה כאן, נותן לנו יהודי את חדרו הפרטי, למרות שאינו מכיר אותנו כלל, ומוכן הוא לישון במסדרון, וזאת כדי לעשות מעשה חסד טהור".

המעשה שלך השפיע עליה כל כך, כך שהיא אמרה כי היא הגיעה נחושה לומר לנו שהיא לא תוותר על החתונה בכל אופן, והנה אחרי המעשה שלך היא פרצה בבכי ואמרה שהיא מבטלת את החתונה ומוכנה להתחתן רק עם יהודי שיש לו ערכים, מידות ובעל חסד כמוך. לאחר זמן קצר היא שבה איתנו לארץ, חזרה בתשובה שלימה, ובשבוע הקרוב היא מתארסת עם בן תורה מצויין – והכל בזכות המעשה המרגש שלך! (בטאון 'קול ברמה')

אתה החזרת את ביתי בתשובה ע"י מעשיך הטובים, ולכן, לא נוותר עליך באירוסין". תארו לעמכם – כל הדורות שיצאו מאותה בת, עם כל זכויותיהם ומעשיהם הטובים נזקפים לזכותו של יהודי, גם לאחר שיפטר וזאת בגלל מעשה חסד שקידש את ה'!

וְאִבְרָהָם זָקן בָּא בַּיָּמִים וְה' בֵּרַךְ אֶת אֲבְרָהָם בְּכָל (כד, א)
כותב הגאון חיד"א (בספרו 'מראית עין') וְאִבְרָהָם זָקן בָּא בַּיָּמִים ראשי תיבות זבוב.
והגמרא בברכות אומרת (בדף סא ע"א):
"אמר רב, יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב, שנאמר (קהלת י, א): זְבוּבֵי מָוֶת יִבְאִישׁ יַבֵּיעַ שְׁמֹן רוּקְחָהּ, עכ"ל.

חידוש נפלא אמר הרב אליהו רוט שליט"א:
כותבים חז"ל – יצר הרע דומה לזבוב – ויושב בין שני מפתחי הלב. שאלה פשוטה יש לשאול על העניין, מדוע יצר הרע יושב בין שני מפתחי הלב? הרי רנו יודעים שהצד של יצר הרע זה צד שמאל, אם כן, מדוע חז"ל אומרים שמקומו הוא באמצע?

אלא באמת הצד של יצר הרע הוא צד שמאל – שהוא מנסה להחטיא את האדם... אך הוא עושה זאת בין שני מפתחי הלב, דהיינו הוא מחטיא את האדם משני הצדדים!! הוא יכול להחטיא את האדם – מצד השמאל – כלומר אומר לו בפירוש - לך תחטא!!! וכן הוא יכול להחטיא את האדם – מצד הימין – כלומר אומר לו לך תעשה מצווה, שבעצם המצווה הזאת תוביל אותו לעבירות רבות אחרות.. (כגון אדם שהולך לבית כנסת, אבל מדבר בבית כנסת, או אדם מנסה לחזק מישהו אבל מבייש אותו ברבים).

כותב הרב מרדכי אליהו זיע"א: ונראה לבאר, שדימו את היצר הרע לזבוב משום שבשונה משאר החיות, הזבוב חוזר שוב ושוב להטריד את האדם למרות שהוא מסלקו בכל פעם, כך יצר הרע חוזר שוב ושוב להכשיל את האדם).

ובעניין זה היה מספר מורנו ורבנו ועט"ר הרה"ג רבי עזרא עטיא זצוק"ל – ראש ישיבת 'פורת יוסף', שפעם אחת הגיע שד"ר מירושלים לאסוף כספים לצורכי צדקה. אמרו לו אנשי העיר שאין לו מה לצפות מתושבי העיר כי רוב תושבי המקום עניים והם עצמם זקוקים לתמיכה, אך יש עשיר אחד, אבל כמידת עושרו כך מידת קמצנותו, ואינו פותח את ידו לצדקה כלל ועיקר. אותו שד"ר לא אמר נואש, והחליט להוציא מאותו עשיר כסף לצדקה ויהי מה. למחרת בשעה שבע בבקר הוא דפק על דלת ביתו של אותו עשיר, ומשיצא אליו בעל הבית שאך זה עתה קם ממיטתו, ביקש ממנו צדקה. אמר לו בעל הבית ביושב שאינו נותן כסף לצדקה, הודה לו השד"ר בנימוס והלך. למחרת הופיע השד"ר שוב לפני השעה שבע בבוקר, ודפק על דלת ביתו של העשיר, ומשפתח לו העשיר והוא עוד אחוז בקורי שינה, התפלא לראות שוב את אותו אדם, והזכיר לו שכבר אתמול אמר לו כי אינו נותן צדקה. שוב הודה לו השד"ר והלך לו. למחרת בבוקר הקדים עוד יותר וכבר בשעה שש וחצי דפק על דלת ביתו של העשיר, ומשפתח לו בעל הבית והוא עוד לבוש בפיג'מה וראה את אותו "זבוב" טורדני, צעק עליו קשות, ואמר לו שהוא חסר דרך ארץ, ומי המורה שלימד אותו דרכים כאלה בכלל?!!

אמר לו השד"ר בלי להראות סימני התרגשות מצעקותיו של הלה, שהמורה של בעל הבית והמורה שלו עצמו הוא אותו המורה. התפלא בעל הבית ואמר לו שהוא למד באוניברסיטה, ואילו הוא למד בודאי אצל איזה רב ב"כותאב". אמר לו השד"ר שוב, שמורה אחד לשניהם, והלך לו. הסתקרן בעל הבית מאוד מהדברים, ורץ אחרי אותו שד"ר ואמר לו שבכל זאת יגלה לו מי המורה שאליו הוא מתכוון. אמר לו השד"ר קודם תביא לי כסף לצדקה, ואז אני אגלה לך. הלך בעל הבית והשליש את הכסף בידי אדם אחד מעוברי האורח, ואמר לו שלא יתן את הכסף הזה לאיש, ובליבו חשב העשיר הקמצן להתנפל עליו לאחר מכן ולחטוף ממנו את הכסף בחזרה. אמר לו השד"ר, בכל בוקר כשאני קם לתפילה עם הנץ החמה, ובפרט בתקופת הסליחות, בא אלי המורה שלי ומשכנע אותי שלא לקום לתפילה, כי אני עייף וגם אהיה עייף כל היום וזה יפריע לי בעבודתי, ולמעשה הוא אותו המורה שגם אותך משגע מידי בוקר ומונע ממך לקום ללכת לבית הכנסת ולהתפלל במניין מסודר או לתת צדקה ולעשות חסד. אמר לו בעל הבית: ומי הוא זה המורה הזה? אמר לו השד"ר: הוא השטן הוא היצר הרע, הוא "מורה" משותף לשתינו, אלא שאני מתגבר עליו. אבל למדתי ממנו דבר אחד, שכמו שהוא "זבוב" טורדני כך אני אהיה "זבוב טורדני" ואבוא אליך מדי בוקר לבקש ממך צדקה. אמר לו בעל הבית בכעס בן כמה אתה? אמר לו אני כבן 80 שנה. אמר לו בעל הבית וכי אתה באמת חושב כל בוקר לבוא ו"לשגע" אותי? אמר לו השד"ר: בהחלט! אמר לו בעל הבית קח כסף לצדקה ותעזוב אותי לנפשי.

הערת העורך: כותב הגאון חיד"א (בספרו 'מראית עין') ואַבְרָהָם זָקוּן בָּא בַּיָּמִים ר"ת זבוב. אולי יש לרמוז למה דווקא בראשי תיבות נרמז 'זבוב' (שהוא רמז ליצר הרע) ולא בסופי תיבות? אלא, בא לרמוז כי ברגע שהאדם נולד, ביחד איתו מגיע היצר הרע, ולכן נרמז דווקא בראשי תיבות לרמוז לראשית חייו של האדם. וידוע כי רק בגיל שלוש עשרה מגיע היצר הטוב. ולכן: 'ואַבְרָהָם' – רמז לאדם.

'זָקוּן' – כתבו חז"ל (קידושין לב, ב): "אין זקן אלא חכם". ושנכנס לאדם יצר הטוב נכנס לו חכמה, לדקדק במעשיו.

בָּא בַּיָּמִים – בָּא אותיות 'אב', שבזכות יצר הטוב שנכנס בו וחוכמה שנכנסה בו, הופך להיות 'אב' לימים. וכן בַּיָּמִים – רמז לשני סוגי ימים – עד גיל 13 ששכן בקרבו רק יצר הרע ולכן התקשה בקיום התורה והמצוות, והימים אחרי גיל 13 שנכנס בו יצר הטוב. ובזכות שעשה תשובה זוכה להיות 'אב' לכל ימיו. ואז מתקיים בו המשך הפסוק: 'וְהָיָה בְרַךְ אֶת אַבְרָהָם (האדם) בְּכָל – שֶהקב"ה מברך את האדם בכל..

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן בת גילה.
 לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
 לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
 לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תנורה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

מאוצרות הפרשה

שיחתן של עבדי אבות מלימודן של בנים, וא"כ גם בשיחתו מלאך המוות לא יוכל לו.

בספר עולמו של אבא, מביא בדרך צחות, טעם נוסף מדוע היה צורך בקפיצת הדרך. מספרים על רב אחד שנסע עם משפחתו לעיירה רחוקה בכדי לערוך שם את אירוסים בנם עם בתו של אחד מגבירי העיר. בדרך התעייפו, נכנסו לפונדק לנוח ולשתות משהו. באו בדברים עם בעל הפונדק ובתוך השיחה שאלוהו אם הוא מכיר את העשיר פלוני מהעיירה. בעל הפונדק אמר שאכן מכיר הוא אותו ואמר עליו שהוא רמאי וגנב ואין תוכו כבד. כשיצא מהפונדק, אמר הרב לבני ביתו: עכשיו אני מבין מדוע היה צורך בקפיצת הדרך לאליעזר, אילו היה אליעזר הולך לאט, מן הסתם היה מתעייף והיה מתעכב בפונדקי דרכים והיה מדבר עם בעל הפונדק שהיה אומר לו שהוא מכיר את רבקה בת בתואל, שיש לה אח שהוא רמאי וגנב גדול. ואז היה אליעזר חוזר הביתה לאברהם אבינו בידים ריקות. לכן היה צורך בקפיצת הדרך, בכדי שלא יהיה סיפוק בידו להתעכב במקום כלשהו...

שם. "יפה שיחתן של עבדי אבות" (רש"י). הפרשה מספרת כיצד הלך אליעזר לשדך את רבקה ליצחק. הסיפור נכתב פעמיים: פעם אחת כאשר הדברים התרחשו, לפי סדר המאורעות ופעם שנייה כאשר אליעזר מגולל את הדברים באזמני משפחת רבקה. שאל הרב מפוניבז, לשם מה הכפילות? הרי הפרטים בשני המקומות זהים כמעט לחלוטין? והרב השיב: שנוהג שבועלם שרוב השדכנים רואים הכרח לדבר בשתי לשונות, אצל צד החתן מדברים כך ואצל צד הכלה אחרת. הכל לפי ראות עיניהם כי נדמה להם שבדרך הזו יביאו את השידוך לידי גמר טוב. אליעזר עבד אברהם שהיה דולה ומשקה מתורתו של אברהם והוא בעצם "אבי השכנים", בא ללמדנו שאין צורך כלל בתכסיסים אלו ואל להם לשדכנים לזוז כמלא הנימה מן האמת.

מה' יצא הדבר (כד, ז) רבינו יצחק עראמה זצ"ל שאל מהו שנאמר: "מה' יצא הדבר, לא נוכל דבר אליך רע או טוב". לסרב אמנם לא יוכלו, אבל להסכים ודאי יוכלו. ומדוע אינם יכולים לדבר "טוב"? והשיב, שאין הדבר קרוי טוב, אלא אם יש אפשרות לרע. השעון, למשל, פועל או שובת. אבל פעולתו אינה קרויה "טובה" אלא "תקינה", ושביתתו אינה "רעה" אלא מקולקלת. לפיכך, גרמי שמים הם "פועלי אמת שפעולתם אמת". אמת, ולא "טוב". לפי שאינם בעלי בחירה. וזהו שאמרו לבן ואמו לאליעזר: הואיל ומה' יצא הדבר, משוללי בחירה אנו. ואם כך הסכמתנו אינה בגדר "טוב", אלא צפויה ותקינה בלבד! (מעייין השבוע)

ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה ותלד לו את זמרון וגו' (כה-א-ב) מעשה באברך יקר שלאחר שנים ארוכות שהתפלל בהן כדי לזכות לבנים זכה להושע בדבר ישועה ורחמים, כאשר הגיע לבשר זאת לרבו בעל שפת אמת מגור, נפלטה השאלה מפיו כמאליה: "מדוע אחרים מתפללים ונושעים מיד, ואילו אני נזקקתי לתפילות כה רבות בטרם נושעתני?" השיבו הרבי בחריפותו: "ומה לך כי תתמה על כך? הלא אף בתורה הקדושה מצינו כן; הנה אברהם אבינו התפלל משך שנים רבות כדי לזכות ביצחק. והנה לאחר פטירת שרה, אף שכבר היה זקן מופלג, שב והתחתן עם קטורה ומיד נולדו לו ששה בנים. אין לנו אלא לישוב ולומר כי לבנים כ'זמרון', 'קשן' וכו' ניתן לזכות בקלות, אולם כדי לזכות בבן כ'יצחק' יש צורך בתפילות חוזרות ונשנות..." (יגידל תורה)

ויהיו חיי שרה מאה עשרים ושבע שנים (כג, א)

איתא בחז"ל: רבי עקיבא היה דורש והיה הציבור מתנמנם, ביקש לעוררם, אמר: מפני מה ראתה אסתר למלוך על קכ"ז מדינות? מפני שראתה את שרה שחייתה קכ"ז שנים. רבים עומדים על המדרש הזה מה הקשר בין מאה עשרים ושבע שנות שרה למלכות אסתר. וי"ל דכשאסתר באה לאחשוורוש איך הותר לה להינשא לו, הא פרהסיא הוי ובפרהסיא אפי' על מצוות קלות יהרג ואל יעבור, כך מקשה הגמ' בסנהדרין. ומתרצת הגמ' שאסתר קרקע עולם היתה. וכעת הכל כפתור ופרח, מנלן דקרקע עולם שרינן משרה שהלכה לפרעה ולאבימלך ולא מסרה את נפשה למות בהתנגדות להימסר להם, ומי אמר ששרה עשתה בהיתר, ע"ז י"ל דילפינן מהפסוק שלפנינו שהיא חיה מאה עשרים ושבע שנים, וברש"י (ע"פ המדרש) דבת ק' כבת כ' לחטא, ש"מ שלא היתה עם חטא כלל, סימן ששרינן בקרקע עולם, וזמ"ש: מה ראתה להנשא לאחשוורוש ולמלוך על 127 מדינות הרי זה איסור, י"ל שראתה את שרה שהלכה לאבימלך ופרעה ולא היה לה איסור, כי היא חיה 127 שנים וכל שנותיה לטובה כי בת ק' כבת כ'.

ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה (כג, ב)

פרש"י שעל בשורת העקידה מתה. ויל"ע הא קיי"ל ששלוחי מצוה אינם ניזוקים ולמה סיבכו מהשמים שתמות ע"ז. ועוד קושיות רבות כע"ז הביא רבי חיים קניבסקי בטעמא דקרא. וי"ל אומר רבי חיים, ששלוחי מצוה אינם ניזוקים הכוונה בגלל המצוה, אבל אם נגזר על אדם שימות, הקב"ה מגלגל שימות ע"י מצוה בשביל שתהיה זכותו גדולה יותר כי מת מתוך מצוה, ואדרבה נגזר עליו שימות ורצה הקב"ה לזכותו הוא סיבב שזה יהיה מתוך מצוה, אבל גם ללא המצוה הוא היה מת.

ויש בנותן טעם להביא את סיפור אביו של רבי משה פינשטיין שאביו היה מוסר נפשו למצות סוכה, ובזקנותו היה קור גדול בימי סוכות ואביו הקפיד על שינה בסוכה, ועי"כ הוא לקה בדלקת ריאות ונפטר, בהלוויתו אמר רבי משה פינשטיין, שהפטירה לא באה בעקבות שישן בסוכה, אלא נגזר עליו למות, והיות וכל ימיו מסר נפשו על מצוות סוכה זיכה אותו ה' שכאשר הגיע זמנו הוא נפטר מתוך מצווה.

ואבא היום אל העין וגו' (כד, מב)

וברש"י מחז"ל היום יצאתי והיום באתי מכאן שקפצה לו הדרך, ואר"א יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים. מה הקשר בין קפיצת הדרך ליפה שיחתן של עבדי אבות? וי"ל הנה קשה איך אברהם שלח את אליעזר לקדש אשה ליצחק, הרי האומר לשלוחו צא וקדש לי את האשה ומת השליח, אסור המשלח בכל הנשים שבעולם (וידועים דברי חז"ל מאי דכתיב בהגדה של פסח ביקש לבן לעקור את הכל, היינו שהוא שם סם המוות במאכלו של אליעזר כי רצה שימות, וע"ז יהיה יצחק אסור על כל העולם וח"ו יעקר כלל ישראל) וא"כ אמאי לא חשש אברהם שאליעזר ימות ויהיה יצחק אסור על נשות העולם, אלא י"ל שאברהם אמר לאליעזר לעסוק בתורה כל הזמן וכדברי הגמ' בשבת ל'. שהעוסק בתורה מלאך המוות לא יכול לו. ולגבי השינה אברהם מצא פתרון שמהלך 14 יום יהיה תוך שלוש שעות ע"י קפיצת הדרך. אבל העניין של הסיפור בבית בתואל זה ביטול תורה ומלאך המוות יוכל לו, וע"ז מתרצים יפה

ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה (כג, א)

לכאורה, בפסוק אנו מוצאים כפילות: לאחר שכבר נאמר בתחילתו 'ויהיו חיי שרה' – הוא חוזר שוב בסופו: 'שני חיי שרה'. ובכן, מה פשרה של כפילות זו? את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה בהזדמנות, כאשר שהה ה'שרף' מקוצק בעיירה מינסק למשך ימים אחדים. את ההזדמנות, ניצל אחד מחסידיו של ה'שרף', שהיה עשיר מופלג – בכדי לערוך סעודה לכבודו של הצדיק, סעודה אליה הזמנו כל נכבדי העיירה. אך הנה, בעיצומה של הסעודה – הגיע לפתע שליח בהול, והושיט לבעל הבית מברק קצר. הלה, עיין לרגע בתוכנו של המברק, ומיד פשט חיוורון מוות על פניו – והוא נפל על מקומו מתעלף. הנוכחים, כמובן, מיהרו להשיב את רוחו, אולם רגע לאחר מכן, כאשר נזכר בתוכנו של המברק – הוא התעלף שנית, וכך גם בשלישית וברביעית... התברר, כי במברק התבשר אותו עשיר, כי כל מחסני הענק שלו – עלו באש, ולא נותר מהם מאומה! מאחר וכל רכושו היה מושקע בסחורה שבאותם מחסנים, הרי שהמשמעות היתה ברורה: ברגע אחד הוא הפך מגביר עצום – לאביון חסר כל! לא קשה להבין, כי הגביר לא היה מסוגל להתמודד עם הבשורה הקשה – ולכן הוא התעלף... בשלב זה, התעניין ה'שרף' בפשר המהומה, ומשונדע לו על מה ולמה אירע מה שאירע – מיהר לגשת אל העשיר וללחוש על אזנו: "התעורר נא... אתה מצטער לשוא! המברק שגוי, ולמחסניך לא אירע דבר!". בתחילה – לא הצליחו הדברים לחלחל למוחו של הגביר, אולם לאחר שחזר ה'שרף' על דבריו שוב ושוב – פקח העשיר את עיניו, הביט בצדיק בהשתוממות וטען: "רבי... הלא בעצמי קראתי את תכנו של המברק, והוא היה ברור מאין כמותו!". אולם ה'שרף' – בשלו: "שמע לעצתי! שלח מיד מברק אל אנשיך שבעיר הגדולה, אותם אנשים המפקדים על שמירת המחסנים, וברר אצלם האם יש אמת במברק! אתה תווכח לדעת, כי למחסניך שלום, וכי כל נזק לא אירע להם!". לנוכח בטחונו הרב של הצדיק – הצליח הספק לחדור אל ליבו של העשיר, והוא ניאות לשמוע לעצה: על אתר הוא הורה לשגר מברק אל אנשיו שבעיר הגדולה, והתשובה לא איחרה לבוא: אכן, התברר כי לא מחסניו של הגביר הם שעלו באש, אלא המחסנים הסמוכים, בעוד מחסניו שלו – ניצלו! נקל לשער, את התרגשותם והתפעלותם של הנוכחים מרוח הקודש שהופיעה בבית מדרשו של ה'שרף'... אולם הצדיק מיהר להבהיר בביטול: "לא מינייה ולא מקצתיה... אין כאן מופת ואין כאן רוח הקודש, אלא סברה פשוטה בלבד: כלל נקוט בידינו, שאין הקודש ברוך הוא מביא על האדם צרה שהוא אינו יכול לעמוד בה! משנוכחתי כי כה רב צערו של העשיר עד שכמעט ופרחה נשמתו – היה לי ברור כי מן השמים לא העמידוהו בנסיון זה שהינו מעבר ליכולותיו, ומכאן – שהמברק שגוי!". הרי לנו, כי משמים לא מטילים על האדם נסיון שהוא אינו יכול לעמוד בו. אם האדם מקבל נסיון מסויים – הוא בודאי יכול להתמודד איתו, ואם הוא אינו יכול להתמודד איתו – הוא בודאי לא יקבל את הנסיון הזה! ומכאן, תשובה לשאלתנו: כידוע, פטירתה של שרה אמנו התגלגלה בעקבות השמועה שהגיעה לאזנה על ידי השטן, אודות עקידת יצחק. מעתה, עלולים אנו לסבור ולומר, כי בעוד שאברהם עמד בנסיון העקידה בגבורה, והיה מוכן להקריב את בנו לעולה – הרי ששרה לא היתה יכולה לעמוד בנסיון זה, ולכן היא מצאה את מותה בשמעה על כוונתו של אברהם. אולם כאמור, הדבר לא יתכן. אילו שרה לא היתה יכולה לעמוד בנסיון העקידה, הקודש ברוך הוא לא היה מעמיד אותה בנסיון זה! אם בכל זאת העמידו אותה משמים בנסיון זה, ואפשרו לשמועה להגיע לאזניה – הרי שלבטח היה ביכולתה לעמוד בנסיון! מדוע אם כן פרחה נשמתה לשמע הבשורה?

על שאלה זו – מבקש הפסוק לענות כאשר הוא חוזר על המילים: 'שני חיי שרה', להורות כי אמנם פטירתה של שרה התגלגלה בעקבות השמועה על מעשה העקידה, אולם לא היתה זו הסיבה שגרמה למותה... הסיבה לפטירתה של שרה היתה אחת: משום שכבר תמו שני חיי שרה! מאחר והושלם סך השנים שנקצב לה עם רדתה לעולם – לכן היא נפטרה לבית עולמה! (מתוך הספר החדש "ללמדך" לרבי מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

"שתה וגם לגמליך אשקה" – חסד בדברים הפשוטים

רוצים לעשות חסד? לא צריך לפתוח בשביל זה ארגון או גמ"ח ענק...

סיפר הגר"י אדלשטיין זצ"ל: "זוכר אני כשהייתי תלמיד בישיבה ושמענו שיחות מפי המשגיח שהיה בזמנו כפתח תקווה, הצדיק רבי אבא גרוסברד זצ"ל. הוא ארגן קבוצה של בחורים בני אותו גיל, (וקראו לה יעד) והיה עושה פגישה שבועית במשך כחצי שעה שהיו מדברים יחד, ובכל עונה היה משוחח על נושא אחר. "בתקופה ההיא היה הנושא בענין 'ההטבה'. הוא היה משוחח על הנושא ושומע תגובות, ובעיקר הוא היה מדבר, הוא היה מיעץ עצות. "ואז הוא אמר לתלמידים: בואו נעשה כך, הרי מי הוא האדם שיש לו באמת קרבת אלוקים? אדם שהוא מטיב לכל, שהוא דבק במידותיו של הקב"ה שהוא מטיב לכל ורחמיו על כל מעשיו – ואמר לקבל קבלה לעשות בכל יום לא פחות משלש פעולות של הטבה בסתר, לעשות טובה למישהו פרטי בסתר. "והתחיל לתת דוגמאות: יש בישיבה חדר אוכל ויש מלצר שאוסף את הצלחות, ויכול כל אחד לסייע ולאסוף את הצלחות באותו שולחן וכך יהיה יותר קל לממונה לאסוף את הצלחות. ולמרות שהוא מקבל משכורת, מה יש אם יהיה לו יותר קל? "או למשל עומדים בתור לאוטובוס ורואים אחד מאחור שקצת עצבני ורוצה לעלות, ניתן לו להיות בתור לפני (בתקופה ההיא היתה צפיפות גדולה באוטובוסים) ותן לחכם ויחכם עוד... "ואז אמר שהתנאי הראשון להצלחה הוא לא לספר זאת לאיש, אלא לשמור את הקבלות בסוד, והעיקר שהקבלה תהיה חזקה. אבל לקבל דברים של משקלות כבדים מדי שאינם לפי כוחות הנפש, זה לא טוב, משום שנשברים מיד, אלא צריך לקבל דברים קלים". (גיליון נאמן יעקב ר"ה תשמ"ח)

פינת ההלכה

לווה מגמ"ח כדי להלוות לחבר האם מותר לו לקבל על כך תמורה?

שאלה: הגבאי בקהילתנו מעוניין לרכוש ספר נביא מקלף בשווי עשרים אלף ש"ח, והוא זקוק להלוואה, ואינו יכול לקחתה מהגמ"ח המרכזי כיון שכבר לווה מהם סכומים גדולים לצרכי בית הכנסת, לכן הוא מבקש ממני שאקח על עצמי הלוואה מהגמ"ח ואלווה לו את הסכום, והוא ישלם לי מדי חודש את התשלומים - ובעד זה יכתוב הנצחה לעילוי נשמת זקני שנלב"ע בשנה האחרונה. האם זה מותר?
תשובה: אם הוא לוה ומלווה ותמורת זה מקבל הנצחה, הדבר אסור משום ריבית. והעצה לזה, שיקנה את הנביא לעצמו וימכור לגבאי בתשלומים, באופן שכל תשלום קונה כנגדו, ובזה נמצא שאינו מלווה לגבאי; והגבאי לא יתחייב לקנות אלא יקנה בלי התחייבות, שכן אם הגבאי אומר לו לקנות ומתחייב לקנות ממנו, יוצא שבקנייה הוא מוציא הוצאות על פיו, וכאילו הלוה סכום זה לגבאי. ובאופן האמור, שקונה לעצמו והגבאי קונה ממנו בלי התחייבות, מותר לתת לו הנצחה. (רבי מרדכי הלוי שוורצבורד שליט"א מורה הנרואה 'נאות שמחה' - מודיעין עילית, הובא ב'הפנתח בכל יום')

חידה שבועית

אינה תראיה אורכה אורכא ספרות Le 9 והתוצאה היא 100?

תשובה לחידה פר"ש: 1. ויאכלו מכאן שישאל אשה על האיש ואיש על האשה. 2. לפי א' עשו כן לחבבה. 3. שלא ישנה אדם ממנה המקום. **תשובה לחידה השבועית:** פרפ. **מסכת:** משפחת דביר לאירוסי הבת תזמורת: הנגינה להגולה מוחנה. 1. בתשובות על שתי החידות. 2. תשובת מלאה. 3. לחושיב פ"ת בלבד.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחת הרב הלוי פוצאביץ להולדת הבת משפחת פלס-האורו להולדת הבן הנכד גני הדר: משפחת דביר לאירוסי הבת משפחות רבר – שרגאי – גלור להולדת הבת הנכדה הנינה משפחת שרפי להולדת הבת משפחות יעקובון – מלובני להולדת הבת הנכדה משפחות כוכבי-טננבוים להולדת הבן הנכד

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל: a7608833@gmail.com

106 פתח תקוה. קצב של עיר, לב של מושבה

מכונת רמי גרינברג, ראש העיר

היחידה לחינוך חרדי ותרבות מורשת ישראל

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

המאמר

שבת אורה

חיי שרה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

ביתו של רבי חיים סולובייצ'יק זצ"ל היה פתוח לרווחה לכל נכח רוח ומר נפש. כל מי שהיה שרוי בצער או נתון בצרה, היה בא לפני רבי חיים ושופך לפניו את לבו. ר' חיים היה מרחם ומנחם, סומך ותומך, מתקנם בעצה טובה ועושה חסד לאלפים ולרבבות. סיפר בנו רבי יצחק זאב, הרב מבריסק זצ"ל: אבא לא הרגיש בעלות על ביתו יותר מאדם וד שבא לביתו. כל מי שרצה נכנס לבית, עשה לו כוס תה, שפת קדרתו במטבח על האש, ישב ואכל, ולאחר מכן שכב לישון במיטה באחד החדרים. לפעמים באו אליו משפחות שלמות מרובות ילדים, והיו מתאכסנים בבית כמה חודשים, עד שלפעמים כשרצה אבא ללכת לישון, מצא את מיטתו תפוסה, ובלית ברירה נאלץ לישון על ספסל. אבא הורה לבני ביתו שלא יראו פנים חמוצות אף לטרדנים ונצלנים. את כולם יש לקבל באהבה ובסבלנות. את כל ההמולה בביתו קיבל ר' חיים באהבה ובסבלנות אין קץ. (עולם חסד יבנה" - סידרת תיקון המידות)

חסדיו של רבי מנחם נחום קפלן זצ"ל, הנקרא ר' נחום מהורודנא, הרקיעו שחקים. מדי יום ביומו היה מתרים אורחים שבאו לעירו עבור עניים ונוקמים. מאות משפחות נזונו על ידו. הוא הגיע להסכם עם כמה אופים, סנדלרים וחיטים. תמורת תשלום ממנו בכל שבוע, היו האופים מספקים ככרות לעניים, הסנדלרים מתקנים נעלים לנוקמים, והחיטים היה מתקן בגדים לאביזנים. יום ששי היה מוקדש אצלו לאספקת צרכי שבת לנצרכים. חמישה שיעורי תורה היה משמיע בכל יום בבתי הכנסת ללא תשלום. ואילו לצורך מחייתו היה מסתפק בתפקידו כשמש בבית הכנסת. ה"חפץ-חיים" שהכיר, הגדיר את חסדיו של רבי נחום ואמר: למדינה הרמה ביותר שאדם עשוי להגיע אליה במידת החסד, הגיע רבי נחום... הוא ראה בפשטותו ובמעשיו, סמל ודוגמא שכל אדם בישראל מסוגל להפעיל אליה. את תמונת רבי נחום, היה ה"חפץ-חיים" מחזיק בתיקו ומתבונן מדי פעם בצורתו הקרושה. (החפץ-חיים - חייו ופועלו)

דאגתו של האדמו"ר בעל ה"בית ישראל" מגור היתה נתונה אף לאנשים סובלים במרחקים ממש. סיפר מקרובו החסיד ר' חיים מאנדל: "באחד הימים, כשעליתי לירושלים, שאלני הרבי, מה הוא המרחק בין עיר מגורי אנטוורפן בבלגיה לאמסטרדם אשר בהלנד? "כשעה נסיעה ברכבת", עניתי. "סע לאמסטרדם", אמר לי, "וגש לסנטוריום לחולי נפש ברחוב פלוגי, שם מאושפזת אשה יהודיה הנקראת בשם... אמור לה כי שלחתיך להורות לה שתחלל ממחשבותיה ולברך אותה בשמי ברפואה שלימה". "עשיתי כדבריו", המשיך המספר. "בשובי לבלגיה מיהרתי לסור לאמסטרדם. מצאתי את הסנטוריום וביקשתי לקרוא החוצה את האשה הנזכרת. מסרתי לה את דברי הרבי כלשונם, ומיד חזרתי על עקבותי". "כעבור זמן קצר פגשתי את בעלה באחת מערי אירופה, והוא סיפר לי בהתפעלות "דבר פלא" שארע זה מקרוב באשתו החולנית: יום אחד הגיע פתאום לסנטוריום איש אלמני שמסר לה שליחות בשם האדמו"ר מגור היושב בירושלים, ומאותו רגע ואילך השתפר מצבה במידה ניכרת מאד, והיא מבריאה והולכת". (פאר ישראל)

קרוב משפחה זקן היה לרבי חיים שמואלביץ שהתגורר בבית-אבות. האיש היה תלמיד-יחכם ור' חיים הקפיד לבקר מפקידה לפקידה ולשוחח עמו בדבריו-תורה. בין ביקור לביקור היה גם שולח לו מכתבים. באחד הימים ביקש מבני-ביתו שישלח עבורו את המכתב. הלה נטל את המכתב ולהפתעתו, הבחין בכך, שעל צידה השני של המעטפה רשם ר' חיים את שמו: "הרב ת. שמואלביץ...". "הדבר עורר פליאה בעיניו. הוא ירע היטב כי ר' חיים הקפיד שלא להתהדר בתוארים כלשהם, הוא לא התאפק ושאל לפשר הדבר. "האיש הוא תלמיד חכם וזקן ובבית-האבות בודאי שאינו זוכה לכבוד ולתשומת-הלב הראויים לו. מי יודע? אולי כשיראה מישוה, שהוא מקבל מכתב מ"דב", הוא ייקרו בשל כך...". (מח ולב)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים נא ירך תחת ירכי: מנהגו של עולם כשאדם עומד להלוות ממון לחברו הריהו חוקר ודורש אחרי יושרו נאמנותו וכשר הפרעון של הלווה, ורק לאחר שאיך לו עליו כל ספק הריהו מלווה לו את הממון, לעומת זה בעניני יהדותו כאשר אדם בא לקנות בשר כשר, תפילין, או כל תשמיש אחר של קדושה, איננו מקפיד כל כך, והוא נוטה לתת אימון בכל אחד, ברם לא כך נהג אברהם אבינו אף על פי שהיה אליעזר זקן ביתו המושל בכל אשר לו אשר לידו מסר את הפיקוח על כל רכושו וממונו, מתוך אימון מלא, בכל זאת משהגיעו הדברים לענין של יהדות, של בחירת אשה מתאימה, בשביל יצחק בנו, אזי לא סמך עוד על דברתו של אליעזר כי אם דרש ממנו שבועה חמורה שים נא ירך תחת ירכי. (מעיינה של תורה בשם ילקוט הדרוש)

אשר לא תקח אשה לבני מבנות הפנעני אשר אנכי יושב בקרב: למה מאס אברהם בכנענים ובחר לקחת אשה ליצחק ממשפחתו ומבית אביו, אף על פי שגם הם היו עובדי עבודה זרה? אלא ההסבר הוא: הכנענים היו משחיתים במעשי תועבה, רעים בעניני מדות ומוסר, ובמדות ותכונות נמשכות התולדות אחרי הוריהן. אולם במשפחתו של אברהם היו תועים בעניני אמונה, שוגים בדעות, בשכל, ובחינה זאת אינה נמשכת מאבות לבנים. (רבי אברהם מסוכטשוב בעל ה"אבני נור")

וירך העבד ויקראתה: אליעזר לא סמך על הגיסים שראה בדרכו לקבוע בוודאות שזו מתאימה להיות אשה ליצחק, אלא ביקש סימנים להוכיח שהיא אמנם בעלת חסד ויש בה יראת שמים רבי יצחק זאב, הרב מבריסק זצ"ל: הוכיח מהמעשה של אליעזר, שבזיווג אין להסתמך על סימנים מן השמים, ואפילו על ניסים המורים, כביכול, שזוהו הזיווג, אלא צריך עוד לבחון ולברר הענין אם היא יראת שמים וצדקנית במעשים, וכמו אליעזר שלא סמך, אלא בחן את רבקה לראות צדקנותה. (שעם ודעת)

ויקראו לרבקה ויאמרו אליה התלכי עם האיש הזה ותאמר אלך: "אלך מעצמי, ואף אם אינכם רוצים". (רש"י) מורה לכאורה היא התנהגותה של רבקה באותו המעמד. לשם מה לה לתת תשובה מתגרה כזו? הלא לא היתה צריכה לזה, שכן הם הרי נתנו את הבריה בידה, אפשרו לה להחליט מתוך רצונה החופשי, ומטעם זה מוטב היה לה לקיים "והמשכיל בעת ההיא ידום" ולא להשיב תשובה מתגרה כזו? אלא, מוכח מכאן כי רצתה רבקה להבטיח בזה את עתידה, שתהיה היא וזרעה אחריה בלתי תלויים במשפחתה ובמולדתה, להביא לידי ניתוק מוחלט של כל הקשר וכל היחס איתם, שתהיה חופשיה ומנותקת מהם לעשות ולהתנהג בהתאם לרצונה ולהשקפתה הרחוקת הטהורה, ודוקא עכשיו, כשהיא עורגת בביתם ותחת ידיהם, שיש לחשוש שיעקבו אותה, והיא מוסיפה לסכן את עצמה, כי אז היא מעמיקה בנפשה תכונת ההתנגדות והעמידה העקבית והתקיפה על עמדותיה, השקפותיה ועקרונותיה. היה זה מצידה "סיכון מחושב", שעם כל החרדה לסיבוכים, היא מעדיפה לעשות את ניתוק הרגשות דוקא מיד, בהתחלה, כי אם לא עכשיו, הרי עלול המחיר בעתיד להיות הרבה יותר יקר, שכן לא בפשרות ולא בהתרפסות אפשר להצליח אם מעונינים באורח חיים של עקרונות ועמידה עליהם. (רבי חיים וייציק זצ"ל - אור חדש)

ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קרמה אל ארץ קדם: שם טומאה מסר להם, (רש"י) ויש לשאול משום מה מסר להם אברהם שם טומאה, וכי צריך להפיץ טומאה בעולם? אלא חשש אברהם שלאחר מותו יבואו הבנים חללו אל יצחק להתחבר עמו בטענה שאחים בני אב אחד הם, וישטטשו על ידי כך את צורת הקדושה האופינית של יצחק, לפיכך מסר להם שם טומאה, למען תהא להם הטומאה לאות ולסימן והכל יכירו בטומאתם, ולא יבואו עוד להתחבר עם יצחק. (אמרי דעת)

סיפור מההפטרה

ולא יעצבו אָבִיו מִמֵּיּוֹ לְאֹמֶר מְדוּעַ כָּכָה עָשִׂיתָ: שמענו שיש לנתינת מחמאות, הפועלת את פעולתה גם כאשר אותו אדם שקיבל את המחמאה אינו אלא גוי ופושע פלילי מסוכן. איש עסקים חרדי המתגורר בלונדון ביצע עסקה גדולה, וקיבל את שכרו בזמנו. בצאתו ממקום העבודה שלו היה במוזרותו סך של כ־ 100,000 לירות שטרלינג. לאחר שצעד כמה עשרות מטרים התנפלו עליו שלשה גויים, ודרשו לקבל לידיהם את כל הכסף הנמצא עמו. אנשים אלה שידעו מן הסתם על העסקה הגדולה שביצע, עקבו אחריו וביקשו לשדוד את סכום הכסף הגדול, תוך שהם מאימים עליו מפורשות שאם לא יתן את הכסף - לא יהססו להרגו במקום. היהודי החרדי "עשה חושבים", והבין כי בכח הודיע לא יוכל להכריעם, לפיכך החליט לנסות את מזלו ולפתח שיחה עם השודדים. הוא התבונן על פניהם, וראה באחד מהם את דמות "המנהיג". לאחר מכן פנה אליו ואמר לו: "תראה, אני רואה בך תכונות חיוביות מאוד, הינך נראה לי אדם טוב ונימוסי, ואפילו אינטליגנטי מאוד. תאמר לי בבקשה, לשם מה אתה צריך את הכסף שלי?". האיש נראה מופתע מעצם השאלה, אך לא היסס להשיב ואמר: "אני זקוק לכסף כדי לקנות משקאות וסמים". והיהודי שלנו ממשיך ושואל: "וכמה כסף זה עולה, הסמים הללו?". "חמש לירות שטרלינג", השיב מנהיג קבוצת השודדים. איש העסקים החרדי הוציא סך עשר לירות והגישו לשודר, ואמר לו: "הנה קח לך את הסכום הזה, כפול כמה שביקשת, והניחני לנפשי". למרבה הפלא, פעלו הדברים על ליבו של השודר, שלקח את השטר בן 10 הלירות שטרלינג, והורה גם לשני השודדים האחרים לעזוב את היהודי לנפשו ומידענו נשם לרווחה והודה לה' יתברך, כי הצל הציל את כספו ואת חייו ומיהר להסתלק מן המקום. למחרת מגיע היהודי שלנו לבית הכנסת שלו באיזור החרדי של לונדון, וליר השער הוא מבחין, להדרתו הגדולה, במנהיג השודדים. "הייתי בטוח שהוא בא כדי לבטל את העסקה שעשינו אתמול, ולישול ממני את כל הכסף", סיפר אחד כן מידענו לבני משפחתו. אולם בתוך שניות ספורות התברר לו שהשודר בא לכאן במטרה אחרת לגמרי, הגוי מנופף בידו בשטר של 5 ליש"ט, ואומר ליהודי הנדהם: "הנה העודף מה 10 ליש"ט שקיבלתי ממך אתמול". לאחר מספר רגעים תפס מידענו אומץ, ושאל את השודר - הגוי שניצב לידו בפתח בית המדרש: "אני רוצה שתסביד לי בבקשה את התהפוכות שאידעו לך. אתמול, רצית לשדוד אותי ולקחת את כל כספי, אחר כך הסתפקת ב־ 10 ליש"ט, ועכשיו אתה עוד מחזיר לי עודף?!" את דברי התשובה של הגוי יש להחזיר היטב אל נבכי לבנו. "אני בן 27", אמר הגוי, "ועד אתמול, מעולם לא שמעתי אף פעם שאני אדם טוב, ולא שמעתי שאני עושה רושם כאחד שיש לו תכונות חיוביות. אתה האדם הראשון בעולם שאמר לי את הדברים הללו, וההרגשה שלי היתה שבאמת - התכוונת למה שאתה אומר, ולא אמרת את המחמאות הללו רק כדי להרוויח את כספך. הגישה שלך שבתה את ליבי, עד שהחלטתי שלא מגיע לך שאגזול את כספך. לכן, אתמול הסתפקתי בשטר בן 10 הליש"ט, ולאחר שקניתי מה שהייתי צריך לקנות, ונשאר לי עודף, באתי להשיב לך גם את זה". סיפור זה סופר ע"י ר' אהרון טויסיג שליט"א שאמר שהוא מכיר את בעל המעשה בלונדון, ועכשיו נעשה חשבון: אם זה מה שמחמאה אחת יכולה לפעול על ליבו של גוי, ועוד גוי כזה שהוא שודר מסוכן ואלים, איזה ערך יש למחמאה אחת שלנו שנעניק לילדים, לעקרת הבית, לטכנים, ולכל היהודים הסובבים אותנו. מדוע אנחנו חוסכים בדברי מחמאות? האם נתינת מחמאה גוזלת ממך משהו? האם היא מעבירה את כספך ורכושך לאותו אדם שהחמאת לו? יוסף חכם וילמד לקח: בכמה מילים אפשר ליישר את בני הבית לדרך המלך. ולהתפכח מדרכים שלא מתאימים לבני מלך, וליישר את אורחותינו בעולם הזה, ולזכות לחיי הנצח. (ברכי נפשי)

ועל הכל...

"פרפראות"

נכנס עגלון אל האדמו"ר מאלכסנדר זי"ע ובפיו "טענה".. על סוסו "רבי שטח טענתו בכבוד ראש: סוסי מסרב לאכול ואין לאל ידי לעשות לו מאומה, והרי כל פרנסתי תלויה בו, פנה הרבי אל העגלון ושאלו "אמור לי בני כיצד זה נוהג אתה באכילתך?" "כדרך כל העגלונים" ענה האיש במבוכה קלה, הבן לא הבין מה ענין אכילתו שלו עם עקשנותו של הסוס, "בבוקר לפני פת שחרית אני נוטל את ידי, ובלילה לאחר סעודת ערבית אני מברך ברכת המזון" "ומה לך כי תלין על סוסך" השיב הרבי בחיך קל על שפתיו "מכיון שאתה נוהג ככהמה אוכל הסוס כבן אדם, אך אם תקפיד להתנהג כאיש יהודי, יחזור סוסך ויאכל כראוי לבהמה". (אלכסנדר האחים הקדושים)

"ענין של טעם"

הטעם שאמרו רבותינו זכרונם לברכה(ערובין י"ח) "אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו, וכולו שלא בפניו". כתב בעל"הפלא יועץ", נראה דהינו כדי שלא תזוה דעתו ולא ירום לבבו. אבל מקצת אומרים, כדי שידרו בעשית הטוב בראותו שיהללוהו בשערים מעשיו, וגם כדי להרבות אהבה ואחווה, שלום ורעות, באופן שצריך פלס ומאזני משפט, שאם רואה אדם שאינו אדוק כל כך באהבת השם, ויש לחוש שתכבד עליו עבודת המצוה, ראוי להגיד שבוהו ושכרה של מצוה שהוא עושה, ולומר לו: אשריך מה טוב חלקך שאתה קונה עולם הבא במעשיך, וכנהנה דברים המלהיבים את הלב, כדי שיחזיק במעוז לעשות מצוות, או כדי שישבחוהו, או כדי לזכות לשכר טוב, ומתוך שלא לשמה בא לשמה.

"מפי כתבם"

ילדים קטנים אינם רוצים לישון כמו המבוגרים, כיון שלילדים יש יותר אהבת חיים. הם רוצים להמשיך ולפעול עוד. אנשים חכמים ונבונים יודעים שאין רע גדול יותר מביטול הזמן. כיום יודעים שאין מציאות שמתבטלת לחלוטין מהעולם. הקולות קיימים בחלל האוויר, ואפילו התרסיסים למיניהם שמתזים באוויר נשארים בחלל העולם. כששורפים חתיכת עץ היא אמנם נעלמת מהעין, אבל היא נעשית לאפר - שינוי מצורה לצורה אחרת. אין דבר שהולך לאיבוד. כך גם כאשר אדם קיים מצוה, היא אינה מתבטלת לנצח נצחים. המציאות שנוצרה על ידי המעשה נבראה וקיימת לעד, כשאדם ממתין לאוטובוס וכדומה, הוא יכול לנצל את הזמן למחשבה של חיזוק, למחשבה על הקב"ה שנמצא בכל מקום. רגעים אלו לא הלכו לריק - הוא ניצל אותם לחיים: אך אם זמן של המתנה הופך להיות זמן של בטלה, אם לא יודעים מה לעשות כשלא נמצאים ליד ה"סטנדר" והגמרא הרי רגעים אלו הם של מוות. היהודי האמיתי יודע לנצל כל רגע מהחיים כדי לחיות, הוא אינו זקוק לספר בכדי ללמוד והוא אינו צריך סידור בכדי להתפלל. הוא מסוגל לחיות עם הקב"ה בתורה ובתפילה גם בלי העזרה החיצונית - ובכך ניתן לנצל כל רגע בחיים. (רבי שמשון פינקוס זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן, נער, שיום הבר מצוה שלו, לא יחול באותו תאריך שגודל. **תשובה:** אם נולד בא' כסלו בשנה שראש חודש היה רק יום אחד, ויום הבר מצוה שלו יוצא בשנה שראש חודש יומיים, הוא נעשה בר מצוה ביום הראשון של ראש חודש דהיינו בל' מרחשון (משנ"ב ג"ה ס"ק מה)

מפתגמי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

לא נאה לחכם דאגה. (מעין החכמה).

החכם שומר עצמו מאוהביו. יותר ממה שישמור עצמו מאויביו. (דרכי החיים)
...ואם שאלוך דבר קטן ואי אתה יודע בו, אל תבוש לומר איני יודע. (דרך ארץ זוטא)

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:20
שקיעה: 16:42
צאת שבת: 17:19
רבנו תם: 17:55
הזמנים לפי אופק נתיבות

אחד השבת

העלון מופץ ברכבות עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת: שרון בן גילי ז"ל

מנישיהת בפרישה

"וה' ברך את אברהם בכל"

בגמרא מסכת בבא בתרא נחלקו מה כוונת הכתוב: "בכל"? רבי מאיר אומר: שלא הייתה לו בת רבי יהודה אומר: שהייתה לו בת. אחרים אומרים: בת הייתה לו לאברהם ו"בכל" שמה. רבי אליעזר המודעי אומר: איצטגנינות הייתה בליבו של אברהם אבינו שכל מלכי מזרח ומערב משכימים לפתחו. רבי שמעון בן יוחאי אומר: אבן טובה הייתה תלויה בצווארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל החמה. פעם אחת חלתה ביתו של הצדיק רבי אהרון מקארלין, בעל "בית אהרון", והרופאים נלאו למצוא מזור למחלתה. באותו זמן עבר בעיר הצדיק רבי משה מקוברין. הזמינו רבי אהרון אל ביתו לסעוד על שולחנו. בתוך הסעודה הזכיר המארח את ביתו הזקוקה לרחמי שמים מרובים וביקש מהאורח הצדיק שיעתיר בעדה בתפילותיו. אמר רבי משה: בגמ' אנו מוצאים שאבן טובה הייתה תלויה בצווארו של אברהם שכל חולה הרואה אותה - מיד מתרפא! מזה זמן שחשבתי לעצמי: מה טיבה של אבן זו שהיא בכוחה לרפא כל חולי וכל מדווה? ועלה בדעתי לומר שאין הכוונה לאבן טובה גשמית, אלא לאבן טובה רוחנית, דהיינו למידה הטובה שאברהם אבינו התייחד בה. היא בשעה זו כאשר אתה, רבי אהרון, מקיים בי מצוות הכנסת אורחים, תלויה גם בצווארך אבן טובה זו! תסתכל הבת על אביה ותתרפא בעזרת ה'! מיהר רבי אהרון ועשה כהוראת אורחו הדגול ומיד חלה הטבה במצב הבת וכעבור זמן לא רב נרפאה כליל!

"והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה אותה הוכחת לעבדך ליצחק"

פעם אחת שוחח הגאון מטשעביץ, רבי דוב בעריש וויזניצער עם תלמידיו בענייני שידוכין. שאלוה התלמידים: רבי מהו הדבר העיקרי שיש לבדוק כאשר מציעים שידוך, והרי הפרטים הם רבים כל כך ואיך נדע מה עיקר ומה תפל? ובכלל מה קודם למה? ענה הגאון מטשעביץ: בשידוך יש להקפיד לבדוק שלושה דברים עקרונים! ומה הם אותם שלושת דברים? שאלו התלמידים. ענה רבם: שלושת הדברים האלה הם: מידות, מידות ומידות!

"ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה"

הצדיק רבי שלום רוקח מבעלזא היה מקפיד מאוד בענייני לבוש. לחסידיו היה מורה שילבישו את בני ביתם בבגדים צנועים כמקובל בישראל מקדמת דנא. כאשר היו באים לפניו לקבל את ברכתו לשידוך העומד לצאת אל הפועל, היה הרבי מתרה ומזהיר על נושא זה ואף הביא לכך סמך ממקרא מפורש: אצל אליעזר עבד אברהם אנו מוצאים שבבואו אל בית רבקה נאמר: ויוצא העבד כלי כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה, ולכאורה היה ניתן להקשות הרי משפחתה תשלח אותה בלא שתקבל נדוניה מכובדת? השיב הרבי: אלא אברהם אבינו דאג לשלוח לכלה בגדים כפי המקובל כי לא חפץ בבגדים כמקובל במקומו של נחור...

השובות למזור ניתן לשלוח עד יום שלישי בשבוע
לפקס: 08-9941870
או למייל- 7665190@gmail.com

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל

החידה: היכן מצינו בתנ"ך ובש"ס עיר חדשה שהיא ישנה?
החידה של שבוע שעבר - מה משותף בין ברית מילה לחליצת יבמה?
פתרון - בברכה של שניהם מוזכר אברהם אבינו.

המדור בחסות: ת"ת אשדוד | כל הלבוש לבן תורה במחירים מיוחדים
רחוב: חסדא אשדוד | טלפון: 052-766-8251

המשתתפים במדור זה, ופתרו נכונה ויכנסו להגרלה נושאת פרסים יקרי ערך, בשווי מאות שקלים. (תווי קניה ברשתות המזון, בחנויות ביגוד, וכן מוצר פטנט בלעדי לקוראי אור השבת ועוד)

העלון להצלחת מר תומך סגרון ורעייתו תחילת ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il
לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454
ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן השבת

האם מותר לחברא קדישא לנסוע עם נפטר דרך מנהרה

שאלה: לאחרונה נחנכה מנהרה חדשה וארוכה בכביש העולה לירושלים, ומכיון שהדבר מצוי מדי יום ביומו שמעלים נפטרים מרחבי הארץ והעולם לקבורה בירושלים, התעוררה שאלה האם מותר לנהג שמוביל את הנפטר לנסוע דרך המנהרה, או שעליו לחשוש שמא באותה שעה שהוא נכנס למנהרה נמצאים בה כהנים, והוא מטמא אותם בכניסתו לשם, ועליו לנסוע בדרך עוקפת אף אם יאריך בזה את דרכו.

תשובה: הגאון הגדול רבי נסים קרליץ שליט"א אמר שראוי להחמיר ולא לנסוע דרך המנהרה עם נפטר, דדבר המצוי הוא שיהיו בה באותה שעה כהנים. והגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א הניח דבר זה בצ"ע.

והגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א אמר דיש כמה צדדים להקל בדבר: א. על כל אחד מן הנוסעים במנהרה באותה שעה חל הכלל של כל דפריש מרובא פריש, ומסתמא אינו כהן. ב. דין זה תלוי בדין אהל זרוק, דלמ"ד שמה אהל הרי המכונת שבה נמצא הנפטר חוצצת בפני הטומאה ואין המנהרה נטמאת, ועוד דהמכונת שבה יושב הכהן מצילה אותו מן הטומאה. אמנם ק"ל העיקר להלכה דאהל זרוק לאו שמה אהל ואינו מציל בפני הטומאה [וראה להלן מש"כ בזה בשם הגר"ש גרוס]. ג. ק"ל ספק טומאה ברה"ר טהור, ולכן בודאי מותר לכהן להיכנס למנהרה ואינו צריך לחשוש שמא יש שם מת באותה שעה, אך יש להסתפק האם מכח אותו כלל יכול הנהג החברא קדישא להניח שאין כהן ברה"ר באותו הזמן שהטומאה נכנסת לשם, או שמכיון שכעת יש שם טומאה ודאית, לא אזלין לקולא בספק האם יש שם כהן או לאו. והגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א פסק להקל מטעם שהכהנים בתוך כלל הציבור אינם בגדר מיעוט המצוי שצריך לחשוש לו.

קוראים יקרים שימו לב!
זמן שליחת פתרונות לחידת חג הסוכות נד יום חמישי הקרוב ערב ראש חודש כסלו!

בזמן התפילה וסמי תורה אין לקרוא את העלון

האלן נחום אלין נפטר: מנוח בת נשיאה - לבת לי וסמחה בת נשיאה - לבית רבן וכן אליו נשיאת מקבלת בן אלו וחסידות

את המילה הזאת יש כאלה שלא מבינים. הגיע הזמן שיבינו || זמן ששווה כסף

בגמ' מגילה (ו): אמר רבי יצחק, אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי, אל תאמן. לא יגעתי ומצאתי, אל תאמן. יגעתי ומצאתי, תאמן. הני מילי בדברי תורה, אבל במשא ומתן סיעתא הוא מן שמיא. ולדברי תורה לא אמרן אלא לחדודי, אבל לאוקמי גירסא סיעתא מן שמיא היא. ע"כ. והנה לשון רבותינו ז"ל בזה צריכה לימוד. הלא מציאה באה לפתע וללא הכנה, מהו אם כן לשון יגעתי ומצאתי, היה לו לומר יגעתי והשגתי. גם צריך להבין לשון האמנה שהוזכר כאן.

אולם לימדנו בזה רבי יצחק, שהניגש לעסוק בתורה והנה אין הוא מבין את הסוגיה או נתקל בקושיה עצומה המזדקרת לנגד עיניו, אך הוא עמל ויגע להבין את האמת, אמנם תקוותו בעמלו היא להבין את הקשה אצלו באופן שיתיישבו הדברים בדעתו, אך כאשר עמל ומתייגע בסוגיה הקשה בעיניו, מגלה הוא בה לפתע עומקים הרבה יותר נפלאים ממה שציפה להם ליישוב שאלתו, כאילו דלתות עלומות נפתחו בפניו מבלי שידע שישנן שם מלבד דלת אחת שנתייגע לפותחה, וכבר אוצרות רבים נחשפים בפניו. והנה הוא רואה בחוש כי מצא מציאה אוצרות בלומים המאירים את אורם לפניו. ולפיכך אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי, כלומר שלא מצא עומק הזוהר לפניו באור יקרות, אל תאמן. כלומר, אל תאמן לו שיגע. כי אם באמת היה עמל ויגע להבין, היה מגיע להבנה ולהשגה זו, שהיא בגדר מציאה של ממש. ואם אומר יגעתי ומצאתי, דהיינו שמצא מציאות שכלל לא ציפה לה, תאמן לו שיגע ומצא. וזה דבר שהנסיון יעידהו, שפעמים שבתחילת הלימוד נראה הדבר מובן ברובד מסויים הנראה כמושלם, אך כאשר יגיע בסוגיה בגלל הערה כל שהיא המתעוררת ומחייבת עיון עמוק יותר, מתגלים רובדי עומק נפלאים המאירים את עיני הלומד גם בפרטים שקודם לכן היו נראים כמובנים היטב.

יגיעה זו משמעה לתת לב ולדקדק בכל מילה במילותיהם של רבותינו ז"ל ובמשנה ובגמ' ובראשונים, ולהתאמץ להבין כוונתם האמיתית. וכל שכן במקרא. ומשחש כי ישנה מילה שאין כוונתה ברורה חוזר וקורא ומעיין בדברים, עד שהם מאירים בפניו.

אמנם את זאת יש להדגיש, כי אימוץ המחשבה כראוי בלימוד מחייב ריכוז חד שאי אפשר בשום אופן להגיע אליו אם אין הלומד מזניח את ההתעניינות הטבעית בענייני העולם שמסביב. אבל הגומר בדעתו להציב בראש מעייניו את השאיפה להיות מעיין אמיתי בתורה ולהיות בקי בכל דבריה, ולפיכך חותר הוא לנצל כל רגע אך ורק למטרה זו, ומנתק עצמו עד כמה שידו מגעת מכל מה שמבזבז את זמנו לריק, מתוך שמחת חיים וזהירות בכבוד הזולת. אדם זה מובטח לו שיזכה למלא את ימיו ולילותיו בצבירת אוצרות של תורה, בבחינת ואברהם זקן בא בימים, שכל ימיו באים עמו כקרונות מלאים הבאים אחרי הקטר המוביל, והנה מגיע היום שתורתו מכרזת עליו כי נעלה וגדול הוא בתורה משאר בני גילו שבחרו בדרך קלה ורפויה יותר.

אספורה

סיפור לשבת

רבי חיים 3165

ה'וויז' שכיוון השם יתברך

טובה ברכתי אותה. ואז הוא יצא אליי והודה לי על השיעור בשעתו ועל כל השיעורים בכלל. והיא נכנסת לבית ומוציאה לי שלושים כרטיסים של מאה שקל וביקשה שאחלק את זה למי שארצה. אמרתי לה בסדר גמור ומשם אני הולך לרעננה.

מגיע לרעננה מבקר את החולה יושב איתו ומדבר אליו. ואז חזרתי לבית. אמרתי לבורא עולם אני עשיתי מסירות נפש לבקר יהודי במוצאי יוה"כ וקבלתי שלושת אלפים שקל. ריבונו של עולם למה?

וכאן אתם חייבים לשמוע מה קרה לי. יום למחרת אני מקבל טלפון על הבוקר ואישה בוכיה על הקו. ובעלה לקח את הטלפון ואמר לי "הרב זאיד הייתה לי סוכה והיא התפרקה ואין לי כסף השנה לקנות סוכה". אמרתי לעצמי יושבים זוג באשדוד ואין להם כסף. ומיד הסתכלתי על הכרטיסים ראיתי שרשום שם חנות בשם 'סנטר' ושלחתי אותם לבדוק אם יש שם סוכה. לאחר שבדקו אכן הייתה שם סוכה שעולה 1,500 שקל, ושלחתי להם 15 כרטיסים לאשדוד.

איזה שמחה גדולה הייתה להם. כמה נשאר לי? 1,500 שקל. הלכתי לסופר 'ברכת השם' לעשות קניות לחג. והנה ליד החנות יש שם בית כנסת ועברה שם אישה ששאלה אותי אם העזרת

נשים פתוחה, עליתי לבדוק לה ואמרתי לה שכן פתוח והיא עלתה. היא נעמדה מול הארון קודש שמה יד ואמרת: 'בורא עולם תראה יש לי בתיק 240 שקל ועוד חמש שקל בארנק. אני צריכה לעשות קניות בהרבה כסף לחג ואין לי. בורא עולם אם אתה רוצה שיהיה לי חת תביא לי אם לא אני אחזיר את המוצרים חזרה'. אמרה פרק תהלים ויצאה החוצה.

היא נכנסה לסופר ומלאה עגלה מלאה מוצרים ורצתי מהר לקופה ראשית ובקשתי ממנו מעטפה שמתי 1,000 שקל ולקחתי 10 כרטיסים. כתבתי על המעטפה 'צדקה בסתר' ושמתי בעגלה בלי שתשים לב. היא פתאום רואה את המעטפה וקופצת מהתרגשות ומהלהבות וכעת יש לה 1,245 שקל. והיא מגיע לקופה ואני אחריה. היא עשתה חשבון והכל יצאה לה 1,245 שקל בדיוק מה שהבאתי לה.

כמה נשאר לי מהתלושים? 500 שקל. אני חוזר הביתה ומקבל טלפון מזוג שמחכה לי. הלכתי אליהם ואמרו לי שצריכים שלום בית. אומר לי הבעל: 'הרב זאיד אני סובל מכאבי גב, וראיתי בחנות 'טבע נאות' נעל שעולה 500 שקל לכבוד החג זה מתאים לי'. ועכשיו הגעתי לשוק וראיתי אתרוג ב- 500 שקל ושנתי את דעתי שבמקום נעל אני אקנה אתרוג. אמרתי להם אם על זה אתם רביים הוצאתי את הכרטיסים וראיתי שיש שם גם טבע נאות והבאתי להם ביד 500 שקל.

שהקב"ה מגלגל שאגיע להרצליה אני לא מגיע סתם. זה רק בשביל מסירות נפש לעם ישראל!! 3,000 שקל והכל לכבוד בניו של השם יתברך. אין מקרה בעולם.

מספר מגיד המשרים ידידנו הגאון רבי חיים זאיד שליט"א, רבה של 'פרדס כ"ץ':

אני רוצה לספר כאן סיפור נדיר ומיוחד, ואני חושב שהסיפור הזה יעלה עם מסר לפני אדון הכל, וגם לכם ציבור הקוראים.

ערב מוצאי יום הכיפורים. עבדכם הנאמן התפלל ביוה"כ בישיבה שאנו מחזיקים בס"ד לנוער נושר, שם יש התעלותא גדולה לשמוח איתם ולרקוד איתם, ולהתחזק מתפילות החג. ובמשך כל יום הכיפורים עבודת השם סחטה ממני כוחות נפש ופשוט כמעט התמוטטי.

מוצאי יום הכיפורים אני נכנס לבית לשתות כוס קפה להרגע אחרי 12 שעות של עבודה קשה מנשוא, אני יוצא החוצה מהישיבה ונכנס לרכב מכניס את המפתח לתוך הרכב ולא מתניע. ואני חייב לשתות משהו. מי יעזור לי כעת לסדר את הרכב ובפרט שכעת רק יצא כיפור. אני עומד בחות וראיתי יהודי עבור שם עם טלית ושאלתי אותו אם יש לו כבל בשביל להתניע את הרכב, הוא חושב דקה שתיים ואומר שיש לו, הוא הלך מהר והביא את הרכב שלו פתח מכסה מנוע חיבר את הכבלים והנה נדלק המנוע. הודתי לו מעומק ליבי על העזרה שעזר לי. והוא אומר לי אני יכול לבקש ממך

טובה? אמרתי לו כן. והוא אומר לי שיש לו קרוב משפחה שיש לו נמק ברגל ויתכן ויחתכו לו את הרגל, ואותו קרוב שלי אוהב את הסיפורים שלך ואת השיחות שלך, בבקשה תעשה טובה תצלצל אליו ותן לו טלית חיזוק. לקחתי ממנו את המספר ושמרתי אותו.

הגעתי לבית שתייתי שתי כוסות קפה ונשכבתי מעט לנוח. ואז אמרתי לעצמי שאני הולך לעשות מסירות נפש, אני לא הולך לצלצל אליו אלא אני נוסע אליו עד רעננה. אני מכוון את ה'וויז' לרעננה הוא מחשב מסלול מחדש ויוצא מהבית לקיים מצווה, לא לפני שעדכנתי את אשתי. ולמרות שניסתה לשכנע אותי שאלך למחרת בכל אופן הסברתי לה שזה מצווה חשובה וחובה לעשותה היום.

והנה בתוך המסלול של רעננה אני רואה שמופע גם העיר הרצליה, אמרתי לעצמי יתכן שזה נכון כי שני הערים הללו יש להם את אותו קרבה של כמה וכמה דקות. נסעתי. אני רואה כביש שחור וריק ומולי שלט 'הרצליה פיתוח', המשכתי לנסוע והגעתי לרחוב מסויים בהרצליה שיש שם ויולה מפוארת, ולפתע נזכרתי שאני מכיר את האזור הזה ולא יודע מהיכן.

ראיתי שכך הבנתי שהכל משמיים יצאתי מהרכב וצלצלתי מהפעמון. יוצאת לי פיליפינית ושואלת אותי למה באת, אמרתי לה שיש שם חולה ובאתי לבקר אותו ושתגיד לו שהרב זאיד בא לבקר אותו. ואז נזכרתי שחודשיים לפני הייתי שם בשיעור תורה ממש בבית הזה. והיא אומרת לי שלא יאומן באתי במוצאי יום הכיפורים ושאתי יברך אותה לשנה

ואז הוא יצא אליי והודה לי על השיעור בשעתו ועל כל השיעורים בכלל. היא נכנסת לבית ומוציאה לי שלושים כרטיסים של מאה שקל וביקשה שאחלק את זה למי שארצה. אמרתי לה בסדר גמור ומשם אני הולך לרעננה.

ב א פ ש ר ו ת י כ מ
ל ז כ ו ת א ת ה ר ב י מ
ל ל א כ ל מ א מ מ ין
א מ א י ר ע א ת כ מ
א ו מ כ י ר י כ מ
ס י פ ו ר מ ח ז ק
ש ל ח ו א ל י נ ו ב י ת
'א ו ר ה ש ב ת'
ר ח' ח ו נ י 4 1133 נ ת י ב ו ת
ו ל צ י י ע כ ו ר 'א ו ר'
ה ש ב ת'
א ו ב פ ק ס:
08-9941870

אדם ברה

סיפור לשבת

אמרי קודש בראי הפרשה

"הנה אנכי נצב על עין המים ובנות אנשי העיר יוצאות לשאוב מים. והנה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתך ואמרה שתה וגם גמליך אשקה ותה הוכחת לעבדיך ליצחק ובה אדע כי עשית חסד עם אדוני"

פרק חיים 3/6

אין שמחה במקום עצב

את הסיפור הבא סיפר מגיד המשרים ידידנו הגאון רבי חיים זאיד שליט"א, ומהמסר הטמון בו נוכל ללמוד מהי כוחה של לדון את האדם לכף זכות.

יש לי חבר מהישיבה קראו לו יעקב, היינו חברים מאוד טובים ועשינו חברותא תקופה קצרה. הבחור התחתן ואני גם ומעט נפרדו מעט דרכנו, ונפגשים פעם בכמה זמן באירועים,

ובשנתיים האחרונות כלל לא פגשתי אותו. והנה אני פתאום פותח עיתון 'יתד נאמן' של שכן שלי והנה אני רואה מודעת אבל ששם מפורסם שאבא של יעקב נפטר. ואני נזכר שאותו יעקב הוא בן יחיד לאביו, כפשוטו לא בנים ולא בנות חי לבד בבית.

אמרתי לעצמי שהילד קשור לאבא זה לא פשוט, אמרתי נלך לניחום אבלים שהיה בגבעת שאול בירושלים, אבל מה? יש הרבה אירועים וכנראה חשבתי שלא אספיק לנחם אותו. והנה לאחר כמה זמן הלכתי לחתונה בהיכלי מלכות ופתאום קלטה עיניי את יעקב מרחוק. רצתי אליו והוא כולו שמח ומתלהב, ואני מחבק אותו. בתחילה

לא האמנתי למראה עיניי איך יתכן אדם ששיכל את אביו לא מזמן והנה הוא כולו שמח וצוהל מה השתנה בו?

אני אומר לו, יעקב באמת היה לי צער גדול לשמוע את זה. והוא צוחק שאבא שלו נפטר, והוא עדיין עם החיוך שלו. עמדתי בהלם ולא ידעתי איך להגיב, אמרתי לו 'תנוחמו מן השמים', והוא לא בצער וכולו שמח. שתקתי ולא דברתי מילה, הייתי בהלם סוף כל סוף בן יחיד.

יצאתי מהחתונה והתקשרתי לישראל שהוא חבר יותר טוב ממני של יעקב. הוא עונה לי ונזכר מי אני. שאלתי אותו: "תגיד לי, הלכת לנחם את יעקב?". אמר לי "כן בטח". שאלתי אותו מה עובר עליו כולו שמח ורוקד. והוא אומר לי הרב זאיד אין לך מושג הוא כבר שלוש שנים אינו בדעתו הצלולה ועוד בחיי אביו, והוא ידוע כבר בירושלים כאחד לא נורמאל.

קודם כל תראו איך אני דנתי לכף זכות, ולא חשבתי שהשתגע. אבל אני למדתי מזה דבר גדול מי שצועקים לו 'תחזור בתשובה' והוא לא מתייחס וממשיך לצחוק עליך אני מלמד עליו זכות. ואני לא כועס עליו כי בסך הכל נטרפה עליו דעתו, כי מי ששפוי לא עושה צחוקים מהשם יתברך. ואדם צריך לסדר לעצמו זמן מיוחד לקבל על עצמו קבלות טובות כדי להשפיע על הרוחניות והקדושה שבו!!

תורתנו הקדושה מחייבת אותנו לדון לכף

זכות שנאמר "בצדק תשפוט עמיתך", ואם אכן היינו נוהגים כן לא היה לשון הרע ורכילות בעולם וכבר מזמן היינו נגאלים, שכף החובה היא השורש שממנו נולדים דברי הלשון הרע והרכילות, וכאשר אדם רואה את חבירו עושה מעשה ודן אותו בליבו לכף חובה, הרי כבר יש בידו דברי לשון הרע או רכילות לספר, ובהרבה מקרים זו רק שאלה של זמן מתי הוא יספר את הדבר או יפעל ממש לרעת

חבירו, ואם היה דן לכף זכות לא היה לו מה לספר על חבירו, והלשון הרע לא היתה נולדת כלל. הרואה או שומע גנותו של חבירו במצוות בין אדם לחבירו או בין אדם למקום, וחבירו ירא אלהים צריך לדונו לכף זכות אפילו אם המעשה נראה לו נוטה יותר לכף חובה. {ח"ח הלשה"ר ג-ז}

הרואה או שומע גנותו של חבירו במצוות בין אדם לחבירו או בין אדם למקום, וחבירו הוא בינוני אשר נזהר מן החטא ולפעמים נכשל בו, אם המעשה נראה לו שקול - שניתן לפרש המעשה לזכות או לחובה באותה מידה, צריך לדון את חבירו לכף זכות. {ח"ח הלשה"ר ג-ז}

אני אומר לו, יעקב באמת היה לי צער גדול לשמוע את זה. והוא צוחק שאבא שלו נפטר, והוא עדיין עם החיוך שלו. עמדתי בהלם ולא ידעתי איך להגיב, אמרתי לו 'תנוחמו מן השמים', והוא לא בצער וכולו שמח.

הרואה או שומע גנותו של חבירו במצוות בין אדם לחבירו או בין אדם למקום, וחבירו בינוני אשר נזהר מן החטא ולפעמים נכשל בו, אם המעשה נראה לו נוטה יותר לכף חובה נכון מאוד שיהיה אצלו הדבר כספק ולא יכריעהו לחובתו של חבירו. {ח"ח לשה"ר ג-ז}

הרואה או שומע גנותו של אדם רשע, אינו צריך לדונו לכף זכות אלא לכף חובה, ולגביו לא שייך כל מה שכתוב בהמשך {ח"ח עשין ג' במ"ח}. ישנם מקרים שעושה המעשה הרע, עשהו בגלל נסיבות מסוימות כגון לחץ גדול שהיה נתון בו בפרנסתו או בעניינים אחרים, ולולי זה לא היה עושה את המעשה, ואף על פי שהמעשה שנעשה אסור, מכל מקום הדבר קל יותר בחומרתו ממעשה שנעשה מתוך זלזול או על מנת להכעיס, גם זו נקודה המסייעת להפחית קצת מחומרת המעשה שנעשה.

ולכן - גם כאשר אי אפשר לנקות לגמרי את עושה המעשה מכף חובה, חובה עלינו ללמד עליו זכות כדי להפחית מחומרתו של המעשה, וזה בכלל "בצדק תשפוט עמיתך".

אחרי הסיפור וההתעוררות של דברי המוסר אני לא מאמין שיש עדיין קורא שלא קיבל על עצמו את הקבלה שהיא חובה ולא זכות לדון את האדם לכף זכות. וכמאמר חז"ל לדון את 'כל' האדם לכף זכות, שהכוונה היא שצריך לדון את 'כל' מעשיו, גם אם נראים וגם אם לא. בהצלחה.

יש לעיין בצורת המבחן שעה אליעזר לבחירת השידוך ליצחק אבינו ע"ה, מה יש בסימן הזה שאמר שהנערה תאמר אליך "גם לגמליך אשקה", ומדוע לא הספיק רק מה שתאמר לו "שתה"

ומבארים בזה, שפעמים אדם רואה מישהו שצריך עזרה, או איזה אדם המבקש צדקה וכיו"ב, וכאשר הוא שומע ממצבו הנורא וכו' ליבו מתמלא עליו רחמים ותיכף הוא עוזר לו, וודאי שעשה בזה דבר גדול ומקיים בזה מצוות צדקה הגדולה והחשובה. אך עדיין במעשה זה לא משתקף מידת טובו וחסדו של אותו אדם, כי יתכן שרק מחמת הסיפור הכואב ששמע וכו' נשבר ליבו בקירבו ולכן הושיט ידו לעזרה.

וכמו שמצינו בכיו"ב מה שפירשו במצוות הצדקה מה שנא "פתח תפתח" וגו', ומדוע נאמר בכפילות? והסבירו, שאדם הנותן ב' פעמים, הוא מראה שהנתינה שהוא נותן, אינו בשביל להרגיע את מצפונו, שכן לזה היה מספיק לו בנתינה הראשונה, אך כאשר מוסיף הוא לתת פעם נוספת מראה הוא בזה שנתנינתו היא מחמת ציווי השי"ת, ולא בשביל להרגיע את הצער שהוא רואה.

מעיין זה יש לבאר כאן במהלך של אליעזר עבד אברהם, שבדווקא הוסיף ב'מבחן' שהנערה תאמר לו שתשקה גם את הגמלים. כי אם הנערה הייתה שומעת את בקשתו "הטי נא את כדך ואשתה" ותיכף הייתה מביאה לו לשותות. עדיין אין הוכחה במעשה זה על טוב ליבה כיוון שאפשר שעשתה מעשה זה מאי נעימת לסרב, או מרחמים וכיו"ב. אך כאשר היא מעצמה יוזמת מעשה שלא נתבקשה כלל, ולא רק שיזמה מעשה נוסף, אלא שבתוספת זו היא בעצם מכניסה את עצמה לטירחה ומאמץ גדול, הרבה יותר מעצם בקשתה, שכן להשקות עשרה גמלים היא טרחה ומאמץ עשרת מונים, מאשר להשקות את אליעזר בלבד, וכאשר אכן היא פעלה בכל זאת, הרי שבמעשים כבירים אלו נוכח אליעזר במידת טובה וליבה הטוב ועוצם מידת החסד המתבטאת במעשים כאלה.

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזוק" (ברכות)
ויזחזק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזוק

סיפורים אחשקיים

מדור תמיהות וקושיות

אע"כ יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ויבא אברהם לספוד לשרה ולבנותה" (כ"ג ב')

מדוע אברהם אבינו תחילה הספיד ורק אחד כך בכה והלא הדרך תחילה לבנות ואחר כך להספיד, ונפרט על אדם גדול?

◆ ישוב א' ◆

כאשר האדם בצער גדול ליבו נעשה כאבן ואינו יכול לבכות

בספר טל אורות (בפרשתינו) להגאון רבי מאיר פאפריש כ"ץ זצ"ל תלמיד האריז"ל מתרץ שאף על פי שדרך העולם תחילה לבכות ואחר כך להספיד, וכן אמרו בגמרא (מו"ק כז:): שלוש ימים ראשונים לבכי ושבעה ימים להספד, מכל מקום הרי ידוע שבשעה שיכבדו היגונות והצער על האדם, יהיה ליבו כאבן עד שלא יוכל לבכות, כמ"ש במ"א בפירוש הפסוק (ירמיהו ח' כ"ג) "מי ייתן ראשי מים ועיני מקור דמעה ואבכה יומם ולילה את חללי בת עמי". לכך הוצרך אברהם אחרי שבא מקבורת תרח לספוד תחילה כדי לעורר הדמעה והבכי.

◆ ישוב ב' ◆

לפי שבא מקבורת תרח אביו אם תחילה היה בוכה היו סבורים שעליו בוכה

הגאון רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל בספרו תפארת יהונתן (בפרשתינו) מתרץ על פי מה שמצינו במדרש (קה"ר ט' ז'), "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבנותה" מהיכן בא, רבי לוי אמר מקבורתו של תרח בא. ולכן אם תחילה היה בוכה היו סבורים המון העם שעל אביו הוא בוכה, אך אברהם אבינו חפץ שידעו הכל שבוכה בשביל שרה אמנו.

◆ ישוב ג' ◆

לפי שהעולם לא בוכים על פטירת זקן הקדים להספידה כדי שיבכו

בספר דברי מהר"א להגאון רבי יהודה אסאד זצ"ל מתרץ על פי מה שכתב בעל הטורים שכתוב כ' זעירא בכתוב "ולבכותה", מפני ששרה כבר היתה זקינה ונפטרה בשיבה טובה והאריכה ימים עד קכ"ז שנה, והיינו שכאשר האדם שנפטר זקן אין העולם מתעוררים כל כך לבכי על פטירתו, וכיון ששרה אמנו היתה זקינה ורצה אברהם לעורר את כולם לבכי, לכך הקדים דברי הספד שבייני כולם את גודל האבדה, ועל ידי כך יבכו כולם.

◆ ישוב ד' ◆

מפני שהיה אברהם שמה על שתרח אביו חזר בתשובה הוכרח לעורר הבכי על ידי ההספד

בספר אור משה מתרץ שאברהם אבינו היה שמח מאד על שאביו תרח חזר בתשובה בסוף ימיו לעת פטירתו, כמבואר בחז"ל (רש"י בראשית ט"ו ט"ו, וכן הוא במדרש ב"ר ל"ח, ובמדרש אגדה ויקרא א' אות ח'). ולכן הוכרח להספיד תחילה כדי לעורר את הבכי. ובה ביאר את כוונת מדרש חז"ל "ויבא אברהם לספוד לשרה ולבנותה" שבא מקבורת תרח אביו, דהן הן הדברים.

מובא בספר אורי וישעי (שער התפלה פרק ז) וז"ל, מעשה אירע בעיר אחת באדם אחד שנטה למות וחלה את חוליו, ונכנסו אצלו חכמי ישראל לבקרו ויצעק בקול גדול, ויאמרו לו מה לך כי זעקת, ויען ויאמר וכי אין אתם רואים שאיש עומד לנגדי והוא מלא עינים וכת כלבים עמו, וזה חפץ לטרוף עיני וזה לחטוף רגלי וזה כל אבריי, והתחילו לבקש רחמים עליו בתפלות הכתובים בשל"ה מה שמתפללים על אחד שעומד למות, ובתוך כך נח מזעקתו והתחיל להתאנח, אמרו לו היושבים לפניו על מה אתה נאנח, השיב עתה בא לכאן לבוש בדים אחד ומטה אלקים בידו ומכה בכלבים שלא יחבלוני, וכה אמר לי כדאי היית שאכלוך הכלבים עזי הנפש האלה, אך הואיל ועשית זאת בעודך בריא שכל עת שלמדת באיזה ספר והגעת באיזה דבר עבירה אשר עברת, הרהרת בלבך תשובה, אף שלא שבת בפועל, הרהורי לבך הצלוך שלא יזיקוך, ועל שלא עשית תשובה בפועל הבהילוך, הרי לנו גודל מעלת הרהור תשובה.

סיפר אברך שעשה תוספת לדירתו ורצה למכור את הדירה אמר לו העורך דין לא תקבל אישור למכירת הדירה מהמועצה עד שתהרוס את החדר שהוספת כך גם אמר לו השמאי האברך לא ידע מה לעשות פנה לבית העלמין להתפלל על קברי אחד הצדיקים בנתיבות והנה משכו ליבו לקברו של רבי שלמה מזוז זצ"ל שהיה אב בית דין בגרבה עיר חכמים וסופרים אף שלא הכיר צדיק זה מעולם והנה הוא רואה לפי המצבה שהיום יום פטירתו ביקש מהצדיק כאלו מדבר עמו בהקיץ שיעזור לו במכירת הדירה והאישור להעברת הדירה יגיע, למרות שאין שום הגיון לכך ואכן למחרת האישור הגיע נגד כל הגיון.

מסופר על ר' ברוך ממז'בוז' שחמד לקנות טלית - קטן מארץ ישראל, בקושי רב עלה בידו להשיג זאת, והנה כאשר הגיע בד הצמר לידו, מסרו לתלמיד שיחתוך בו "בית הצואר" כנהוג, התלמיד קיפל את הבד על גבי השולחן ובהיותו מקופל חתך במספרים את הבד הכפול נמצא שנהיה בו ב' חורים במקום חור אחד, התלמיד חשש מאד להראות את הטלית קטן לרבו, ובאימה ובריאה ניגש בלב דופק להראות לו מה שקרה, ר' ברוך ראה את הבד עם ב' החורים, והפטיר ואמר הרי באמת צריך כאן ב' חורים, אחד להכניס בו את הראש, והשני לראות אם ברוך לא יכעס.

בספר בדרך עץ החיים (ח"א עמוד 57) מסופר שלאחר שר' איסר זלמן מלצר זצ"ל השתדך עם כלתו, שמעה הכלה שהוא חולה מאד, הלכה לרופאו, ושאלה אותו על סיכוייו של חתנה להחלים ממחלתו, משהשיב לה הרופא שבהתאם למצב בריאותו של החתן הוא יוכל להוסיף ולחיות לכל היותר עוד שנה אחת, אמרה לחיות עם תלמיד חכם כזה שנה אחת הרי זו זכות מיוחדת, ואת השידוך לא אבטל. כשבני משפחתה לחצו עליה לבטל את השידוך נסעה אל החפץ החיים ושאלה בעצתו, והשיב לה החפץ חיים, "שנם אנשים בריאים, וישנם אנשים שמאריכים ימים". והוסיף ואמר אם נגזר מן השמים, מזדקנים יחדיו, אף עם בעל שהינו חלש בגופו.

והוסיף וסיפר הגאון הרמ"מ שולזינגר שליט"א שמע שפרופ' רחמילביץ [שהיה רופא מופלג] אמר, לפעמים נפגשים עם פירכות חזקות מאד על מדע הרפואה, אבל זה יוצא מן הכלל, והפירכא היותר חזקה על מדע הרפואה הוא, ר' איסר זלמן מלצר זצ"ל! שזה יותר מששים שנה שהוא סובל משחפת ריאות חזקה, איננו אוכל כלום ביום, ורק בלילה שותה כוס חלב חם, אשר זה ממש סם המות למחלה נוראה זו, והוא חי ופעיל, ומנהיג את עולם התורה, ואין מדע הרפואה יכול לבאר זאת.

מסופר על הגאון ר' אליהו חיים מייזל זצ"ל אב"ד לודז' שהגיע לביקור אצל השפת אמת. וכשיצא היו פניו נפולות. היה שם חסיד גור, שגם הוא היה מלודז', וחזר עם הרב ר' אליהו חיים מיזל יחד ללודז'. בדרך שוחחו יחד רבות ואז העיז לשאלו למה בא לגור ומדוע היו פניו נפולות. השיב ר' אליהו חיים: באה לפני מצות פדיון שבויים ולא היה בידי משלי כלום, אי לכך נטלתי שלוש אלף רובל מכספי הפקדונות שהיו בידי ולויתי אותם לצורך הפדיון שבויים. כעת לאחר שקיימתי את המצוה מחפש אני מקורות להשיב את ההלוואה ואין לי, על כן באתי לבקש מהשפת אמת שיקבש מכמה מחסידיו הנמנים על עדת עשירי לודז' שירימו מתנת ה' לפרוע חובותי.

והנה נדהמתי לשמוע מהרבי שאמר לי שלא כדיון עשיתי בזה שלויתי, בשעה שאין בידי לפרוע, והבטחתי על השי"ת לא מתיר נטילת הלוואה מהזולת. ולכן פני נפולות, כי ריקם באתי וריקם אני חוזר. כשהגיעו ללודז' ראה הרב זצ"ל שלושה עשירי לודז' הממתינים לו בתחנת הרכבת, וכל אחד מחזיק בידו עשרת אלפים רובל. העשירים אמרו לו שקבלו טלגרמה מגור מהשפת אמת שכל אחד יתן עשרת אלפים רובל לאב"ד לודז' המגיע עתה ברכבת. ור' אליהו חיים אמר כעת אני מבין כיצד מקיים השפת אמת אמור מעט ועשה הרבה.

קוראים יקרים!! הנכם גם כן מוזמנים לשתף אותנו
בסיפורי צדיקים מחזקים המותאמים למדור 'חיזוק'
ניתן לשלוח למייל: or7148454@gmail.com

כפניני בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

חיי שרה

גליון מס' 559

כניסת שבת: י"ם 16:01, ת"א 16:16

כניסת שבת: י"ם 16:01, ת"א 16:16

גלמוד מהפרשה

בפרשת השבוע, אנו קוראים על אליעזר, העומד בפני משימה מורכבת וגורלית - לבחור את האם של העם היהודי, את האשה בעלת המעלות הנדירות ביותר שתוכל לשאת בתפקיד הרם של אם העם היהודי. הוא נושא תפילה בדאגה כיצד יפול דבר, אך בהארה שמימית, הוא מתמקד במה שהוא צריך למצוא, בנקודה אחת שעל פיה יבחן ויאבחן: הוא צריך למצוא לב טוב. זו התכונה הנדרשת להיות אמו של העם היהודי, זה מה שעליו לחפש בנערה שתהפוך לרבקה אמנו. את הלב הטוב הוא מבטא בבדיקה אם הנערה תשקה גם את הגמלים לאחר שתשקה אותו... צריך להתבונן - הרי רבקה לא היתה חייבת להשקות גם את אליעזר, בסך הכל אדם זר ביקש ממנה טובה, והיא שמחה להיטיב לו. אך לעשות טובה, זה עדיין לא לב טוב. לב טוב - זה להשקות אותו, ולהשקות גם את הגמלים - להיות שופעת בטוב, מיטיבה בלי גבולות, שמחה לעזור גם כשהיא לא מתבקשת, אכפתית לסביבה ושמחה לתרום מיכולותיה וכוחותיה גם למה שאף לא התבקשה! זה 'לב טוב', אותה תכונה יקרה ואצילה, שרבקה התברכה בה, והעניקה לנו מתנה כיוצאי חלציה. להיות אדם טוב לב, אדם ששמח להיטיב לאחרים, לעשות טוב בסביבה, להיות אכפתי ואחראי לנעשה מסביב ולשמוח לסייע ככל האפשר. לא כי ביקשו ממני, לא מחמת אינטרס, לא ממניע אינטלגנטי כזה או אחר - - - אלא בגלל שזה צף מתוך הלב, מתוך הלב הטוב! כל מהלך חייו של אדם, הוא עוסק בשאלה באיזו דרך לבחור. כיצד לנהל את חייו, איך לבצע את מגוון המטלות שלפניו, איזה אופי יבחר לעצמו ואלה הרגלים יסגל להילוכו. בראש ובראשונה, בוחר האדם בדרך, בכיוון, קובע לעצמו 'כך אני מנהל את חיי', ומכאן הוא מסיק את דרך הביצוע בפועל. כיהודים, זכינו שגם בשאלה הזו מנחים אותנו חז"ל, וקובעים בפרק ב' במסכת אבות את הדרך העדיפה, המורה לנו איזה עקרון צריך להנחות את חיינו. 'לב טוב!', זו עצת חז"ל עבורנו, שנבחר בדרך הישרה של 'לב טוב' בחיינו. שנהיה אנשים טובי לב, אנשים נחמדים, אנשים טובים באופי. זו מתנה יקרת ערך, שיועצים כה בכירים אומרים לנו שהיא הדרך הטובה ביותר לנהל את החיים.

גם זו לטובה

"ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה".

ופירש רש"י "שני חיי שרה" כולם שוין לטובה. ומקשים המפרשים האמנם לא ידעה שרה אמנו אלא שנים טובות בלבד, והלא חוותה צער עקרות במשך תשעים שנה, נדודים מארץ לארץ מחמת הרעב מעשה פרעה, ומעשה אבימלך האם לזה יקרא שנים טובות?

ומסביר ר' זושא מאנפולי: "כולן שוין לטובה" בהיות שרה צדקת אמיתית קיבלה הכל באהבה לא השמיעה מילה של תרעומת אלא אמרה תמיד "גם זו לטובה" ואמרו חז"ל שהצדיקים מהפכים את מידת הדין למידת הרחמים וכיצד? על ידי כך שהם מאמינים שהכל לטובה. ממילא זה נעשה לטובה. כמו שנחום איש גמזו היה אומר על כל דבר "גם זו לטובה" ונהפך לו לטוב וכן רבי עקיבא ביקש אכסניה בכפר וסרבו לארחו, אמר: כל מה שהקב"ה עושה, הכל לטובה. הלך לישון בשדה, והיה עמו חמור, תרנגול, ונר, באה הרוח וכיבתה את הנר. אמר: הכל לטובה. בא שועל ואכל את התרנגול אמר: הכל לטובה. בא אריה וטרף את החמור. אמר: הכל לטובה. בבוקר ראה ששודדים פשטו בלילה על הכפר והרגו את יושביו אמר: אילו הייתי מתארח שם, הייתי נפגע. אילו היה הנר דולק, התרנגול קורא והחמור נוער, היו מגלים אותי ופוגעים אף בי. ולכן צדקתי כשאמרתי, שכל מה שעושה הקב"ה עושה לטובה! וכיצד נעשה כן שהכל מתהפך לטובה? אלא על ידי אמונתם ובטחונם בה' נהפכים צירופי האותיות של הגזירה לצירוף טוב. "נגע" נהפך ל"ענג" - "צרה" הופכת ל"רצה" וזהו שנאמר בתהילים אימרת ה' צרופה הקב"ה שולח את גזירתו על ידי צירוף אותיות, והצדיק גורם לשינוי הצירוף. ועל כן צריך האדם לדעת יסוד גדול באמונה שגם כאשר ראה שקורה משהו שהוא רע לאדם יידע שהכל לטובה אלא שהבנתנו מוגבלת, וכמו שמסופר בגמ' (תענית כג:) שרבי יצחק בר אלישיב ראה את רבי מני תלמידו כשהוא קודר ועצוב, שאלו רבו מה קרה מדוע נפלו פניך? ענה לו תלמידו משום שאשתו מכוערת וכל פעם שרואה אותה נכנס לדכאון, אמר לו רבו, אין בעיה תאמר לי רק את שמה. ענה לו: חנה, אמר רבי יצחק בר אלישיב. "תתייפה חנה", שב הביתה, ואינו מאמין אור בבית אשתו קורנת וזוהרת, אור בבית יופי עוצר נשימה, עוברים כמה ימים ורבי מני קודר ועצוב בכפליים, מה עכשיו שאלו רבו: ענה התלמיד היא רוצה להתגרש ממני כי אני מכוער עבורה... חזר רבו ואמר "תחזור חנה לכיעורה" ושולם הבית הושב על כנו... ועל כן יש לדעת ולהבין, שכל דבר, שקיבלנו מאת ה' יתברך, הוא אך ורק לטובתנו.

בברכת שבת שלום,
רב בית הכנסת

סיפור השבוע

פיוזים נופלים בשתי דקות לשבע

ובכלל, העיתון כבר ירד לדפוס, זה בלתי אפשרי! קבע העורך ברורות, וסגר את המוצא האפשרי... אך הרב קובלסקי התעקש, וביקש לדעת מהיכן יוצאים העיתונים לתל אביב. כשהראו לו את המקום, נטל דף גדול ושרטט בכתב יד: 'היום יום שני, בתל אביב!' לא להניח עיתון בשום פנים ואופן אצל הדרי מרחוב העליה כתב בהדגשה, וסימן שני קוים אדומים מתחת להוראה הברורה. 'ניחא, לכך אני מסכים', אמר העורך, והסכים לשתף פעולה ולהזכיר למחלק העיתונים בתל אביב שלא להניח עיתון אצל הדרי... בעיה אחת נפתרה, אך בעיית 'חדשות שבע' עודנה קיימת. טוב לבו של הרב קובלסקי לא הניח לו לוותר, והוא חישב כל אפשרות למנוע את הבשורה גם דרך התקשורת. ברור כי לא ניתן למנוע לשר את השם, אך יש למצוא כל דרך אפשרית למנוע מההורים לשמוע את הבשורה בדרך זו... התחנה המרכזית בירושלים, השעה רבע לחמש בבוקר. חושך עלטה, אפלת הלילה עוד שולטת בכיפה. האוטובוס הראשון לתל אביב יוצא בדיוק בשעה הזו, נוסעים בו פועלים בודדים שצריכים להגיע לתל אביב כבר בשעת בוקר מוקדמת מאוד. לא השעה המוקדמת, לא הדרך המייגעת ולא תחנת הביניים בבית שמש יעמדו בדרכו. לנגד עיניו הוא רואה רק את הורי הפצוע וחושש לשלומם, איך יעבור עליהם הבוקר מול בשורת האיוב... שש וחצי בבוקר, תל אביב. לאחר נסיעה ארוכה ומתישה, ירד הרב קובלסקי בתחנה המרכזית וממהר את צעדיו בכיוון הנכון. הוא מביט שוב ושוב בשעון, מחשב מי יגיע קודם - השעון לשעה שבע, או הוא לכתובת המבוקשת... השעה חמישה לשבע בבוקר. עוד חמש דקות תחל מהדורת החדשות, מיד בתחילתה ידווחו על הפצוע הקשה מהפיגוע אמש. הרב קובלסקי כבר קרוב, מחיש את צעדיו ורץ במעלה המדרגות. הוא כבר לא יספיק להודיע להם קודם, אך טרם אבדה התקווה... בשתי דקות לשבע, הוא פותח את ארון החשמל מחוץ לבית, ומתחיל להוריד את הפיוזים בזה אחר זה. אין לו מושג מה הפיוז הנכון, ולכן הוא לא לוקח סיכונים. במהירות הבזק הוא מוריד את הפיוזים, מביט בארון החשמל בסיפוק, ורץ למטה במורד המדרגות, לפני שמישהו יבחין בו... בבית משפחת הדרי, באותו רגע בדיוק, בני הזוג נוטלים ידיהם לארוחת הבוקר. לפתע, קצר חשמלי מכבה את התאורה, וגם קול המקרר נדם באחת. האב נחפז לשמוע חדשות, אך המכשיר - כמה צפוי - לא עובד... הוא מברך 'המוציא' וטועם מהלחם, וממהר לארון החשמל. 'מישהו טיפל בארון' הוא סח לרעייתו, 'כל הפיוזים נפלו', הוא אומר, ספק באירוניה ספק באכזבה. לאט לאט הוא מרים את הפיוזים ושב הביתה, מנסה להספיק לשמוע חדשות... 'עד כאן החדשות', נשמע אז קולו של הקריין ברמה, משמע מהדורת החדשות הגיעה לקיצה... אחרי דקות ספורות, נוקש בדלת אורח, בנם של משפחת קובלסקי. 'שלום', אומר הרב קובלסקי בחיוך גדול, 'הייתי צריך להגיע לתל אביב, באתי מוקדם, והחלטתי לעלות לומר לכם שלום...' הם משוחחים בניחותא על דא ועל הא, והרב קובלסקי אף מוסיף למסור להם דרישת שלום מבנם ישעיהו, אותו פגש בירושלים... האב מתעניין בשלום בנו, והרב קובלסקי מתחיל להכין את השטח. 'הוא בסדר ברוך השם, למרות שלא קל בירושלים. דיברתי אתו אתמול, ממש אחרי שהיה סמוך לפיגוע ברחוב שמואל הנגיד...' 'מה? היה פיגוע?' שואלים בני הזוג במקלה. 'כן, היה אתמול, והוא דווקא היה לא רחוק משם, אבל ברוך השם הוא בסדר ודיברתי אתו...' 'אבל קרה לו משהו?' הם שואלים בחשש. 'משהו כן, אבל בסך הכל לא נורא. דיברתי אתו, הוא ממש בסדר...' הרב קובלסקי מוסיף להכניס לבשורה בעדינות הראויה, חושף טפח ממה שקרה אך בצורה איטית ונכונה. הוא מציע להם לנסוע לירושלים לבקר את בנם, ומצטרף אליהם לנסיעה, הרי אין לו באמת מה לעשות בתל אביב... כל הדרך הוא מנחם אותם ומדבר על לבם, מסביר שבנם נפצע קשה ומטופל טוב, מצבו היה קריטי אך כעת הוא יציב. כשהם מגיעים לבית החולים כבר מוכנים בני הזוג למפגש המטלטל עם בנם הפצוע, אחרי שנפשם מוכנה כבר לשאת בנטל הבשורה...

היתה זו שעת ערב קיצית ונאה, ברחוב שמואל הנגיד בירושלים. כאז כן עתה, שונאי ישראל הישמעאלים חיפשו כל דרך להרע ולהזיק לעם היושב בציון, ואחת הדרכים הנפוצות באותם ימים היה זריקת רימון מלא בחומר נפץ במקום הומה מאדם. גם באותו ערב, ט' בסיון תשט"ו, הגיע מחבל לרחובה של עיר, מבקש להפר את השלווה הרגועה... 'ב-ו-ם!' פיצוץ חזק נשמע, ואחריו פרצה להבה לא קטנה. אנשים רצו לכל עבר, התפזרו כמו רסיסי הרימון, נמלטים מהאש הבורעת, חוששים לחייהם מפיגוע נוסף. בחלוף מספר שניות החלו להישמע זעקות הסירנות המייללות, המתלוות להגעת כוחות הביטחון וההצלה לזירת הפיגוע... סמוך מאוד למקום זריקת הרימון, עמד באותה עת הרה"ג רבי ישעיהו הדרי שליט"א. הפיצוץ קרה ממש בסמוך אליו, והוא נפל ארצה מתבוסס בדם, פצוע אנושות מהפיגוע הנורא. כוחות ההצלה החלו במאמצי החיאה ממושכים על הפצוע האלמוני, שהיה כבר נטול הכרה... הוא הובהל לבית החולים הדסה, ששכן באותה עת ברחוב שטראוס בירושלים, והוכנס מיד למחלקת טיפול נמרץ. סביבו סבבו רופאים חמויי סבר, מאבחנים את הפציעה הרב מערכתית ממנה סבל. בתוך כמה דקות הגיעו למסקנה כי יש להבהילו בדחיפות לחדר הניתוח, לצורך ניתוח דחוף ומציל חיים... הרה"ג רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, שהה גם הוא בירושלים באותה עת. בירושלים היו השמועות רצות במהירות מסחררת, וכבר בשעות הערב נודע לו כי קיים חשש סביר שידיד משפחתו לבית הדרי, הוא הפצוע בפיגוע הנורא. הרב קובלסקי לא חשב פעמיים, ולמרות שהיה צעיר כבן עשרים בלבד, אזר חלציו ומיהר לפנות לבית החולים 'הדסה', לבדוק אם אכן זה הפצוע. משהגיע לבית החולים, לא בנקל עלה בידי להיכנס למחלקת טיפול נמרץ. הרופאים היו חסרי סבלנות, הם לא ששו להכניס את המבקר האלמוני, שבא להפריע את מנוחתם בשעות הערב, בתואנה כי הוא בן משפחתו של הפצוע. לאחר שהתעקש והתחנן, ניתנה לו הרשות... בצער רב, הבחין הרב קובלסקי כי אין ספק. זהו ידידו הטוב, המוטל במיטה פצוע אנושות מחובר לאינספור מכשירים וצינוריות המנטרים את מצבו הרפואי. הוא קרב אל הפצוע והשמיע באוזניו מילות עידוד וניחוח כי הוא בידיים טובות והשם יעזור, מילים אותן שמע ידידו מבעד לערפילי הכרתו הנעלמת חליפות... לאחר שחזק את ידי הרופאים ועודדם במלאכת הקודש מצילת החיים, ולאחר ששב ועודד את הפצוע המקשיב לדבריו אך בקושי, עזב הרב קובלסקי את בית החולים ולבו מלא חרדה. כהרף עין עשה את החשבון המהיר - בניגוד להיותם, אך זמן להגיע למידע על זהות הפצועים. מובן כי עד לעדכון המשפחות, אם בכלל, אך זמן ממושך, לפעמים ימים ארוכים. לא פעם שמעו משפחות הפצועים והנופלים על הטרגדיה האישית שלהם בחדשות השעה שבע בבוקר, עת הוקראו עם שחר שמות הפצועים וההרוגים ביממה האחרונה... הרב קובלסקי סיכם לעצמו: 'הן מחר בבוקר ישכים אבי הפצוע קום, ולאחר התפילה יסעד ארוחת הבוקר בצוותא עם רעייתו. באותה עת ממש יאזינו לחדשות השעה שבע, וישמעו, לא פחות ולא יותר, כי בנם נפצע אנושות בפיגוע - אוי ואבוי!' מהרהר הרב קובלסקי, 'איך יעמוד לבו החלש של האב בפני הבשורה הקשה, שתגוש אליו בצורה כה קרה ואכזרית? איך תשרוד האם את הזכרת שם בנה יקירה? הרי הזעזוע יהיה כה נורא, לבם יתרכס באחת, הדאגה והבעתה יאכלו אותם מבפנים! מה עושים?' עודו מחשב מה אפשר לעשות, וכבר צצה בפניו בעיה נוספת - 'הרי עוד קודם לכן יקבל האב את העיתון', הרהר הרב קובלסקי, 'ושם לבטח יתנוסס שם בנו על יד תמונת הפיגוע הנורא. איך יחזיק מעמד מול הבשורה הקשה?' הוא יוצא מבית החולים, ומתחיל לחשב צעדיו. 'יש למנוע את כאב הלב של ההורים, ובכל מחיר!' הוא מחליט מיד. גלגלי השיניים במוחו החלו להסתובב במהירות מסחררת... עורך העיתון לא הבין את הבקשה המוזרה שהפנה אליו הרב קובלסקי. 'לא לכתוב את שם הפצוע? מצטער יקירי', אמר בנחרצות, 'זה מנוגד לכללי האתיקה העיתונאית.

פרפראות לתורה

"ועשה חסד עם אדוני אברהם"

גם כאשר חלילה פוקדים נסיונות את האדם, עליו לזכור היטב כי כל אשר עושה הקדוש ברוך הוא - לטובה הוא עושה, וגם אם לעיתים נראה לנו, בשלב זה או אחר, כי התפתחות מסוימת אינה לטובתנו ואולי אפילו להיפך - עלינו לדעת כי לאמיתו של דבר לא כך הם פני הדברים. לאמיתו של דבר כל מה דעביד רחמנא - לטב עביד! על היסוד הברור הזה - יכול לעמוד כל אחד מאתנו אם יתבונן מעט סביבו, ומעשה שהיה: באחד הימים, נכנס אל חדרו של רבינו הרב ש"ך זצ"ל אחד ממקורביו, אשר היה מדוכדך עד עמקי נשמתו בשל מעשה שהיה. בנו הגדול - יצא בעצת רבותינו לעסוק במסחר למשך חצי יום, אולם התפתחות מסוימת - העמידה בספק גדול את המשך פעילותו בענף המסויים שבו עסק. את תחושת התסכול החמירה במיוחד העובדה, שהאחראי להתפתחות החדשה - היה אדם אשר חב חובת הכרת הטוב מיוחדת לאותו מקורב... כאשר נכנס אותו מקורב אל רבינו - הוא נמנע מלספר לו את אשר על ליבו, והסתפק בבקשת ברכה בלבד. "איזו ברכה אתה מבקש?" - שאל רבינו, והלה נענה והשיב כי מבקש הוא לראות נחת מהילדים, כאשר בליבו הוא חושב כי ברכה זו בוודאי כוללת פתרון לבעיה העומדת על הפרק... רבינו הקשיב היטב לדבריו, שמע כפי הנראה גם את מה שלא נאמר, ולאחר מכן השיב בפסקנות: "דע לך, כי כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה - הכל לטובה!". אין צורך לומר, כי הברכה אשר נשמעה יותר כמו דברי נחמה - עוררה חשש בליבו של אותו מקורב, אשר שב והפציר ברבינו כי יאציל לו מברכתו, אולם נענה שנית באותן מילים בדיוק: "דע לך, כי כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה - הכל לטובה!" שוב ושוב חזר הלה על בקשתו לברכה, ושוב ושוב חזר רבינו על דבריו, עד שהיה משוכנע כי המסר הועבר בצורה הברורה ביותר... או אז, לנוכח חרדתו של השואל אשר ניכרה היטב על פניו - ניאות רבינו לברכה בצורה מפורשת, והלה פנה ועזב את הבית. והנה, ראה זו פלא: התברר בסופו של דבר, כי דוקא הנסיבות החדשות שהתרגשו, ואשר נראה כי הן עלולות לפגוע באופן אנוש בעסקיו של הבן - גרמו לו לפנות לאפיק שונה בו ראה הצלחה גדולה ביותר, בעוד אחרים אשר המשיכו לעסוק בתחום המקורי מבלי ש'תפגע' פרנסתם - הפסידו לבסוף את כל ממונם! ללמדנו, כי כל מה שעושה הקדוש ברוך הוא - לטובה הוא עושה, והכל בהשגחה פרטית ואין זו סתם סימא ריקה מתוכן... זו האמת לאמיתה.

מייקל סיים את האסיפה בשיקגו ביום ששי, והגיע לשדה התעופה כדי לחזור לביתו בניו-יורק. הטיסה הייתה אמורה להימשך כשעה וחצי, והותירה לו זמן להגיע לביתו ולהספיק את הכנותיו לשבת. הטיסה איחרה בחצי שעה, אבל מייקל שמר על קור רוחו. הוא הביא בחשבון עיכוב כזה. המטוס החל לנוע והתקרב למסלול ההמראה, ואז נעצר. מייקל שיער שהמטוס ממתין לתורו להמריא, ועדיין לא נלחץ מהעיכוב הנוסף. הוא פתח ספר וניסה ללמוד. הנוסעים מסביב החלו לאבד את סבלנותם ולרטון. ריכוזו בלימוד נחלש. לפתע שם לב לכך שהמטוס עומד במקומו למעלה משעה! קולו של קברניט המטוס נשמע: "נוסעים נכבדים. אנו מתנצלים על האיחור בהמראה, אבל הדבר אינו תלוי בנו. מטוסו של נשיא ארצות הברית צפוי לנחות כעת, ועד שהנשיא לא יעזוב עם פמלייתו את שדה התעופה, אסור לשום מטוס אחר להמריא או לנחות". מייקל הנדהם נשא את עיניו מספרו, וראה אנשי ביטחון פרוסים בכל שדה התעופה. נוסעים רבים דאגו לפגישות שאליהן יאחרו ולטיסות המשך שאותן יפספסו, ואילו מייקל, יהודי שומר מצוות, דמיין איך הוא יורד מהמטוס בניו-יורק ללא המטען שלו, ומבלה את כל השבת בשדה התעופה. לאחר שעה נוספת של ישיבה מורטת עצבים, הבין שעליו לעזוב את המטוס ולהישאר אצל ידיד משיקגו. הוא פנה לדייל וביקש לצאת. הלה הבין למצוקתו, אבל אמר בהחלטיות: "אני מאוד מצטער, אבל לא נוכל לעזור לך. אסור לאף אחד לעזוב את המטוס, גם לא לאיש צוות". מייקל חזר למקומו והתפלל: "ריבונו של עולם. אם תעזור לי לא לחלל שבת הפעם, אני מתחייב לא לנסוע לעולם ביום ששי למרחק של יותר משעה מביתי, וגם זאת רק לפני חצות היום!". הנוסעים השלימו עם המצב. אנשים טיילו במעברים, ושוחחו כדי להעביר את הזמן בנעימים. מייקל עשה חשבון שגם אם המטוס ימריא כעת, הוא לא יספיק להגיע לביתו לפני כניסת שבת. אז החליט להישאר בשיקגו ויהי מה. הוא הרהר בדברי הדייל - 'אסור לאף אחד לעזוב את המטוס'. 'ואם יש למישהו התקף לב?!', חשב בלבו, ואז הבזיק במוחו רעיון נועז. הוא הניח את תיק המסמכים שלו בין רגליו והחל לזוע ולגנוח במקומו. האיש שליידו נבהל והזעיק מיד את הדייל. "מה קרה, אדוני?" שאל הדייל בדאגה. "יש לי לחץ בחזה", גנח כשהוא לופת את חזהו, "הזרוע השמאלית כואבת מאוד...". מיד נשמעה הודעה ברמקול: "אם יש רופא במטוס, הוא מתבקש להגיע בדחיפות לדייל!". לפני שמייקל הספיק לגנוח שוב, ראה אשה שרכנה מעליו, הוציאה סטטוסקופ והאזינה להלמות לבו. היא הכריזה: "יש לו התקף לב!". נשמתו של מייקל כמעט פרח. האם ההצגה הפכה למציאות? הרופאה החלה לחלק הוראות: "הוא חייב להגיע מיד לבית חולים! תביאו לכאן אלונקה או כיסא גלגלים!" מייקל מצא את עצמו תוך מספר דקות על כיסא גלגלים, מנסה לגנוח מדי פעם וללפות את חזהו. "אני לא יכולה לשלוח אותו לבד", אמרה הרופאה לדייל. כאשר ניסה לסרב, אמרה: "האם תהיה מוכן לקחת אחריות על חייו?!" שני דיילים הורידו את מייקל בכסא למטה, והרופאה הסיעה אותו במהירות לעבר הטרמינל, שם אמור היה לחכות לו אמבולנס. ברגע שנכנסו לטרמינל, מייקל התיישר על כסאו, העיף את השמיכה מעליו וקרא בקול: "עצרי!" הרופאה עצרה, וכאשר מייקל כפץ מהכיסא החוצה, נבהלה מאוד. "תודה רבה לך! אני מרגיש מצוין", אמר מייקל ונעלם... עשר דקות לפני הדלקת נרות הגיע לביתו של חברו הנדהם ששמח לארחו. מייקל הספיק להגיע לביתו בניו-יורק במוצאי שבת. ביום ראשון סיפר מייקל את סיפורו לרבו, שמלקט סיפורי השגחה פרטית. רק כעבור שנה התברר שהסיפור מתאים לאוסף שלו. כעבור שנה חזר הרב מוועידה בשיקגו והזמין את מייקל למשרדו. הוא סיפר לו כי בין ההרצאות הצטרף לקבוצת אנשים שהקשיבו לאשה דתיה, שהייתה באמצע סיפוריה: "... הייתי היסטורית. ידעתי שלא אגיע לניו יורק לפני שבת. והם לא יתנו לי לרדת מהמטוס בשיקגו. פתאום שמעתי ברמקול שמחפשים רופא. חשבתי לעצמי, הנה, אולי נתקעתי משמיים במטוס הזה כדי להציל חיים?! בדקתי את האיש, יהודי לבוש מגבעת בשנות החמישים לחייו, וראיתי שהוא מעמיד פנים... פתאום הבנתי שזו ההזדמנות שעליה התפללתי! הכרזתי שיש לו התקף לב, וראיתי שהוא החוויר. חשבתי שאולי גרמתי לו כעת להתקף אמיתי... עמדתי בתוקף על כך שאלווה אותו, ואף אחד לא העז לחסום את דרכנו החוצה. כשהגענו במהירות לטרמינל הוא ציווה עלי לעזור, וזה מאוד התאים לי. לא רציתי להגיע עם אדם בריא לבית החולים. הוא ברח בדלת אחת ואני יצאתי בשנייה... מאז אני לא יוצאת מהעיר אף פעם בימי ששי..."

שעון חורף!

הדלקת נרות: 16:18
יציאת השבת: 17:08
רבינו תם: 17:41
הזמנים לפי "אור החיים" - ת"א
כה' בחשון תש"פ

טוב לחסות בה'

660

מבצע 'חגורה שחורה' חינוך שרה התש"פ

היה זה רק בשבוע שעבר. מתקפת פתע של ארגוני הטרור פורצת לעבר ישראל על ידי שיגור של לא פחות מ-450 טילים (קסאמים) לעבר שטח ישראל בדרום ובמרכז. עם ישראל כולו נמצא בחרדה לקול האזעקות העולות והיורדות, ונס הוא במהרה לא המקלטים.

בניסי ניסים - 0 הרוגים! ורק כמה פצועים בודדים במצב קל של חרדה, כשאף טיל לא גרם לפגיעה בגוף או בנפש. שלא נחשוב שהיו אלו טילים פשוטים, שהרי באחת הנפילות בישובי עוטף עזה נפער מכתש גדול מימדים - דבר המלמד עד כמה גדולי חסדי ה' וניסיו עם עמו ושבת נחלתו שאף טיל לא גרם לאסון. ומי לא ראה עין בעין את אחת הישועות הגדולות של מערכה זו, כשטיל נשלח אל העיר יבנה והוא נחת - לא פחות ולא יותר - במרכז של צומת סוהנת בכביש מהיר, בעוד המצלמה מתעדת באופן ברור כיצד שני רכבים חולפים על נקודה מסוימת בכביש, ולאחר אלפית השניה נוחת שמה הטיל ויוצר הרס רב, כשכל הרכבים לא נפגעו במאומה. ממש כדברי דוד המלך בתהילים: "יפול מצידך אלף, ורבבה מימינך - אליך לא יגש". כמה מרגש לראות שיש לנו אבא אוהב המשגיח עלינו ממרומים ומציל אותנו מידי אויבינו.

על כן, מצד אחד עלינו לשמוח ולהיות מאושרים מהעובדה כי רק עלינו, בני ישראל, בניו האהובים של מלך מלכי המלכים, ה' שומר ומגן עלינו בכל עת ובכל שעה. אולם מצד שני, עלינו לזכור כי אין דבר שנעשה במקרה, ולא לחינם נשלחו עלינו 450 טילים - זאת מפני שהקב"ה רוצה לעורר אותנו לדבר מה. ואכן כך התבטא מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א בעת המתקפה ואמר: "כי ה' רואה שלא התנהגנו כראוי, לכן הוא מעורר אותנו".

לפנינו מעשה מדהים שאירע בתקיפות הקודמות, הממחיש לנו את גדולת ה' וישועתו: "ברחוב רבי טרפון הנמצא ברובע ז' באשדוד, ממוקם קראוון המשמש כבית כנסת לחסידות גור. זהו מבנה פשוט שאינו ממוגן מטילים, על כן, כשיש אזעקות, כולם מיד מחפשים מחסה במקום מבטחים. והנה, באחד מימי שישי נשמעה אזעקה. חלק מהאברכים יצאו למצוא מחסה בבניין, אבל כמה אברכים, ואני ביניהם, נשארנו יחד עם יהודי שישב בכסא גלגלים. היה קשה מאד לקחת אותו במהירות למרחב מוגן, על כן החלטנו להישאר איתו, גם בשביל ההרגשה הטובה שלא ירגיש בודד במצב סכנה.

הקראוון הזה של בית הכנסת מונח על משטח בטון שיצקו כדי לישר את השטח. בשעתו סיכמו עם הקבלן שימשיך לצקת בטון גם על אזור הכניסה לבית המדרש, אך למעשה לא עמד הקבלן בסיכומים. הגבאים ניסו לדבר אתו, אבל ראו שהוא משתמט מהעניין, ובהסכמת הציבור החליטו לוותר מפני השלום, כי מוטב לוותר על כניסה נוחה ולהרוויח בית מדרש המיוסד על אדני הוויתור והשלום. וכעת שמעו מה קרה: נעמדנו ליד החבר בכסא הגלגלים והתפללנו לשמירת עם ישראל, ואז לפתע, נחת הטיל הישר אל הקראוון שלנו. הוא חורר את התקרה והמשיך באלכסון עד לכניסה, אל השטח שהוא כוסה בבטון. השטח שבזכות הוויתור נותר חולי ורך. כך יצא שהטיל שקע בחול ולא התפוצץ!!!. לו היה שם בטון, היה הטיל נפגש בו ומתפוצץ, אבל הקב"ה שמר עלינו ופדה נפשנו ממוות.

(גיליון 'השנחה פרטית')

עברנו את תקופת ימי הדין של ראש השנה וכיפור, אך הקב"ה מנסה לעורר אותנו שלא ניכנס שוב לתרדמת השגרה, הוא רוצה שאכן נשתנה כמו שהבטחנו, ונתחיל להתחזק באהבת חינוס, בלימוד התורה, באמונה בה' ובשמירת השבת המנסים בכל תוקף לפרוץ את חומותיה. הרמב"ם כותב בצורה ברורה כי אם מגיעה צרה על ישראל, ובפרט שהם ניצלים ממנה בניסים, עליהם להתעורר ולערוך חשבון נפש, כי אם ישמח מהנס וימשיכו חלילה כרגיל - ה' יעורר שוב. תודה לך ה'!

לרפואה פרנסה
והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. רחל ובעלה וב"ב. וצאציהם. אסתר בת מזל. ויקי ויהודה יעיש ובנותיו. משה שמואל בן זלדה. ירון שמעון בן שושנה. חן בת זלדה רבקה.

זשב"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה. הרב שמעון בן בחריה. מ"ס צדוק בן נור. מ"ס מרים בת גליה. מלכה בת אסתר. מזל בת דוד ובת שבע. אברהם בן אלה. רות בת נוסרת. ישעיהו בן יצחק. יצחק בן עליזה. אפרים בן רחל. ר' שמעון בן סאסי סופיה. זוהרה טיימסטית בת מרים. שמעון בן זוהרה. יוסף בן אנגלינה. רחמים בן צ'חלה. יריב בן גאולה. טליה בת שרה. אוסנת בתיה (אבלין) בת תקוה. יוסף חיים בן סלחה. שרה רדה בת סאלם. עזרא בן פרחת. שלום סאלם בן שמעון. רועי בן צדוק. דוד בן מלכה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. מרים בת לובה. שלום בן מנחם שמריהו. מנשה בן יקוט. יוסף בן נג'יה. נעמה בת חביבה. פרחת בת טובה. ז'קלין בת מרגלית. אהובה בת טובה. שולמית בת התן. ברוך בן גורג'יה. יפה בת ויקטוריה. שרון שיריין ספיר ספאחי בת לאה. יהודה בן יחיא גריידי סאלם.

העלון מוקדש להצלת כל התורמים והמפצים של העלון בכל אתר ואתר

הזיווג שירד מטמאים

תורה אלה | 1078

הוא עטף את כל גופו וניסה להילחם ברוחות ובשג העז. הוא נכנס אל בית העלמין, אך התקשה במציאת ציונו של רבי לייב בעל הייסורים. הוא הסתובב לבדו מיואש ולא ידע מה לעשות. לפתע, הוא מבחין מרחוק ביהודי העומד ליד ציון ואומר תהילים מעומק הלב. הוא ניגש אל אותו יהודי, והבחין כי אכן מדובר בציון ר' לייב בעל הייסורים, והחל לומר עם אותו יהודי תהילים מעומק הלב. לאחר כשעתיים, סיים האברך את אמירת ספר התהילים, ומה שמח לראות שגם היהודי העומד לידו במשך כשעתיים, סיים אף הוא את אמירת התהילים. "האם הינך יודע כיצד מגיעים אל תחנת האוטובוס חזרה לאיזור בני ברק והמרכז?", שאל האברך את היהודי העלום, "הכל מכוסה בשלג ואיני יודע היכן הדרך חזרה".

"בשמחה, בוא אחריי ואראה לך את הדרך", אמר היהודי בשמחה, והשנים החלו ללכת בשלג הכבד אל התחנה. "והנה", מספר האברך, "כאשר הגענו סמוך לתחנת האוטובוס, היהודי פשוט נעלם. הבטתי לצדדים כדי להודות לו על העזרה, אך לתדהמתי, הוא נעלם כלא היה. מה קורה פה? הלא הרגע הלכנו יחדיו, ולהיכן הוא נעלם פתאום?", תמהתי, והמתנתי לאוטובוס.

כשהגעתי לביתי סיפרתי לאשתי את המקרה המוזר, כיצד נעלם האיש שהיה היחיד איתי בבית העלמין במזג אויר זה, אשר בזכותו גיליתי היכן ציונו של רבי לייב בעל הייסורים. אשתי צחקה ואמרה: "אולי זה אליהו הנביא...", אך אני הייתי רציני ולא יכלתי לשכוח מהמאורע.

"תפסיק לדמיין, מזג האוויר והשעה המאוחרת כנראה השפיעו עליך, ולא הבחנת כיצד הוא עזב אותך", אשתי ביטלה במחי יד את כל התלהבותי. לא קיבלתי את דבריה, ובאותו שבוע החלטתי לגשת אל מרן הרב וואזנר. הרב שמע את דבריי ו...

– ההמשך המופלא בעמוד 4 –

שכל מי שיהיה לו עת צרה ר"ל, ישתטח על קברו באמירת כל ספר התהילים (ובעיקר ביום שישי) ועזרהו, וכן עושים עד היום". ועד היום עולים עשרות אנשים לקברו לומר את ספר התהילים. לפנינו מעשה מדהים ומיוחד שאירע לאחרונה, אותו מספר הרב משה צורן שליט"א: "כל מי שהכיר את רבן של ישראל – הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, ידע עד כמה התנהג הרב בענוה והיה דבוק בתורה. בני ביתו התרחקו מסיפורי מופתים על הרב, מפני שהוא לא חיפש זאת, אלא שלאחרונה התפרסם מעשה מיוחד ומופלא המובא בספר 'זלא שבט הלוי', אשר אישרו

אותו מקרובי הרב, והרי הוא לפנינו: "בביתו של אברך אחד, מתמיד וירא שמיים מהעיר בני ברק, שררה עננה של עצבות וצער. מדוע?... כל בניו ובנותיו זכו להינשא בזה אחר זה, חוץ מאחת. בת אחת כלילת המעלות, הלכה והתבגרה מיום ליום, ולא מצאה את זיווגה. בצר לו, החליט האברך לדפוק על שערי רחמים, ונסע במיוחד אל קברו של רבי לייב בעל הייסורים, על מנת לומר שם את כל ספר התהילים, ולעורר את זכות הצדיק שיפעל ישועה לבתו היקרה. הוא יצא עם אשתו באוטובוס, אלא שלפתע החל לרדת שלג. היה זה באחד מתקופות החורף המבורכות שראתה מדינת ישראל לפני כמה שנים. רעייתו שראתה כי מזג האויר נעשה מושלג וכבד, החליטה לחזור חזרה לביתה בבני ברק. אולם, בעלה הצדיק לא ויתר: "בכל דבר שבקדושה יש מניעות. אתאמץ גם במזג אויר זה להתפלל על בתי".

רבקה בת בתואל, בת למשפחה חילונית קיצונית, אשר אבא שלה בתואל הרשע היה בעל מעשים מתועבים, ואחיה לבן הינו גדול הרמאים שבאיזור – מחפשת חתן. הרחק משם, יצחק בן שרה – בנם של קדושים, עולה תמימה אשר לא ידע מהו חטא, ספון בבית שכולו חסד, אמונה וזיכוי הרבים – מחפש כלה. מה הסיכוי בעולם ששניהם יפגשו ויקימו בית יחדיו?... הלא הם באים משני משפחות קיצוניות לחלוטין. על כך עונה הרשב"ם בפרשתנו בפסוק: "ויען לבן ובתואל ויאמרו: 'מה יצא הדבר – לא נוכל דבר אליך רע או טוב", כותב הגאון ואומר: "סתירת הזיווג ובנייתו אינו תלויה ברצון האדם – כי על כרחנו יקרה הדבר, בין אם נרצה ובין אם לא, כי רק ה' עושה הזיווג – שהיכולת בידו". בכל ענייני העולם, ובפרט בזיווג של אדם, הקב"ה יכול להפגיש בין שני נשמות מקצי העולם, ואף כשהוא גדל בבית קדוש, והיא גדלה בבית טמא, אך רוצה לזכות בחתן צדיק וטוב. יש שרמזו זאת ברעיון נפלא – שהרי הזיווג הראשון שעשה הבורא היה של אדם וחוה, ומה כתוב שם: "ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם וישן", ואז הביא לו את זיווגו, ללמדך, שגם אם יתעקש האדם שרוצה בת זוג מקבוצה מסוימת או מראה מסוים, ה' מראה לו שהוא לא צריך את עזרתו, אלא הוא יכול להפיל עליו תרדמה ולזמן לו מיד את זיווגו. לפני כשבוע ימים חל יום ההילולא של הצדיק הקדוש – רבי לייב בעל הייסורים, זכותו תגן עלינו, שנפטר לפני 170 שנה. רבי לייב הטמון בבית העלמין שבצפת נקרא כך על שם הייסורים הרבים שעבר במשך חייו, אשר כתב עליו בספר 'אור הגליל': "איש גדול בתורה וירא אלוקים מרבים, שבסוף ימיו נסע לעיר הקודש צפת ת"ו ונפטר שם זקן ושבע ימים. הוא ציווה לפני מותו

אומרים חז"ל (סוטה ב): "ארבעים יום קודם יצירת הוולד יוצאת בת קול וזה הזיווג שלך, וכותבים המפרשים במקום שאפילו כמה יהיה גודל הנדוניה שירוויחו הזוג נקבע מראש בשמיים טרם יצירתם, כי הזיווג הינו דבר הנעשה רק על ידי ה' ללא התערבות שום גורם אומרים חז"ל (סוטה ב): "ארבעים יום קודם יצירת הוולד יוצאת בת קול וזה הזיווג שלך, וכותבים המפרשים במקום שאפילו כמה יהיה גודל הנדוניה שירוויחו הזוג נקבע מראש בשמיים טרם יצירתם, כי הזיווג הינו דבר הנעשה רק על ידי ה' ללא התערבות שום גורם

הזיווג שירד מטמאים

הרב דניאל זינגר

אברהם פוגש ברבקה, אומר הפסוק: "וירץ העבד לקראתה... ותמהר... ותרג ותגד לאביה..." – ומדוע הכל נעשה במרוצה וחופזה?...
עונה הגאון ואומר: 'ללמדך כי בהתקרב הזמן אשר יועד מן השמיים לגמר השידוך – לא יעצור שום דבר את הזיווג, והרי שאליעזר התפלל "הקרה לפניי היום", ועל כן היתה לו קפיצת הדרך ובמהירות מצא את זיווגו של יצחק אבינו, על מנת שהכל יגמר בזמן שנקבע בשמיים."

פעם אחת סיפר מרן 'החזון איש' לאחותו הצדקנית, אשת הסטייפלר הקדוש ואמר: "היום היה אצלי יהודי אשר בא לברר אודות טיבו של בחור מסוים, על מנת לבדוק האם מתאים הוא להינשא לבתו. והנה, כששאל אותי האב על יראת שמיים של אותו בחור, לא רציתי לענות בצורה שלילית ואמרתי בצורה עדינה שאינה משתמעת לשתי פנים: "יש לו במה לשנות דרכיו ולהתעלות יותר ממצבו העכשווי."

אחר כך המשיך האב ושאל אותי על התמדתו של הבחור בלימוד התורה, ואף אז אמרתי לו בצורה ברורה: "יש לו במה להשתפר ממצבו כעת". כשעל ידי כך אני מנסה לרמוז לו שלדעתי לא כדאי לו ללכת בחור כזה. אלא שהאב הבין ממני אחרת – 'אם החזון איש אמר שיש לו להשתפר בזה, סימן שהוא מושלם בהכל, וביראת שמיים ותורה יש לו עוד לעלות ולהגיע להישגים רבים, כלומר שיש לו עוד אפשרות להגיע רחוק, ממילא שזה החתן המתאים'. וכבר באותו היום נסגר השידוך. או אז עצר החזון איש ואמר בהתפעלות: "הביטי וראי היאך מנהיג ה' את העולם, שהרי למרות שאמרתי לו בצורה ברורה שלא כדאי לו לקחת בחור זה, הרי כיוון שזה הזיווג משמיים, האב הבין את ההיפך הגמור, כי מה' אשה לאיש". כי רק ה' עשה ועושה לכל המעשים!

להתגלות לאותו אברך אחר שראו את מסירות נפשו בלילה מושלג לבוא ולהתפלל בקברי, ועל כן עמדתי לידו ואמרתי עמו את כל התהילים על מנת שלא ישאר לבד בבית העלמין, ואף הורשתי ללוותו עד התחנה.
וכעת אני מבקש ממך לומר לאותו אברך כי תפילתו התקבלה בשמיים, וב"ה בחודש הקרוב בתו המבוגרת תתארס!".
צמרמורת ובהלה אחזה אותי מדברי הרב וואזנר, שכך מעולם לא שמעתי את הרב

וואזנר עוסק בגילויי נשמות, אך כאן כיוון שרבי לייב התגלה אל הרב בחלום, היה זה מאורע נדיר. התרגשתי מהדברים ושמחתי עד למאד לדעת שרבי לייב הוא זה שליווה אותי.

בצורה פלאית ולא מובנת – אחר שנים של עיכובים נפגשה בתי המבוגרת עם בחור, וכבר באותו חודש, תוך פגישות בודדות התארסה בתנו בשעה טובה ומוצלחת!
המעשה סופר ע"י קרובי הרב בספר ז'לא שבט הלוי, וכעת פירסם אותו הרב משה צורן שליט"א.

"בגלל אבות תושיע בנים" – מסירות נפשו של האב האברך בלילה מושלג בקברו של רבי לייב בעל הייסורים, הביאה להתגלות משמיים ולישועה עצומה בזכיית בתו המעוכבת שידוך בזיווג אחר שנים רבות. האדמו"ר מגור, בעל ה'בית ישראל' אומר בשם הרב מברסק כי כאשר אליעזר עבד

– ההמשך מעמוד 3 –
סיפרתי לרב את כל המאורע, והבעתי בפניו את סקרנותי האם היה זה גילוי של מלאך משמיים שנעלם.
הרב וואזנר מעולם לא התרגש ולא התייחס ברצינות לסיפורים שכאלו, ואמר לי: "אלו רק דמיונות, כנראה שהאיש הזה נעלם בזריזות, ולכן לא הבחנת בו".

כששמעתי את פסיקתו של מרן פוסק הדור, החלטתי לשכוח מהמקרה ולהבין שאכן מדובר באדם שנעלם בזריזות. אלא, שהמעשה לא נגמר כאן כלל... למחרת בבוקר אני שומע דפיקות בדלת ביתי.

בפתח ביתי נעמד יהודי ירא שמיים האומר לי: "מרן הרב וואזנר שלח אותי לקרוא לך בדחיפות".
מה?... לא האמנתי למשמע אוזניי – מרן פוסק הדור קורא לי?... מי אני בכלל שהרב וואזנר צריך אותי?... והזדרזתי אל ביתו של הרב.

כנכסתי ברעדה אל הרב וואזנר שפנה אליי בבהלה ואמר לי: "אני מתנצל על כך שאמרתי לך אמש כי אלו רק דמיונות ואותו אדם פושט נעלם בזריזות – זו לא האמת".

"אז מי זה היה?", שאלתי בתדהמה. ואז פנה אליי הרב וואזנר ואמר לי בצורה מרעישה: "היה זה רבי לייב בעל הייסורים – בכבודו ובעצמו".
כמעט שנפלתי מהרגליים למשמע הבשורה, ובפרט שהיא יוצאת מפי רבן של ישראל לעיני כל בני ביתו.

ואז המשיך מרן הרב וואזנר ואמר לי: "קראתי לך מהר על הבוקר, מפני שהלילה נגלה אליי בחלום רבי לייב בעל הייסורים בעצמו ואמר לי בזה הלשון: "אני רבי לייב בעל הייסורים, ודע לך כי נתנו לי רשות מהשמיים

לתגובות: 052-7151858
רחוב מעה בריל 9, ת"א, מעפ' אחיאל
daniel777achiel@gmail.com

מיהי האשה הראשונה שכתוב כי העובר שלה נפל ומת בשעת ההריון?

דניאל זינגר

העלון מודפס בחסות דפוס אפי

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לבריאות, הצלחה, פרנסה: דניאל בן חיה, נועה ומיכאל בני טליה, טליה בת רחל, יונה בת יהודית, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, אבשלום בן ויולט, יואב חי אברהם ב"ב ויצאצאיו, ניסים רוקח וב"ב, יוסף חיים בן זהבית. זשב"ק: אדוה בת רחל. לע"נ: אמיר מאיר בן מרים, יונתן בן פרחיה.

בית מדרש מסלף!

בימים אלו מנסים להקים בית מדרש על אחד מגדולי מזני הרבנים בארץ.
על כן באנו להודיע כי כל המעוניין לקחת חלק בבית המדרש או בתרומת ספריות ללומדים (אפשרות להנצחה עולמית), יפנה למספר: 052-7137136

העלון מוקדש לע"נ תמר בת מלכה ויוסף ענבל"ע בע" בתשרי תשע"ז ת.נ.צ.ג.ב.

פניני קדוש

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

א ווארט אויף די פרשה

לומדי התורה, כי שניהם גם יחד יזכו ליהנות מהשפע הרוחני המושפע על ידה.
(סעודה ג' תשנז)

השינוי מטומאה לקדושה - ברגע כמימרא

ויאמר אחיה ואמה, תשב הנערה אתנו ימים או עשור אחר תלך.
ויאמר אליהם אל תאחרו אותי וה' הצליח דרכי, שלחוני ואלכה לאדוני.
ויאמרו נקרא לנערה ונשאלה את פיה. ויקראו לרבקה ויאמרו אליה
התלכי עם האישי הזה, ותאמר אלך (בראשית כד, נה - נח).

יש לדייק, שבתחלה כתוב "תשב הנערה אתנו ימים או עשור" (ולא כתיב "תשב הנערה עמנו"), ואחר כך נאמר ששאלו אותה "התלכי עם האישי הזה" (ולא כתיב "התלכי את האישי הזה").

יש לפרש, בהקדם מה שמבואר בספרים הקדושים ("שם משמאל" פר' בשלח תרעה), שיש הבדל בין תיבת "את" לבין תיבת "עם", כי "הוראת תיבת 'עם' מורה יותר על חיבור מתיבת 'את'".

מענה יש לומר, שאשת בתואל ולבן הארמי באו לטעון טוען, שרבקה לא תהא מסוגלת לצאת ברגע אחד ממקום מלא טומאה וזוהמא (כביהם) למקום מלא קדושה וטהרה (כביתו של אברהם אבינו), ולכן סברו שעליה לישיב עמהם בביתם "ימים או עשור", כשבמהלך תקופה זו יהא הקשר ביניהם רופף ביותר, ובתקופה זו תכין את עצמה להכיל את השינוי הגדול בביתו של אברהם אבינו.

לכן אמרו "תשב הנערה אתנו ימים או עשור" - שתשב אתם באופן שהקשר ביניהם יהא רפוי ביותר (בבחינת "את" שינוי חיבור חזק כל כך כמו "עם"), "אחר תלך" - לאחר שתחלישי את הקשר עמהם, ותכין את עצמה למהפך הגדול, תוכל לילך להנשא ליצחק.

אולם, אליעזר ורבקה חלקו על טענה זו, וסברו, שכאשר אדם מקבל על עצמו בחזקה לצאת מטומאה לטהרה, יוכל לעשות זאת גם ברגע כמימרא, כפירושו של הרה"ק מרוזין זי"ע על הפסוק (תהלים קג, יב): "כרחוק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו", כמו שברגע אחד יכול אדם להפוך פניו ממזרח למערב, כך ברגע אחד ניתן לצאת מטומאה לטהרה.

ולאור זאת סברו, שעל רבקה לצאת תיכף ומיד ממקום הטומאה, ולהתחבר לאלתר עם אליעזר שספג בקרבו את קדושת ביתו של אברהם.

אולם, אחיה ואמה חלקו על כך, ולכן באו לשאול את רבקה: "התלכי עם האישי הזה", האם את מוכנה כבר ברגע זה לצאת מרשותנו, ולהתחבר בחיבור אמיץ - בבחינת "עם" - עם קדושת האישי הזה?! "ותאמר אלך" מעצמי, ואף אם אינכם רוצים" (רש"י), כי זהו תשוקתי ורצוני באמת ובלב שלם, וכיון שאני רוצה בכך, ביכלתי לפעול בקרבי שינוי זה תיכף וללא עיכובים.

בכך לימדה רבקה אמנו דרך לדורות הבאים, שכאשר האדם רוצה באמת לצאת מטומאה לטהרה, אין לו להתעכב כלל כדי להרגיל את עצמו לשינוי הגדול, אלא יוכל תיכף ומיד לפעול בקרבו את השינוי המבורך.

(סעודת הילולא - כ"ה מרחשון תשס)

אברהם אבינו נתברך בכך שהנחיל את תורתו לאליעזר

ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו וגו' (בראשית כד, א - ב).

יש לפרש, "וה' ברך את אברהם בכל" - במה נתברך אברהם אבינו?!? בכסף או בזהב וכדומה?! לא יתכן, שהרי דברים אלו אין להם חשיבות וערך כלל בתורה הקדושה. אלא, "וה' ברך את אברהם בכל" - ברזי וחיודושי התורה הקדושה ה"כוללת כל הטובות שבעולם" ("אור החיים" דברים כו, יא).

ולא זו בלבד, אלא אף נתברך בתלמיד מובהק "עבדו זקן ביתו המושל בכל אשר לו", שכל רזי התורה של רבו אברהם היו נהירין לו, והוא היה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים (רש"י בראשית טו, ב), כאמרם ז"ל (ילקוט רמז קד): "מהו המושל בכל אשר לו, המושל בתורת רבו".

(כינוס הדיינים דקהל מחזיקי הדת מוצ"ש פר' וירא תשפ)

יצחק ורבקה השפיעו שפע רוחני ללומדי ותומכי התורה

הנה אנכי נצב על עין המים... והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה ואמרה שתה וגם גמליך אשקה, אותה הוכחת לעבדך ליצחק וגו' (בראשית כד, יג - יד).

הנה, דרכו של אברהם אבינו היתה להנחיל את תורתו ואמונתו לאחרים, כמו שמצינו בשהותו בחרן "ואת הנפש אשר עשו בחרן" - ית נפשתא דשעבידו לאוריינתא" (אונקלוס בראשית יב, ה), וכן בבאר שבע, "שהקריא אברהם אבינו שמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב" (סוטה י, א), וכן בני ביתו הלכו בדרך זו, כשאליעזר היה דולה ומשקה לאחרים את מדת האהבה, ויצחק היה מנחיל את מדת היראה לאחרים, ומשניהם יחד זכו כולם לשלימות בעבודת השי"ת.

כאשר יצא אליעזר לחפש שידוך עבור יצחק, רצה למצוא בת-זוג שגם היא תלך בדרך זו להשפיע שפע של קדושה ויראת שמים לאחרים, הן לאנשים שכל חשקם הוא בתורה ועבודת ה', והן לאנשים העסוקים בפרנסתם ורוצים לגמול חסד עם בני תורה ועובדי ה' כדי שיהא להם שותפות עמהם.

לכן אמר "הנה אנכי נצב על עין המים" מקום נביעת השפע הגשמי והרוחני, "והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כדך ואשתה" כדי לקבל השפע, "ואמרה שתה" אתה מחמת היותך בן-תורה, ולא רק אתה תקבל השפע, אלא "וגם גמליך אשקה" - גומלי החסדים ומחזיקי התורה גם יושפעו משפע זה, "אותה הוכחת לעבדך ליצחק", כי לשניהם יהיה מטרה אחת, להמשיך את דרכו של אברהם אבינו בהנחלת השפע לאחרים.

וכאשר ראה אליעזר כי הצליח ה' דרכו, נתן לה "נזם זהב בקע משקלו" רמז לשקלי ישראל בקע לגולגולת' (רש"י בראשית כא, כב), הרומז על תומכי התורה וגומלי החסד, וכן "שני צמידים על ידיה" רמז לשני לוחות מצומדות' (שם) הרומזים על

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

אנו בנין

ברכות מזל טוב מעומקא דלבא לידידינו הנכבד
הרב אברהם יהודה רובינשטיין שליט"א
מנהלה המקצועי של ארגון 'אנו בנין'
לרגל נישואי בתו הכלה החשובה והמהוללה תחי'
למזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת
בהערכה עצומה ובשמחת לב
אהון פריד, י"ר
וכל משפחת אנו בנין

 <p>לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית מרת חנה בת הרה"צ ר' יחיאל חיים ממאקאווא עה"ש זוגתו של כ"ק מרן מהר"א זי"ע כ"ט מרחשון תשע"ד</p>	<p>לעילוי נשמת כ"ק מרן מהר"ד זי"ע מבילגורייא זי"ע כ"ב מרחשון תש"י</p>	 <p>נר זכרון לנשמת רבוה"ק מבעלזא זי"ע ובני משפחתם</p>
<p>הרה"ח ר' אריה הרבסט שליט"א לרגל שמחת הולדת הבת למז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' משה קאליש שליט"א לרגל שמחת הולדת הבת למז"ט ובשעט"מ</p>	<p>הרה"ח ר' משה גלנזאר שליט"א לרגל שמחת הולדת הבן למז"ט ובשעט"מ</p>

על כ"ק אדמו"ר מהר"ם מבילגורייא זי"ע לרגל יומא דהילוליה – כ"ה מרחשון

שיעור קבוע עם אביו כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע היה לו שיעור קבוע מדי יום ביומו עם בנו הילד **כ"ק מהר"ם זי"ע** יחד עם נכדו **הגה"ק ר' ישעיה זושא זצ"ל** בן הרה"ק מאוסטילא זי"ע. **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** אמר פעם, שהיה לו לאביו ענין בלימוד זה (רעבישע זאך), ולא רצה לוותר על כך בשום אופן.

חסידיים סיפרו, שכאשר שהה **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** בצל חותנו בטשערנאביל, היה אביו **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** שולח לו סכום שבועי לפרנסתו ופרנסת ביתו. פעם שלח מרן מהרי"ד לאביו, כי הסכום אינו מספיק, משום שהרבנית מחלקת הרבה לנוקקים, ושולח לו מרן מהרי"ד זי"ע: "אם כן, תראה למצוא לעצמך משרה של מלומדות", וכיון שנצטוו על ידי אביו, שמר את פקודתו במשך כל השנים, ושימש כמלמד לבנו ונכדו.

פעם התבטא מרן מהרי"ד זי"ע, שלימוד זה מסייע לו בעבודת הקוויטליך.

(כ"ה מרחשון תשל"ו)

כשתאמר "מודה אני" תדע שאתה צריך להשען על אבינו שבשמים

כאשר הגיע **כ"ק מהר"ם זי"ע** לפרקו, דברו בו נכבדות, הרבה הצעות חשובות נשקלו עבורו, בין ההצעות היתה הצעה אחת של משפחת אדמורי"ם מיוחסת, שגם היתה משופעת בממון.

כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע לא רצה לשמוע משידוך זה, ונימק זאת באזני בנו: "אי אפשר בשידוך כזה, כי חפצי ורצוני הוא, שכאשר תאמר 'מודה אני' בבוקר יהא לך לב נשבר, ותכיר ותדע שאתה צריך להשען על אבינו שבשמים, והפרנסה אינה באה מאליה".

(כ"ה מרחשון תשל"ו)

שינוי לכבודו של תלמיד חכם

בשבת שלפני ה'אויפרוך' חשב **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** את השטריימל לראש בנו החתן **כ"ק מהר"ם זי"ע**, ואמר טעמו ונימוקו:

"אמנם, במנהגי אשכנז כבר מובא מנהג זה להקדים שמחת חתן וכלה שתי שבתות שלפני הנישואין ('יוסף אומץ' מנהגי פרנקפורט את תרנ"ו), אולם, לי יש טעם נוסף בזה, הרי בני מאטעלע הוא תלמיד חכם, ולכבודו של תלמיד חכם יש לעשות איזה שינוי".

(כ"ה מרחשון תשל"ו)

מסכת פסחים בעל-פה עם המהרש"א

פעם כאשר שהה **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע** בעיר המרפא מארינבאד, שלח את בנו **כ"ק מהר"ם זי"ע** – שהיה עדיין נער צעיר – לשוחח בלימוד עם **הגה"ק ה"ויגד יעקב" מפאפא זצ"ל** ששהה אף הוא בעיר באותה תקופה.

בהגיעו שאלו **כ"ק מהר"ם זי"ע**, על איזו סוגיא נסובה דרשתו בשבת הגדול, והרב מפאפא השיב לו שהדרשה נסובה על סוגיא פלונית במסכת פסחים. החל הילד לפלפל עמו בלימוד בסוגיא כזקן ורגיל, והרב מפאפא עמד נפעם מחריפותו ובקיאיותו של הילד.

לאחר מכן אמר לו הרב מפאפא: "מתוך ידיעותיך ניכר שלמדת זה עתה מסכת פסחים". השיב לו הילד: "הן". והוסיף לספר לו: "כשאני רוצה להתחיל ללמוד מסכתא, אני נוהג לשאול את אבי, איזו מסכתא להתחיל. פעם שאלתי, וענה לי להתחיל מסכת פסחים. כשגמרתי, שאלתי שוב, וענה לי שוב, מסכת פסחים. כך נשנה הדבר כמה פעמים, עד שמרוב השינון והחזרה אני זוכר את כל המסכתא בעל-פה עם המהרש"א".

(כ"ה מרחשון תשל"ב)

שינון וחזרה על דברים ששמע מפי אביו הקדוש זי"ע

היה מרגלא בפומיה לספר עובדות ואמרות טהורות בשם אביו **כ"ק מרן מהרי"ד זי"ע**. לפעמים היה אומר משמו כמה מימרות, שלא היו קשורות זו עם זו. לפליאת השומעים אמר: "אבי ז"ל פקד עלי, שכשאני נזכר באיזו עובדה או אימרה הימנו, עלי לומר זאת תיכף. ולכן כשאני נזכר באימרה אחת, אני אומרה, וכשאני נזכר תיכף לאחר מכן באימרה נוספת, אני אומרה, על אף שאין כל שייכות ביניהן".

(כ"ה מרחשון תשל"ד)

אברהם ושרה ייחדו את אהבתם ליצחק לאהבת השי"ת

ותמת שרה בקרית ארבע... ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה (בראשית כג, ב). פירש רש"י: "נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנודמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט פרחו נשמתה ממנה ומתה".

יש לפרש הענין בהקדם עובדא דהוי אצל הרה"ק ה"צמח צדיק" מויזניץ זי"ע: פעם קודם נסיעתו לעיר מארינבאד לצורך מנוחה, קרא לבנו הרה"ק ה"אמרי ברוך" זי"ע, ואמר לו את התורה דלהלן:

נאמר בפרשת ויגש (בראשית מז, כט): "ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גושנה, וירא אליו ויפול על צוואריו ויבך על צוואריו עוד", ופירש רש"י: "אבל יעקב לא נפל על צווארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו, שהיה קורא את שמע".

והכוונה בזה היא, שכאשר יצא יעקב אבינו לקראת בנו יוסף הצדיק - לאחר כ"ב שנה שלא התראו - נתעוררה בקרבו אהבה רבה אליו, וגמר אומר בלבו להעתיק אהבה רבה זו ל"ואהבת את ה' אלקיך" האמור בפרשת שמע (ראה "גור איה" למהר"ל פ"ו ויגש; "שפת אמת" שם [תראל ותראל] בשם החידושי הרי"ם; "שפתי צדיק" שם אות לא).

ה"אמרי ברוך" זי"ע התפלא על כך שאביו ביקש להפרד הימנו דייקא עם תורה זו, אך שמר את פליאתו בלבו.

בישבו במרפסת הבית, נשברו הקרשים תחתיו ונפל מגובה רב. מצבו היה בכי-רע, והיה מרותק למיטת חליו תקופה ארוכה.

בעיצומה של תקופה זו חלו שני בניו, הרה"ק ר' יעקב דוד זצ"ל, והרה"ק ה"אמרי ברוך" מויזניץ זי"ע. הרה"ק ר' יעקב דוד נסתלק לעולמו, וה"אמרי ברוך" נרפא מחליו.

לאחר שחזר ה"צמח צדיק" לאיתנו בדרך נס ופלא, יצא ממארינבאד לעבר עירו, ובנו ה"אמרי ברוך" זי"ע יצא לקראתו - לעיר סטאניסלאב - כדי לקבל את פניו. למרבה הפלא, לא גילה ה"צמח צדיק" שום רגש של אהבה וחיבה כלפי בנו, וקיבלו בקרירות, כמי שמקבל את בנו החוזר מלימודיו בסוף היום.

לאחר מכן הזכיר לבנו את התורה שאמר לו בעת שנפרד הימנו, ואז נתברר רום מדריגתו, שהרגיש בלבו געגועים עזים לבנו אהובו **שהפך לבן יחיד**, וקיבל על עצמו להעתיק את אהבתו לבנו לאהבת השי"ת. ע"כ המעשה.

בחינה נעלית זו מצינו גם בפרשת העקידה, דהנה הקב"ה אמר לאברהם אבינו (בראשית כב, ב) "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המזרח והעלהו שם לעולה", והיינו, שהקב"ה נתכוין להעצים בכך את אהבתו לבנו יחידו ואהובו, ואהבה עצומה זו יעתיק לאהבת השי"ת, ומתוך אהבתו אליו ימלא את רצונו - להעלות את בנו לעולה - בלב שלם.

על דרך זה, כששמעה שרה אמנו שאברהם אבינו כמעט שחט את בנו מחמת ציווי קונו, נתעוררה בקרבה אהבה רבה ויתירה לבנה יחידה, והעתיקה את האהבה לאהבת השי"ת, ומגודל האהבה "פרחה נשמתה ממנה ומתה", דהיינו, שהגיעה למצב של כלות הנפש.

המורם מן האמור:

א. דרך הצדיקים כשמתעורר בקרבם אהבה רבה לדבר גשמי, הרי הם מעתיקים את האהבה לאהבת השי"ת.

ב. בעת ציווי העקידה נתעצמה אהבתו של אברהם אבינו לבנו יחידו יצחק, והעתיק אהבה זו לאהבת השי"ת למלא את רצונו ולהעלות את בנו לעולה.

ג. כאשר שמעה שרה אמנו שבנה כמעט נשחט, נתעוררה בקרבה אהבה יתירה לבנה יחידה ואהובה, והעתיקה אהבה זו לאהבת השי"ת, והגיעה למצב של כלות הנפש.

(כ"ה מרחשון תשל"ב)

תודותינו וברכותינו לאלו שתרמו להוצאת הגיליון

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **ציפורה פייגא** ב"ר **יהושע ז"ל כהנא**
נפטרה י' אלול תשע"ח
הנוצחה על ידי בני משפחתה שיחיו

לעילוי נשמת הרבה"ח ר' **מושה אברהם**
ברה"ח ר' **שלום רייזמן ז"ל**

לעילוי נשמת האשה החשובה
מרת **חיה סאסא** ע"ה בת הרה"ח ר' **אברהם ז"ל**
נפטרה י' סיון תשע"ט
אשת הרה"ח ר' **יעקב נחום לאנג** שליט"א

לעילוי נשמת
הרה"ח ר' **ברוך** ב"ר **אברהם מרדכי ז"ל**
מרת **ביילא** בת הרה"ח **אהרן זאב** ע"ה
שוורץ

{ אז נדברו }

פרשת חיי שרה תש"פ | גליון מספר: 441 | לסדר: "אשר לא עזב חסדו ואמתו..."

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והערות:

a8447168@gmail.com

הגליון נתרם בחלקו לע"ר ר' גדעון בן אשר ז"ל

ניתן להשיג עלונים יחידים מידי שבוע בבני ברק ברחוב חזון איש 34 (מינת דסלר מש' דרייפוס) 0527117271

וברח' הרב גנחובסקי 26 קומה א' קרית הרצוג.

גיליונות יחידים בירושלים: בר אילן 39 קומה א'

ובביתר עלית רחוב החוזה מלובלין 19/3

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בבנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

איך מצליחים ללמוד במוצאי שבת כ"כ ארוך ושקט...??

נכנסנו לחורף... לילות החורף הארוכים... ובכל שבוע ישנם שלושה לילות ארוכים וממש בלתי נגמרים... תנחש מה הם?? ליל ששי!!! ליל שבת!!! ומוצאי שבת!!!

שיהיה ברור: שלושת הלילות האלו צריכים תכנון מראש... טיפוח... השקעה... וריענון... שלא תטעה לרגע: זה לא יקרה לבד!! זה חייב להגיע ממקום של החלטה!!! זה חייב להגיע בהכנה ובתכנון מראש... כי אם לא תתכנן את עצמך מראש... תמיד יבא הבטלן הסדרתי ויקח אותך לקבר רחל של אותו מוצאי שבת... או לקבר דוד של ליל ששי... ואני מביטח לך שבכל שבוע יהיה אטרקציה אחרת... כך שאם לא תכין לעצמך תכנית מסודרת... זה אבוד מראש...

אבל מקובלנו שבמקום שאין איש השתדל להיות איש... ולכן ליל ששי וליל שבת זה עוד לילות שאיכשהו מטפלים בהם... יש קצת מודעות ללילות האלו... ויש סדרי לימוד ויש טשולנט וכו' וכו'... אבל תרשה לי להתעכב דווקא על הלילה השלישי-- על מוצאי שבת!!! שכמדומני שהוא בגדר במקום שאין איש השתדל להיות איש... מוצאי שבת זה לילה שבזרחה בין האצבעות... ומדובר בלילה ארוך... לילה שמתחיל בשעה 6.00 בערב ונגמר מאוחר בלילה... בפרט שכידוע מספה"ק שיש תופעה כזו שבמוצאי שבת הולכים לישון מאוחר... (לא צריך ככה לעשות... אלא שככה זה יוצא) ממילא מדובר בשקט בשמונה שעות בקירוב!!! שמונה שעות זה ים של זמן!!!

ובכן: איך מנצלים את מוצאי שבת??? אז כידוע: מוצאי שבת ואלוהי הנביא זה מילים נרדפות... יש קשר מסתורי בין מוצ"ש לאלוהי הנביא... מה בדיוק הקשר?? עזוב...

מה שבטוח במוצאי שבת יש הארה מיוחדת בבחינת נשמתו של אלוהי הנביא ולכן אנחנו שרים פזמונים על אלוהי הנביא... ובכן: מה אישיותו של אלוהי הנביא מסמלת??

אז כבר הזכר כבר בגליון זה כמה פעמים: אלוהי הנביא זה כח היחיד!!! הגילוי שאלוהי הנביא גילה זה- איזה כח יש לאדם יחיד לפעול!!! לאורך כל הדרך זה כל העבודה של אלוהי הנביא... זה מתחיל מפנחס שיש מגיפה והקב"ה כועס וכמעט מכלה את כל עם ישראל... ומגיע אדם אחד בודד... איש שגרתי מתוך העדה ועושה מעשה... והוא לבד מציל את כל עם ישראל... וזה ממשיך באלוהי "ואוותר אני לבדי..." והוא לבדו מקדש שם שמים וכו' וכו'...

והרמח"ל אומר: שזה הכוונה גילוי אלוהי!!! יש כאלו שחושבים שגילוי אלוהי זה איש עם כובע סומבררו שפתאום מופיע באיזה ברית... ואתה לא יודע מי זה ואז מתברר שזה היה אלוהי הנביא... אז זהו שלא!!! גילוי אלוהי זה לא תמיד שם של איש... אלא שם של גילוי... יש סוג של גילוי שקוראים לו אלוהי... מה זה?? כל גילוי שבו אדם פתאום מגלה ומזהה את השליחות היחודית שלו בעולם... כל גילוי שאדם מזהה את הכח שלו כיחיד שהוא יכול לשמח את הקב"ה זה גילוי אלוהי!!! כלומר ככה... במילים פשוטות יותר: יושב בחור בישיבה... חוץ ממך יש שש מאות בחורים... אתה מרגיש שאתה נאבד... אתה מרגיש שאתה בטל לא בששים אלא בשש מאות... אתה מרגיש כלום... אפס... מה חסר לך?? חסר לך גילוי אלוהי!!! חסר לך את הגילוי האלוהי שבזמנו יגיע אליך בקרוב... שאתה פתאום תקלוט ש... ש... שלא!!! אני לא אחד חלקי שש מאות... אלא אני יענקי היחיד של הקב"ה!! ואת העבודת ה' היחודית שלי אף אחד בעולם לא יתן לקב"ה... רק אני... אתה כעת מבין את זה?? לא!!! אתה צודק... זה באמת גילוי!!! זה סוג של השגה עמוקה שהיא גילוי אלוהי!!! הסיבה שקוראים לזה גילוי אלוהי כי אלוהי הוא הראשון שגילה את זה... כן... פנחס היה אחד חלקי שש מאות אלף איש!!! הוא היה עוד אחד מתוך העדה... לא היה לו שום סיבה בעולם לחשוב שהוא יותר מכל אחד אחר... אבל יום אחד הוא זיהה שאני!!! לבדי!!! יכול להשיב את חמתו של הקב"ה... אני לבדי יכול לשמח את הקב"ה... ומאז ואילך ירדה ההשגה הזו לעולם... ו... ומי יבשר לנו את הגאולה?? אלוהי!!! מה פירוש?? מי הוא זה שיביא לנו את הגאולה... מי הוא זה שבסופו של דבר יביא את המשיח?? איזה עוד אחד... עוד איזה בחור אחד חלקי שש מאות... או אחד חלקי שש מאות אלף... שיבין וישכיל ויקלוט שאני לבדי!!! כמות שאני!!! יכול לעשות נחת רוח לקב"ה ולהביא את הגאולה... הוא!!! הוא יביא לנו את הגאולה!!! הגאולה מחכה להכרה הזו...

זו העבודה של מוצאי שבת... מוצאי שבת זה זמן של פגרא... אין משהו מסודר בישיבה... אין אוירה... אין מספיק מצצב בישיבה... אבל מה יש כן?? יש אותי!!! ומי אמר שצריך יותר?? הקב"ה מסתכל על עולמו ומחכה שילמדו תורה... והנה אני!!! אני מקיים את עולמו של הקב"ה... רגע... ואולי כעת יש אנשים מושחתים שמכעיסים את הקב"ה מאוד... והקב"ה מתמלא בכעס?? בסדר!!! אז בשביל זה אני עכשיו אתאמץ עוד יותר... ואני בלימוד התורה שלי או בהתגברות שלי בכל מיני ניסיונות (שרק הקב"ה יודע...) אני כמות שאני לבדי אשיב את חמתו של הקב"ה!!! **אתה מאמין בזה??** אם כן זכית לגילוי אלוהי... אבל אם אתה עדיין לא מאמין בזה... אז תתפלל שתזכה בגמרה לגילוי אלוהי... ויש תמיד מה להתקדם בגילוי אלוהי הזה... להאמין בזה ולהרגיש את זה יותר ויותר... ולא פשוט להאמין בזה!!! אז אמונה שמנוגדת להיגיון הטבעי... לכן זה מוכרח להיות גילוי... אז בדיוק בשביל זה הקב"ה מפגיש אותך בכל מיני סיטואציות שאתה לבד לבד... והקב"ה רוצה אותך לבד!!! הקב"ה רוצה שתגלה אותו לבד! ותגלה שאתה לבד יכול לעשות לו נחת רוח כמו כל העולם... אז בין הייתר בשביל זה יש לך מוצאי שבת של פגרא... כדי שיהיה לך לחשוב על זה לבד...

המשך נושא זה בעמוד 3-4... מעניין לעניין.

הרב מעיר לי על תפילות...? יש בחורים ש... ש.

נוח" בשבע שגיאות!!!!!!

תגיד לי: מה הכי הכי נוח לך???

אתה שואל מה נוח?? אתה באמת באמת שואל מה הכי נוח??
הכי נוח לי לא להיוולד בכלל... נוח לאדם-- שלא נברא...
 כן... צריך לדעת שהשאלה מה נוח ומה לא נוח... היא שאלה שלא מתחילה... כי נוח?? הכי נוח זה בכלל לא להיוולד...
 מי שכבר נברא... אז המילה נוח או לא נוח היא לא קיימת בלקסיקון... באנו פה לעשות רצון ה'... השאלה היחידה ששייך לשאלו: מה יותר טוב? מה יותר נכון? אבל מה יותר נוח??
 עזוב... לא באתי כאן לנח... אין אופציה לנוח כאן בעולם הזה... ואגב: זה לא מוסר אלא איכות חיים... תברר את זה... הדבר הכי הכי לא נוח בעולם זה לנח... צעיר שלא מבין את זה... שילך וישאל את המבוגרים שנשלחו לפנסיה- לנח!!!
 לנח זה הדבר הכי חסר מנוחה ומטלטל שיכול להיות...
 תברר...

כידוע כל האנשים שחיים בעולם נקראים "**בני חלד**"... למה?? מה זה **חלד**? אז אל תשאל... לא תאמין... אומרים חז"ל: שכל מה שיש ביבשה יש בים... **חוץ מחולדה!!!** חולדה זה הנברא היחיד בעולם שיש אותו רק ביבשה ולא בים... ובגלל זה!!! כלנו... כל יושבי חלד... נקראים על שם החולדה הזו... אה... מה הפשט בזה?? מה הקשר?? **העניין הוא ככה:** היות וכל מה שיש ביבשה יש בים... אז כל אחד מהנבראים... לפני שהקב"ה ברא אותו... הוא שאל אותו: תגיד לי: איפה **נוח** לך יותר? ביבשה או בים?? איפה אתה רוצה שאני אשלח אותך? והוא ענה מה שענה... אחד אמר **נוח לי** בים... בבקשה... הקב"ה שלח אותו לים והשני אמר **נוח לי** ביבשה... אז הקב"ה שלח אותו ליבשה... אבל החולדה?? החולדה זה הנברא היחיד שהקב"ה לא שאל אותו **מה נוח לך...** כי אין לו שתי אופציות... האופציה היחידה זה היבשה... ובנקודה המהותית הזו לנו ולחולדה יש מכנה משותף!! את שנינו הקב"ה לא שאל מה נוח לנו... הקב"ה העמיד אותנו בפני עובדה ושאל אותנו כאן לעולם! **ולכן אנחנו נקראים בני חלד!!! להזכיר!!!**
 שברגע שאתה מתרווח על הספה ומתחיל לעשות חשבונות ע"ג חשבונות איפה לנסוע לשבת... או מה לעשות עכשיו... והשאלה שעומדת כעת בחלל החדר זה **מה נוח לי יותר...** ומה מתאים לי?? והאם **נוח לי** ומתי **נוח לי** ואיך **הכי הכי נוח לי**...

אדוני היקר!!! להזכיר: אתה מבני חלד!!! לך תשאל את החולדה מה נוח לה... תשאל אותה אם נוח לה שקוראים לה חולדה... החולדה תענה לך שנוח זה שבע שגיאות... אין מה נוח!!! יש מה צריך!!! מה המשימה שלך כאן בעולם לעשות!!! מה הקב"ה רוצה שתעשה ואת זה תעשה... לא מה שנוח... לא לחינם יש מושג של נוח בשבע שגיאות... כי בן אדם שעושה אלף ואחד חשבונות מה נוח לי לעשות ואיפה נוח לי ללכת... בדרך כלל הוא מתחיל להסתבך מול שבע אופציות... שבע אפשרויות של טיסה... שבע אפשרויות של סוף שבוע... שבע אפשרויות של מסעדות... והוא צריך כעת לבחור מה הכי נוח... מצד אחד זה נוח לי ומצד שני זה נוח לי... ותכל'ס... כל השבע ה"נוח" הזה... זה בסה"כ שבע שגיאות... כי בסופו של דבר אתה לא תעשה מה שנוח לך... אלא אתה תעשה כמו ילד טוב מה שהקב"ה כבר החליט שאתה תעשה! כי אתה מבני חלד!!! אתה נמצא בעולם של שליחות!!! בסופו של דבר אתה עבד של ה' ובין תרצה ובין לא תרצה אתה תעשה את רצון ה'!!! כל מה שנוח לך זה שזה יגיע אצלך מבחירה ומהכרה... ולא כמו החולדה שהיא נטולת בחירה... שזה יגיע אצלך מהבנה שאני נשלחתי כאן לעשות רצון ה' ולא בשביל לעשות מה שנוח לי... כל אדם לעמל נברא ולא למה שנוח!!! להשלמת הנושא הכ"כ מהותי הזה... מומלץ לעיין בפרק מ"ט בתהילים (שנאמר בבית האבל) ומתחיל עם המילים: האזינו כל יושבי **חלד!!!**

בתחילת פרשת חיי שרה זה פעם הראשונה שאני מרגיש שהתורה מוכיחה אותי באופן אישי... מה יש?? התורה מדברת על עפרון!!! עפרון הוא לא אדם כזה רשע... הוא לא סדום... הוא לא גזלן וחמסן כמו דור המבול... הוא בסה"כ בן אדם ש"לא מתנגד" לקבל כסף עובר לסוחר... ובין הייתר הוא גם אוהב לעשות רושם טוב ולדבר הרבה... פה אני כבר מתחיל להרגיש שמדברים עלי!!! תבין: כשהתורה מדברת על עובדי ע"ז של דור אנוש... נו... לא נראה לי שאני עובד ע"ז... גם דור המבול שהיו גזלנים והשחיתו דרכם... משמע שהם היו רשעים גדולים... ואם זה סדום אז בכלל... רעים וחטאים לה' מאוד... אני מאוד מקווה שאני לא שייך לקטיגוריה הזו... אבל עפרון?? בינינו... מה הבעיה בו?? מה הוא בסה"כ עשה??

זה לגיטימי למכור קרקעות בכסף מלא?? לגיטימי!!! זה לגיטימי לדבר יותר מידי הרבה? לגיטימי!!! זה הכל... זה מה שהוא עשה... ו... והתורה מדברת בגנותו!! והתורה לא חוסכת דין... וכתבת את שמו כמה פעמים עם וא"ו ואח"כ בלי וא"ו כדי להראות לנו את פחיתותו ואת גנותו שדיבר הרבה ואפילו מעט לא עשה...
 תסלח לי: אם אני הייתי עפרון... הייתי עונה לרבש"ע: בורא עולם... אתה מגיע עלי בתביעה למה אני צבוע? למה אני אומר הרבה ואפילו מעט לא עשיתי... יש לך את דור המבול שגנבו וחמסו ועסקו והשחיתו את דרכם... יש לך את דור הפלגה שרצו למרוד בך... יש לך את אנשי סדום שרצחו והתעללו... ואני?? אני גלאט!! את כל העבירות האלו לא עשיתי... רק מה?? אני קצת אוהב כסף... וקצת אוהב לשחק אותה ליד כולם... לכן כבר מגיע לי שפאקטעל בתורה ועוד להוריד לי אות אחת?? עפרון היה יכול לטעון לקב"ה: רבש"ע אם הייתי בדור של נח... שככולם גזלנים... ואני בסה"כ הייתי מה שאני... בסה"כ היה מבקש מנח שישלם טבין ותקלין על המערה (לאחר שבהתלה הוא אמר שהכל בחיים)... וכי בגלל זה היה מגיע לו להימחות מן העולם יחד עם אנשי דור המבול?? ברור שלא!!! ברור שהייתי ניצל מהמבול כי תכל'ס לא גזלתי... מקסימום הייתי יושב על המרפסת יחד עם עוג... אז למה עכשיו התורה כ"כ מגיע אלי בתביעה על הדקויות האלו??

והתשובה ככל הנראה מתבקשת מאליה:

זה מה שקורה כשאברהם אבינו התגלה בעולם!!! כל זמן שאברהם אבינו לא התגלה ולא יצק תוכן לעולם... העולם היה קיים על תקן של הישרדות... במצב הזה אין לקב"ה הרבה ציפיות מהעולם... הקב"ה מעניש רק את מי שחוצה את הפסים האדומים ועושה טרור ומעשה ונלדיים... מי שלא עושה סקנדל... מי שלא עושה יותר מידי הרבה בעיות... זהו... הוא כבר יכול להישאר... העיקר אל תפריע!!! לכן עד שלא יצא טבעו של אברהם אבינו בעולם... התורה מדברת רק על הפושעים הגדולים... על אנשי דור המבול... ועל אנשי דור הפלגה... אבל ברגע שיצא טבעו של אברהם אבינו בעולם... כעת העולם קיבל תוכן!!! כעת אפשר לתבוע את אנשי סדום לא רק על הרוע הבלתי נתפס שלהם אלא גם למה לא החזקתם יד עני ואביון... כי הקב"ה כבר מצפה מהעולם שיתר... ברגע שנשיא אלוקים אתה בתוכנו... ברגע שמתהלך בינינו מבחר המין האנושי שמשמע לנו סומל ודוגמא לאן בריה של הקב"ה יכולה להעפיל ולהגיע... אז כל העולם מקבל תובענות ברמה אחרת לגמרי... הקב"ה כבר לא מעיר רק למי שעושה טרור... הקב"ה גם מעיר לעפרון על דקויות... עפרון... זה לא מתאים... תראה... אתה כעת עומד מול אברהם אבינו... אתה רואה לאיזה פסגות בן תמותה יכול לטפס... אז ההההלו... תבין שלא מתאים לך להיות צבוע... לא מתאים לדבר אחד בפה ואחד בלב...

יש טענה מוכרת בישיבה... המשגיח ניגש לבחור טוב ומעיר לו: אתה יכול יותר... אתה יכול להתאמץ יותר... למה אתה לא מגיע לסדר יותר בזמן וכי' וכי'... ולמה אתה לא מגיע לתפילה בישיבה?? **ואז מגיעה ההתנגנות המוכרת:** הרב...?? הרב מדבר איתי על לבא בזמן...?? ולמה אני פחות לומד... יש כאן בחורים ש... ש... אני מעדיף שלא לדבר... יש פה בחורים ש... ש... שאני לא רוצה להגיד... (אגב: בדרך כלל זה שטויות והבלים... זה סתם התקפה של התנגנות שאין מאחוריה שום דבר... אבל עזוב... ניח שכן)... ומה התשובה לאותו בחור??

שוטה גמור!!! מה אתה טוען-- למה הרב מדבר איתי לבא בזמן?? הרי יש פה בחורים שהם כמו חילונים... **אין בעיה!!!** אני חוזר בתשובה... ברגע זה אני לוקח את המילים בחזרה... עד עכשיו צעקתי עליך למה אתה לא מגיע לסדר בזמן... מעכשיו אני משנה את כל הגישה אליך... ואדרבה... כולי מלא התפעלות ממך... אני ממש מעריך את זה שאתה מניח תפילין כל יום... וגם מאוד יפה שכשאתה גומר לאכול אתה לא זורק מהחלון... וכבר שבועיים שלא הגיע אלי שום תלונה שהרבצת מכות לבחורים... אני ממש רואה את זה בעין יפה... כן...?? היית רוצה שככה אני אדבר איתך?? לא!!! היית נעלב אם הייתי מתייחס אליך ברמה הזו... כי אתה באמת שווה יותר!!! (אגב: זה די קשור למה שכתב במאמר 2 ד' בגיליון זה... עיי"ש) ולכן אני מצפה ממך להרבה יותר... ולכן!!! לכן אני ניגש אליך ומעיר לך על דקויות... למה אתה לא מגיע בזמן... כי... כי כאן אתה אוהז!! ומכאן אתה יכול להמשיך להתקדם... אז מה אתה עונה לי?? יש בחורים שהם לא עושים כלום...

נכון!!! שיש כאלו בחורים... אבל היא היא!!! ברוך ה' בשביל זה אתה לא כזה וב"ה שאני יכול להעיר לך על דקויות... הטענה הזו היא בדיוק כמו עפרון... עפרון גם יכול לפתוח לקב"ה פרשת נח... הנה... יש כאלו שהם גזלנים ורוצחים... אז למה הקב"ה מגיע אלי בטענות?? אבל היא היא!!! אבל היא גופא!!! הקב"ה אומר לעפרון... כן... אתה בן אדם קצת יותר ערכי... אתה כבר יודע להכיר במעלתו של אברהם אבינו... אז דווקא ממך אני מצפה שתבין דקויות... את דור המבול מחיתי מהעולם... ואותך לא... אני רק מוריד ממך אות אחת... בשביל שתבין עניין ותתחיל לעבוד על עצמך ואז תתקדם...

בחור ברמה אמור להבין שסוג ההשוואה הזו שאתה משווה את עצמך לביחס לבחורים אחרים ולכן אסור להעיר לך... היא פשוט לא נכונה!! כי אתה בעצמך נעלב כשמשוים אותך לבחורים האלו... אם מישהו יתבלבל בינך לבין אותו בחור אתה ממש תזדעק... אז בבקשה אל תשתמש בו כתירוך... בחור צריך לדעת שיש מעמדות שונות!!! דווקא לא בין השיעורים בישיבה... (שם לא בטוח שיש עניין של מעמדות) אבל יש רמות שונות בישיבה... יש בחור שצריך לשבח אותו שהוא ב"ה לא גולש באינטרנט פרוץ... ויתכן שעליך מגיע צעקות שאתה קורא עיתון יתד נאמן... כן... אני יודע שיש כאלו שהאקויה שלהם לא מסוגל להבין את זה... אז בדיוק בשביל זה פניתי אליך ולא אליהם... אתה יכול להבין...

נמצא וחי בתוך ארץ ישראל!! ואברהם מתעקש בקנאות שאסור לו לצאת מהמקום הקדוש הזה!! אבל בתוך המקום הקדוש הזה אין לו עם מי לדבר!! הוא מוקף מכל הכיוונים ברשת המקוונת... וכולם כנענים... כולם פרוצים... כולם שטופים בכל התועבות שבעולם... והוא לבד לבד בודד במקום הכי טוב!! הוא נמצא בבית סוהר במקום הכי אידיאלי!!

חיפשתי דוגמא שתמחיש לנו את המצב שבו יצחק היה... הדוגמא היחידה שמצאתי זה המלך יואש... שכידוע... כשיואש היה ילד קטן קטן החביאו אותו בקודש הקדשים במשך שש שנים... **עכשיו תחשוב:** ישנם אלפי כהנים שמשותקים וכוספים לזכות ולהיכנס לקודש הקדשים... ובאותה שעה שכל אלו כ"כ רוצים וכוספים להיכנס לשם... באותה שעה יושב לו שם ילד קטן... חי שם... משחק שם... משתעמם שם... ו... ואסור לו לצאת משם...

ואני כעת שואל אותך: תגידי לי: למי קשה יותר???

האם לכל הכהנים שרוצים ומשתוקקים כ"כ לזכות להיכנס לקודש הקדשים ונעבעץ... נבצר מהם... או!!! או לאותו ילד קטן שנמצא וחי בתוך קודש הקדשים והוא חי שם ומשחק שם כבר שש שנים והוא היה מאוד רוצה לצאת שם... אבל אסור לו לצאת משם...?? **אה... מי נמצא בגלות יותר גדולה??** פשוט וברור שהילד יואש נמצא בגלות הרבה יותר קשה... ואתה יודע למה?? רוצה שאני אסביר... אסביר לך למה?? בעצם עזוב... למה שאני אסביר... במקום שאני אסביר לך את יואש... אתה יכול להסתכל במראה על עצמך ותבין לבד... **הנה לך דוגמא מעצמך:**

הרי אלטער זיידה שלך נולד באירופה הטמאה... למד בבית ספר גוי... והשתוקק מאוד ללמוד תורה מתי שהוא רק יכל... אבל לא היה שייך אז ללמוד בישיבה... אף אחד לא חשב על כזה לוקוסוס... כ"ש שלא ללמוד בכלל... הוא היה מוכרח לצאת לשאוב מים או ללכת ליריד לצורך פרנסתו ולהיפגש מול איוואן וסטפן... כל החיים שלו הוא חלם והשתוקק הלוואי והייתי יכול לשבת בישיבה וללמוד... הלוואי יובא יום ואני אוכל ללמוד תורה כל היום בלי לצאת לעבוד... הלוואי ואני אזכה יום אחד לנשק את עפר ארץ ישראל... הלוואי ואוכל יום אחד לזכות לקיים את כל המצוות בהידור גדול... במילים אחרות: כל החיים שלו הוא חלם הלוואי ויום אחד אני אזכה להיכנס לקודש הקדשים!!!!

והנה... הנין שלו- נולד בתוך קודש הקדשים!!!! אתה נולדת בתוך ארץ ישראל הקדושה... נולדת בתוך הקהילה החרדית השמורה... גדלת בחידור על טהרת הקודש... אתה יכול לשבת וללמוד בישיבה כמה שאתה רוצה... גדלת במוסדות נקיים בלי לפגוש שום גוי ושום איוון וסטפן... מאפשרים לך לשבת וללמוד בכלל ואם רק תרצה ללמוד אתה לא חייב לצאת לעבוד... בקיצור: הקודש קדשים שסבא שלך חלם להיכנס אליו... אתה נולדת לתוך הקודש קדשים הזה!! **ו... ותכל'ס. משעמם לך פה...**

יכול להיות שגלות מצרים מתחילה להימנות מיום שנולד יצחק?? רבש"ע: מה הקשר בין יצחק לגלות מצרים?? הרי יצחק מעולם לא יצא מגבולות ארץ ישראל... מעולם לא דרכו רגליו לא בקהיר ולא בארץ גושן ולא בכיכר תחריר... יצחק אבינו מעולם לא ראה אפילו את קצה הפירמידות של מצרים... אז במה זה מגיע לידי ביטוי שיצחק היה בגלות מצרים?? מה לו ולמצרים?? ותחשוב: בדיוק יצחק!! הוא הדוגמא הכי מנוגדת למצב של גלות!! זו בדיוק הדמות שמעולם לא זזה מארץ ישראל אפילו לטיסה של פחות מ-48 שעות!! דווקא הוא... זה נקרא שהוא נולד לתוך הגלות?? אין אתה מסביר את זה?? במה זה מתבטא???

זו שאלה עצומה!!! שאלה פשוטה שכל אחד אומר לשאל אותה!!!

והתשובה היא כן:

אם תשים לב: בפרשה שלנו אברהם מצווה את אליעזר **שני ציונים!** מדובר בשני ציונים מאוד קוטביים וחדים!!! שים לב מה הם שני הציונים:

הציוני הראשון: לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני!! מאיפה כן?? לא יודע... **מפה לא!! רק לא מפה!!** זה הציוני הראשון...

מה הציוני השני?? בשום פנים ואופן אל תוציא את יצחק מארץ ישראל!!! יצחק צריך להיות **רק פה!!!** יצחק מקומו פה!! **רק פה!!!**

שמת לב לשילוב המנצח בין שתי הציונים של אברהם???

מצד אחד **רק פה!!!** ומצד שני **רק לא פה!!!**

יצחק עצמו צריך להישאר **רק פה!!!** יצחק לא יוצא מפה!! **רק פה!!!**

ומאיך... שידוך?? מאיפה להביא לו שידוך?? **רק לא מפה!!!** פה ככולם רשעים... כולם ארורים... אין פה אפילו אחד לרפואה שיצחק יכול לעשות איתו שידוך... ממילא רק לא מפה!!! **אתה קולט מה טמון בשני הניגודים האלו ביחד??** המשמעות היא שיצחק היה אדם בודד בעולמו!!! כי תחשוב: מצד אחד הוא חי במקום כזה שכולם רשעים... ללא יוצא מן הכלל!! (והראיה שאין פה אפילו אחד שאפשר לעשות איתו שידוך...) אם יצחק חי בכזה מקום נוראי שאין פה אף אחד שאפשר לקבוע איתו חברותא... אז למען ה'... תשחרר אותו... תן לו לצאת מפה... תן לו ללכת למקום נורמלי שיש שם לפחות מנין אנשים קצת יותר סימפטיים... שיהיה לו עם מי לדבר בלימוד... שלפחות יהיה לו סביבה נקייה...

ולכן שואל אליעזר-- אולי אני אקח איתי את יצחק???

אברהם אבינו מזדעק: **לא!!! יצחק רק פה!!!** יצחק לא יוצא מפה!!!

עכשיו אתה קולט באיזו גלות יצחק נמצא??

מצד אחד הוא נמצא בשיא המקום האידיאלי!! הוא

הגלות שבתוך קדש הקדשים...

אחד מהסוגיות הסבוכות ביותר בדורנו זה אין להתייחס למצב שלנו בשבעים שנה האחרונות כאן בארץ ישראל... האם זה נקרא שאנחנו עדיין נמצאים עמוק בתוך הגלות או... או לא??

סוף סוף בשבעים שנה האחרונות נכנסנו למציאות חדשה וחריגה שלא הייתה במשך כל הדורות שלפנינו... **אנחנו בגלות-- בתוך ארץ ישראל!!!** לאורך האלפיים שנה האחרונות עם ישראל היו בגלות בחוץ לארץ... והנה הגענו לארץ ישראל... אבל עדיין אנחנו אומרים בתפילה "מפני חטאינו גלינו מארצנו". אז אין מתייחסים למצב הלא פה ולא שם הזה? האם זה שאנחנו כבר בארץ ישראל... זה נקרא שמבחינה מסוימת אנחנו כבר פחות בגלות. או היות וסו"ס עדיין כבוד שמים לא מתגלה אז אנחנו בגלות?? אז לא נכנס לסוגיה הרחבה הזו. זה מהנושאים שכבר הספיקו לדוש בהם ולשים אותם בבירור... ואין טעם להוציא אותם בחזרה משם... **אבל!!! על מה באתי???** יש לנו **טעות היסטורית אחת!!!**

מדובר בטעות היסטורית חמורה!!! אנחנו טוענים בתוקף ובבטחון עצמי שאנחנו נמצאים במצב חריג **שלא היה אף פעם!!!** אנחנו הראשונים שנמצאים במצב המיוחד הזה שאנחנו חיים בארץ ישראל-- בתוך הגלות... **זה פשוט טעות היסטורית!!!!** ולמה? כי מי שאי פעם למד חומש בראשית רואה שיש משהו אחד שכבר קדם לנו... תנחש מי???

לא פחות ולא יותר-- יצחק אבינו!!!!

חז"ל אומרים: שגלות מצרים התחילה **מיום שנולד יצחק אבינו!!!** כלומר: יצחק אבינו היה בגלות מצרים מיום שהוא נולד... נו... ואיפה יצחק אבינו היה גר?? **בארץ ישראל!!!** ולא סתם... אלא יצחק אבינו היה עולה תמימה **שמעולם לא יצא מארץ ישראל!!!!** זאת אומרת: **כמעט חצי מגלות מצרים היתה בתוכי ארץ ישראל!!!** נו... הנה לך אדם שחי בארץ ישראל כל שנות חייו וזה לא סתירה שזה נחשב כחלק נכבד מגלות מצרים... אז הנה לך... אנחנו לא הראשונים...

יצחק אבינו היה חי בארץ ישראל **לא רק** שבעים ואחד שנה (כמונו...) אלא **מאה שבעים וחמש שנה** הוא היה חי בתוך ארץ ישראל והשנים האלו נחשבים ונמנים כנתח מכובד של קרוב לחצי מגלות מצרים!!!!

אז זהו... דבר ראשון תרגע... יש לנו כבר מדגם... יש לנו את יצחק שהוא כבר היה במצב דומה לשלנו... ומכאן ואילך: אם אנחנו באמת רוצים לדעת איך צריך להתייחס למצב שלנו כיום... ומה העבודה שלנו כעת... אז המרא דשמעתתא שלנו בנקודה הזו- זה יצחק אבינו!!! ההנהגה של יצחק בעבודת ה' היא אמורה להיות התמרוך דרך שלנו אין אנחנו צריכים לחיות את הגלות שלנו בתוך ארץ ישראל...

ובכן: השאלה הראשונה שזועקת מאליה: אין באמת

אתה מרגיש שאתה לא שווה כלום... **אז זהו!!!**
 שדווקא יצחק שנשאר לבד.. הוא עשה את הכל
 לבד!!!! הוא לבד ריצה את הגלות בשביל כלונו!!
 כן... את הגלות הזו שבעתיד יצטרכו ששים ריבא
 לעשות ביחד. הרי יצחק עשה את זה לבד!! כי הוא
 היה לבד!

ואת המסר הזה צריך להפנים בפרט בפרט בפרט בדורנו...

כשאנחנו מתמודדים מול ניסיונות הטכנולוגיה...
 ישנם הרבה רגעים קשים שאתה פתאום מרגיש
 שאתה נשאר לבד... כולם כבר שמה בפנים... כולם
 מחוברים דרך הרשת... כולם מחליפים חוויות דרך
 שם... כולם מעודכנים... ורק אני נשארתי לבד!!!!
הכל לבד!!!! תבין: הקב"ה צריך שמישהו יגמור את
 העבודה... הקב"ה רוצה איזה כהן גדול אחד
 שיסכים להישאר בקודש הקדשים וישלים את
 העבודת פנים לקראת הגאולה... אם אלף הם...
 אשריך שזכית להיות מהאלף כהנים גדולים
 שיביאו את התיקון השלם... ואם מאה הם גם
 אשריך.. ואם עשרה הם גם זכית... אבל אם אתה
 נשאר לבד לבד לבד בתוך קודש הקדשים... אם
 כל המשפחה המורחבת כבר מחוברים לכל
 המכשירים... ורק אתה נשאר בקודש הקדשים...
 אז אתה מרגיש לבד?? אדרבה... אתה הכהן גדול
 האחד ויחיד שנכנס לבדו לקודש הקדשים בשביל
 לעשות את הכל לבד!!!! הוא מתחיל והוא גומר!!!!

אשריך שזכית לגמור את התיקון השלם לבד!!!!
 להגיד לך שזה קל??

לא!!! אבל להרגיש בודד?? להרגיש לבד?? זה
 לא!!!

הכהן גדול שנכנס לבד לקודש הקדשים הוא ממש
 ממש לא מרגיש לבד... אדרבה... הוא מרגיש שעני
 ככככל ישראל נשואות אליו מבחוץ שיעשה את
 העבודה מבפנים לבד... הוא האחרון שמרגיש
 לבד!!!! מה שהוא כן מרגיש זה אחריות עצומה
 שהוא לבד **צריך ויכול לעשות הכל לבד!!!**

פונה אני אליך - אלטער זידע היקר שלי שמנוחתך
כבוד באירופה... אני יודע שאתה עדיין מקנא בי
 קנאה צורבת על הזכות שלי לחיות כאן בארץ
 הקודש... על הזכות שלי להיות בן ישיבה ואברך
 כולל... אתה מקנא בי שזכיתי להיוולד בשכונה
 שכולה חרדית... אתה מקנא בי שאני חי בקודש
 הקדשים ואני יכול ללמוד תורה עם שוטשטין ועם
 מתיבתא ויכול לאכול בהכשרים הכי מהודרים בלי
 להסתמך על שום קולא... נכון סבא... **אבל אל תמהר**
לקנא בי!!! כי נכון שיש לי אפשרויות בלתי מוגבלות
 בקדושה... אבל יש משהו שאתה דווקא לא שם לב
 אליו... ואילו אני כן שם לב אליו... אין לך מושג איזה
 אפשרויות יש לי בצד השני של הקדושה!! אין לך מושג
 סבא כמה פיתויים קורצים לי מבחוץ ואני צריך להחזיק
 את עצמי חזק שאני לא אתפתה... סבא... גם לי לא
 קל!!!! אבל בעזרת ש"ע עם התפילות שלך שמה
 למעלה ועם הרבה מלחמות שלי כאן מלמטה
 בעזרת ש"ע נבאי יחד את הגאולה...

קשור ודבוק לקודש הקדשים... זה לא פשוט!!!! אל
 תמהרו לקנא בי... אני לא יודע אם אתם הייתם
 עומדים בזה... **ובדיוק זו הגלות שלנו!!!** הגלות שלנו
 זה לחיות בתוך קודש הקדשים!! לחיות מצד אחד
 במקום ובמצב הכי אידיאלי שאבותנו חלמו להיות
 במצב הזה אבל להישאר שם ולא לצאת!! להיות
 מוקפים מכל הכיוונים בגלות ולא להתגלגל-לתוכה...

זו גלות מצרים נוסח יצחק!!! יצחק חי בארץ כנען!!!
 רק בארץ כנען... אין לו רשות לצאת מארץ כנען...
 (אברהם אבינו מזהיר את אליעזר אל תעז להוציא את יצחק מארץ
 ישראל...) נו... ומה יצחק יעשה בתוך ארץ ישראל? יש לו
 שם עם מי לדבר?? איפה... ככולם עם הסמראטפון...
 כל ארץ כנען... כולם מחוברים לרשת... ובכזה מקום
 יצחק גר... זה המקום שלו ואין לו מקום אחר!!! כי
 סו"ס הוא נמצא במקום הכי מושלם... אלא שהוא
 מוקף בגלות מכל הכיוונים... **זו בדיוק ההגדרה של**
המצב שלנו כעת!!! יש כאלו שרוצים בכח להסביר עד
 כמה אנחנו שרויים בגלות... והם כל הזמן מתאמצים
 ועסוקים בלהוכיח עד כמה אנחנו גרוועים ואנחנו
 בשפל המדרגה... **לא!!! זה לא נכון!!!** זו עלילת דם
 (ויתכן שזה גם על גבול של הכפיות טובה לחסדי ה'...) אנחנו
 נמצאים במצב אידיאלי בשביל יהודי... יש לנו את כל
 הנתונים ואת כל האפשרויות לעשות רצון ה' ואף אחד
 לא מפריע לנו... אנחנו מצידנו נמצאים כבר ב-אי של
 גאולה... רק מה??? אנחנו מוקפים מכל הכיוונים
 בגלות... ונראה אותך נשאר בקנאות בתוך האי של
 הגאולה לא מתגלגל ולא פורץ לגלות הזו...

זו נקודת הגלות שלנו!!! זו גלות!!! אוהו גלות!!!

יש פה עוד נקודה חשובה מאוד שמצוה לפרסם אותה:

בחצי השני של גלות מצרים היו צריכים ששים ריבא
 יהודים שיסבלו ויעבדו בפרך בשביל לקיים את גזירת
 הגלות!!! לעומת זאת **בחצי הראשון של גלות מצרים...**
 הספיק יהודי אחד ויחיד שקראו לו יצחק אבינו...
 שהוא לבד עשה את כל העבודה... **איך אתה מסביר**
את זה??? אם 210 שנים מתוך הגלות היה צריך
 תוצרת של שש מאות אלף יהודים שיעבדו בפרך
 במצרים... אז מה היה הסוד של יצחק שהוא לבד לבד
 עשה את כל אותה תוצרת במשך חייו? **התשובה היא**
נוראה: תשמע כלל בחיים:

הסוד הצבאי של יצחק היה... שהוא היה לבד!!!

מי שנשאר לבד... מקבל כח לעשות את הכל הכל לבד!!!

יש כאלו שמאוד מפחדים להישאר לבד... כי אם אני
 לבד אז מה אני יכול לעשות לבד... **אבל זה בדיוק**
הפוך!!! כשיש הרבה אנשים... זה אומר שהעבודה
 מתחלקת בין כולם... אבל דווקא כשאתה מגלה
 שנשאר לבד... זה רק אומר לך שקבלת את הכוחות
לעשות ולגמור את הכל לבד!!! זה הסוד של יצחק:
יצחק נשאר לבד!!! כפי שהזכרתי קודם הנתונים של
 יצחק היו שהוא היה מוכרח להישאר בארץ כנען מוקף
 באנשים שכולם רשעים ללא יוצא מן הכלל (שעליהם
 נאמר לא תחיה ככלל נשמה) בקיצור: יצחק נאלץ לחיות
 לבד לבד בתוך ארץ כנען!!! ולעבוד את ה' לבד ולהיות
 נאמן לעבודת ה' לבד זה מאוד מאוד קשה... אין לך
 מינימום של גיבוי... אין לך אף אחד שהולך איתך...

משעמם לך **בתוך** הקודש הקדשים הזה... יש לך
 הרבה מאוד רגעים שהיית רוצה להחליף עם סבא
 שלך.. מידי פעם אתה בודק את הטיסות... אולי
 יש איזה טיסה מעניינת לאירופה... (כמובן רק לקברי
 צדיקים...) מידי פעם דווקא מתחשק לך גם להכיר
 קצת את הגוי שסבא שלך לא היה מסוגל לסבול
 אותו... כן... לי ולך יש לנו נסיונות... יש לנו רגעים
 שהיינו רוצים לצאת קצת מהקודש קדשים
 החסום והמסונן ולפזול ולהתחבר לרשת ולהכיר
 כל מיני מושגים שסבא שלנו כ"כ רצה להתפטר
 מהם...

כן.. זה היצר הרע שלי ושלך... כן... זכיתי והמחשב
 שלי מסונן!!! אין לי גישה לאינטרנט פרוץ!!! אני
 חי באוירה סטרילית ושמורה- בקודש הקדשים...
 אבל נורא מתחשק לי לפרוץ... קצת לגלוש
 החוצה...

האם מישהו יודע להעריך את הגלות שבה אני נמצא???

מישהו יודע להעריך כל יום נוסף שאני ממשיך
 לחיות **בתוך** קודש הקדשים ולא פורץ החוצה???
לסבא שלי היתה גלות משלנו!!! אבל גם לי יש גלות
משלנו!!! מה ההבדל בין הגלות של סבא שלי ל-
גלות שלי???

סבא שלי היה בגלות נוסח מצרים... הגלות שלו
 התבטאה בזה שהוא היה זרוק אי שם באירופה...
 רחוק מהקב"ה... והוא כל הזמן השתוקק לצאת
 מהגלות... להתנתק מהגוי... ולזכות להגיע לקודש
 הקדשים...

לעומת זאת אני??? אני שייך לגלות מצרים--
 נוסח יצחק!!! זו גלות מצרים מסוג אחר לגמרי!!
 אני נולדתי בתוך קודש הקדשים... נולדתי לתוך
 השמנת החרדית... אני חי בתוך אי טהור שכל כולו
 קודש הקדשים... ויש לי את כל התנאים הכי
 מושלמים והכי מקודשים שאני יכול לעבוד את
 הקב"ה בלי שום הפרעות... ותכל'ס... משעמם לי
 פה- **בתתנתוך קודש הקדשים...** סו"ס אני מוקף
 מכל הכיוונים בגלות של כל הלכלוך והטנופת
 בצורה הכי מרוכזת... שאם אתה רק יוצא שניה
 אחת מקודש הקדשים והופה... אתה ח"ו גולש
 ומחליק ישר לתוך מ"ט שערי טומאה של הגלות...
 ונדרש ממני להמשיך להתחבאות שם בתוך קודש
 הקדשים ולא לצאת...

ואני שואל אותך: זה קל?? לא!!! ואני מכין אותך
 מראש: יש כאלו שלא מבינים את זה... יש כאלו
 שילעגו ויטענו שזה קל... יכול להיות שיהיו כהנים
 שמאוד מאוד יקנאו באותו ילד יואש שכלוא בתוך
 קודש הקדשים ואיזה זכות יש לו שהוא זוכה
 לחיות בתוך קודה"ק... והלוואי עלינו... **אבל אותך**
ילד יואש פונה אליהם ואומר להם: ידידי היקרים...
 הכל טוב ויפה... כל זמן שאתם עומדים מבחוץ...
 לעמוד מחוץ לקודש הקדשים... ולהשתוקק
 להיכנס לשם לשעה אחת... את זה גם אני יודע...
 אבל לחיות **בתוך** קודש הקדשים במשך שש
 שנים... ולהישאר שם בקנאות ולא לצאת... להיות
 ילד עם כל המרץ ועם כל השובבות והסקרנות
 ולרצות לצאת ולרוץ ולהכיר כל מיני מושגים
 מבחוץ... ונדרש מאותו ילד להתגבר ולהישאר

”למען לא נבוש...” מושגים בסיסיים בהלכה.

מושג שישמו בית דין לדני ממונות!!!!

נמצאים אנו בשלושים לפטירתו של פוסק הדור מרן ר' ניסים קרליץ שאחד המושגים שנשפטו בציבור והוחדרו לתוך כלל ישראל בזכותו... היה את המושג היהודי שישמו בית דין!!!

כן... יש הכרעה שהתורה ממליצה עליה... וקוראים לה בית דין!!!

וזה אולי נשמע לך מובן מאלי... אבל אין לך מושג עד כמה אנחנו מתקשים לקבל את ההמלצה הזו... אני אתן לך דוגמא מאוד מוכרת: מישוה חייב לי כסף... בסה"כ ארבעת אלפים שקל... והוא לא מחזיר לי... הבן אדם חי טוב... יש לו כסף... מבזבז כסף... ותכל'ס הוא מתעלם מהחוב שהוא חייב לי!! וזה מפוצץ אותי!!!! אני כועס עליו!!! אבל אסור לי לשנא אותו!!! אתה יודע למה?? כי יש לאו מדאורייתא לא תשנא את אחיך בלבבך!!! אה... אבל הוא חייב לי כסף?? אדוני היקר... אם הוא חייב לך כסף... תתבע אותו לבית דין... הוא יגיע... ובי"ד יחייבו אותו... ואם פעם תענין בשו"ע הלכות גביית מלווה אין חכמים מפעילים הוצאה לפועל ו"לא מרחמים בדין" וגוברים מהבן אדם את כל הארון בגדים שלו בשביל לפרוע את חובו... את זה מותר לי לעשות ואני צריך לעשות!!!! ואילו לשנא אותו אין לי רשות... נ... ותכל'ס אני עושה את זה?? איפה... רגשית אני לא מסוגל... מה... אני אתבע אותו לבית דין??? שאני אעשה לו פדיחות מול רבנים חשובים בשביל איזה 4000 שקל עלובים?? לא... אני לא מסוגל... לא מסוגל... הנה לך דעת בעלי בתים!!! כי לשנא אותו אסור לי!! ולתבע אותו מותר לי!!

וזו הטעות שלנו!!! שאנחנו מתייחסים לבית דין כאל סדין אדום שאם הגענו לבית דין זה אומר שיש פה הסלמה ופיצוץ יחסים... אז זהו שלא!!! זו טעות!!! בית דין הוא האמצעי הטוב ביותר כיצד לנהל ויכוח ואפילו מריבה בפיאות של תורה!!! ואדרבה... בדרך כלל כשיש ויכוח בין שני אנשים מבוגרים... ויש לנו בלב אחד על השני... ע"פ רוב המינה בלב לעולם לא נסתתים בינינו. (ע"פ אצל אשכנזים) אנחנו אף פעם לא נסגור את הקצר בינינו כי אין מי שיסגור את זה... אבל ברגע שהולכים לבית דין!! גם אם בי"ד פסקו נגדי ואני כועס עליהם... אבל איתך סיימתי... כלפך כבר אין לי טענות... ואילו עם בי"ד?? גם אם הטענות שלי עברו אליהם... הרי יש הרבה יותר סיכוי שיום אחד אני אפסיק לבעוס עליהם כי סו"ס הם בי"ד והם הרבה פחות נוגעים בדבר ממך... ואז אחרי שיעבור החיכוך ואני ארגע... יום אחד אני אבא שלא היה להם משהו אישי נגדי והם פסקו כך וכך רק כי באמת כך היה נראה להם לפי הדין. מה שבטוח שהי לא יביאו לי נדיסיון שכזה

עוד נקודה חשובה: אחת הטעויות החמורות שלנו... שברגע שיש לי איזה ויכוח או מריבה עם מישוה... התחושה היא שהתורה כאילו מגיעה וקושרת לי את הידיים... לא!! לא תקומו... לא תטורו... לא תשנאו... (אל תרביץ... לא יסיף פן יסיף...) גם לדבר עליו לשון הרע אסור לך... ואתה מחויב לדון אותו לכף זכות... ולאהוב אותו... ואתה מחויב להמשיך לעזור לו ועזוב תעזוב עמו והקם תקים עמו... מתקבלת מין תחושה כזו שהתורה לא נתנת לי לעמוד על שלי!! מי שרק רוצה יכול לבא ולעקוץ אותי כמה שהוא רוצה... ואילו אני צריך להמשיך לחבק אותו ולאהוב אותו וכי תראה חמור שונאך הקם תקים עמו... אז זהו שלא!!! פרט אחד קטן חסר לנו בתמונה והיא: בית דין!! הסיבה שהתורה לא מרשה לי לשנא אותו ולא מרשה לי לנקום ולנטור לו... זה לא בגלל שהתורה רוצה שאני אכופף את הראש ואהיה פראייר שולו... אלא בגלל שהתורה רוצה שאני אתנהל מולו לפי דרך התורה והכתובת היא בית דין! לבעוס... לשנא... לנקום... ולנטור... ולדבר עליו לשון הרע... זה התנהגות מופקרת של בן אדם שמתקוטט עם חבר שלו בלי ריח של תורה... אתה רוצה?? תעמוד על שלך על הסוף!! אבל בדרך התורה!!! לדעת שיש מושג שקוראים לו בית דין...

חלוקת שיריים בשולחן הטהור של הכהן גדול בסעודה שלישית...

שבת קודש... השעה 11.00 בבוקר... תכונה רבתי בבית המקדש... בדקות הקרובות הולכים להכניס את הלחם הפנים החדש ולהוציא את הלחם הפנים הישן... האמת היא שהרגעים האלו הם רגעים מכוננים... ולא רק בגלל לחם הפנים... אלא גם מעוד סיבה - כי ברגעים אלו ממש נעשית חלופת המשמרות... כידוע: כל משמרה משמשת שבוע ימים!!! ואח"כ מגיעה המשמרה הבאה ומחליפה אותה... ומתי נעשית חלופת המשמרות?? בשבת!!! תמיד של שחר עדיין נעשה ע"י משמר היוצא... ומוסף נעשה ע"י משמר הנכנס... ובאמצע!! בין תמיד של שחר למוסף... יש את לחם הפנים... שארבעה כהנים מהמשמר הנכנס מביאים את הלחם החדש!!! וארבעה כהנים ממשמר היוצא מוציאים את הלחם הישן... אלו מושכים ואלו מניחים... ברגע שהם מושכים את הלחם הישן... תוך כדאי-- הם מכניסים את הלחם החדש (כדי שהשולחן לא ישאר רגע אחד בלא לחם) ... והנה!!! ברגע הזה ובשניה הזו נעשתה בפועל חלופת המשמרות!!!!

התחושות ברגעים האלו הם די מעורבות... מצד אחד אנחנו משמר היוצא... יש לנו כעת קצת תחושה של וי אבדה נפש... סו"ס היינו משתוקקים להמשיך הלאה לשמש את מלך הכבוד עוד שבוע... יש טיפה תחושה של עגמומיות ואילו למשמר הנכנס יש כעת ברק בעיניים... יש התרגשות גדולה... הם שמחים ומרוגשים ששהיינו וקיימנו והגיענו שהנה... ברגעים אלו אנחנו מתחילים את השבוע שלנו לשמש לפניו יתברך... זה מצד אחד!!! אבל מצד שני... עם כל הגילה... יש גם הרבה רעד... סו"ס משמר הנכנס רק כעת מתחילים את העבודה... ועבודת המקדש היא תובענית ויש הרבה מתח... יש לפניהם שבוע של עבודת הקרבות... שצריך הרבה סיעתא דשמיא שהכל ידפוק... ולוודא שכולם יהיו טהורים ושכולם ידעו בדיוק מה צריך לעשות... ושלא יהיה פה כהן שיפסול את הקדשים ולא יהיה אחד שיקיב שלא לשמו ולא יערבב את הקדשים... זה מתח נורמלי שמלווה כל משמר בתחילת העבודה... שהכל באמת ידפוק... אז יש התרגשות גדולה אבל מלווה במתח... לעומת זאת אנחנו... משמר היוצא... אמנם קצת מריר לנו בלב שסיימנו את השבוע המתוק הזה... אבל יש שמחה גדולה ש"חסל סידור עבודה כהלכתו ככל משפטו וסידורו..." ש... שזה לא מובן מאלי!!!

והנה... הנה... אני כבר רואה ממרחק את ארבעת הכהנים מהמשמר הנכנס יוצאים מלשכת בית המוקד עם שני הסדרים של הי"ב חלות... הם עולים כעת יחד עם ארבעה כהנים מהמשמר שלנו- היוצא... ובשתי דקות הקרובות זה קורה!!! ובעוד ארבע דקות בערך... פתאום יופיעו ארבעה כהנים מהמשמר שלנו היוצא עם הלחם הישן... והם יניחו אותו כאן על שולחן הזהב ויתחילו בחלוקת לחם הפנים...

ואז תתחיל המהומה הקבועה... דחיפות אדירות... כולם רוצים לזכות... ומי שרוצה באמת לזכות במצוות אכילת לחם הפנים צריך לדחוף... אין ברירה... אתה מכיר את המקומות האלו שצועקים: אין מה לדחוף כולם יקבלו?? אז זהו שכאן זה לא נכון!!! כאן לא כולם יקבלו!! בפיורש לא!! יש פה שתי משמרות של כהונה שאמורות לחלוק בלחם הפנים... ולכל משמרה יש כמה אלפי כהנים... אז אין מספיק לכולם!!! ברור שאין!! אז מי שרוצה דוחף... ואני מאוד מאוד רוצה... לזכות במצוות עשה החביבה והנדירה של אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וציוונו על אכילת לחם הפנים זה דבר שלזכרו תאוות נפש... אבל עם כל התאוה הגדולה שלי... אני לא דוחף!!! אני לא מסוגל... מצטער מאוד... הנפש העדינה שלי שהתרגלה ללימוד מוסר... לא מסוגלת לדחוף יהודי... גם בשביל לקבל לחם הפנים... וזה מאוד כואב לי... אבל מה אעשה... אני פשוט לא מסוגל... אני הולך לצד וגאלץ לותר על לחם הפנים... וכמוני יש עוד רבים שפשוט מוותרים... דווקא יש כהנים שמאוד שמחים שאנחנו מוותרים... תמשיכו ללמוד מוסר ולותר... כל כהן נוסף שמוותר זה מוריד עומס מהדחיפות... ומאפשר לדוחפים לקבל יותר... אז למה לא... זה אינטרס אישי שלהם...

אבל הפעם חיכתה לנו הפתעה!!! אולי אתה לא יודע... אבל חצי מהלחם הפנים הולך לכהן גדול... שש חלות הולכות לכהן גדול... והשש חלות הנותרות הולכות לכולם... לשתי המשמרות שאמורים להתחלק בזה... רגע... מה הכה"ג עושה בשש חלות שלימות?? (אל תשכח שכל חלה זה עשרה עשרונים... זה ההמון??)

מה התשובה?? בשביל זה הכה"ג הוא כהן גדול!!! והוא פה הרבה... הוא מזמין לשולחן הטהור שלו את מי שהוא רוצה... את זקני המשמרה... ואת הראש בית אב וכל מיני כהנים שניקבו בשמות והוזמנו לשולחן שבת שלו... והכה"ג שלח בשקט בשקט מישוה שיבדוק מי הם הצנועים שלא דחפו ולא זכו בלחם הפנים... ואנחנו יושבים לנו כאבלים בין חתנים... רואים איך כל מי שדחף אוכל ואנחנו לא... מקנאים בזכות שלהם שהם זכו לקיים מצוות אכילת לחם הפנים... ולפתע!!! מגיע אותו אחד... פונה אלינו: הכה"ג מזמין לסעודת שבת אצלו בלשכה... מה?? הכה"ג מזמין אותי?? מי אני?? כן... הכה"ג שלח אותי לבדוק מי הצנועים שלא דוחפים... ולכה"ג חשוב שלא תהיו מקופחים... לא יאומן כי יסופר!!! הוזמנתי לשולחן הטהור של הכה"ג... הוא קיבל אותי בחביבות גדולה... בירך אותי בחמימות... והושיב אותנו לידו... דיבר איתנו בענייני דיומא... ו... ולאח"כ הגיש לכל אחד מאיתנו באופן אישי... צלחת זהב לכבוד המצוה ובתוכה פרוסה גדולה של יותר מכביצה לחם הפנים... אני לא האמנתי!!! כמעט התעלפתי... רבש"ע: מי חולם לקבל כזו פרוסה גדולה של לחם הפנים?? הרי כל אלו שדוחפים הם בקושי מקבלים פירור קטן של לחם הפנים... ודווקא אנתנו שלא דחפנו זוכים לקבל כזו מנה הראויה להתכבד... טוב... נטלנו ידים וברכנו על לחם משנה (לא לחם הפנים) אכלנו קצת מהלחם משנה והתחלנו לאכול מהלחם הפנים... יש לציין שבלחם הפנים יש סג שהיא מאוד מרשימה... לאכול את הפרוסה הזו ארך לי יותר משעה... באותה שבת לא אכלתי לא דגים ולא טשולנט... כלום... לחם הפנים מילא אותי לגמרי ממש "כמנתה על מחבת..."

אגב: בסעודה שלישית הכה"ג עושה טיש גדול בעזרה... וגם שם הוא מחלק לחם הפנים לכהנים מסוימים... רק הפרענצ'עס בנוים בצורה כזו!!! המשמר הנכנס עומדים בפרענצ'ע הצפוני... והמשמר היוצא עומדים בפרענצ'ע הדרומי... (ככה זה גם בהוצאת לחם הפנים...) ושרים... אבל לא תמיד כולם שרים!!! כשמגיע שנת בין הערביים... רעוא דרעוין... יש שלב מרגש שהכה"ג נותן פקודה לפרענצ'ע הדרומי... למשמר היוצא... ואז רק אנחנו שרים... אנחנו פונים לאלו שמסולנו!!! למשמר הנכנס... ואנחנו מברכים אותם ושרים להם מעומק עומק לב: "מי ששיכן שמו בבית הזה הוא ישכין ביניכם אהבה ואחוזה ושולום ורעות..." עין לא נשארתי יבישה... עומדים להם משמר הנכנס בעיניים עצומות ומקשיבים לכל מילה שיוצאת מפיו... ועונים אמן ככוונה... (התיאור הזה... הוא בסה"כ פרי דיסיוני... נא לא לקחת קשה...) אנחנו מברכים אותם שבעזה"ש יזכו לשרת לקל הכבוד ותערב לפניו יתברך עולתם ומנחתם... באותו מעמד הכה"ג שוב מחלק שיריים בשולחן הטהור לזקני הכהנים... והם מחלקים פירורים לאלו שיושבים סביבם... הכל נעשה בחרדת קודש כיאה וכיאות לשולחן הטהור בעזרה... עכ"פ מוצאי שבת זה אחד הזמנים השקטים ביותר בעזרה!!! במשך היום כמעט ולא היו קרבות... חוץ מלחם הפנים אין שירי מנחות ואין אכילת בשר של שלמים או חטאת... מה כן יש?? הכנה לקראת השבוע הבא... אנחנו מתקפלים... מתכוננים ליציאה מירושלים... מחר בתמיד של שחר נעשה השתחוואה אחרונה לקראת היציאה חזור לדרכנו...

מה ההבדל בין שעון מפגור לשעון לא מכוון?

מתקשר אלי בחור בשאלה: לפני שבועיים כתבת אש וגפרית על קריאת שמע שחייבים לקום וכו' וכו'... תכלס... אני לא מצליח לקום!! זה בעיה כרונית אצלי... אני לא מצליח... לא... לא יכול... לא יכול... אין!! אין עם מי לדבר... יש לי בעיה קשה עם הנושא של השינה... שמאוד מאוד מאוד קשה לי לקום בבוקר... **ממשך הבחור ואומר לי:** אני כבר יודע מה אתה הולך לענות לי... את כל התשובות המוכרות שכולם עונים... שאין לי יכול... יש לא רוצה... ואם היה היום טיול היית קם... וכו' וכו'... אבל עזוב... כל התשובות האלו לא עזרו לי... תכלס... אני לא מצליח לקום!!!! טוב... עכשיו אני אמור לענות לאותו בחור תשובה... ו... והרי אני לא יכול לענות לו את מה שכולם ענו לו... (גם אם הייתי רוצה לענות לו כמו שכולם לו... אני כבר לא יכול... כי הוא שריין את עצמו ואמר לי מראש שהוא יודע שזה מה שאני הולך לענות... ועכשיו זה כבר באמת לא לכבוד שלי... אבל עזוב --) אמרתי לו: תקשיב!!!

דבר ראשון: אתה צודק!!! אני בתור מעורר ותיק בישיבה למדתי להכיר במשך השנים שיש בחורים שפשוט לא מסוגלים לקום בבוקר!!! כן... בניגוד למה שמקובל לומר שאין כזה דבר... אני אומר לך בעדות מקורב שיש!!!! יש בחורים שלא מסוגלים לקום בבוקר!!!! אין!! אין עם מי לדבר!! הוא רוצה לקום... הוא נורא נורא רוצה... ותכלס... הוא פשוט לא מסוגל... גם ספל מים ניסיתי... והיה אחד שאפילו שפכתי עליו שני ספלים והבן אדם קם [כשקם סו"ס]... יבש... יש!!! יש כזה דבר!!! אני מודיע לך שיש כאלו בחורים ויתכן שאתה אחד מהם... **אבל!!!!!!**

אתה צריך לדעת דבר אחד: בחור שלא מסוגל לקום בבוקר **יש לו בעיה!!** יש לו דפקט מסוים!! זה בחור שסובל מנכות מסוימת!! וזו נכות שחייבים לדווח עליה בשידורים... זה סוג של פיגור התפתחותי (או לא יודע איך שטקרא לה) בייחם לכלל החברה... זה פיגור שמצביא על המעמד של אותם בחורים בסטטוס של רמה אחת מתחת כלל החברה בישיבה...

אני צודק או לא צודק??? משהו פה לא מובן???

תחשוב: אם יש שני בחורים בישיבה... אחד קם בשעה שבע בבוקר... והשני קם בשעה 11 בבוקר... אתה מבין לכד שזה סוג א' וזה סוג ב'!! **ואכן חשוב להדגיש:** לא תמיד זה באשמתו של הבחור... אני דווקא סבור שאתה לא אשם... אבל מה שבטוח: אתה סובל מפיגור מסוים!! מזה לא תמלט!! גם הראש ישיבה והטבח... כולנו מבינים שהראש ישיבה מקבל עליה לתורה לפני הטבח... וזה לא בגלל שאנחנו מאשימים את הטבח שהוא לא יצא כמו הראש ישיבה... אלא בגלל שאלו הם הנתונים שלו... זה המעמד שלו... והוא אפילו לא נעלב מזה... (אתה יכול לשאול אותי...)

אותו דבר כאן: אם אתה לא יכול ולא מסוגל לקום "בשעה שבני אדם קמים..." וכואב לך שכולם צועקים עליך ולא מבינים אותך...

אז אני לא!! אני לא כזה!!! אני לא דורך לך על היבלת... אני מבין שיש לך באמת בעיה אמיתית... אתה סובל מ-לקות מסוימת שזה לא יפה ללעוג לך על החולשות שלך... אז אין לי שום טענה עליך למה אתה לא קם!!! **אבל יש לי כן טענה אחת עליך!!!! הטענה שלי עליך היא:**

שבשעה 11 בבוקר אתה קם... שוטף פנים... ותוך רבע שעה אתה נכנס זחוח לבית מדרש עם ראש זקוף... ומתחיל לעשות פרצוף קשוח על כל הצעירים ממך... שחססססר להם אם הם ישכחו את המעמד החשוב שלך... שאתה בחור מבוגר מהם ומבין יותר מהם ולמדן יותר מהם...

על זה באתי!!!! למה האף שלך למעלה??? הרי יש לך בעיה... אתה סובל מפיגור... בן אדם שסובל מפיגור ביחס לחברה הוא לא אמור להסתובב ולהרגיש יותר מכולם... וזה שאתה סובל מפיגור... לא אני אמרתי את זה... אתה אמרת!!! אתה טוען את זה מקירות לבך... אתה הוא זה שבמשך עשר דקות הוכחת לי באותות ובמופתים שאתה פשוט לא מסוגל לקום... והצלחת לשכנע אותי שאתה סובל מפיגור מסוים... יתר שוב: אתה לא אשם... אבל אם יש בחורים משיעור א' שנמצאים במקום מתקדם יותר ממך... **אז בתור מה אתה עושה עליהם שירינים???** למה האף שלך למעלה?? זו הטענה שלי עליך!!!! **למה האף לא מכיר את מקומי???**

כי שוב... העם היהודי לא פוסל לקויים... העם היהודי לא דורש מצוינות בכל מחיר... אין אצלנו עבירה להיות לקוי למידה... אבל לקוי למידה יודע שיש לו את הכיתה המקדמת שלו... וגם בחור ישיבה שלא מסוגל לקום בבוקר יש לו את המעמד הנחות שלו... ואתה בעצמך אמור להיות הגון וישר ולהבין את זה מעצמך ולהכיר את מקומך ולכלל הפחות לא להתנשא על מי שיותר ממך... לדעת לכופף את הראש ולכבד את הצעיר ממך שיש לו מעמד יותר טוב ממך... (בדיוק כמו שאתה דורש ממנו שיכבד אותך בגלל שאתה מבוגר ממנו... ככה ההגינות שלך אמורה להבין שאתה צריך לכבד אותו...)

ואת זה אתה לא מוכן להבין... וזו הטענה שלי כלפך!!!!

אני לא רוצה עכשיו להטיף לך מוסר שתתחיל לקום בבוקר...

אני רוצה להטיף לך מוסר על השעה 11.00 בבוקר שהאף שלך יוצא **יחד איתך** מהמיטה... והוא אמור להישאר במיטה ולא להופיע יחד איתך...

עד עכשיו הייתי אכזרי!! אבל צודק!!!! אתה כועס עלי... נעלבת ממני... אתה עכשיו רוצה להרביץ לי מכות מרוב עצבים ועלבון... ואני מבקש סליחה... לא בגלל שאני טעיתי... אלא בגלל שאתה!! **אתה טעית!!!!!!**

ואני אסביר לך למה **אתה טעית????**

אתה אמרת לי שאתה לא מסוגל לקום... וטענת לי בתוקף שגם אם היה היום טיול... גם אז היה לך קשה לקום בבוקר... **ואני מסכים איתך!!!!**

אז זהו!! קשה אתה צודק... הטיול לא מצליח להוציא אותך מהמיטה... אבל אם תפנים ותקלוט שלקום מאוחר זה תסמין של מפפפגור... אם תפנים שברגע שיצאת מהמיטה בשעה 11 בבוקר... יצאת מפגור!!! אתה תזנק מהמיטה בשעה שבע!!! **אני אומר לך עם די על הלב:** אם אתה תתעורר לכתוב את מה שכתבתי מקודם... ומכאן ואילך כל בוקר שאתה קם מאוחר... אתה תתייחס לבעך באותו יום כ-מפגור!!! אני **מבטיח לך** שמחר אתה תזנק מהמיטה בשעה שבע בבוקר!!! לא... טיול לא מדבר אצלי... אבל לעשות ממך מפגור??? לעשות ממך נכה?? זה כ"כ מעליב אותך... זה נוגע לך בנקודה כ"כ רגישה... שלמחרת אתה תעוף מהמיטה על טייל!!!! אני מבטיח לך!!

מהיום... במקום לשבור את הראש ולחפש עוד מעורר שלא יצליח להעיר אותך... או עוד

שעון מעורר שיזעזע את אמות הסיפים (ויכריח את החרפן שלצידך לקום ולכתוב אותו ולהמשיך במקלה השניה)... במקום לחפש עוד איזה קנס כספי שלא תמיד שווה את השניה המתוקה... עזוב... תחליט מהיום שכל בוקר שאתה קם מאוחר... הרי בלילה הקרוב אתה הולך לישון בפנימיה של שיעור א'... **אתה פשוט יורד כיתה!!!** ותעשה את זה ממקום בריא... ממקום של טיפול וחינוך עצמי... ממקום של כנות והגינות שלך מול עצמך ומול הסביבה שלך... תסביר בכנות לבחורים משיעור א'... (הסהכימי לאסוף אותך לחדרם) שאמנם אני בחור מבוגר... ואני בחור חשוב וערכי כפי שאתם יודעים להעריך אותי... אבל היא גופא!!! חלק מהערכים שלי זה שאני יודע לעזור לעצמי ואני יודע לדפוק על השלחן ולהעמיד את עצמי במקום... היות ויש לי נטייה לקום מאוחר... והסיבה שזה קורה לי כי נדמה לי שזה לגיטימי לקום מאוחר... אז אני רוצה לעזור לעצמי להבין שזה **לא לגיטימי!!!** ולכן כל יום שאני קם מאוחר... אני מתייחס לזה כפיגור התפתחותי ואני יורד כתי בהתאם לרמה שלי ולמעמד המתאים לי!!! **אתה יודע מה תהיה התגובה שלהם???**

לא יודע... ובינינו זה לא כ"כ משונה... כי מה שבטוח הוא שזה לא יקרה לך יותר מיום יומיים... **מבכבבטיח לך!!!** האיום הזה תמיד יהלך עליך אימים... אתה תחלום על זה בלילה חלומות ביעותים... ותשמח לזנק מהמיטה בבוקר ולגלות שזה היה בסה"כ חלום... (אני בכונה נוקט בטקטיקה הזו... כי להרגיש מפגור זה לא באמת פתרון... כי בדרך כלל בחור שקם מאוחר מרגיש בלאו הכי מפגור שאין לנו עניין להוריד אותו עוד יותר!!! הוא מרגיש דפוק מאוד מאוד בלי צורך בסיוע מבחוץ... רק מה?? הוא מרגיש סוג של מפגור שיכול להמשיך הלאה את החיים... סוג של מפגור שיכול להמשיך לשחק את המשחק ולהפוע במלא הדור ולהמשיך סדר יום רגיל... זה סוג של מפגור הוא הכי מסכן... כי אתה גם מרגיש מפגור וגם נשאר מפגור... לכן אם אתה באמת רוצה לעזור לעצמך אז תקפץ את ההרגשה המפגרת שבלאו הכי כבר יש לך... ותכריח את עצמך לעמוד מול ההרגשה הלא ספמפטית הזו גם בייחס לחברה... וככה יש סיכוי רציני שמשוה שם יזוז... ואתה תכריח את עצמך לעשות שינוי... עכשיו: למה זה כ"כ רגיש אצלך??? למה אתה כ"כ כ"כ כועס עלי עכשיו שקראתי לך מפגור? **כי... כי אתה לא באמת מפגור!!!** אתה לא באמת נכה!!! ולכן זה כ"כ מעליב אותך... אז זהו!!!! **ואתה רוצה להודיע לך שלקום מאוחר בבוקר זה התנהגות של מפגור! הסמל ודוגמא למפגור זה שעון מפגור!!** בן אדם שקם כמה שעות לאחר "שעה שבני אדם קמים" זה פיגור לכל דבר... ואתה לא מפגור... אתה בסה"כ **שעון לא מכוון!!**

אתה יודע מה ההבדל בין שעור מפגור ל--שעון לא מכוון??? ההבדל שמיי ארץ!!! שעון מפגור הוא מפפפגור!!! צריך לשלוח אותו לבית חולים לשעונים... ל-שען שיחליף לו את הבטרייה או את המחוגים... אבל שעון לא מכוון... הוא בריא לחלוטין... פשוט יש לו טעות... הוא חושב ש-11.00 בבוקר זה שבע בבוקר... נדמה לו שלקום ב-11 בבוקר זה שעה לגיטימית... זה פיגור?? לא!!! **זה בסה"כ טעות!!!!** כל מה שצריך זה שבעל השעון יודה בטעותו... שיקלוט שיש לו שעון לא מכוון ופשוט ילך לכונן אותו... זה הכל!!! אתה בסה"כ צריך לקלוט שאין מצב!! אני לא יכול לצאת מהמיטה בשעה מאוחרת... כי זה מוציא אותי מפגור!!!

באופן כללי... הטקטיקה מהסוג הזה זה שיטה טובה בכל נושא... **שיטת המכיר את מקומו!!!!!!** תדע כלל בחיים: תעודת זהות של בן אדם מוצלח: זה אדם שלא מטייח את החולשות שלו!!! אדם שמכיר בחולשות שלו יש לו סיכוי טוב להתרומם מהם... אבל בן אדם שבורח מהחולשות שלו זה מתכון בדוק להנצח איתם... אני מכיר אברך בן עליה מורומם שאני יודע בדיוק מה סוד ההצלחה הזו... אתה יודע מאיפיו???

לאברך הזה היה ריפיון בזמן חורף שעבר... קורה... נורמלי... יום אחד הוא התעצבן על עצמו... הוא ניגש אלי בעצבים ואמר לי: אני רואה שאני לא מצליח לאסוף את עצמי... אז תקשיב טוב: אם אני לא מצליח בסוף זמן חורף לעשות סיום על כך וכך... אם את ההספק המינימלי הזה אני לא מצליח לעשות... אז מצטער... אני לא רואי להיקרא אברך... וכך הווה!!! הגיע ר"ח ניסן והוא באמת לא הצליח לעמוד ביעדים... הבן אדם התקשר לקמחא דפסחא והודיע שהשנה יורידו אותו מהרשימות של החלוקה... שאלו אותו למה?? ענה: כי זמן חורף לא הייתי אברך... לא מגיע לי... אם אתם רוצים לתת לי בתור מסכן שלא עובד תתנו... אבל לא בתור אברך כי אני בזמן חורף לא הייתי רואי לתואר אברך... אותו אברך במשך כל חודש ניסן שילם במקווה בקנאות מחיר של בעל בית... לא של אברך... כי... כי אני לא אברך... במשך כל בין הזמנים הוא התייחס לעצמו כנעבעך כזה שהוא גם לא אברך וגם לא לומד...

מה הפלא שבתחילת חודש אייר אותו אברך חזר לכולל עם כל העוצמה וכל הרצינות... מה הפלא שהוא בן עליה ומרומם בהתאם!!!! יש לציין שהחברותא שלו ככולל לא אוחו במדרגה שלו... ולמה לא?? כי גם הוא לא עשה חיל באותו זמן חורף... אבל לא היה לו מספיק בטחון עצמי להכריז בדרמטיות ש... שהחורף הזה לא הייתי רואי להיקרא אברך... (כי זה גם לא באמת נכון... סו"ס זה עניין של תובענות אישית... הסוגרים האלו בשביל כל אלו שמחפשים את האברכים בנרות ורוצים לשמוע שהם לא כ"כ לומדים רומאי אחי לן רבן... תנוח דעתכם... האברך הבטלן ביותר לא מתבטל רבע ממה שאותו אחד שיש לו וואצפ...) מה... לא הייתי אברך?? חס ושלום... בטח שהייתי אברך... אז למדתי קצת פחות... **הוא צודק...**

אין שום בעיה!!! רק מה?? מי שלא מטייח חולשות ואדרבה מעצים אותם... אז הוא מטפל בהם ומתעלה מהם... וכמה שאתה יותר מטייח חולשות ככה אתה יותר נשאר איתם... **בא נגיד את זה בצורה שונה:** מי לא מפחד מכשלונות?? מי שמאמין שאפשר לתקן... מי שרועד מפחד יהדות בכשלונות ולהודות בחולשות זה אחד שבטוח שזה מה שיש ואי אפשר להשתנות... אז זהו!!!! שלפעמים השיטה הטובה ביותר איך לעשות שינוי אמיתי זה לעמוד מול החולשה ולהעצים אותה בדרמטיות וברשמיות וככה לגשת לטפל בה ברצינות... כשרב חסדא רוצה שיזדרזו לבנות את הבית כנסת... הוא הולך לישון באתר בניה... כשנחמיה רוצה שישפצו את החומה הוא שובר אותה עוד קצת... כדי שיפסיקו לדמיין שאפשר לחיות עם המצב הזה... וגם אתה בחור יקר... אתה לא מפגור... ודווקא בגלל זה!!! אם תתייחס לזה כפיגור אתה תצליח למגר את החולשה הזו... חבל על הזמן... תהיה אסרטיבי!!! תטפל בעצמך!! אל תזניח נישות... תלחם! ותנצח! בוקר טוב!!

הפטרה
" והמלך דוד "

פרשת חיי שרה

מאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

לע"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת כה' חשוון התש"פ

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:22	17:13	17:46
16:19	17:09	17:42
16:19	17:09	17:42
16:22	17:13	17:46

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

מי האיש החפץ חיים...
"לעולם ירבה אדם בשתיקה ולא ידבר אלא בדברי חכמה, או בדברים שצריך להם לחיי גופו. אפילו **בצרכי גוף לא ירבה** אדם דברים. ועל זה צוו חכמים ואמרו "כל המרבה דברים מביא חטא".
ואמרו: "לא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה" כך בדיוק נהג רבי **משה ד"ר** זצ"ל והיה מקפיד מאד על דיבורו, וכשלא צריך לדבר - שתק. ופעם אמר לתלמידו: "תדע לך, אני חפץ חיים! אתה **לא תוכל לדבר איתי** לשון הרע... עזוב אותי, אינני רוצה לשמוע לשון הרע!"
סיפרה הרבנית שתחיה שהיה רבנו ממעט מאד בדיבורו החל מר"ח אלול, ובעשרת ימי תשובה היה שרוי בתענית דיבור מוחלטת, ונמנע אף מברכת שלום.

אמר רבי איסור זמון מלצר
זצ"ל שכאשר באים אלי לבקש המלצה קודם כל הנני כותב את הדברים המבוקשים.
ברצוני להבטיח שכאשר אני שוקל אם ראוי להעניק את המלצה ואחר כך אני מעניק אותה כדי של יגרם שום מיכשול
נמה ניהרו גדולי ישראל ששום תקלה לא תצא תחת ידם.

יראת שמים לא ניתנת לאדם, אלא עליו לבקש אתרחה.

מצב העולם תלוי בכמות ובאיכות של לימוד התורה בעם ישראל
האדם שואף להבין הכל, ויש המבקרים ושוללים דברים בלתי מובנים להם, ויש האומרים - וכי שייך להקשות על הבורא, כך הוא עושה, מה אפשר לעשות ג"כ **לא מקבלים** את הדבר אלא משלימים בעל כרחם אם מציאות שאינה מתקבלת על דעתם אומנם ב' דרכים אלו הם הפך האמונה.
הגישה השכלית להבין כל דבר ואם לא מבינים אותו אזי לא מקבלים אותו **נבעת מגאווה**... זו מעלת האמונה לא לקבל דבר מכיון שאני מבין אותו, אלא מכיון שרצון ה' הוא המחייב אותי.

היכן מצוי אלוקים? - במקום שנחמדים לו להיכנס.

גם רבקה אמנו הגיעה לבאר כדי למלא כד אחד, איש לא מוכר נישא אליה וביקש ממנה לשתות מים. רבקה הצעירה השקתה אותו, את אנשיו ואת **עשרת גמליו**.
פעמים רבות שאבה ושאהבה עד שכילו הגמלים לשתות. בזמן שעשתה את המעשה היא לא חשבה **לקבל תגמול**, אולם, בסופו של דבר היא קיבלה מאליעזר נזם זהב, ושני צמידים זהב.
ואחר כך זכתה לדבר גדול מזה, להתחתן עם יצחק אבינו, ו**להיות** אחת מארבע האמהות של עם ישראל. היא זכתה להיות אמו של יעקב אבינו, בחיר האבות, שעם ישראל קרוי על שמו. כל העולם יודע מי היא רבקה אמנו.

רבי יעקב חיים סופר זצ"ל, היה רב ומקובל, מגדולי הפוסקים בדור הקודם. נולד בעיר בגדאד שבעיראק בשנת תר"ל לאביו רבי **יצחק ברוך סופר** זצ"ל.
למד בישיבות שונות בעיראק, בין השאר אצל רבי **עבדאללה סומך** זצ"ל ורבי **יוסף חיים** זצ"ל. עלה לארץ ישראל יחד עם הרב **צדקה חובצין** זצ"ל והרב **יחזקאל עזרא רחמים** זצ"ל (אחיו הגדול של הראשון לציון הרב **יצחק נסים** זצ"ל). למד בישיבת "שושנים לדוד" שבשכונת הבוכרים, בישיבת המקובלים בית אל בירושלים ובישיבת המקובלים "רחובות הנהר".
סיפרו ההלכתי **כף החיים**, משמש עד היום לאחד מספרי היסוד בפסיקה הספרדית. נינו נקרא על שמו והוא משמש היום כראש ישיבת כף החיים בירושלים.

רבי מאיר גראסמן
זצ"ל עמד בכל חוקי נגד חזירת האופנות השונות וה"מודה", בדרכי נועם ובחיוך של חן היה מרבה לבאר להסביר ולשכנע, באמרו תמיד **"למה צריכים לחפש חדשות"**, והיה הדבר בנפשו כמו"כ מרבה היה להעטיר בתפילה עבור חולי ישראל, והיה משתתף בקביעות בתפילות על **צערו של ישראל**. יאה הוא מליץ יושר עבורנו אמן

נקודה לפהשפה
איש אחד איבד את עבודתו. לאחר שהיפס מספר חודשים ראה מודעת דרושים של **חברה גדולה** ומוכרת המחפשת עובדי ניקיון. האיש הגיע לראיון ומנהל כח אדם שאל על פרטיו האישיים, ערך לו מבחן בלטהטאט חדרים, בירכו על תוצאות הבחינה ואמר לו: הג'וב שלך. **תן לי את כתובת** הדואר האלקטרוני שלך ואעביר לך את המקום והשעה שעליך להתחיל לעבוד. האיש המיואש השיב שאין לו דואר אלקטרוני. מנהל כוח האדם השיב שהוא מצטער מאוד אבל, אם אין לו דואר אלקטרוני **הוא אינו קיים** באופן וירטואלי. מכיוון שאינו קיים, הוא אינו יכול לתת לו את הג'וב. האיש יצא מיואש ולא ידע מה לעשות, יש לו רק 30 ש"ח בכיס. לאחר מחשבה, החליט האיש ללכת לשוק הסיטונאי של פרות וירקות וקנה קופסא של עגבניות במשקל 10 ק"ג. **הוא הלך מבית לבית** ומכר כל ק"ג ב-3 ש"ח, תוך פחות משעתיים הכפיל את כספו.
כך חזר על התהליך עוד שלוש פעמים. לאחר שאכל בעבור 50 ש"ח, חזר לביתו עם 340 ש"ח בצורה זו הוא הצליח להתקיים. כך השכים קום וחזר מאוחר לביתו, כאשר הוא מצליח להכפיל, להשליש ולרבע את כספו ביום אחד. עם הרבה מזל לצידו, הצליח לרכוש טנדר שתוך שנה הוחלף למשאית וכעבור שלוש שנים היה לו צי רכבים.
כעבור חמש שנים האיש הפך לבעל אחת מרשתות השיווק המובילות במדינה... יום אחד קיבל לשיחה סוכן ביטוח חיים שהציע לו פוליסת ביטוח ושאל אותו בתום הפגישה לכתובת הדואר האלקטרוני שלו, על מנת לשלוח לו את הפוליסה. כאשר השיב שאין לו דואר אלקטרוני, ענה לו סוכן הביטוח "אם אין לך דואר אלקטרוני והקמת כזו אימפריה, **אני רוצה לדמיין** מה היה לו היה לך דואר אלקטרוני". השיב לו האיש: "לו היה לי דואר אלקטרוני הייתי עובד ניקיון..."
אדם יכול לנסות. אדם יכול להתאמץ. והוא גם חייב לעשות את זה. הוא חייב לוודא שהוא עושה את כל ההשתדלות הנדרשת. **אבל בסופו של דבר** ההצלחה תלויה בידי שמים. (העורך)

כמו
הנגד
הצריך
כבוס:
מעט
מן
הכבוס
יעבור
הגועל-
לפי חוב
הכבוס
יתלבן.
ק
הוא -
כבוס
הנפש.

**על האדם לדעת
כי הכישרון עצמו-
מתנה מאת ה' יתברך.**

כשהגיע דבר פטירת הגאון רבי ברוך בער

ליבוביץ זצ"ל לגאון רבי חיים עוזר

גרודזנסקי זצ"ל בוויילנא התבטא בחדרה:

"משפטרו רבי **שמעון שקאב** זצ"ל

ורבי ברוך בער נסתלקה עמילות התורה המגינה על הדור, חוששני שעתה תהא הדרך פתוחה בפני הגרמנים הארורים."

גם הגאון בעל "**חזון איש**" זצ"ל התבטא ברוח דומה כפי שסיפר חתן אחותו הרב הגדול רבי **שאוול ברזם** זצ"ל ששמע ממנו, שכל זמן שרבי שמעון שקאב והגאון רבי ברוך בער ליבוביץ היו בחיים לא היו הנאצים יכולים לכבוש את ליטא, כי **עמלם בתורה** עד נשימתם האחרונה הגנה של ליטא, רק לאחר שנלקחו לבית עולמם נפלה ליטא בידי הארורים.

יתגבר יותר מארי

הרב **מרדכי אליהו** זצ"ל מתעורר בחדרו שבטיפול נמרץ בבית החולים 'שערי צדק'. מצבו קשה וכאבים עזים הוא סובל כבר חודשים ארוכים. מבעד למכשירים המלפפים את קלטתו האצילי הוא מברר: "**מה השעה?**" ואחר כך ישאל: "**מתי הנץ?**" הנף החמה מנצה את המורפיום. "הנץ בחמש וארבעים", עונה המקורב. "תעירו אותי שעה וחצי לפני כן", מבקש הרב.

כמו מתחנן על נפשו. "אבל הרב צריך לנוח, מספיק שעה", התחנן רבי חיים סויסה, המשמש הגאון, על נפשו של הרב "לא. שעה וחצי. שעה זה מעט מידי. יש תיקון חצות ולהתכונן לתפילה, כתוב להתגבר כארי", לוחש האריה בהתאמצות. אך הרב סויסה מתעקש: "אריה שהיה עובר את מה שהרב עובר ועוד תחת מורפיום, היה ישן שבוע שלם," אמר מבעד למסכת החמצן הנוודיקית שנשעם חיך של לוחם "בשביל זה נאמר 'כארי' ולא אריה ממש. צריך להתגבר יותר מאריה", אומר הרב ונרדם לעוד כשלושים דקות. אחריהן **הוא שוב יקיע**, ישאל מה השעה ויבקש שוב להעיר אותו שעה וחצי לפני הנץ...

**דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א**

משולחן גבוה

"זיקם אברהם מעל פני מתו" (בראשית כג, ג).

לכאורה קשה. "זיקם אברהם" – ודאי שקם, וכי היינו חושבים שנשאר אברהם מעל פני מתו, וא"כ מדוע עריכה התורה להודיענו זאת?

אלא, ישנם בני אדם שאחר שעוברים חלילה מישבר או אסון במשפחתם הם נעשים שבורים ורעועים, נופלים ולא מעליחים לקום. הכרתי אנשים רבים בעלי מעמד גבוה מאוד, שלאחר שעברו משבר מסוים הם נהפכו להיות אפתיים וסגורים והפסיקו את שאטתם הגדולה, ולא הצליחו לעמוד בניסיון.

אולם אברהם אבינו לא היה כך, אלא מיד לאחר פטירת שרה קם והתעודד – "זיקם אברהם!" ונאחזנו קמנו ונתעודד (תהילים כ, ט), המשיך עם אמונתו הצרופה בה' יתברך מפני שידע והבין שכל מעשיו אמת וצדק ונעשים בדקדוק רב,

א-ל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא (דברים לב, ד), כל משפטי ה' ישר ואמת, משפטי ה' אמת יצדקו ויחידו (תהילים יט, י). ועפ"ז אפשר להסביר את הפסוק "אשת חיל" – קמו בניה ויאשרנה בעלה ויהללה (משלי לא, כח) – ישנם בני אדם שכל זמן שאביהם או אימם בחיים חיותם, הם שומרים את השבת, מקיימים את המצוות בדקדוק ונזהרים שלא לפגוע ברגשות הוריהם, אך לאחר פטירת ההורים הם סרים מן הדרך. **לכן בא** שלמה המלך ואומר – "קמו בניה ויאשרנה", אדרבה להיפך, אחר פטירת ההורים הבנים עריכים להתרומם ולהתחזק יותר בעשיית המצוות והמעשים הטובים, כיון שכעת הם רואים ומתבוננים בתכלית החיים, והחי יתן אל לבו (קהלת ז, ב). אברהם אבינו ראה את התכלית של העולם הזה, רבי יעקב אומר העולם הזה דומה לפרוזדור בפני העולם הבא, התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין (אבות פ"ד מ"ד), שינא (תלמיד חכם – שנון), חטוף ואכול חטוף ושתי (עירובין נד ע"ב), לחטוף לימוד תורה, חסדים, מצוות ומעשים טובים לקראת עולם הנצח!

ולכן קם אברהם מעל פני מתו והמשיך ביתר שאת וביתר עוז במשימה המוטלת עליו בעבודת ה', ולימודו לקח לדורות שלא להתייאש משום משבר, אלא להמשיך ברוב עוז ותעצומות, ונאחזנו קמנו ונתעודד (תהילים כ, ט).

שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

סז רבי **מאיר חדש** זצ"ל שכאשר בא פעם לבקר את רבי **נתן צבי** זצ"ל במקום הרחצה אינהויון שבגרמניה, מצאו שהוא **מתייד עם זקן אחד** מבין המבריאים, מטייל איתו ארוכות ומרבה איתו שיחה. כשהתעניין בשיחות שביניהם, נתגלה לו שרבי נתן צבי משכנע אותו שיעקר תכלית ישראל הוא לימוד התורה. כשם שיש באדם גוף ונשמה, ואעפ"י שהנשמה לא נראית, היא העיקר, וברגע שהיא יוצאת מהגוף פוסקת כל חיותו, כך יש נשמה באומה שהיא עיקר מהותה. וישנן בין הנשמות דרגות שונות.

באדם גדול טבועה נשמה גדולה וכך אפשר לגדל את נשמת האומה. נשמת ישראל היא התורה, ובוזה שגדולי ישראל לומדים אותה, הם מעלים את כל ערכה של אומת ישראל. וכך המשיך רבי נתן צבי לפניו ברעיון זה, **עד שבא** לידי מסקנה שיש להקים בתי מדרשות לאברכים כדי לגדל גדולי תורה ולהעלות את נשמת האומה.

אדם שומע את עשרת הדברות אבל זה בכלל לא שייך אליו, לא תרצה, לא תגנוב, לא תחמוד. אני רוצה שאומרים לי לא תרצה? אני ברוך השם **יהודי בסדר**...

אבל באמת, אני הרוצה הראשי. מעליב את זה, פוגע בזה, חושב על זה, וכל מחשבה וכל דיבור לא טובים זה רציחה של עשרות אנשים. אדם אמר לשני איזה מילים, חשב עליו איזה מחשבה רעה או עשה לו איזה תנועה, אז הוא פגע בו איזו פגיעה... ההוא כבר שבור, ההוא כבר רצוף, ההוא רוצה **לעזור את הישיבה**... הוא יכול לעשות נזק כזה עם תנועה אחת שלו, והוא צוחק ככה, מחייך: מה עשיתי לו בסך הכל?

**גם מסע בין אלפי קילומטר
מתחיל בצעד אחד...**

שני חברים הולכים בכרם התימנים כשלתפת פוגשים זוג תיירים. **זו** **ספיא אינגליש?** שאלו התיירים. השניים השיבו במשיכת כתפיים **שפרנץ זי דויטש?** שאלו שוב התיירים. השניים שוהו השיבו במשיכת כתפיים. **פרלוח פרנסה?** ניסו התיירים שוב. וגם הפעם לא קבלו תשובה. **פרלה איטליט?** וכשגם הפעם לא קיבלו התיירים תשובה. הסתובבו והלכו.

אמר חבר אחד לשני. תראה את אלף יודעים לדבר ארבע שפות. נו?

ביום זה נתבשרו יהודי ויילנא בבשורה המרנינה עם לידתו של הבן, במעונו של הגאון רבי **מאיר קרליץ** זצ"ל. שמחה מלאה את הבית ואת כל השכונה, וביום השמיני, בהיכנסו לבריתו של אברהם אבינו ע"ה, נקרא שמו בישראל שלמה שמשון. שלמה – על שם הסבא הגדול רבי **שלמה הכהן** זצ"ל, שנסתלק לבית עולמו בשנת תרס"ו ושמשון – על שם אבי זקנו רבי **שמעון קרליץ** זצ"ל, שהיה נקרא על שם סבו, חתן אחותו של בעל "הפרדס".

בבית הגדול של הוריו, ינק רבנו את יסודות חייו המפוראים, כשהוא נושם אל ריאותיו **אור דך וטהור של תורה** ויראת שמים. מפרק לפרק, היו הוריו נוסעים עמו לקוסובה, לבית הסבא הגדול רבי שמריהו יוסף זצ"ל, שם זכה רבנו לראות דור קדום, שורש המשפחה כולה

**תפילה
סוג של
עבודה
נעימה
שכל
מהותה
היא
לפנות
אל ה'
לבקש
שיעזור.**

מזגנה עבודה גלונברג, גרמניה, **אלול תש"ד** כ-11 בספטמבר הייתה הפצצה כבדה על המחנה שלנו. בהיותי בחוץ בתוך המחנה יחד עם אחותי ברינה, נשמעה פתאום האזעקה.

לא הספקנו להסתתר והפצצות החלו נושרות. חצר המחנה הפך לשדה קרב של ממש. פתאום הרגשנו חבטה עזה בגבי, לא יכולתי לרוץ יותר, נשכתי על הארץ והרגשי חבטה נוספת בגב. לאחר שהפצצות פסקו, התחלנו לדאוג לאחותנו חיה. פתאום זיהינו אותה מרחוק, כשהתקרבה אלינו גילינו שגם היא נפצעה בגבה.

לאחר שנתנו לנו עזרה ראשונה נלקחנו לבית החולים. אחותי היה ואני שכנעו בבית החולים זו ליד זו. ארוחת הערב הראשונה שקיבלנו שם הייתה "**סעודת מלכים**" של ממש לעומת מה שהיינו רגילות לקבל במחנה. הארוחה כללה אורז מבושל בחלב, חתיכת מרמלדה, לחם, נקניק, שמנת עם בצל חתוך, מקרוני, חביתה ורוסק תפוחי עץ. איני זוכרת מה אכלנו מתוך כל זה, **אך גם בשעה קשה זו** הקפדנו שלא לערוב בשר בחלב.

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזריה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מיל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורית, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בוגנים, יעקב בן טטל, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמשון בן רינה, ישראל בן שמחה סגב, אוסטינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתיאל **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה**

מספורי המגיד

“מתוך ההפיכה” (סיפור היסטורי מפעיים מהעבר הלא רחוק)

פרק ה' "לב יודע צרת נפשו"

תקציר: משפחת פינקלשטיין עורכת את הבר מצווה של חיים שלום באולם שמחות גדול שמתאים יותר לחתונות, האמא סוברת שהיות והם בעלי נכסים מן הראוי שיעשו את השמחה הראשונה שלהם באולם גדול, הרבנית מעירה לה שאין זה ראוי לנקר את עיני חסדי הממון, אך היא לא נרמזת ועושה שמחה יוצאת מגדר הרגיל שנחקק בזיכרון האנשים כשמחה מיוחדת במינה. שבועיים לאחר השמחה חולם אבי המשפחה חלום קשה מאד פעם אחר פעם, הוא עורך צומות ותענית חלום ושחי כל העת בפחדים נוראים. כשהפחדים לא מרפים ממנו הוא משוחח עם אשתו על כך, הוא אומר לה שפחד מאד מעין הרע שנתנו בו בשל השמחה הראוונת למדי, אשתו מנסה להרגיע אותו וניגשת לעורך לחשים להוציא את העין הרעה שממנה חושש הוא מאד, אך גם לאחר מיכן הפחדים נותרים בו, ידיו הטוב רב משה יוסף חש בכך ומנסה לעודד אותו בצורה עקיפה, אך רב שלמה זלמן מסתגר בתוך עצמו ולא נותן לחזור לפרטיות שלו.

אמשינוב, חנוכה שנת תרצ"ז

לא היו ימים שמחים בעיר אמשינוב מימי החנוכה, מידי ערב מתקבצים היו מאות אנשים במקום, רבים מהם לא נמנו על חסידי אמשינוב ואפילו היו כאלו שלא שייכו עצמם לשום דינסטיה (שלשלת) חסידית, כל מי שרצה להרגיש את שמחת “הדלקת נרות חנוכה” ידע שמקומו שם.

עבודת קודש מיוחדת הייתה לאדמו"ר הקדוש שבחר לקיים את הדלקת נרות חנוכה בעיר הקודש אמשינוב. הרבי הקדוש היה מגיע בערב חנוכה מעירו אטווצק ושוהה בה עד יומיים אחרי חנוכה.

כבר מתחילת הערב הורגשה תכונה מיוחדת בשטיבל המרכזי לקראת המאורע המשמח, הייתה תכונה רצינית להגעת מאות חסידים ומעריצים של הרבי הקדוש לחזות בעבודת הקודש שלו. סמוך ונראה לתפילת מעריב היו מוציאים את המנורה הגדולה ממקומה המיוחד בכל השנה ומציבים אותה לא הרחק מארון הקודש, כשלידה ניצב בקבוק ענק ממסיק זיתי ארץ ישראל שנשלח על ידי חסיד אמשינובאי שהתגורר בארץ ישראל שהקדיש את כל השנה לעשיית שמן קודש מלא בכוננות טהורות. כמו כן שלח כמות גדולה של פתילים מכותנה מיוחדת שנשחרו בידי אברכים חשובים מטובי עיה"ק ירושלים שהשקיעו אף הם רבות בעשיית הפתילות שתהינה ראויות גם לבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו אמן.

הרבי הקדוש היה ניגש למנורה הטהורה בחרדת קודש עצומה, ככהן הגדול שנכנס לפני ולפנים לעשות את עבודת יום הכיפורים לכפר על כל בני ישראל, שעה ארוכה היה עומד הרבי הקדוש ומתעסק בהטבת הנרות ושפתיו רוחשות תפילה, לא אחת ראו אך מעיני יורדות דמעות רבות על צרות כלל ישראל, תוך כדי העבודה הארוכה, שוררו צוות מנגנים את מיטב השירים אשר היו קניין נצח במאגר העשיר של החצר, לא פחות מ-30 ניגונים הושרו במעמד ההדלקה, כשחלק מכובד מהם מושר על ידי טובי המנגנים של החצר, הייתה שם מקהלה מכובדת שלא הייתה מביישת חסידות גדולה יותר.

אבל כל זה כאין וכאפס לליל ההדלקה של “זאת חנוכה”.

בלילה זה חגגו כמעט עד לאור הבוקר, כשטובי החסידים רוקדים במעגלים עד כלות הכוחות. בלילה זה השתתפו מאות רבות של בני העיר ומהעיירות הסמוכות, הקלויז לא היה יכול להכיל את מאסת האנשים, לצורך זה חייבים היו לעשות במת הגבהה, המוכרת בעגה החסידית בשם פארענצע, אלא שבאותם ימים לא היו “פארענצעס” מקצועיים כפי שמצויים כיום בכל חסידות שמכבדת את עצמה, הגבאים עמלו שעות רבות לסדר את השולחנות והספסלים שעל גביהם שיעמדו היטב ככובד, שחלילה וחס לא יצא שכרם בהפסדם. הם לא סמכו על עצמם, אלא הביאו תמורת תשלום מכובד ביותר, את האינג'ייר הגדול קרול מייבסקי מהנדס גרמני דקדקן שהתגורר לא הרחק מהקלויז, הוא היה בודק את כל נקודות הסמיכה שלא תהיה חריגה כל שהיא, ליתר ביטחון יצרו איזקונים מאולתרים שמנועו את תנודת הספסלים ממקומם, הגבאים עצמם נזהרו מאד לא להעלות על בימת ההגבהה מעבר למותר.

אותו זאת חנוכה' דומה היה לקודמיו בכל, הגבאים עשו את כל ההכנות הדרושות כיאות, קרול מייבסקי המהנדס ערך את הבדיקות השגרתיות ואישר את ההתקן. הגיע רגע ההדלקה, מאות האנשים גדשו את אולם הקלויז עד אפס מקום. הרבי נעמד אחוז שרעפי קודש להדלקה האחרונה של חנוכה, אורה מחשמלת שררה באולם, כולם מחכים לרגע שהרבי יבך, הרבי עומד במקומו שקוע שעה ארוכה בשרעפי קודש, איש מהנוכחים אינו מבין למה הרבי הקדוש משהה את ההדלקה, אמנם תמיד רגילים באמשינוב שכל דבר לוקח זמן מכובד, אלא שהפעם חרג מכל הפעמים.

מספורי המגיד

הרבי עומד מול המנורה בכובד ראש כשפניו אדומות מרוב מאמץ, לעומד מהצד נראה שרוצה הוא כבר להדליקה, אך לפתע נרתע הוא לאחוריו, כאילו מהשמים מרמזים לו שעוד לא הגיע העת. ושוב חוזר הדבר על עצמו מספר פעמים, העולם אינו יודע את עצמו, למה הרבי אינו מדליק? השעה מתאחרת לה מאד, הלילה נחצה זה זמן, עוד מעט יגיעו ל'אשמורת השלישית' ומה יותר להמשך השמחה?

מי יודע אולי חש הרבי הקדוש באיזה קטרוג גדול מהשמים שמאיים על אנשי שלומנו שיחי', תהו החסידים באימה. אם כל אנשי החצר שרדיים היו במתח עצום, רב שלמה זלמן יקירנו על אחת כמה וכמה. לבו כבד עליו ביותר, הוא חש ברצון עז לברוח מהאולם, לבו מנבא לו רעות, תחושתו אומרת כי אסור לו להישאר במקום אפילו רגע אחד נוסף, סכנה איומה מרחפת עליו כאן, ברם רגליו מסומרות למקומן ואינן נשמעות לו.

רגשות שונות מתרצצות בקרבו, מצד אחד כחסידי מובהק מעולם לא חיסר "טיש" אחד של הרבי, לא ל'ש בכאלו מאורעות. מאידך, רגשות הפחד שמלווים אותו חודשים לא מעטים מתעצמים והולכים, אין יום שאינו מדמה כי חלילה וחס יום פורענות הוא בשבילו. כל יום שעובר בשלום, מודה להשי'ת הוא מחד, כי עבר אותו בחסד וברחמים, מאידך מתגבר הפחד מהלא נודע, מה לא היה נותן כדי שיגלו את עיניו, כי שנה זו תעבור עליו בשלום, כעת רגש הפחד התעצם בלבו עד לנקודת הקריסה, הנה הרבי הקדוש עצמו חש באיזה קטרוג נורא שתולה על הקלויז ומבקש לקרוע את רוע הגזירה, מי יודע על מי מתוחה מידת הדין... ואולי הסער כולו בשבילו, פארוואזשע נישט?? (למה לא) הלא מזמן יש לו רמזים שהמצב לא טוב.

"רגלוהי דאינשי אינהו ערבין ליה לאתר דמיתבעי תמן מובילין יתיה" (רגלי האדם ערבות עבורו הן מביאות אותו למקום בו הוא מתבקש) אומרת הגמ' בסוכה (דף נ"ג ע"א) מנצנצת מימרת הגמ' במוחו הקודח, אלא שעדיין מי אומר לו, איפה המקום ממנו עליו לחשוש, אולי להיפך, הגנתו של הרבי חשובה לו ברגע זה.

(מעשה ששמעתי אבדלחט"א מאבי זצ"ל, על חסיד נכבד ז"ל שהיה דבוק ברבינו האדמו"ר כ"ק בעל ה'ברכת משה' זיע"א, בליל שבת אחד כשהגיע לטיש עיכב אותו הרבי משך שעה ארוכה, הוא הזהיר גם את הגבאי שעמד לידו, שלא יניח בשום פנים ואופן לחסיד לצאת באמצע הטיש, אף שהטיש מתארך עד לשעות הקטנות של הלילה ואותו חסיד חלוש בגופו ואינו מסוגל לשהות בכל שעות הטיש, ברם הפעם ביקש הרבי למנוע מהחסיד לעזוב את הטיש באמצעו, בכל השתדלות שניתן לו. אלא שברגע של היסח הדעת של הגבאי המסור ניצל אותו חסיד ועזב את השולחן הטהור, ואת אשר יגור ממנו האדמו"ר הקדוש אירע, החסיד שהגיע למקום האכסניה שלו חש לפתע ברע וכעבור דקות ספורות מסר את נפשו לבורא יתברך כשאין איש לידו שיוכל להצילו. לאחר מיכן התבטא הרבי הקדוש זיע"א שידע על גזר הדין הנורא שנגזר על חסידו הנאמן שעליו למות בשעה פלונית באכסניה שלו, לפיכך ניסה למנוע ממנו להיות באותה שעה, אם היה אותו חסיד נשמע לו הייתה חולפת שעת הגזירה, יתכן שהיה ניצל מהגזירה הנוראה ה' ירחם).

כעבור שעה ארוכה ניגש הרבי הקדוש אל המנורה הגדולה והדליק את שמונת קניה עם נר הדונג הגדול שבידו. הקהל שכבר המתין זמן רב להדלקה ענה אמן בקול אדיר לברכות, ההד נשמע עד קצה העיר. לאחר מיכן החלה המקהלה לזמר שירי שמחה שפוגגו את המתח האדיר ששרר באולם. הרבי הקדוש החל לרקוד עם הגבאי המסור ר' יום טוב ברוכשטאט ועם זקן החסידים רבי שמעלקע שמייע בן 90 לאחר מיכן נהרו אליו בזה אחר זה בכירי החצר. למעלה משעה נמשכו הריקודים והשמחה גבהה עד לרקיע השביעי, השמחה מתמשכת עד שעה לפני הנץ החמה.

את הריקוד האחרון, שנר הרבי הקדוש לחסידו הנאמן הגאון רבי שלמה זלמן פינקלשטיין. הוא החזמן לא על ידי הגבאי בעל קול הטנור [שאת קולו ניתן היה לשמוע עד קצה העיר] כפי שנהוג אצל כל האחרים, אלא הרבי בכבודו ובעצמו נוהג היה להזמין, רמז דקיק נשלח אליו שיבוא לרקוד עמו, ברם הפעם היסס רב שלמה זלמן, או שמא לא שמע. רק לאחר שהגבאי הכריז בקולו הרם: מ'בעטין פון רב שלמה זלמן פינקלשטיין זאלל לאנג לעבין זאלל קומען טאנצין מיטן הייליגען רבי שליט"א (מבקשים מר' שלמה זלמן שיחיה שיבוא לרקוד עם רבינו הקדוש) התנער ממקומו, אך כשניגש היו רגליו רועדות ורותתות כזקן, הציבור לא הבין מפני מה נמנע לבוא וגם למה הוא רועד מאד? ניכר עליו כי הוא בהתרגשות רבה מאד, אך מה יום מיומיים?! לא הצליחו לחדת לחקר הדבר. הלא תמיד היה רץ אל הרבי כאיילה שלוחה כדי לקיים את מצוות הרקידה, ואילו עתה נראה כשור המובל לשחיטה.

כשהגיע אל הרבי היה ראשו מורכן כנער נבוק שיוצא לריקוד עם הרבי בפעם הראשונה, הרבי אחז את ידיו באמיצות ורקד עמו כשכל הקהל מוחא כפיים בקצב ספונטני מאד, כולם ידעו כי רב שלמה זלמן הוא פאר החסידות ה'פנינה שבכתר' אותו שומרים רק לרגע האחרון.

אלא שבכל השנים היה רב שלמה זלמן מרחף באויר, כשרגליו כמעט ולא נוגעות בקרקע, באותו ריקוד היה חש את שמחת בית השואבה שהייתה מתקיימת בבית המקדש, הוא היה מדמה את עצמו ורקד עם התנאים הקדושים ושר עמם "אשרי מי

מספורי המגיד

שלא חטא, אוי אוי אוי, אשרי מי שלא חטא, ומי שרח"ל חטא יחזור בתשובה במהרה" בס"ד יכול הוא לחוש טוב עם עצמו, מאז עומדו על דעתו, לא הסיח דעתו אפילו לרגע קט מהתורה הקדושה ומכל ספרי החסידות והיראה שחינוכו אותו ועצבו את אישיותו המיוחדת, מעולם לא נכשל במחשבות אסורות, לא ל"ש בראיה אסורה, את מצוות התורה קיים בלהט של קדושה לפרטים ולפרטי פרטים, אחת מהן לא נעדרה, כולו קודש קודשים לאין עוד מלבדו. אבל הפעם רקד כזקן מופלג ביותר שמובל על ידי אחרים, כמו חש שעומד הוא בקרוב לפנות את מקומו לטובת הצעירים יותר.

ברם הרבי לא מרפה, הוא אוחד בידו באמיצות וכביכול מניע אותו, הוא מרגיש שרוב שלמה זלמן אינו במיטבו ומנסה להוציא אותו מאירת הדיכאון שלופתת אותו, העצבות אומרים חסידי מעלה אינה עבירה (מצד מהותה) אבל היא מטמטמת את הלב יותר מהעבירה החמורה ביותר שיש, הוא לוחש בשקט לאחזני רב שלמה זלמן: אנאייד וואס לערנט ש"ס און פוסקים אגאנצען טאג דארפ זיין שטענדיג בשמחה" (יהודי שלומד כל היום ש"ס ופוסקים חייב להיות בשמחה תמיד).

משה פרעסער (עם פ' דגושה-המגהץ-אלא שבעירו העדיפו לקרותו עם פ' לא דגושה-הזללף) לא היה בר דעת גדול, אם היו מתאימים את מנת המשכל למידות גופו, אין ספק שהיה הגאון הגדול ביותר בדורו, אלא שמעולם לא נקבע מחד כזה ואכן היה הדבר בעוכריו, ומידות גופו הגמלוני נאלצו לשאת את מירב טיפשותו. אנשי אמשינוב דאגו תמיד שלא יהיה בקרבת הרבי והרוקדים כדי שגופו המסורבל לא יפגע חלילה באיש. באותו יום נדחף כמעט החוצה בשל גודש ההמונים שמנע ממנו לראות את הרוקדים, חרוץ אפו עלה בו, אני משה החסיד הכי מושבע נדחה לחוץ ה' ירחם, כאילו הייתי איזה שרץ מזוהם! "עס קעהן נישט זיין אזוי" (לא יוכל להיות כדבר הזה).

הוא החליט לעשות מעשה, ויהי מה, הוא החל לטפס במרומי הפארענצע שהחלה לחרוק בכבדות, הוא כמעט פירק את האיזון המיוחד שבנה המהנדס בדי עמל, כל המבנה התנועע כעצי היער ברוח סערה, הפארענצע לא הייתה ערוכה לקבל את מכובדנו פפא בר אבא (כרסתן שבכרסתנים) זעקות נואשות של פחד החלו להישמע בקרב עומדי הפארענצע: מעשוגינער און פרעסער, געה אראפ אצינד פון דאה (משווגע וזללן תרד עתה מהמקום).

ברם משה לא נשמע להם, מי הם שיאמרו לו מה לעשות? הוא חסיד נאמן כל השנה כולה ודבוק ברבי יותר מכולם, אין כוח בעולם שימנע ממנו לראות את הרוקדים המיוחדים, הוא מחכה לזה שנה שלימה ועתה שהגיע הרגע ימנעו זאת ממנו?! לא ולא. ועם החלטה אמיצה זאת המשיך לטפס למרומי הפארענצע כדי שיוכל להיטיב לראות.

כשראו הקהל כי הוא עלול לסכן את כולם החלו לחוץ אותו כלפי מטה, אלא שמושה מלבד משקלו הרב גברתן אדיר היה, אוי למי שנופל לזוג אגרופיו שיכולים לכתוש אותו עד עפר, אבל הוא אינו רשע, הוא לא ילך להרוס את השמחה הקדושה, בכוחות עצומים כבש את כעסו ולא השיב מלחמה שיערה. אך הציבור אינו מוותר, זעקות אימים נשמעות: אתה לא מתאים לכאן, עוד כמה שניות וכל האנשים נופלים מהמקום ונחבלים, על ראשך תחול האשמה לכל הנזקים שיתרחשו.

כיון שראה שאין מניחים לו לעמוד על הפארענצע זינק כאקורבט לוליני ורטואזי ממרומי הפארענצע אל נברשת הנחושת הגדולה שתלתה במרכז התקרה, שם אין איש שירדפנו, כאן יוכל לראות את הכל בלי שידחפו אותו כל הרשעים הארורים.

אלא שהמנורה לא נועדה להכיל כובד זה, המנורה נתלשה ממקומה ברגע אחד וצנחה מטה יחד עם משה פרעסער וצוחות אימים נשמעה מגרונו: "וועה איז צו מיינע געבראכנע פארדארטע ביינער" (אבוי ואומללות עצמותי הצנומות והשבורות).

אם בזה היה נגמר העניין, הייתה חצי צרה, אלא שהיה מי שקלט את כל המשא הכבד אל גופו האומלל, היה זה רב שלמה זלמן פינקלשטיין שרקד עם הרבי וכפסע הפריד בינו לרבי הקדוש שהיה הוא הקורבן.

צוחה אדירה נשמעה באולם: צדיק הוא ה' כי את פיו מרית... שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד, לאחר מיכן אמר בקול חלש יחסית ז' פעמים, ה' הוא האלוקים, הגוף האומלל פרכס פרכסי גסיסה משך כחצי דקה, למרות המשא הכבד שעטף אותו ניכרת היה תנועת הפרכוסים של הגוף המעונה, לפתע הכל דמם, נשמתו הקדושה והטהורה עלתה מעלה בסערה, למראה עיני מאות אנשים כשבנו יקירו חיים שלום רואה את כל הטרדיה בלי לחסר פרט אחד.

צוחות אימים ניסרה את חלל האולם שעדיין לא קלט את המתרחש מול עיניו. מוחו העילויי עיבד את הנתונים בצורה הכי מוחשית והניב במקום תגובה נוראה: "אוי וועה, טייערער טאטע מיינער, איך קעהן נישט גלויבען, אז אין איין סעקונדע ביסטו נישטא מיט אונו, איך בעהן יעצט אפארלארענער ווער וועט זיך האבגעבען מיט מיר אזוי וויא סיא געווארן ביז יעצט" (אבוי אבא יקיר שלי, אני לא יכול להאמין שברגע אחד איך עוד אתנו, עתה אבוד אני לחלוטין, מי יתמסר אלי כפי שהיה עד עתה?).

לאחר האסון הכבד.

מספורי המגיד

התדהמה העצומה שאחזה במאות המשתתפים מהאסון הנורא שאירע בפומבי ברגע אחד, הביאה ברגעים הראשונים את כולם לשיתוק מוחלט, מלבד הרבי הקדוש שליט"א שהיה תוארו שחור משחור, מוחו הענק קלט בשבריר שניה את גודל האסון שאירע בחצר, עתה הבין את הדכדוך הנורא שתקף את רבי שלמה זלמן זצ"ל שצפה מראש כי סופו קרב ומשום מה משמים העלימו זאת ממנו, כדי שלא יהפוך עולמות לקרוע את הגזירה, אמנם היו לו עתה איתנות רבים שנגזרה גזירה קשה על הקהילה, אך הוא לא עמד על משמעותם במדויק, היה לו אמנם חשש שאחד מהחשובים בסכנה, אך לא כראע, הוא קיווה בכל מאודו שבשמחה של ההדלקה הקדושה ימותיק את הדינים, אך האסון שכה יגור ממנו הגיע במהירות כה רבה, עד שלא ניתן לקלוט את עוצמתה.

רבי שלמה זלמן היה פאר חסידיו, אף בפולין נחשב ל"אשטיקל חיזוש" ועתה נגדע בעודו באיבו (בן 45 שנים) כשהוא מותיר חלל עצום שלא ניתן למלאותו, אך אפשר להכיל אבדה כזו שאירעה בעיצומה של שמחה כה חשובה, עתה הבין מה היו המניעות שגרמו לו לאחר את ההדלקה, משמים רצו לרמוז לו על אסון כבד שעומד לקרות כעת בחצר, כדי שיעורר שערי חמים ברגע האחרון לזחות או לנסות להמתיק את הגזירה ולהפחית מהעוצמה, אך את הנעשה אי אפשר היה להשיב.

הכאב בלבו היה נורא, אך בכוחות על אנושיים עצר מבעד דמעותיו לפרוץ כאשד, שלא להרוס את השמחה הקדושה של "זאת חנוכה" בכל מצב זה עת שמחה וחדווה, דומה הדבר למי שמת לו מת באמצע חתונתו קודם לחופה, שהגמ' בריש כתובות אומרת, מכניסים את המת לחדר ואת החתן והכלה לחופה, מ'טאהר נישט צושטען א'שמחה- אסור לקלקל עת שמחה של הכלל בשל אבל פרטי.

אך הקהל הגדול שניצב במקום שרדי היה במצב שונה, לא הייתה אצלם "שליטת המוח על הלב" אי אפשר להביע את התחושה הקשה שנקלעו אליה, מעבר כה חד, משמחה עצומה לאבל איום ונורא, היה מידי קשה לכולם, המוח האנושי אינו מסוגל לעכל שינויים כה דראסטיים, עד שנעשה מאובן לחלוטין.

ברם לאחר זקות ספורות כשהמציאות חדרה אל המוח האנושי שעיכל זאת לאיטו, הפך המקום לאבל ומספד לחצר כולה, השמחה העצומה נעלמה כליל, אנשים עמדו על גבי ה"פארענצעס" ובכו בכי תמרורים, זעקות "געוואלד" נשמעו מכל כיוון, שנים מבכירי החצר שהיו בעלי תושייה ניגשו אל המקום להוציא את הנפטר, אך בקושי רב הצליחו לחלץ בין הדבקים, משה פרינסער על משקלו האישי (130 ק"ג) עם הנברשת הענקית עטפו את הנפטר האומלל, עד שכמעט ולא ניתן היה לחלצו מטבעת החנק, אין ספור פעולות נעשו עד שהצליחו לשחרר את הגופה המחוצה, לא היה צורך להיות מומחה גדול לרפואה כדי לקבוע כי רב שלמה זלמן אינו בחיי עלמא, זעם אדיר תקף את העסקנים, אלמלי אותו משה היה חסר הכרה לחלוטין ומצבו לא פשוט כלל, היו עושים ממנו גל עצמות, אך איש אינו יכול לפגוע לרעה בחולה אנוש, גם אם הוא אושם בהריגה כה נוראה.

חיים שלום היה שטוח על גבי הרצפה ליד גופתו הדוממת של אביו ז"ל, כולו ממרד בבכי, המכה שספג הייתה נוראה ואיומה, לא היה מי שקשור אל אביו כמוהו, בשבילו הוא היה חזות הכל, השעות הרבות שעשו יחד, הביאו לקשר אמיץ ביותר שלא ניתן לשער ולהעריך אותו. נראה היה שיגונו עומד ממש לכלות אותו, באותם רגעים חשק להצטרף אל אביו, מה יש לו לחפש עוד בעולם, בשביל מה בכלל כדאי לחיות? הלא שקעה השמש לעולם. הוא הטיח את ראשו ברצפה הקרה פעם אחר פעם עד ששטפי דם פרצו ממצחו הפצוע. כמה מטובי החסידים שראו את ההתקף ההיסטרי של הנער, אחזו בו באמיצות שלא יחבול בעצמו עוד.

חיים שלום מירד בבכי נסער שיכול היה לשבור את לבו של האדם האכזר ביותר, הוא נשא קינה ונהי על אביו טוב יותר מהספך המקצועי ביותר, הוא תיאר זאת בקול כשהוא מדבר לעצמו:

"אבאלה יקר הל"מ איך התמסרת אלי ביום ובלילה, טיפחת אותי מהמסד עד לטפחות, אין אדם בעולם שכל כך הרבה השקיע בבנו, כפי שעשית אתה אבא קדוש, הריני כפרת משכבך, אוי אבאלה כמה שנים חיכית לתפקיד הזה, שלוש עשרה שנים ומחצה של עקרות חצו ביך לביני, מה שהביאו לשלהבת אהבה עצומה לי חיים שלום שהגעתי לעולם לאחר כל כך הרבה שנות צפייה, מיום שנולדתי היית מחנכני, גם כשלא הבנתי מאומה מה אתה רוצה ממני, גם כשלא ידעתי כלל פשר המושג 'אבא' מרגע שידעתי לזהות עצמים ודמויות ראיתי את דמותך ליד, כשלא פסקת מלנגן ניגוני אהבה לבורא יתבך ולתורתו האין סופית כדי שאת זה יקלטו אחי וקך אהיה יר"ש.

כל בוקר נטלת לי את הידיים שמונה פעמים, ועטית כפה גדולה של קטיפה לראשי והידקת אותי היטב לקודקודי שחלילה וחס לא יהיה ראשי גלוי לראע, מרגע שידעתי להגות הבהרות כבר לימדת אותי לומר, שמע ישראל, תורה ציוה וכו', ועוד ניגוני ערגה לבורא. אין ספור שירים למדתי כפעוט עוד לפני שידעתי כלל ששמי הוא חיים שלום.

בטיעול

אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה (ג יג)

מסופר על נכדו של דוד המלך שהגיע לאחת העיירות שלא היה בה רב. הוא התפלא מאוד כיצד יתכן שתהיה עיר כלי רכבי את מי שואלים שאלוהים בהלכה? מי מנהיג את הציבור? הוא שאל מדוע והתשובה שקיבל הפתיעה אותו: האנשים כאן הם חכמים גדולים ומאוד מפלפלים. והנה, כל רב שמגיע היה דורש בבית הכנסת כפי שהזוג בקהילות ישראל. באמצע שהיה דורש בוכרי תורה היו אנשי המקום מתקופים אותו בשאלות וקשיות, מפרכים את דבריו מכל וכל, וגורמים לו שיצא כולשת פניה מהצערות.

הרב, שמע זאת ונחרד: איך יתכן שאנשים אלו יתנהגו ככזו צוותה? הרב החליט: אני רוצה להזיח רב במקום הזה, ראשי הקהל אמרו לי: אנא, כבוד הרב, אל תעשה את זה, כרי שלא תגרום כושה למשפחתך הקדושה, האנשים האלו לא יתביישו גם ממך, זה עלול להגמר לא טוב.. אבל הרב בשלח.

והנה קבעו שבת שבת ידרוש בפני הקהל. כולם התאספו בבית הכנסת וחזכו למוציא פיו של הרב. הרב פתח ואמר: לפני שאאסרו את הדרשה שלי בענייני הלכה, בראוני לספר לכם מעשה מסבי החתם סופר עליו השלום > בערו של סבי היה שודט אחד מטל את אומתו על הציבור, בבדיקות שערכו מצאו שהשודטו אינה כשרה, סבי והלית לקחת ממנו את הסכין ולאסר את שחוטתו. הוא קרא לי, שאלך אליו ואבקש ממנו את הסכין. אמרתי לסבי, איש זה אלים מאוד, אם אומר לו כך, הוא יוכל להכות אותי. אמר לי סבי: בוא ואלמד אותך את שם המופשר, אם יבוא להכות אותך, האמר אותו והוא יקבל את ענישו מיזו הרב סיים: רק רציתי לעדכן אותכם שאני עדין זוכר את השם המפורש ומשממש בו כנגד אנשים עוילים. עכשיו, אחזק את הדרשה.. כנכון שאחרי ספור כזה שרד שקט כאלהם. הרב הוכתר כרב העיר. **אשרי אדם מצא חכמה ואדם יפיק תבונה**

הפגנת שפת והכניעה לחורף אספקי אורניון ורמון לפני פרוץ יום כיפור

16. את על פי שטיפות שנוצרו בשבת דינן כמקצה מ'מ אם כוונתו לקנות את האדים אין זה נאקא מטלול ומותר. [נ'פ חו"מ א' מז ס'קט"ו] עם זאת אסור לצייר או לכתוב על חלון וכו'כית אע"פ שהכתיבה אינה מתקיימת.

17. מתור להרכסות כשומכה חשמלית בשבת אע"פ שיש בה גופי חומים דלקים כיון שהגופי חומים משרתים את השומכה אין כאן דיך בסיס לדבר האסור [תח"ז כ פ"ט]

פנית עושה השלום

יש לי זמן איכות? (המשורר משבוע שעבר) **דומא מהקוניניה:**

אברהם ושרה באו ליטפל זוגי, אחד מבני הזוג טוען: אני אין זמן זמן איכות ביחד, כל הזמן אנחנו מתרעצים סביב צבודה, ילדים, קניות, להרץ שבת וכו'. אין לנו זמן ביחד, זמן איכות בשבילנו. לא התחמתו בשביל זה. טכנית אנחנו עושים ביחד הרבה דברים, אבל אני רוצה זמן בשבילנו, בשביל השינואן שלנו. כן הזוג השיב טוען: גם אני הייתי רוצה יותר זמן בשבילנו, זה נכון שאנחנו נספיקים מאוד סביב המחויבויות הזמן יתמיות שלנו. אבל יש לנו חדר כרי זה הרבה זמן ביחד. אנחנו מבשלים שבת יחד, יש לנו הורים מבוגרים שאנחנו מקפידים ללכת יחד פעם בשבוע לבקר אותם, מידי פעם אנחנו גם עושים יחד קניה מרוכות בסופר ועוד דוגמאות כאלו. אני מרגיש שזה נתון לי הרבה זמן איכות, אני מאוד נהנה, וזה נתון לי הרגשה מצוינת. אני לא מבדך למה היא לא רואה את זה, היא עושה את זה בדיוק כמוי.

נכתב על ידי הרב בועז הלוי – יוצע נישואין 054842679 bbbhalevi@gmail.com

לעילי נמטת ולמנתח נפש מור' מתנא במור' סאלר זכריה זצוק"ל מרן מור' האמן ועבדה יוסף בן גוגריה זצוק"ל ז"ע"א

ה' זכריה במור' אלאר זכריה זצ"ל, חיים בן יהוא והב ז"ל. הסבא אלאר במור' מתנא ז"ל. הרהר משה יעקב ב"ר יוסף הכהן ברקוב זצ"ל רב בנימין בן מנחם עוסר ז"ל, הרב שלום ב"ר יהוא ערמי זצ"ל, ר' עובדיה ב"ר אאלה זצוק"ל, חיים בן דוד שרעבי ז"ל. הרב עובדיה בן יהוא הכהן זצ"ל. רבי אברהם ב"ר דוד אקונינה זצ"ל. הרב יצחק מור' ב"ר אברהם זצ"ל. ר' יצחק ב"ר אלאר עובדיה ז"ל. רבי שמחה ממדל בן יחיאל יהודה זצ"ל מקאל'א, ניסים בן מלסתר זצ"ל, סבאמ רבא סוחר ב"ר יוסף זכריה זצ"ל, למה ב"ר עובדיה זכריה זצ"ל.

שמת במור' סאלר זכריה זצ"ל. שמש בת עזרה זכריה ע"ה. זוהר חיסון דעסו ע"ה. יונה בת יוסף ורוב ע"ה. אסתר בתר בת סלימ ע"ה. אחות מירב ב"ר עובדיה זצ"ל. ובתה מוריה ז"ל ב"ר שלמה אקונינה נ"י. פנית בת רחל ריחמה ע"ה. רוטיל ז"ל בת עובדיה דעסו נ"י.

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל מ- ל"ה חשוון עד ב' כסלו

שלום לופס. אבא ב"ר יצחק אבוחציר, צב מקראלא. רבינו יונה. אור שרגא. יוסף פענאל מקראלא. יצחק ד"ן. אהרן קוטלר. יעקב תביב. חיים הכהן רפפורט. אל"תר יהודה ורד-נבוג.

אני בטוחה שנפלה כאן טעות המשכתי לעמוד, מתאמצת להסביר את עצמי בקול השליו ביותר שהצלחתי להפיק: מ'ירב אמרה לי במפורש, שהדהחיות ככר מופיעה אצלכם במחשבו' הייתי המומה מהסתוכת שאלה נקלעות, ועוד יותר – מ'חיסה הרק והנוקשה של הפקידה. אז תדבר עם מ'ירב, היא תזהר פה היום בארבע. אבל הבדיקה עוד מעט, ואני פה עם החינוקתו ניסיתי לעורר את רחמיה של המזכירה הקדושה, 'אולי תנסי לתפוס את מ'ירב בסלפון?'

'אל תגידו לי מה לעשותי' המזכירה התרווממה מ'כיסאה תעמדה מולי מ'לוא קומתה, מגבידה את קולה וצויעת בגרון יחרד: 'עזובי את הדלפק מיד, לפני שאקרא לשומר שבכעמדה האבטחה; השענתי את גופי על עגלת הטלולת, חשה כי הלהין, הבלשה חוסר האונים הופכים בקרבי לאשר בלתי נשלט של כעס – אשד גואה המתכדדר בתור גרוני ומאיים לפרוץ החוצה. 'אסור לך לשתקו' קול פנימי זעק בתור לב, מתחיס את דמי ומלבה את כעסי: 'את צריכה לעמוד על שלך בתוקפו' לדפוק על השולחן, לעורר כאן שיערהייהו!!

עשרות זוגות עניינים הופנו לעברי מכל הכיוונים כמכסים סקרניים, בחונים את פניי הלהטות כאש ומצפים להגובתי. על קצה לשוני בעיר המילים, עוד קט והן תפרוצנה כדוסר שליטה. אם את שותקת עכשיו לפקידה חסרת הלב הזו, את מפסידה את התור שלך בבית החלופי, הקל הפנמי הוסיף להחסיס אותי, מגדיל את הלהבה הכושרת בקרבי, מצטרכי להמתין חודשים ארוכים עם הבדיקה החשוכה הזו: תיאלצי לקחת יום נוסף של חופשה מהעבודתו; התינתק הצטרך להיות פעם נוספת בצפוני: חשתי כי הטלולתה מעזעת את כל גופי. עומדת להכריע אותי. להגיבו לשתוק? איך מגיבים במצב כזה? הוי... ריבנו של עולם, תן כי כוח לעמוד בניסיון הזה; עזור לי שלא אכשל בלשונתי

פתאום הרגשתי יד מונחת על כתפי יד מלטפת, רכה, נרתעתי מעט לאחוריי מרימה זוג עניינים בעורתי ובבוכתי, ואז נתקלתי באישה בלתי מוכרת בעלת מבט אנושי ומבין. היא רמזה לי בעיניה לכיוון הפרחדור, ואני נשרכתי אוריה עם העגלה, משפלה את ראשי, משתללת להתעלם מכל אותם מכסים אשר ליוו את חילוכי. 'יש לי את מספר הפלאפון האישי של מנהל הסניף, נמנה לי את מספרו, ואמרה 'הוא אדם ענייני ובעל אוזן קשבת, כדאי לך להתקשר אליו ולבקש את עזרתו. התקשרתי. והמנהל הקשיב כסבלנות לספור שלי, ומסרת לי הנתונים והפרטים של הלהלה, ולאחר המתנה קצרה הודיע לי כי מוכררתו האישיה שליחת כעת את ההחייבות הנדרשת הישר למשרדי קבלת החולים של מרפאת חייך. הם יקבלו אותך ללא שום עיכובים. אין לי מילים להודות לך, הצלת אותי אמרתי לה כרגש כשדמעות תלויות בין ריסי עיניי 'השורה שלך, יותר מכך הרגישות שגילית כלפיי, היו בשבילי חסד עצום. שהקב'יה ישלם לך ככפל כפליים!

היא החרישה לרגע קט, ונשאה אלי מבט דומם וכאוב. בעיניה צמד דמעות: 'אני יודעת שאת ממחרת כעת לבדיקה, ואנני רוצה לעכב אותך'. וככל זאת אני מנסה לתעו ולבקש ממך..

והיא לך ניסיון קשה ועוצמתה מאה. העלילו אותך ברבים, ביישו אותך ליעני עשרות אנשים, ואת נשאת את הפגיעה בכבודה ושקתה. וגם שמעתה את שוחחך עם המנהל, וחשבתי שאת תתלונני על המזכירה על רוחם המשפיל שעשתה לך. אבל את התגברת והתאפקת... אני זקוקה לברכה שלך, אנא האיילי עלי

מבוכתך: יותר מעשר שנים אנחנו ממונינים לישועת ה' שכתבוא: ברכי אותי שאזוכה להיפקדו; הרעפתי עליה ברכה תמה ואמתית והבטחתי לה כי אוכיר את שמה והתפלל עליה שתזכה לישועה בקרוב, רישומה את השמות שלום ושם אבא ומסרה לי. בערב שהגעתי הביתה ופתחתי את הסידור ששם אני רושמת את השמות להתפלל על כל מיני דברים, וגילתי כי שמה מופיע לי ברשימה, נוכחתי שגיסתי בקשה ממני להתפלל עליה.

מאותו יום התמדתי לכוון בתפלותיי על הזוג. חשתי שותפה, יחלתי... ואחרי פחות משנה הגיעה אלי הכשורה הנפלאה, המפעימה והמר גשתי: הזוג זכה להכבד האומים! (משמורת השלום)

אמן וואמן

בגודל מעלת עניית "אמן" ו"אמן. יהא שמיה רבא" וקדושת בית המדרש | חודש כסלו תש"פ | גליון קמ"ח

שותף במעשי בראשית!

והתחדשות לבריאה. לעוד ששה ימים וככה זה נמשך כל ימי הבריאה נמצא לפי"ז דיהודי שאומר ויכולו בליל שב"ק נעשה שותף ממש עם הקב"ה במעשה בראשית, ובהל' שותפין מובא הלכה ששותף מה שעשה עשוי לכן יש כח ביהודי לפני קידוש בליל שב"ק לבקש רחמים ולפעול ישועות כיון שהוא שותף עם הקב"ה במעשה בראשית, א"כ בנידון דידן ה"ה לפי דברי הרוקח והשל"ה הק' שע"י עניית איש"ר נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית א"כ יש לכל יהודי ויהודי כשאומר איש"ר בקול רם ובכונה את הכוח הגדול של שותפות לבקש רחמים ולפעול ישועות ולגזור גזירות טובות על כלל ישראל כיון דשותף מה שעשה עשוי.

כמו"כ יש לרמז זה הענין במכתב של מרן החפץ חיים זי"ע משנת תרע"ד שכתב והמזרזים לזה מביאים ישועה על ישראל וכנ"ל שע"י כח של עניית איש"ר בקול רם נעשה שותף להקב"ה ושותף יש לו את כל הרשות לפעול ולהביא ישועות.

(מפי כ"ק מרן אדמו"ר מווערעצקי שליט"א - בני ברק

כל העונה "אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי יתברך" נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית מובא בספה"ק בעל הרוקח ובספה"ק השל"ה הק' דבעניית "אמן. יהא שמיה רבא מברך לעלם ולעלומי עלמיה" יש ז' תבות וכ"ח אותיות ובפר' בראשית יש גם ז' תיבות וכ"ח אותיות: בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ לרמז בזה דהאומר איש"ר בקול רם ובכונה נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית.

והכוונה הזו הוא לפי מה שמובא בשם הרה"ק רבי ר' יחיאל מיכל מזילוטשוב זי"ע מתלמידי הבעש"ט לפרש הענין שצדיקים ויראי ד' ה' מתפללים בליל שב"ק לפני עשיית הקידוש בעוד הכוס של יין בידיהם להקב"ה והיו פועלים ישועות אז, משום שהגמ' אומרת במס' שבת דכל האומר ויכולו בליל שב"ק נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית, בהקדם דברי רבינו האוה"ק זי"ע לפרש הפ' כי ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ דהשי"ת ברא את העולם רק לשש ימים ובכל יום שישו בזמן בין השמשות צריך העולם ליחרב ורק ע"י שעם הקדוש בני ישראל עושים קידוש ואומרים ויכולו נותנים בזה כח

פותחין לו, מיד!

לענות כל האמנים בכל כוחכם וכונתכם, שעי"ז תזכו לעשות תשובה גם מי שצריך ישועה יכול להיושע ע"י עניית אמן כמו שמוספר בקונטרס כתבי שם (עיי"ש) והנה מובא בפוסקים דאמן הוא "יחוד גדול ונורא" כדאי בזוה"ק (תרומה קע"ח ע"א) דהוא בגמט' צ"א, כמנין שני שמות הוי"ה ואדנ"י וע"כ בעניית אמן כראוי, יכול להוושע בכל מיני ישועות ורפואות כמו שהחולה הוא נתרפא ע"י ה"יחוד" של רבינו מהרי"א מקארמאנא זי"ע.

(עבודת עבודה מכ"ק מרן אדמו"ר מטאהש זי"ע, שיח"ק דף רט"ו)

איתא במסכת שבת (ק"ט): אמר ריש לקיש כל העונה אמן בכל כוחו (פי' רש"י בכל כוונתו) פותחין לו שערי גן עדן, והקשה הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע למה אמרו בלשון "פותחין" בלשון הוה דמשמע דמיד שעונה אמן פותחין לו הרי הוא עוד בעוה"ז, ואין שייך כאן שערי גן עדן, והל"ל "יפתחו לו" בלשון עתיד.

וע"כ פירש ר' שלמה'לע, ששערי הגן היינו שערי תשובה, היינו שע"י עניית איהש"ר יוכל לשוב בתשובה על עוונותיו, וזה הגן עדן של עוה"ז שיזכה להתקרב להשי"ת, ע"כ הרי בידכם מפתחות שערי התשובה, וע"כ תזהרו

אפשר להשיג הגליונות היו"ל מדי חודש בחודשו
718-305-6886 | Umein.Vumein@gmail.com | www.UmeinVumein.org

לעילוי נשמת הרה"ק רבי ישראל מאיר בן הרב רבי אריה זאב זצ"ל בעל החפץ חיים
ולע"נ הרה"ק רבי משולם פייש בן רבי מרדכי זי"ע, אבד"ק טאהש - ולע"נ הרה"ק רבי חיים זאנביל בן הר"ר משה זצ"ל, האדמו"ר מריבניץ

כך מקובל אני מרבותי
ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת
המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד
כל ימיו
(ספר החינוך מצוה ת"ל)
כותב העטרת זקנים אדם
המברך ברכת המזון מתוך הכתב
בדקדוק ובכוונה מסלק מעצמו
צרות רבות ואסונות ל"ע.

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ
עַל
הַמַּזוֹן
מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

"מצאתי למה אין אות פ"א
סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל
מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין
שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא
קצף, ולא אגף ולא אגף ומזונותיו
מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו".
(י"באר היטב" או"ח הלכות ברכת
המזון סימן קפ"ה אות א' -
ספר הרוקח סימן של"ז)

היום שלי נתמלא בזכות "ברכת המזון"

לכבוד המוציאים לאור של הגליון האדיר 'על המזון'.

לפרנס את משפחתי ולהביא טרף לביתי. מה גם שלדאבוני עדיין איני
'מצטיין' בקפידה על ברכת המזון בקביעות ובכוונה, אין זה כי אם
רמז מן השמים שישועתי תגיע דרך התחזקות בענין זה. ללא מחשבה
נוספת הצטרפתי תיכף ומיד ללגיונו של מלך, וקיבלתי על עצמי
'קבלה' איתנה להקפיד על נטילת ידים מדי יום ביומו, ולברך ברכת
המזון בכוונה מתוך הסידור דייקא.

אחים יקרים, מה אומר לכם ומה אדבר באוזניכם? לא עבר שבוע
שלם מיום ה'קבלה', ו'מלמד' נכבד ניגש אלי ואומר לי, 'תדע, שהיום
דיברתי עם שלשה הורים של תלמידי כיתתי, והמלצתי עליך בחום,
שאתה האיש הנכון ללוות את בניהם בלימוד וטיפול שהם צריכים'.
אכן, בתוך כמה ימים התקשרו עלי **שתיים מתוך שלש אלו, וביקשו
ממני להכניס את בניהם בתוך סדר יומי**, ללמוד עמהם ולהעלותם
על דרך המלך, בסייעתא דשמיא. כמה ימים נוספים עברו, ו**לוח
הזמנים [סקעדזיו"ל] שלי התמלא עד תומו, עם שעות קבועות לכמה
תלמידים שרצו לקבל ממני עזר וסיוע בגידולם ולימודם.**

אצלי אין אפילו צל של ספק, שכל זה הוא בזכות הקבלה
הנשגבה הזאת, ואני מרגיש שאני צריך להודות לכם על שאתם מזכים
ומעוררים את כלל ישראל להתוודע ולהגלות גודל שגב מצות עשה
זו, והסגולה המיוחדת והקדושה הזאת. בפרט בזמנינו אנו, כשכל כך
הרבה אנשים מתקשים להביא פרנסה בריווח, עלינו לדעת ולהשריש
בלבנו, שה'מפתח' של פרנסה ושל כל מיני השפעות טובות מונח
בדברי הפסוק **'ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך. בדוק ומנוסה!**

אסיים בברכה חמה, השי"ת יעזור שתוכלו להמשיך בעבודת
הקודש, להפיץ עוד ועוד ענינים קדושים אלו בכל תפוצות ישראל,
מתוך הרחבת הדעת וסייעתא דשמיא, ואבינו שבשמים יריק עליכם
ועל כל בית ישראל ברכה מרובה עד בלי די, וימלא את כל משאלות
לבנו לטובה ולברכה באין מחסור כל, אכ"י.

ברוב הערכה ותודה מעומק הלב,

מ.ב.י.

מאנטריאל

תחילה אני מוסר לכם 'פריסת שלום' חמה מגליון הנפלאה **'על
המזון'**, שגם כאן בעיר מאנטריאל שבקאנאדא, רבים נהנים ומתענגים
מזה. אני הקטן קורא ומעיין בו בצימאון גדול מדי חודש בחודשו.

הנני כותב לכם שורות אלו, כדי לספר לכם על השגחה פרטית
נפלאה שראיתי במוחש, כשהיה לי ישועה גדולה הודות ל**'על המזון'**,
ומגלגלין זכות על ידי זכאי.

מדי ערב שבת רגיל אני ליכנס ל'קאמפיוטער קיוסק', שם אני
מדפיס לעצמי כמה גלינות תורניים וחסידיים שאני אוהב לקרואם
במשך השבת, ולהגיד ולספר מתוכם על שולחן השבת. במשך זמן רב
לא ידעתי בכלל על קיומו של הגליון הנפלא **'על המזון'**, עד שבערב
שבת אחד בקיץ העבר, בשעה שחיפשתי אחר 'סחורה' טובה, צד
ה'על המזון' את עיני ולבי, בהיותו ערוך וכתוב בשפה ברורה ובלשון
קלה, עם תוכן רב על ענין הנוגע לכל יהודי 'הלכה למעשה', והחלטתי
להדפיסו ולנסותו.

באותו גליון נתפרסם סיפור שאברך אחד כתב לכם. בו הוא
תיאר איך שלפרנסתו הוא עוסק ב'לימוד פרטי' עם בחורים וילדים
המתקשים בלימודם, ובתחילת השנה עדיין לא היה לו שום תלמידים
והיה ממש אובד עצות. באותה תקופה הוא האזין לשיחה שהתקיימה
על קו הטלעפאן 'קול מבשר', עם הרב דוד וועבער מגדולי מזכי
הרבים, על גודל מעלת ברכת המזון בהידור ובכוונה, והסגולה הנפלאה
לפרנסה בריווח הטמונה במצוה קדושה זו. האברך הזה לא היה צריך
לשום עצות נוספות, על אתר הוא קיבל על עצמו להקפיד על ענין
ברכת המזון כראוי וכנכון, ומיום אחד לשני נתמלאו כל שעות היום
שלו עם תלמידים שנצרכו לטיפול ולסיועו, וברכת ה' נכנסה לביתו.

עמדתי משתומם מ'השגחה פרטית' הנפלאה שקורה כאן מול
עיניי. הלא מן השמים סובבו שמצאתי כעת בפעם הראשון גליון
ה'על המזון', כדי שסיפור זה יתוודע לי בזמן הנכון. הלוא אני נמצא
בדיוק כעת במצב דומה. גם אני עוסק לפרנסתי בלימוד פרטי עם
ילדים הצריכים עזר נוסף מחוץ למסגרת הכיתה וסדר יומי עדיין ריק
הוא, בזמן שאני צריך בדחיפות להכנסה זו כדי

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה
או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא
הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ממעזבוש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף זי"ע מרימנוב - הרבי ר' אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן זי"ע מליזענסק
רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף זי"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק זי"ע מראדאשיץ
רבי נחמן בן שמחה בן פייגא זי"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב זי"ע בעל 'החפץ חיים' - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל זי"ע מטאהש
הרבי ר' ישעי' ב"ר משה זי"ע מקערעסטיי - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה זי"ע משאץ - רבי אלעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זצ"ל
רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה זצ"ל

גימור מרובע

גם לחוברות בהידוק סיכות

גרפומט גאים לשרת אתכם נאמנה עם הציוד החדש ביותר
 בואו להכיר את המכונה החדשה להדפסת קונטרסים וחוברות
 מהירה יותר, גימור מרובע (כמו פוני), וגם בגודל A6, עד 200 עמ'

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א'-ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00